

Uradni list Republike Slovenije

Internet: www.uradni-list.si

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. **16** Ljubljana, sreda **9. 2. 2022**

ISSN 1318-0576 Leto XXXII

DRŽAVNI ZBOR

294. Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja slovenske vojske do leta 2035 (ReDPROSV35)

Na podlagi 5. točke prvega odstavka 82. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) je Državni zbor na seji 2. februarja 2022 sprejel

RESOLUCIJO

o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja slovenske vojske do leta 2035 (ReDPROSV35)

1. UVOD

Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2035 (v nadaljnjem besedilu: resolucija) je najvišji razvojno-usmerjevalni dokument, s katerim se načrtuje dolgoročno doseganje potrebne stopnje razvoja organizacije in modernizacije sil ter zmogljivosti in poveztivosti Slovenske vojske za uresničevanje nacionalnih interesov ter ciljev na obrambnem področju v sodobnem varnostnem okolju.

Resolucija temelji na Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 59/19), na Obrambni strategiji Republike Slovenije (Vlada Republike Slovenije, št. 80000-1/2012/4 z dne 7. 12. 2012), ugotovitvah Strateškega pregleda obrambe 2016 (Vlada Republike Slovenije, št. 80400-1/2016/6 z dne 22. 12. 2016 in 80400-1/2016/11 z dne 11. 5. 2017) ter na strateških usmerjevalnih in načrtovalnih dokumentih Nata in EU, ugotovitvah letnih ocen pripravljenosti Slovenske vojske in zavezniških pregledov stanja pripravljenosti vojaških zmogljivosti Republike Slovenije ter na ocenah mednarodnega varnostnega okolja.

Spreminjanje mednarodnega varnostnega okolja in razsežnost ter hitrost tehnološkega razvoja zahtevajo pospešeno in obsežnejše konceptualno funkcionalno, strukturno in zmogljivostno posodabljanje Slovenske vojske, ki bo bistveno izboljšalo njeno sposobnost in učinkovitost delovanja v različnih vojaško-obrambnih in varnostnih scenarijih tako v nacionalnem kot mednarodnem okolju. Izboljšanje sposobnosti in učinkovitosti Slovenske vojske v miru, krizi, izrednem stanju in vojni zahteva več ukrepov in sistemskih rešitev, ki jih opredeljuje resolucija, ter izboljšavo oziroma nadgradnjo situacijskega zavedanja s povezano periodično oceno varnostnega okolja.

Resolucija predvideva večfazni razvoj Slovenske vojske za 1) pospešeno odpravljanje nakopičenih razvojnih zao-

stankov iz preteklega desetletja in usmerja razvoj Slovenske vojske v vzpostavitev sposobnejših in učinkovitejših vojaških zmogljivosti; 2) prilagoditev obsega, strukture in organiziranosti Slovenske vojske z oblikovanjem popolnjenega jedra prioriternih sil in zmogljivosti, vključno s cilji zmogljivosti zavezništva; 3) vzpostavitev prostorske organiziranosti Slovenske vojske kot izhodišča zmožnosti naraščanja sil Slovenske vojske tudi z uporabo novih oblik pogodbene rezerve; 4) krepitev profesionalizma, vojaške etike, voditeljstva ter organizacijske kulture in klime; 5) izboljšanje delovnopravnega in socialnega statusa pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske zaradi posebnosti in omejitev vojaškega poklica, da bi se povečalo zanimanje za vojaški poklic in vojaško službo; 6) nadgradnjo sistema vojaškega izobraževanja in usposabljanja ter urjenja; 7) pripravo in uveljavljanje sodobnih strategij, doktrin, taktik in postopkov.

Posodobitev Slovenske vojske bo pomemben del sicer širšega procesa celovite krepitve sposobnosti obrambnega sistema, zato se bo to lahko urejalo tudi s posebnimi zakoni, ki bodo omogočali prevzemanje finančnih obveznosti tudi prek omejitev, ki jih določajo vsakoletni proračuni. Nadaljnji razvoj temelji na projekciji postopnega doseganja dvo odstotnega BDP-ja najpozneje do leta 2035. Z razvojnim zagonom pri vzpostavitvi vojaških zmogljivosti in s krepitvijo bojnega značaja Slovenske vojske bo povečana obrambna sposobnost Republike Slovenije. V vse bolj negotovem in nepredvidljivem mednarodnem varnostnem okolju je to nujna in neizbežna ter odgovorna nacionalna ambicija. Hkrati je to pogoj za verdostojnost Republike Slovenije v njenih prizadevanjih za mir, varnost in stabilnost v mednarodni skupnosti.

Slovenska vojska se v zadnjem desetletju spoprijema z izzivi na področju finančnih, kadrovskih in materialnih virov, kar ob vse bolj nepredvidljivem in negotovem mednarodnem varnostnem okolju otežuje njen razvoj v skladu s sprejetimi razvojno-usmerjevalnimi in planskimi dokumenti ter opravljanje zakonsko predpisanih nalog. Zastavljeni dolgoročni in srednjeročni razvojni cilji niso bili podprti s potrebnimi viri in bistvenimi strukturnimi prilagoditvami v Slovenski vojski, kar se kaže v večletni negativni oceni njene pripravljenosti in kritičnih ocenah zavezništva, ki njeno bojno uporabnost ocenjuje kot marginalno, s strukturo praznih enot in raznolikostjo zastarelih bojnih sistemov. Prednostne naloge obrambnega planiranja Republike Slovenije in Nata so sicer usklajene, vendar njihova realizacija pri Republiki Sloveniji ne dosega ustrezne ravni, kar povzroča tudi bistven zaostanek pri razvoju Slovenske vojske.

Izboljšanje obrambne sposobnosti in odpornosti države ter družbe zahteva vztrajna ter usklajena politična in družbena prizadevanja, ki morajo izhajati iz zavedanja, da je učinkovita Slovenska vojska eden od osrednjih stebrov državnosti Republike Slovenije in jamstvo njene neodvisnosti, suverenosti in ozemeljske celovitosti. Ohranjanje in krepitev obrambne

spособnosti ter odpornosti države pa sta temeljna državljanska odgovornost vseh prebivalcev in prebivalcev Republike Slovenije.

Resolucija je strateški razvojni dokument in pomeni družbeni dogovor na obrambno-vojaškem področju, ki bo omogočil sistemske spremembe in ustvaril pogoje za razvoj in opremljanje ter s tem bistveno izboljšanje učinkovitosti Slovenske vojske pri izpolnjevanju njenih poslanstva in nalog.

2. SPREMEMBE V MEDNARODNEM VARNOSTNEM OKOLJU

Sodobno mednarodno varnostno okolje bosta tudi v prihodnje zaznamovala intenzivna spremenljivost in izrazita nepredvidljivost. Po obdobju popuščanja se napetosti znova povečujejo in svet vse bolj odmika od ideala absolutnega miru, varnosti in stabilnosti. Zaradi vse številčnejših globalnih in regionalnih središč moči stanje mednarodnih odnosov prehaja v multipolarnost. Spoprijemamo se s preurejanjem uveljavljenih mednarodnih povezav in odnosov, novo dinamiko organizacij in mehanizmov mednarodne skupnosti, vključno z izzivi transatlantskemu zavezništvu ter evropski varnostni arhitekturi, mednarodnemu pravu, konceptu multilateralizma in sistemu demokratičnih vrednot.

V mednarodnem varnostnem okolju se krepijo vzvodi moči konvencionalnega in nekonvencionalnega oziroma hibridnega izvora. Zapletenost odnosov dodatno povečujeta raznolikost in konfliktnost interesov državnih, nedržavnih in nadnacionalnih subjektov, ki se lahko pojavljajo tudi v vlogi posrednih akterjev. Slednje se kaže v povečanem številu in intenzivnosti lokalnih in regionalnih nestabilnosti, ki se lahko kažejo tudi v obliki dolgotrajnejših vojaških demonstracij moči, izzivanj, groženj, incidentov, omejenih konfliktov ali obsežnejših spopadov in vojn. Zato sta globalni in z njim tudi evro-atlantski prostor znova izpostavljena tudi tveganju izbruha vojaškega spopada večjih razsežnosti. Varnostna dinamika se v mednarodnem okolju vse pogostejše kaže tudi v obliki strateških presenečenj in šokov, kar še posebej izpostavlja potrebo po krepitvi strateške odpornosti in vzdržljivosti države in družbe.

Varnostna tveganja in grožnje se bodo tudi v prihodnje pojavljali v raznovrstnih hibridnih oblikah, v obliki prepleta informacijsko-kibernetskih groženj, obveščevalne dejavnosti, posrednih in neposrednih vojaških groženj, paravojaških in nevojaških delovanj, terorizma in nasilnega ekstremizma, dezinformacij, propagande in vzbujanja negotovosti zaradi povzročanja nestabilnosti, nedovoljenih dejavnosti na področju orožij za množično uničevanje in raketnih tehnologij, napadov na kritično infrastrukturo, organiziranih oblik kriminala, nezakonitih migracij, gospodarskih, tehnoloških in socialnih tveganj, naravnih in drugih nesreč, omejenosti naravnih virov in degradacije življenjskega okolja, zdravstveno-epidemioloških groženj ter ciljno usmerjenih gospodarskih, socialnih, medijskih, psiholoških in političnih pritiskov. Vojskovališča se pod vplivom teh dejavnikov, brez jasnih meja med odkritim in prikritim konfliktom, ki se lahko dogajajo pod pragom vojne, širijo s kopnega, morja in iz zraka v kibernetski prostor ter vesolje.

Velik vpliv na razvoj varnostnih groženj imata tehnološki napredek in dostopnost znanja, produktov in tehnologij državnim in nedržavnim akterjem, kar lahko vpliva na nastajanje novih varnostnih izzivov tudi v novih domenah delovanj. Navedeno prinaša nove izzive in zahteve za ohranjanje učinkovitosti obrambnega sistema.

Republika Slovenija prepozna in se spopriema s posledicami spremenjenega varnostnega okolja ter tveganji in potencialnimi grožnjami z obrobja Severnoatlantskega zavezništva in Evropske unije, s poudarkom na loku nestabilnosti na jugu in vzhodu, kamor spadata tudi črnomorska in sredozemska regija. Nedokončani ostajajo procesi stabilizacije

na območju Zahodnega Balkana, s krepitvijo napetosti in radikalizacije ter vpliva zunanjih akterjev. Iz jugovzhodne in južne smeri ostaja prisotnost migracijskih pritiskov, ki lahko vplivajo na varnost in tudi stabilnost države. V primerjavi z 90. leti prejšnjega stoletja, ko so se oboroženi spopadi postopno oddaljevali od Republike Slovenije, je v zadnjih letih opazen nasproten trend približevanja vojaških groženj nacionalnemu ozemlju.

Zaradi geostrateškega in geopolitičnega položaja Republike Slovenije je mogoče pričakovati, da bi lahko bila ob poslabševanju mednarodnih ali regionalnih politično-varnostnih razmer postopoma izpostavljena okrepljenim obveščevalnim dejavnostim, gospodarskim, psihološkim in političnim pritiskom, množičnejšim usmerjanim migracijskim tokovom, kibernetskim napadom na delovanje kritične infrastrukture, terorizmu, širjenju orožij in tehnologij za množično uničevanje ter ob bistvenem poslabšanju varnostnih razmer v mednarodnem okolju tudi neposrednim vojaškim grožnjam, v prvi fazi predvsem delovanjem z razdalje po pomembni infrastrukturi, ki omogoča strateško mobilnost vojaških sil, v poznejših fazah pa tudi ogrožanju ozemeljske celovitosti države. Za učinkovito delovanje in razvoj Republike Slovenije je bistveno doseganje širšega družbenega konsenza, da je vsaj v dolgoročnejši perspektivi zaostrovanje varnostnih tveganj in groženj zelo verjetno. To zahteva odziven in delujoč obrambni sistem ter izboljšanje obrambne sposobnosti Republike Slovenije s krepitvijo sil in zmogljivosti Slovenske vojske, zato je treba izvesti širši spekter ukrepov za doktrinaro, organizacijsko, kadrovsko, materialno in tehnološko prenovo Slovenske vojske.

3. OBRAMBNI INTERESI IN DOLGOROČNI OBRAMBNI CILJI REPUBLIKE SLOVENIJE

Obrambni interesi in cilji Republike Slovenije izhajajo iz nacionalnih življenjskih in strateških interesov ter nacionalnovarnostnih ciljev, opredeljenih v Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti (Uradni list RS, št. 59/19).

Obrambni interesi Republike Slovenije so:

1. ohranitev neodvisnosti, suverenosti in ozemeljske celovitosti države ter nedotakljivosti njenih mednarodno priznanih meja in državnega območja,

2. ohranitev miru, varnosti in stabilnosti v regiji, na evroatlantskem območju in v svetu.

Republika Slovenija bo obrambne interese uveljavljala z uresničevanjem naslednjih dolgoročnih obrambnih ciljev:

1. zagotavljanje obrambne sposobnosti države z razvojem ustrezno sposobnih, pripravljenih, odzivnih, odpornih, vzdržljivih in povezljivih vojaških ter civilnih zmogljivosti;

2. odvrčanje vojaških in drugih sodobnih tveganj in groženj nacionalni varnosti z ustrezno stopnjo lastne obrambne sposobnosti in pripravljenosti, na kateri bo temeljilo učinkovito vključevanje v sistem kolektivne obrambe Nata, ter z mehanizmi vzajemne pomoči in solidarnosti v okviru Evropske unije;

3. obramba države samostojno ali v okviru zavezništva, ko odvrčanje vojaških in drugih sodobnih tveganj in groženj nacionalni varnosti ni bilo uspešno;

4. krepitev odpornosti države in družbe ter zagotavljanje neprekinjenega delovanja njenih najpomembnejših funkcij;

5. krepitev obrambne razvojnoraziskovalne, industrijske in tehnološke baze, z vključevanjem tehnologij za dvojno rabo, za povečanje obrambno-tehnološke samooskrbnosti;

6. uresničevanje skupnih obrambnih interesov in izpolnjevanje sprejetih mednarodnih zavez države v okviru Nata in Evropske unije ter krepitev strateških partnerstev;

7. prispevanje k mednarodnemu miru, varnosti in stabilnosti prek mednarodnih operacij in misij;

8. nacionalnovarnostno, obrambno in vojaško izobraževanje ter usposabljanje državljanov prek različnih teoretičnih

in praktičnih programov, ki bodo prilagojeni različnim starostnim in interesnim skupinam, pri čemer bodo ti programi smiselno vključeni tudi v šolske kurikule;

9. oblikovanje nacionalnovarnostnega izobraževalnega programa 1. in 2. bolonjske stopnje s posebno vojaško smerjo v sodelovanju z visokošolskimi zavodi;

10. vzpostavitev sistema zaporednega pretoka kadra v nacionalnovarnostnem sistemu Republike Slovenije;

11. izobraževanje in usposabljanje uslužbencev nacionalnovarnostnega sistema za delovanje v celotnem spektru razmer ter ozaveščanje uslužbencev v javni upravi;

12. spodbujanje državljanov k vključevanju v različne oblike opravljanja vojaške službe, od prostovoljnega služenja vojaškega roka prek pogodbene in novih oblik pogodbene rezerve do poklicne vojaške službe, vključno s štipendiranjem;

13. oblikovanje in izvajanje proaktivne strategije komuniciranja z javnostmi, da bi krepili prepoznavnost ter ugled obrambnega sistema in Slovenske vojske.

4. POSLANSTVO IN NALOGE SLOVENSKE VOJSKE

Poslanstvo Slovenske vojske je z vojaškimi zmogljivostmi zagotavljati vojaško moč Republike Slovenije pri uresničevanju in uveljavljanju njenih nacionalnih interesov in ciljev ter skupnih interesov in ciljev v Natu ter EU.

Slovenska vojska je vojaški instrument moči Republike Slovenije. Vojaški instrument moči je najmočnejši vzvod države za odvrčanje napada na teritoriju Republike Slovenije in hkrati jedro odvrčalnih elementov kolektivne obrambe. Vojaški instrument moči je skrajni instrument moči države za zavarovanje svobode, suverenosti in prostorske celovitosti Republike Slovenije.

Slovenska vojska je nosilka vojaške obrambe države in nosilka razvoja vojaških zmogljivosti, ki krepijo odpornost družbe na grožnje varnosti. Pri vojaški obrambi države Slovensko vojsko lahko podpirajo in dopolnjujejo drugi instrumenti moči nacionalne varnosti.

Temeljni namen Slovenske vojske je bojevanje v kopenski domeni, delno pa deluje tudi v drugih domenah in razsežnostih operativnega okolja. Slovenska vojska sodeluje tudi s civilnim okoljem in tako dodatno prispeva k odpornosti države in družbe.

Naloge Slovenske vojske se izvajajo samostojno ali v sodelovanju z Natom in EU oziroma tudi v okviru drugih mednarodnih organizacij, vendar v mejah vnaprej opredeljenih političnih okvirov.

Ključne naloge Slovenske vojske so:

1. zagotavlja obrambno sposobnost in ob napadu na državo izvaja vojaško obrambo Republike Slovenije;

2. izvršuje obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah in z mednarodnimi pogodbami, vključno s krepitvijo odvrčalne in obrambne države zavezništva in vojaškega prispevanja k mednarodnemu miru, varnostni in stabilnosti;

3. zagotavlja potrebno ali zahtevano pripravljenost;

4. izvaja vojaško izobraževanje in usposabljanje za izvajanje vojaške obrambe;

5. sodeluje pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah skladno s svojo organizacijo in opremljenostjo ter zagotavlja podporo drugim državnim organom.

Dejavnosti Slovenske vojske, ki izhajajo iz prve ključne naloge, so:

– načrtovanje vojaških zmogljivosti, obsega, strukture in organiziranosti Slovenske vojske ter priprava doktrinarnih dokumentov in načrtov uporabe skladno z vojaškostrokovnimi presojami ter ravno ambicij in zmogljivosti Republike Slovenije na obrambnem oziroma vojaškem področju ob upoštevanju potencialnih varnostno-obrambnih in obrambno-vojaških scenarijev;

– zagotavljanje ustrezne ravni pripravljenosti, odzivnosti, odpornosti, vzdržljivosti in povezljivosti vojaških zmogljivosti;

– izvajanje nacionalne vojaške obrambe;

– izpolnjevanje mednarodnih zavez na podlagi 3. in 5. člena Severnoatlantske pogodbe.

Dejavnosti Slovenske vojske, ki izhajajo iz druge ključne naloge, so:

– vzpostavljane dogovorjenih zmogljivosti in sil na podlagi sorazmerne delitve bremen v zavezništvu;

– vzpostavljane in prispevanje tovrstnih zmogljivosti ter sil v zavezniške in skupne odzivne sile;

– vzpostavljane specializiranih zavezniških in skupnih zmogljivosti;

– krepitev zaupanja in sodelovanja med Slovensko vojsko ter vojskami zavezniških in partnerskih držav prek skupnih vojaških izobraževanj, usposabljanj in vaj ter prek oblikovanja skupnih večnacionalnih enot in odzivnih sil;

– uresničevanje nacionalnovarnostnih interesov in ciljev Republike Slovenije s sodelovanjem v mednarodnih operacijah in na misijah.

Dejavnosti Slovenske vojske, ki izhajajo iz tretje ključne naloge, so:

– zagotavljanje in prispevanje k varnosti in stabilnosti s svojim načrtnim razvojem in delovanjem ter vzdrževanjem pripravljenosti;

– zagotavljanje potrebne ali zahtevane pripravljenosti za opravljanje z zakonom določenih nalog v skladu z načrti uporabe, neprekinjenim delovanjem določenih služb in bojnih sistemov, pripravljenostjo določenih poveljstev, enot in služb v skladu s skupnimi načrti obrambe v okviru zavezništva oziroma drugih mednarodnih organizacij v skladu z mednarodnimi pogodbami ter zahtevano pripravljenostjo za opravljanje nalog v skladu z varnostnimi razmerami na podlagi odločitev pristojnih organov vodenja in poveljevanja.

Dejavnosti Slovenske vojske, ki izhajajo iz četrte ključne naloge, so:

– organiziranje in izvajanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja pripadnikov, poveljstev, enot in zavodov, ki poteka v okviru Slovenske vojske, Ministrstva za obrambo, javnega izobraževalnega sistema ter v ustreznih šolah in organizacijah zunaj države;

– razvoj vojaškega izobraževanja v tesnem strateškem partnerstvu s tujimi sorodnimi izobraževalnimi ustanovami;

– usposabljanje poveljstev in enot v okviru Slovenske vojske, v zavezništvu in v drugih mednarodnih organizacijah zunaj države;

– izvajanje usposabljanja v okviru prostovoljnega ali obveznega vojaškega roka ter pripadnikov pogodbene in novih oblik pogodbene rezerve;

– sodelovanje s podčastniško in častniško, veteransko in drugimi nevladnimi organizacijami, ki opravljajo dejavnost v javnem interesu na področju obrambe in katerih dejavnost so pomembne za usposobljenost pripadnikov ter državljanov in državljanek za vojaško obrambo države.

Dejavnosti Slovenske vojske, ki izhajajo iz pete ključne naloge, so:

– sodelovanje pri nalogah zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah ter podpora drugim državnim organom in organizacijam skladno z načrti, opremljenostjo in usposobljenostjo Slovenske vojske;

– v sodelovanju z drugimi državnimi organi evakuacija državljanov Republike Slovenije iz tujine v kriznih razmerah.

5. VIZIJA RAZVOJA SLOVENSKE VOJSKE

Sodobno varnostno okolje zahteva razvoj Slovenske vojske v smeri povečanja sposobnosti delovanja v različnih varnostnih in obrambno-vojaških scenarijih v celotnem spektru delovanj, vključno s tistimi visoke intenzivnosti, višje stopnje

pripravljenosti ter večje odzivnosti, odpornosti, vzdržljivosti in povezljivosti vojaških zmogljivosti.

Slovenska vojska bo prilagodljiva, inovativna in učinkovita vojaška organizacija, ki bo razvijala potrebne vojaške zmogljivosti, dvigala stopnjo pripravljenosti, odzivnosti, odpornosti in vzdržljivosti ter oblikovala pogoje za naraščanje svojega obsega in strukture ob povečani verjetnosti izrednega poslabšanja varnostnega okolja oziroma neposredni vojaški ogroženosti države.

Slovenska vojska bo s pravočasno vzpostavitev zmogljivosti postopno izboljševala svojo sposobnost in pripravljenost za krepitev odračalne države in obrambo države samostojno ali v okviru kolektivne in skupne obrambe pri zagotavljanju celovite varnosti države in državljanov kot tudi pri ohranjanju ali vzpostavljanju miru, varnosti in stabilnosti v svetu.

Sposobnost in pripravljenost Slovenske vojske bosta temeljili na usposobljenih, izurjenih in motiviranih vojaki, kompetentnih voditeljih, kakovostni oborožitvi in opremi, visoko usposobljenih poveljstvih in enotah ter sposobnosti prilagajanja kompleksnemu varnostnemu okolju.

Razvoj Slovenske vojske do leta 2035 bo potekal v treh fazah. V prvi do vključno leta 2026, v drugi med letoma 2027 in 2030 ter v tretji med letoma 2031 in 2035. Izboljšanje pripravljenosti za vojaško obrambo bo stalnica celotnega razvoja.

Za uresničitev vizije bo treba izpolniti naslednje razvojne cilje:

- razvoj in krepitev vseh bojnih zmogljivosti Slovenske vojske s poudarkom na srednji bataljonski bojni skupini in srednjem bojnem izvidniškem bataljonu;
- povečanje bojne moči in manevra, večplastne odpornosti, kognitivne superiornosti, povezane in povezljive večdomenske obrambe, sodelovanje v povezanem večdomenskem poveljevanju;
- posodobitev drugih zmogljivosti Slovenske vojske s krepitvijo tehnološko naprednih vojaških zmogljivosti kot multiplikatorja sil;
- posodobitev sistema usposabljanja in urjenja;
- vzpostavitev in posodobitev pomembne vojaške infrastrukture, vadišč in strelšč za delovanje ter razvoj Slovenske vojske;
- prenova strateških in razvojnosmerjevalnih dokumentov s področja obrambe;
- priprava Obrambne strategije v letih 2021/2022;
- priprava Vojaške strategije v letih 2021/2022;
- priprava Strategije rezerve Slovenske vojske leta 2023;
- prenova vojaške doktrine s poudarkom na vserodovskem delovanju in z zmogljivostjo integracije v meddomensko delovanje zavezništva;
- nadgradnja sistema vojaškega izobraževanja v smeri večje primerljivosti z zavezniškimi in partnerskimi državami;
- razvoj vojaškega profesionalizma, voditeljstva, vojaške etike ter organizacijske in tehnične kulture, ki so temelji učinkovite vojaške organizacije;
- pravočasno in celovito izpolnjevanje mednarodnih zavez Republike Slovenije, ki se nanašajo na vzpostavitev in napotitev dogovorjenih vojaških zmogljivosti v zavezništvo;
- obrambna sposobnost se bo krepila tudi skladno z obrambnimi iniciativami EU;
- prednostni prispevek v mednarodne operacije in na misije ter druge dejavnosti, ki so skladne s strateškimi prioritetami Republike Slovenije in imajo transformacijski učinek za Slovensko vojsko;
- prilagoditev delovnoppravnega statusa zaposlenih v Slovenski vojski specifičnim obremenitvam in omejitvam vojaškega poklica ter stopnji deficitarnosti in oblikovanje ločenega plačnega sistema v okviru skupnih temeljev sistema plač, ob predhodni ureditvi plačnih nesorazmerij, ki so nastala v preteklih obdobjih;
- nadgradnja sistema popolnjenja, kariernega razvoja, zadrževanja in izhoda pripadnikov iz Slovenske vojske;

– vzpostavitev pogojev za povečanje pogodbene rezervne sestave in novih oblik pogodbene rezervne sestave ter prostovoljnega služenja vojaškega roka za omogočanje naraščanja obsega in strukture Slovenske vojske;

– dejavnejša vloga Slovenske vojske pri promociji vojaškega poklica in pridobivanju kadra;

– ponovna uvedba različnih oblik vojaške dolžnosti v ustreznem obsegu in trajanju ob nezadostnem zanimanju za zaposlovanje v Slovensko vojsko ter za vključevanje v pogodbeno in nove oblike pogodbene rezerve;

– krepitev povezanosti Slovenske vojske z lokalnim okoljem na celotnem območju Republike Slovenije;

– krepitev povezanosti Slovenske vojske z drugimi podsk sistemi nacionalne varnosti.

6. RAVEN AMBICIJ ZA DELOVANJE IN RAZVOJ SLOVENSKE VOJSKE

Odzivna in učinkovita nacionalna vojaška organizacija je temelj suverene države pri zagotavljanju lastne varnosti in obrambe. Republika Slovenija bo stalno zagotavljala ustrezno sposobnost, pripravljenost in odzivnost na vojaške in druge grožnje, vključno z ustreznimi doktrinarnimi podlagami, obsegom in strukturo, organiziranostjo, opremljenostjo in usposobljenostjo vojaških zmogljivosti in sil, ki bodo odražale zahteve varnostnega okolja ter družbeno-politični konsenz glede zmogljivosti države za dodeljevanje potrebnih virov.

Dolgoročno obrambno planiranje in razvoj zmogljivosti bosta temeljila na uveljavljenih mehanizmih obrambnega planiranja s podlago na vsakoletni oceni varnostnega okolja, vključno z zaznavo trendov skozi srednje- in dolgoročno obdobje, na preverjanju obrambnih in vojaških scenarijev ter opredeljevanju obrambnih zahtev z izpolnjevanjem zakonskih nalog v okviru dogovorjene ravni ambicij.

Vojaška obramba Republike Slovenije bo prednostno zagotovljena z ustrezno stopnjo sposobnosti in pripravljenosti lastnih obrambnih zmogljivosti, na čemer bo temeljilo tudi učinkovito vključevanje države v sistem kolektivne obrambe ter skupne varnostne in obrambne politike EU. Republika Slovenija s pripadnostjo Severnoatlantskemu zavezništvu prejema varnostna zagotovila in hkrati sprejema zaveze. Zastopovanje sprememb mednarodnega varnostnega okolja bo v prihodnjih letih zahtevalo dodatna prizadevanja, ki se bodo kazala v razvoju zahtevnejših zmogljivosti, dodatnih prispevkov v zavezniške in povezane strukture, v večjem obsegu vaj ter višji stopnji pripravljenosti in odzivnosti sil.

Stanje pripravljenosti za načrti uporabe določenih sil Slovenske vojske bo omogočalo združeno delovanje z zavezniškimi silami. Pri izvajanju obrambe nacionalnega ozemlja skupaj z zavezniki bodo deklarirane nacionalne zmogljivosti integrirane v sestavo združenih sil zavezništva. Na nacionalnem ozemlju bo Slovenska vojska s preostalimi silami zagotavljala zmogljivosti za zaščito ozemlja in kritične infrastrukture, zagotovitev naraščanja, sprejem, namestitvev in podporo delovanja zavezniških sil skupaj s civilnimi zmogljivostmi iz načrta podpore države gostiteljice.

Slovenska vojska bo razvijala predvsem taktične zmogljivosti in delovala predvsem v kopenski domeni, podprta z elementi iz kibernetike, zračne in pomorske domene.

Zmogljivosti Slovenske vojske se bodo razvijale skladno z zavezniškimi standardi za zagotavljanje povezljivosti in skupnega delovanja sil Slovenske vojske v zavezniških formacijah ter izvajanja obrambe Republike Slovenije v okviru kolektivne obrambe.

Zmogljivosti Slovenske vojske morajo biti na ozemlju Republike Slovenije sposobne delovati samostojno ali skupaj z zavezniškimi silami, del zmogljivosti pa tudi v večnacionalnem vojaškem okviru zunaj ozemlja Republike Slovenije.

Mirnodobna sestava Slovenske vojske bo s postopnim izboljševanjem sposobnosti in pripravljenosti učinkovitejša pri

izvajanju poslanstva in nalog v različnih varnostnih in obrambno-vojaških scenarijih. To bo doseženo z načrtovanjem in oblikovanjem ustreznih rezerv in zalog ter nadgradnjo načrta uporabe in načrtov delovanja Slovenske vojske ter organizacijsko-mobilizacijskega razvoja, ki bo ustrezneje podprt tudi s prostorsko organiziranostjo in novimi oblikami pogodbene rezervne sestave Slovenske vojske za naraščanje tudi prek mirnodobnega obsega za njihovo delovanje v izrednem stanju in vojni. Pripravljene bodo kadrovske, materialne, infrastrukturne, doktrinarne, organizacijske in druge zahteve ter načrti za fazno naraščanje obsega in strukture Slovenske vojske.

Učinkovitost Slovenske vojske je odvisna od visoke stopnje profesionalizma, motiviranosti, bojnega karakterja v kombinaciji s sposobnostjo sprejemanja razumnega tveganja in od morale pripadnic in pripadnikov v vseh njenih strukturah – stalni sestavi, pogodbeni rezervni sestavi in novih oblikah pogodbene rezervne sestave. Predvsem z vzpostavitev prostorske organiziranosti in krepitev pogodbene rezervne sestave ter prostovoljnega služenja vojaškega roka se bo izboljšala vpetost Slovenske vojske v družbo ter povečal interes državljanek in državljanov za opravljanje različnih oblik vojaške službe.

Z vajami na ozemlju Republike Slovenije ali v tujini se bosta redno preverjali zahtevana stopnja pripravljenosti bataljonske bojne skupine in pripravljenost drugih deklariranih zmogljivosti v večnacionalne odzivne formacije. Njihova odzivnost se bo preverjala tudi z nenapovedanimi alarmiranj. V dolgoročnem obdobju je treba doseči zmožnost preverjanja zmoglosti združenega bojevanja rodov na brigadni ravni.

Postopoma se bo vzpostavilo ustrezno število enot v mirnodobni strukturi Slovenske vojske, ki bodo omogočale hitro naraščanje obsega in strukture Slovenske vojske ter njeno zahtevano pripravljenost.

Slovenska vojska nekaterih zahtevnejših zmogljivosti, ki so sicer pomembne za uresničevanje nacionalnovarnostnih ciljev Republike Slovenije, niso pa del sprejetih zavez do zavezništva in presegajo razpoložljivost nacionalnih virov, ne bo razvijala samostojno, temveč jih bo zagotavljala v okviru zavezništva oziroma skupno na podlagi ustreznih sporazumov s posameznimi zavezniškimi oziroma partnerskimi državami (na primer t. i. »air-policing«).

Slovenska vojska bo organizirana tako, da bo omogočeno izvajanje združenega bojevanja rodov v okviru namenske oblikovanih zmogljivosti. V nacionalnem okviru bo sposobna oblikovati namenske taktične enote do brigadne ravni. Slovenska vojska bo oblikovala enoto bataljonske ravni, ki bo usposobljena in sposobna prerasti v srednjo bataljonsko bojno skupino in delovati zunaj Republike Slovenije za izvajanje celotnega spektra delovanja.

Slovenska vojska bo prioriteto popolnjevala srednjo bataljonsko bojno skupino in druge premestljive zmogljivosti, namenjene delovanju v okviru zavezništva in EU ter na nacionalnem ozemlju.

Premestljive sile Slovenske vojske bodo sposobne opravljati naloge visoke intenzivnosti v zahtevnejših geografskih in klimatskih razmerah. V okviru odvrtačnih ukrepov in varnostnih zagotovil bo Republika Slovenija prispevala sile in zmogljivosti za neprekinjeno prisotnost in vojaške dejavnosti zavezništva.

Slovenska vojska bo v zavezniški nabor sil prispevala sorazmeren delež zmogljivosti, pri čemer se bodo upoštevali velikost države, obseg prebivalstva, gospodarski kazalniki in podobni elementi. Skladno z merili Severnoatlantskega zavezništva bo delež premestljivih sil stalne sestave kopenskih sil Slovenske vojske dosegel najmanj 50 odstotkov. Del premestljivih sil bo integriran v vojaško strukturo zavezništva. Najmanj deset odstotkov stalne sestave Slovenske vojske bo ohranjalo stalno visoko stopnjo pripravljenosti na nacionalnem ozemlju ali sodelovalo v zavezniških odzivnih silah, dejavnostih skupne odvrtačne in obrambne države oziroma v mednarodnih operacijah in na misijah.

Obseg in vrsta sodelovanja Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in na misijah bosta opredeljena na podlagi realnih kadrovskih, finančnih in materialnih zmoglosti ter ob upoštevanju potreb po zagotavljanju ustrezne stopnje pripravljenosti sil na nacionalnem ozemlju. Sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah ter pri drugih dejavnostih bo sledilo strateškim prioritetam Republike Slovenije in bo prednostno usmerjeno v področja s transformacijskim učinkom na delovanje Slovenske vojske.

Raven ambicij delovanja Slovenske vojske bo z vidika obsega uporabe oziroma angažiranih sil in trajanja delovanja naslednja:

1. odvrtači vojaške grožnje Republiki Sloveniji z oblikovanjem kredibilnih vojaških zmogljivosti izvajati neprekinjeno;

2. neprekinjeno sodelovati pri nevtralizaciji vojaških groženj, ki ne spadajo v okvir 5. člena Severnoatlantske pogodbe, čim dlje od ozemlja Republike Slovenije, z namensko oblikovanimi kontingenti v skupnem obsegu do 300 pripadnikov;

3. sodelovati pri nevtralizaciji vojaških groženj v okviru 5. člena Severnoatlantske pogodbe, čim dlje od ozemlja Republike Slovenije, s premestljivimi silami, prvenstveno s Srednjo bataljonsko bojno skupino in Srednjim bojnih izvidniškim bataljonom;

4. po sprejetju ocene ogroženosti države pred napadom ter za delovanje gospodarstva in drugih dejavnosti v vojni ter ob ponovni uvedbi vojaške dolžnosti mobilizirati potrebni obseg vojaške strateške rezerve najpozneje v 45 dneh;

5. s pravočasno razmestitvijo povečanega obsega sil Slovenske vojske preprečevati neposredno vojaško ogrožanje suverenosti in ozemeljske celovitosti Republike Slovenije v čim daljšem obdobju;

6. vojaško obrambo ozemlja Republike Slovenije izvajati v sodelovanju s pravočasno razporejenimi zavezniškimi silami;

7. tudi v neugodnih geostrateških okoliščinah brez neposredne podpore zavezniških sil mora biti Slovenska vojska sposobna izvajati vojaško obrambo na ozemlju Republike Slovenije samostojno;

8. ob neuspešni konvencionalni obrambi Slovenska vojska preiti na koncept nekonvencionalnega delovanja do ponovne vzpostavitve suverenosti na celotnem ozemlju države;

9. podpirati različne podсистeme nacionalne varnosti, državne organe pri zagotavljanju varnosti neprekinjeno, skladno z razmerami in razpoložljivostjo ustrezno opremljenih in usposobljenih zmogljivosti.

Nacionalna obramba Republike Slovenije temelji na izvajanju vojaške obrambe, ki mora biti podprta in dopolnjena z delovanjem civilne obrambe. Skupaj zagotavljata odpornost celotne države in družbe.

7. ORGANIZIRANOST SLOVENSKE VOJSKE

7.1 Struktura Slovenske vojske

Obseg, struktura in organiziranost Slovenske vojske morajo omogočati opravljanje predpisanih poslanstev in nalog, skladno z opredeljeno ravno ambicij. Skladno z zahtevami, ki izhajajo iz ravni ambicij, se bodo obseg, struktura in organiziranost Slovenske vojske prilagodili zmoglosti izvajanja združenega bojevanja rodov, oblikovanju namenskih enot na nacionalni ravni, vzpostavitvi ciljnih zmogljivosti, zagotavljanju stalne pripravljenosti in odzivnosti enot za delovanje ter naraščanju sil skladno z načrtom organizacijsko-mobilizacijskega razvoja.

Organiziranost mirnodobne sestave Slovenske vojske je odraz družbeno-političnega konsenza pri iskanju ravnotežja med potrebnimi in dejansko razpoložljivimi kadrovske, materialnimi in finančnimi viri. Spreminjanje strukture, obsega in organiziranosti Slovenske vojske bo sledilo varnostnim razmeram v mednarodnem okolju ter realnim demografskim,

finančno-ekonomskim in materialnim zmožnostim države ob upoštevanju dosedanjih izkušenj s popolnjenjem in pripravljenostjo državljanek in državljanov za opravljanje vojaške službe.

Slovenska vojska bo organizirana na strateški, operativni in taktični ravni.

Najvišji vojaškostrokovni organ Ministrstva za obrambo, odgovoren za poveljevanje Slovenski vojski na strateški ravni, je Generalštab Slovenske vojske, ki bo na tej ravni izvajal tudi vse naloge razvoja in načrtovanja delovanja Slovenske vojske.

Poveljevanje in kontrolo nad delovanjem enot na operativni ravni izvaja Poveljstvo sil, ki je odgovorno za izurjenost, pripravljenost in vodenje podrejenih poveljstev in enot Slovenske vojske doma in v tujini. Zmožno bo poveljevati rodovskim taktičnim in združenim taktičnim enotam.

Na taktični ravni bodo poveljevanje izvajali poveljstvi brigad, poveljstvo za podporo in poveljstva letalskega polka, mornariškega divizion in bataljona specialnih sil.

Osnovna taktična enota manevrskega dela kopenske vojske bo pehotni bataljon. V enotah drugih rodov bo osnovna taktična enota praviloma samostojna četa.

Najvišja enota za izvajanje združenega bojevanja na ozemlju Republike Slovenije bo brigadna bojna skupina, za delovanje zunaj ozemlja Republike Slovenije pa bo najvišja enota bataljonska bojna skupina. Enot Slovenske vojske se bodo za delovanje in izvedbo določenih nalog lahko namenjsko oblikovale po načelu modularnosti.

Organizacijsko-formacijska struktura Slovenske vojske na taktični ravni bo omogočala izpolnjevanje cilja 50-odstotnega deleža premestljivih sil kopenske vojske.

Obseg, struktura in organiziranost se bodo postopno prilagajali skozi tri razvojna obdobja v časovnem zaporedju 2021–2026, 2027–2030 in 2031–2035, ob prilagoditvi ciljnemu stanju namenjanja najmanj 20 odstotkov finančnega načrta Slovenske vojske nabavam glavne opreme in do 30 odstotkov za operativno delovanje.

V prvem razvojnem obdobju bo najpozneje do leta 2022 vzpostavljena organizacijsko-formacijska struktura, ki omogoča najmanj 90-odstotno popolnjenost najpomembnejših poveljstev in enot s prioriteto na srednjem pehotnem bataljonu, enot za zagotavljanje modulov srednje bataljonske bojne skupine in enot za zagotavljanje odzivnih sil doma ter v okviru zavezništva. Vzdrževale se bodo tudi enote za ohranjanje vzpostavljenih zmogljivosti in popolnjevale se bodo rodovske enote ter službe zaradi ohranjanja znanja in kompetenc ter premestljivih in specifičnih logističnih zmogljivosti.

Zaradi zagotavljanja modulov srednje bataljonske bojne skupine in ustvarjanja pogojev za doseganje zavez zavezniških zmogljivosti se bodo rodovske enote posredne ognjene podpore, zračne obrambe, inženirske podpore, protiotklepne delovanja in obveščevalno-izvidniške podpore v prvem razvojnem obdobju združevale v okviru rodovskega bataljona ene izmed brigad. Modula vojaške policije in zvez se bosta zagotavljala drugače.

Leta 2022 se bodo pehotni polki preoblikovali v bataljone. Logistična brigada bo preoblikovana v poveljstvo za podporo. Sedanji teritorialni polki bodo operativno mirovali. Obe poveljstvi pehotnih brigad se bosta preoblikovali leta 2023 ob upoštevanju Strategije rezervne sestave Slovenske vojske. Bataljon jedrske, radiološke, kemijske in biološke obrambe (v nadaljnjem besedilu: JRKBO) se bo oblikoval najpozneje do leta 2026. V začetku leta 2022 se bo pričelo z oblikovanjem čete za kibernetško obrambo in čete za nekinetično delovanje.

Center vojaških šol bo preoblikovan zaradi doseganja poveztivosti z javnim izobraževalnim šolskim sistemom in primerljivosti z zavezniškimi vojaškimi izobraževalnimi sistemi. Oblikovana bo eksperimentalna skupina za preizkušanje in operativno uporabo sodobnih tehnologij in taktik v tesnem sodelovanju z ustreznimi nacionalnimi deležniki.

Prilagoditev strukture in organiziranosti strateške in operativne ravni bo dala jasnejšo razmejitev pristojnosti in odgovornosti ter tako omogočila funkcionalno racionalizacijo obeh ravni in preusmeritev kadrovskih virov v popolnjevanje enot taktične ravni.

Popolnjenost najpomembnejših enot bo omogočala višjo pripravljenost, učinkovitejše izpolnjevanje nalog, boljše pogoje razporejanja in popolnjevanja z materialnimi sredstvi ter načrtovanje, vzpostavitev in doseganje končnih zmogljivosti, načrtovanje delovanja v mednarodnih operacijah in na misijah ter oblikovanje hitro odzivnih sil. Tako bosta zagotovljena učinkovitejši razvoj vojaške stroke in boljša izraba sedanjih kadrovskih in materialnih virov, izboljšani bosta notranja kohezivnost enot in morala.

Preoblikovano in popolnjeno jedro Slovenske vojske bo omogočalo lažje in hitrejšo naraščanje sil in strukture v smeri doseganja ciljnega obsega ter zagotovitve pogojev za delovanje do leta 2035, kar se bo kazalo v ciljni dolgoročni temeljni strukturi Slovenske vojske.

Sile za bojevanje bodo sestavljali pehotni bataljoni (srednji, bojni izvidniški, gorski), četa za specialno delovanje in patrolni ladji.

Sile za bojno podporo bodo sestavljali bataljon za ognjeno podporo, bataljon JRKBO, eskadrilja brezpilotnih bojnih sistemov, baterija zračne obrambe, obveščevalno-izvidniška četa, četa za elektronsko delovanje, četa za kibernetško obrambo, četa za nekinetično delovanje, bojna inženirska četa, protiotklepna četa in četa vojaške policije.

Sile za poveljevanje, nadzor in informacijsko delovanje bodo sestavljali radarska četa zračne obrambe, četa za nadzor in kontrolo zračnega prostora ter bataljon C4I.

Sile za zagotavljanje delovanja bodo sestavljali logistična bataljona, helikopterska eskadrilja in samostojni letalski transportni oddelek, letalsko-tehnična četa in splošna inženirska četa ter enota Role 2 BL.

Enote vojašnic, letalske baze, zdravstvenega centra, Centra vojaških šol, Centra za združeno usposabljanje, letalske šole, gorske šole, šole usmerjevalcev združenih ognjev, gardne enote, orkestra Slovenske vojske, športne enote, Centra za doktrino, razvoj, usposabljanje, raziskave, simulacije ter eksperimentalna skupina za raziskave in razvoj bodo sestavljale institucionalni del Slovenske vojske. Institucionalni del bo zagotavljal tudi razvojna jedra nekaterih novih enot pri naraščanju.

Poveljstva in enote Slovenske vojske bodo na bataljonski ravni smiselno in enakomerno razvrščeni v nacionalni prostor tako, da bodo čim bolj integrirani v lokalno družbeno okolje in vključeni v zagotavljanje odpornosti države ter družbe v sodelovanju z državnimi organi in lokalnimi skupnostmi, tudi z namenom zagotavljanja funkcije teritorialnih poveljstev.

7.2 Obseg Slovenske vojske

Skupni mirnodobni obseg Slovenske vojske bo do leta 2035 obsegal 10.000 pripadnikov s končnim razmerjem najmanj 7000 pripadnikov stalne in do 3000 pripadnikov pogodbene rezervne sestave ter novih oblik pogodbene rezerve Slovenske vojske. Do konca prvega razvojnega obdobja leta 2026 se bo ohranjal sedanjí skupni obseg okrog 7000 pripadnikov Slovenske vojske, do konca drugega razvojnega obdobja leta 2031 pa se bo povečal na približno 8500 pripadnikov.

Razmerje med pripadniki stalne in rezervne sestave se bo ponovno ovrednotilo ob koncu prvega srednjeročnega obdobja. V okviru Strateškega pregleda obrambe do leta 2026 oziroma ob nezadostnem zagotavljanju obsega stalne in rezervne sestave (sestava Slovenske vojske manj kot 6700 pripadnikov in stalne sestave manj kot 6000 pripadnikov v dveh zaporednih letih) se bo, če bo treba, ponovno ocenila uvedba znanih ali nadgrajenih oblik vojaške dolžnosti.

Vojaške evidence se ohranjajo za 1) vpis vojaških obveznikov v vojaško evidenco in evidentiranje državljanov z

opravljenim temeljnimi vojaškimi usposabljanjem ali pridobljenimi drugimi vojaškimi evidenčnimi dolžnostmi in 2) evidentiranje materialnih rezerv za vzpostavitev povečanih vojaških zmogljivosti, kot so rezerva oborožitve in vojaške opreme, ki je izločena iz operativne uporabe Slovenske vojske, ter infrastrukturne možnosti za vzpostavitev povečanih vojaških zmogljivosti. Tako se bo leta 2023 pripravil dokument Strategija rezerve Slovenske vojske, na podlagi katerega se bodo oblikovale rezervne sile z ustreznim obsegom, strukturo in nalogami.

7.3 Namenska organiziranost Slovenske vojske

Manevrski del Slovenske vojske bo popolnjen pretežno s stalno sestavo in v ustreznem obsegu dopolnjen s pogodbeno rezervno sestavo predvsem pri zagotavljanju kritičnih specialističnih dolžnosti. Manevrski del bo premeštljiv in zmožen izvajanja vseh ključnih nalog Slovenske vojske (združeno bojevanje rodov), vključno s sodelovanjem v mednarodnih operacijah in na misijah ter pri dejavnostih, mednarodnih hitro odzivnih silah in v nalogah odvratanja in kolektivne obrambe.

Prostorski del bo pretežno popolnjen s pogodbeno rezervno, namenjen za delovanje izključno na nacionalnem ozemlju. Dopolnil bo manevrski del Slovenske vojske pri obrambi nacionalnega ozemlja in zagotavljal izhodišča za naraščanje Slovenske vojske prek mirnodobnega obsega. Opravljal bo tudi podporne naloge nadzora in varovanja zaledja, prostorske logistike, podpore države gostiteljice, civilno-vojaškega sodelovanja, odzivanja na naravne in druge nesreče ter podpore drugim resorjem. Prostorski del bo predstavljal pomembno vez in približal Slovensko vojsko lokalnemu okolju. Tudi v tem kontekstu bo razporejen in organiziran po celotnem območju Republike Slovenije.

Oblikovane bodo nove oblike pogodbene rezervne sestave Slovenske vojske, ki skupaj z obstoječimi oblikami pogodbene rezerve ne bodo presežale mirnodobnega končnega obsega rezerve 3000 pripadnikov. Pogodbena rezerva bo organizirana pretežno prostorsko, vodena z manjšim jedrom stalne sestave in umeščena v enotno strukturo poveljevanja in kontrole Slovenske vojske.

8. RAZVOJ ZMOGLJIVOSTI IN MODERNIZACIJA

Razvoj zmogljivosti bo skladno z ravno ambicij usmerjen v doseganje ustrezne ravni sposobnosti, pripravljenosti, odzivnosti in vzdržljivosti vojaških zmogljivosti.

Slovenska vojska bo na podlagi ravni ambicij razvijala zmogljivosti za bojevanje, bojno podporo, zagotovitev delovanja, podporo poveljevanja ter sistem vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Zmogljivosti bodo omogočile izvajanje vseh doktrinarnih načinov delovanja Slovenske vojske, in sicer ofenzivno, defenzivno, specialno, stabilizacijsko, podporno ter informacijsko delovanje, skladno z razvojem vojaške doktrine tudi kibernetsko in druge sodobne načine delovanja.

Razvoj zmogljivosti bo prednostno usmerjen v povečanje bojne sposobnosti in pripravljenosti Slovenske vojske s pregledno in dosledno prioritizacijo dejavnosti v vseh elementih vzpostavitve zmogljivosti, tako v doktrini, organiziranosti, usposabljanju, opremljanju, kadrih, voditeljstvu, infrastrukturi in interoperabilnosti, da bi se povečale zmožnosti večrodovskega bojevanja.

Razvoj zmogljivosti bo sledil sodobnim tehnološkim trendom in upošteval izkušnje iz sodobnih vojaških operacij. V uporabo bodo uvedeni sodobni sistemi, ki bodo ob povečanju bojne moči in učinkovitosti delovanja zagotavljali tudi večjo zmožnost preživetja in višjo stopnjo logistične samozadostnosti sil. Digitalizacija sistemov s podporo umetne inteligence ter daljinsko vodeni in avtomatizirani ter avtonomni sistemi ob ohranjanju človeškega nadzora nad

umetno inteligenco z možno človeško intervencijo v vseh fazah delovanja bodo omogočili multiplikacijo učinkov, zaradi česar bodo razbremenjeni in sproščeni človeški viri lahko preusmerjeni na izvajanje zahtevnejših funkcij pri izvajanju operacij. Slovenska vojska bo sledila trendom razvoja naprednih tehnologij, kot so nanotehnologija in novi materiali, aditivna proizvodnja, kvantna tehnologija, biotehnologija, elektro optika in napredni senzorji, satelitske in druge vesoljske tehnologije, upravljanje energije in njeno shranjevanje, virtualna in navidezna resničnost ter druge, in jih smiselno uvajala v svoje operativno delovanje, pri čemer bo posebno pozornost namenjala področjem kibernetske ter elektronske in protielektronske zaščite, delovanja in bojevanja. Upravljanje sodobne tehnologije bo zahtevalo pri delu kadra bistveno več tehničnih kompetenc.

Modernizacija vojaške oborožitve in opreme bo skupaj z nadaljevanjem procesa profesionalizacije podpirala transformacijo Slovenske vojske v visoko profesionalno in učinkovito vojaško organizacijo, sposobno odzivanja na prihodnje vojaške in druge grožnje ter vzdržljivega delovanja tudi v dolgotrajnejših krizah in oboroženih spopadih.

Slovenska vojska bo v zavezniški nabor sil prispevala sorazmeren delež zmogljivosti skladno z dogovorjenimi merili.

Vzpostavitev prioritetnih zmogljivosti bo temeljila na najracionalnejšem načinu izpolnjevanja zmogljivostnih zahtev in standardov, ki bo omogočal razvoj rodov in služb Slovenske vojske. Pri tem se bodo upoštevala merila operativne preizkušnosti oborožitve in opreme pri zavezniških ali partnerskih oboroženih silah, brez posebnih prilagoditev in dodatnega razvoja za Slovenske vojske. Sledili bomo enotnosti platform za zmanjševanje finančnih in logističnih bremen (vzdrževanje) ter povečevanje interoperabilnosti razpoložljivosti in vzdržljivosti sil. Upoštevali bomo tudi zanesljivost, zagotavljanje dolgoročnega vzdrževanja in stroške celotnega življenjskega cikla oborožitve ter opreme. Čim bolj bomo podpirali razvoj nacionalne obrambne industrije in malim ter srednjim podjetjem omogočili črpanje finančnih virov in dostop do obrambnih projektov v okviru Nata in EU, s čimer bomo povečali stopnjo obrambnotehnološke samooskrbnosti.

Vojaške zmogljivosti bodo ustrezno povezljive s civilnimi zmogljivostmi za izvajanje nacionalne obrambe ter z zmogljivostmi zaveznikov in partnerjev za uresničevanje mednarodnih obveznosti države. Pri razvoju nekaterih vojaških zmogljivosti bomo upoštevali tudi dvonamensko uporabnost za podporo drugim organom.

Iz operativne uporabe bomo umaknili oborožitev, opremo in sredstva, ki niso del načrtovanih ciljnih zmogljivosti, ne podpirajo dolgoročnih načrtov delovanja in razvoja Slovenske vojske oziroma ne prispevajo k uresničevanju zahtev naraščanja in vzdržljivosti obrambnih sil. Umik oborožitve, opreme in sredstev iz operativne uporabe oziroma strateških rezerv bomo izvedli šele po nakupu sodobnejših. Do nadomestitve s sodobnimi sistemi bomo sedanje sisteme uporabljali zaradi ohranjanja specifičnega rodovskega znanja in minimalne stopnje pripravljenosti sil.

Postopki vodenja nabav glavne opreme, oborožitve in infrastrukture ter projekti raziskav in razvoja bodo tesneje povezani s procesi obrambnega planiranja in bodo s pravočasno vključenostjo deležnikov že v procesu oblikovanja načrtov omogočali ustrezno raven usklajenosti z najpomembnejšimi razvojnimi cilji in zahtevami pred obravnavo in potrjevanjem na strateški ravni. Projekti razvoja zmogljivosti ter raziskav in razvoja bodo dosledno sledili prioritetam razvoja zmogljivosti na podlagi vojaškostrokovnega nasveta. Pri tem se bo na določenih področjih upoštevala tudi zmožnost doseganja višje stopnje obrambne industrijske in tehnološke samooskrbnosti.

Republika Slovenija bo iskala rešitve razvoja in vzdrževanja zmogljivosti tudi v zavezniškem in EU-okviru, prednostno ob upoštevanju strateških partnerstev, da bi dosegli optimizacijo stroškov in operativno učinkovitost ter pridobili znanje pri vzpostavitvi zmogljivosti. Pridružila se bo projektom razvoja

skupnih zmogljivosti, ki jih zaradi omejenih virov ne more razvijati ali pa bi bil njihov samostojni razvoj negospodaren.

Pri razvoju zmogljivosti bo Slovenska vojska smiselno obravnavala in upoštevala tudi energetske učinkovitost, samoskrbnost (hibridni oziroma alternativni viri napajanja) ter okoljske vidike varnosti, zato bo v sodelovanju z drugimi deležniki pristopala tudi k ustreznim nacionalnim in mednarodnim projektom razvoja naprednih energetskih rešitev in tehničnih rešitev za zmanjšanje negativnih vplivov zvočnega obremenjevanja okolja in posameznika.

Prioritete razvoja

Za doseganje ustreznih ravni pripravljenosti in odzivnosti Slovenske vojske bo razvoj prednostno usmerjen v oblikovanje srednjega pehotnega bataljona, podprtega z moduli za posredno ognjeno podporo (artilerijo), zračno obrambo, izvidništvo, bojno inženirstvo, JRKBO, psihološko delovanje, logistično podporo in zdravstveno oskrbo, ter v vzpostavitev srednjega bojnega izvidniškega bataljona.

8.1 Zmogljivosti za bojevanje

Temelj vojaških zmogljivosti bodo predstavljale zmogljivosti za bojevanje, v okviru katerih bodo razvite zmogljivosti srednje pehote, bojno izvidniške pehote, gorske pehote in specialne sile.

Za povečanje zmogljivosti za bojevanje bo Slovenska vojska prednostno:

- vzpostavila srednji pehotni bataljon kot jedro srednje bataljonske bojne skupine;
- vzpostavila srednji izvidniški bojni bataljon;
- vzpostavila odred za specialno delovanje.

Dodatno bo Slovenska vojska:

- uvedla sodobne prenosne in prevozne protiotklepne raketne zmogljivosti;
- razvila zmogljivosti specialnih sil za opravljanje nalog neposrednega delovanja proti vojaškim ciljem tudi v globini nasprotnikovega prostora, specialnega izvidovanja in usposabljanja partnerskih sil;
- ohranjala zmogljivosti gorske pehote, vključno s podporo Natovemu centru odličnosti za gorsko bojevanje;
- preoblikovala oklepne zmogljivosti skladno z razvojem srednje pehote in uvajanjem kopenskih sistemov brez posadke z možnostjo bojnega delovanja;
- nadgradila zmogljivosti zaščite sil z uvedbo aktivnih in pasivnih zaščitnih ukrepov.

V prvem razvojnem obdobju 2021–2026 bo modernizacija oborožitve in opreme prednostno usmerjena v:

- nakup ustreznega števila bojnih kolesnih vozil tipa 8 x 8 z ognjeno močjo topa najmanj kalibra 30 mm z možnostjo opremljanja s protiotklepnim sistemom ter z visoko balistično zaščito za vzpostavitev srednjega pehotnega bataljona,
- nabavo lahkih oklepljenih kolesnih vozil 4 x 4 z visoko ravno zaščito in oborožitvenimi postajami za izvidniško-obveščevalno podporo, protiotklepni boj, zračno obrambo, specialne sile in druge,
- nabavo opreme za specialne enote,
- posodobitev in prenovo opreme vojaka tudi s postopno zamenjavo lahkega pehotnega orožja s sodobnimi modularnimi sistemi, ki bodo večinoma opremljeni z optičnimi namerilnimi napravami,
- povečanje obsega optoelektronske opreme za delovanje v razmerah zmanjšane vidljivosti,
- posodobitev večnamenske ladje Triglav s sodobnimi oborožitvenimi, navigacijskimi in komunikacijskimi sistemi ter avtonomnimi sistemi za preiskavo morskega dna.

V drugem razvojnem obdobju 2027–2030 bodo kupljena:

- bojna kolesna vozila 8 x 8 za vzpostavitev srednjega bojnega izvidniškega bataljona,
- dodatna lahka oklepljena kolesna vozila 4 x 4 z visoko ravno zaščito in oborožitvenimi postajami,

- taktična sredstva brez posadke za bojno delovanje.

Hitra patrolna ladja Ankaran bo zamenjana z drugim ustreznim plovilom razreda večnamenske patrolne ladje.

V tretjem razvojnem obdobju 2031–2035 bodo kupljena:

- dodatna bojna kolesna vozila 8 x 8 in 4 x 4 za vzpostavitev srednjega bojnega izvidniškega bataljona,
- dodatna taktična sredstva brez posadke za bojno delovanje.

Pripravljeni bodo postopki zamenjave večnamenske ladje Triglav s primerljivim plovilom razreda obstoječe večnamenske patrolne ladje.

8.2 Zmogljivosti za bojno podporo

Razvoj zmogljivosti za bojno podporo bo temeljil na združenih ognjenih podpori (artilerijski ognjeni podpori, ognjeni podpori protiotklepnih raketnih sistemov, zračni ognjeni podpori), obveščevalno-izvidniški podpori in podpori neubojnega delovanja, zračni obrambi, kibernetiskem delovanju, inženirstvu, vertikalnem transportu, vojaški policiji ter JRKBO, nadzoru pomorskih površin in elektronskem bojevanju.

Za povečanje zmogljivosti bojne podpore bo Slovenska vojska:

- nadgradila zmogljivost ognjene podpore, ki bo temeljila na samovoznih artilerijskih sistemih, naboru senzorjev in pametnega streliva ter sredstev brez posadke z izvidniško-opazovalnimi sistemi z zmožnostjo bojnega delovanja;
- ohranjala in nadgrajevala zmogljivosti protiotklepnih raketnih sistemov podaljšanih dometov;

- razvila taktične obveščevalno-izvidniške zmogljivosti, ki bodo združevale zmogljivosti za pridobivanje podatkov s pomočjo človeških virov, zmogljivosti za pridobivanje podatkov z letalskimi sistemi s posadko in brez nje, zmogljivosti za pridobivanje podatkov iz kopenskih senzorjev za izvidovanje in zaščito sil ter zmogljivosti za vojaško obveščevalno analitiko;

- razvila zmogljivosti za začasno onesposobitev nasprotnika;

- razvila zmogljivosti za neposredno zračno obrambo elementov razporeditve sil Slovenske vojske s sodobnimi mobilnimi raketnimi zmogljivostmi do kratkega dosega;

- dopolnjevala podporo iz zraka in sistem nadzora zračnega prostora tudi z uporabo dela lahkih letal PC-9M do njihove ustrezne zamenjave z alternativnimi sistemi;

- vzpostavila premestljivo vojaško kibernetiko zmogljivost v sodelovanju s strateškim partnerjem, ki bo v realnem času sposobna zaznavanja, preprečevanja in odzivanja na kibernetiske varnostne incidente ter bo vpeta v nacionalni sistem kibernetiske varnosti in obrambe. Z vzpostavitvijo kibernetiske obrambe za zaščito lastnega komunikacijsko-informacijskega sistema in drugih elektronskih sistemov bo zagotovljen varen kibernetiski prostor za delovanje Slovenske vojske in njeno sposobnost izkoriščanja kibernetiskega prostora za pridobivanje prednosti pred nasprotnikom. Za opravljanje nalog kibernetiskega delovanja se bo v vseh razvojnih obdobjih nabavljala ali pridobivala oprema za zaščito omrežij;

- razvila zmogljivosti bojnega inženirstva s sposobnostjo podpore in povečanja premičnosti bojnih sil z izdelavo prehodov skozi minkoeksplozivne in terenske ovire, z zmožnostjo oviranja nasprotnikovega manevra z miniranjem in rušenjem infrastrukturnih objektov ter povečanjem stopnje preživetja sil z izdelavo utrjenih točkovnih in linijskih objektov;

- ohranjala zmogljivosti za opravljanje nalog vojaške policije v nacionalni pristojnosti in za opravljanje nalog vojaške policije zunaj države;

- ohranjala združeno JRKBO-zmogljivost, ki bo sposobna opravljati detekcijo in identifikacijo jedrskih, radioloških, kemijskih in bioloških snovi ter dekontaminacijo osebja, opreme in sredstev Slovenske vojske na nacionalnem ozemlju in pri delovanju zunaj države;

- ohranjala zmogljivosti za zaščito pomorskih plovnih poti in pomorske varnosti v Republiki Sloveniji ter mednarodnem okolju, izvajala potapljaške zmogljivosti za delovanje v plitkih vodah ter zmogljivosti odzivanja na ekološke in druge nesreče, vključno z nalogo iskanja in reševanja na morju;

- razvila zmogljivosti elektronskega izvidovanja in elektronskega bojevanja za opravljanje nalog Slovenske vojske v pogojih omejenega dostopa do dela elektromagnetnega spektra;

- razvila zmogljivosti za aktivno in pasivno zaščito pred improviziranimi eksplozivnimi sredstvi;

- uvajala napredne tehnologije za podporo in krepitev zaznavnih sposobnosti vojaka;

- razvila zmogljivosti psihološkega delovanja.

V prvem razvojnem obdobju 2021–2026 bo modernizacija oborožitve in opreme prednostno usmerjena v:

- nabavo senzorjev za izvidovanje in zaščito sil,

- nabavo opreme za elektronsko bojevanje in elektronsko izvidovanje,

- postopno nabavo in pridobitev sredstev ter razvoj zmogljivosti kibernetске obrambe Slovenske vojske,

- inženirske bojne sisteme za zagotavljanje ali omejevanje manevra in maskiranje.

V drugem razvojnem obdobju 2027–2030 bo modernizacija oborožitve in opreme prednostno usmerjena v:

- nabavo samovoznih artilerijskih sistemov in minometov z avtomatskim ali polavtomatskim delovanjem ter z naborom pametnega streliva dolgega dosega in sistemi vodenja in odkrivanja ognja za vzpostavitev modula srednje bataljonske bojne skupine,

- nabavo premičnih sistemov zračne obrambe vsaj zelo kratkega dosega z zmogljivostjo delovanja proti grožnjam iz zraka (piloti in brezpilotni letalniki, manevrirni izstrelki) za vzpostavitev modula srednje bataljonske bojne skupine,

- nabavo vozil za podporne module srednje bataljonske bojne skupine,

- sisteme za odkrivanje in hitro odstranjevanje oziroma nevtralizacijo različnih vrst eksplozivnih sredstev,

- nadaljevanje nabave, vzdrževanje in posodabljanje sredstev kibernetске obrambe,

- inženirsko opremo za zagotavljanje manevra in oviranje,

- nabavo sredstev in sistemov brez posadke z izvidniško-opazovalnimi sistemi z zmogljivostjo bojnega delovanja,

- neuboje sisteme za začasno onesposobitev oziroma nevtralizacijo oseb, vozil in opreme,

- nadaljevanje nabave opreme za elektronsko bojevanje in elektronsko izvidovanje.

V tretjem razvojnem obdobju 2031–2035 bo modernizacija oborožitve in opreme prednostno usmerjena v:

- dopolnjevanje opreme za elektronsko bojevanje in elektronsko izvidovanje,

- nadaljevanje nabave, vzdrževanja in posodabljanja sredstev kibernetске obrambe,

- inženirsko opremo za oviranje.

8.3 Zmogljivosti za zagotovitev delovanja

Med zmogljivosti za zagotovitev oskrbovanja spadajo oskrbovanje, vzdrževanje, premik in transport, zdravstvena oskrba, sprejem in namestitve kopenskih ter zračnih sil zavezništva, podpora kopenskim premikom in zagotavljanje varnosti ter zakonitosti delovanja. Omogočile bodo delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil Slovenske vojske na nacionalnem ozemlju, del zmogljivosti pa bo sposoben podpreti delovanje Slovenske vojske zunaj države. Zmogljivosti za zagotovitev delovanja bodo podpirale tudi sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter druge resorje.

Za izboljšanje zmogljivosti za zagotovitev delovanja bo Slovenska vojska:

- opremljena z zadostnimi količinami streliva in minsko-eksplozivnih sredstev, tudi sodobnih, vodenih ter na motenje odpornih, za doseganje želenih učinkov z minimalno možnostjo povzročanja kolateralne škode;

- imela dovolj sodobnih logističnih materialnih sredstev za zagotavljanje logistične vzdržljivosti;

- posodobila logistično podporo, ki bo zagotavljala vzdržljivost sil (materialno oskrbo, nastanitev, prehrano, oskrbo s pitno vodo, zdravstveno oskrbo, osebno higieno, sanitarne zmogljivosti in dopolnjevanje z gorivom enotam v premiku);

- posodabljala informacijski sistem logistike za odzivnost vojaške logistike v realnem času in povezanost z informacijskimi sistemi Nata in EU;

- razvila premestljive logistične zmogljivosti, ki bodo sposobne podpirati delovanje enot zunaj države do ravni bataljonske bojne skupine;

- razvila zmogljivosti, ki bodo zagotavljale podporo kopenskimi in v omejenem obsegu zračnim premikom lastnih in zavezniških sil ter zmogljivosti za zagotavljanje podpore države gostiteljice;

- izboljšala zmogljivosti za premike in Transporte, ki bodo sposobne zagotoviti premik sredstev na bojišču v pogojih visoke intenzivnosti delovanja;

- razvila zmogljivosti zračnega transporta s srednjimi transportnimi letali in helikopterji z ustreznimi sistemi za delovanje v pogojih visoke intenzivnosti;

- zagotovila zmogljivosti za strateški zračni in pomorski transport v okviru pobud Nata ter EU in z nacionalnimi ter drugimi pogodbenimi izvajalci;

- nadgradila zmogljivost za operativno delovanje Slovenske vojske na osrednjem letališču Cerklje ob Krki. Zagotovljeni bodo potrebni pogoji in pridobljena ustrezna dovoljenja za delovanje podnevi in ponoči ter v vseh vremenskih razmerah. Letališče bo pridobilo status vstopno-izstopne točke v mednarodni zračni prostor za vojaška letala, bo deklarirano letališče zračne obrambe in bo zagotavljalo podporo države gostiteljice;

- posodobila zmogljivosti nadzora zračnega prostora z aktivnimi in pasivnimi sistemi;

- zagotavljala elemente zračne obrambe ter nadzora slovenskega zračnega prostora v zavezniškem integriranem sistemu zračne obrambe;

- povezala del vojaškega zdravstvenega centra s sistemom javnega zdravstva zaradi izboljšanja zdravstvenega stanja pripadnikov ter učinkovitejšega zagotavljanja osebja za zdravstvene zmogljivosti Slovenske vojske;

- krepila vojaške zdravstvene zmogljivosti za lastne potrebe, tudi za uslužbenca Ministrstva za obrambo, za potrebe tujih oboroženih sil v okviru podpore države gostiteljice, in če bi bilo treba, skladno z zmogljivostmi, tudi za potrebe javnega zdravstva;

- posodobila zmogljivosti hiperbarične medicine za potrebe zdravstvene oskrbe;

- posodobila premestljivo vojaško zdravstveno zmogljivost, s katero bo zagotavljala zdravstveno oskrbo do ravni bolnišnice Role 2 BL in zmogljivosti oskrbe ter namestitve poškodovanih in obolelih. Z zmogljivostjo bo sodelovala v večnacionalnih pobudah. V okviru koncepta vodilnih držav bo sodelovala pri razvoju večnacionalne zmogljivosti Role 2;

- posodobila vojaške zdravstvene zmogljivosti z zmogljivostmi veterine in na podlagi izkušenj iz pandemije SARS-COV-2 izboljševala mikrobiološko laboratorijsko dejavnost ter krepila sposobnosti preventivne veterinarske dejavnosti (epizootiološka in epidemiološka dejavnost, dejavnosti deratizacije, dezinfekcije, dezinfekcije) ter dejavnosti s področja zaščite in reševanja ob naravnih in drugih nesrečah (preprečevanje in zatiranje posebno nevarnih kužnih in ekonomsko pomembnih bolezni živali);

- krepila vojaško kinologijo na področju vzreje in šolanja psov za potrebe specialnih sil, vojaške policije, sledenja in iskanja oseb, iskanja eksploziva in prepovedanih substanc;

– ohranjala zmogljivosti splošnega inženirstva s sposobnostjo vzpostavitve horizontalnih konstrukcij, premika čez vodne in druge ovire ter premestljivo zmogljivost za detekcijo in uničevanje vseh neeksplozivnih eksplozivnih sredstev ter sposobnost sodelovanja pri opravljanju nalog zaščite in reševanja;

– posodobila in krepila helikopterske zmogljivosti, opremljene s sistemi za podporo kopenskim in specialnim silam ter izboljšala zmogljivost in zaščito srednjih transportnih helikopterjev;

– postopno posodobila lahke helikoptere Bell, da bi imeli daljšo življenjsko dobo za opravljanje nalog Slovenske vojske na nacionalnem ozemlju ter nalog v podporo zaščiti in reševanju ter helikopterske nujne medicinske pomoči.

V prvem razvojnem obdobju 2021–2026 bo modernizacija oborožitve in opreme prednostno usmerjena v:

- nabavo transportnega letala srednjega dosega,
- nabavo dveh večnamenskih srednjih helikopterjev za podporo delovanja specialnih sil,
- nadgradnjo helikopterjev Cougar AS 532 AL in vzpostavitev sistema elektronske zaščite,
- nadgradnjo za podaljšanje življenjske dobe helikopterjev Bell 412,
- nabavo zadostnih količin streliva in minskoeksplozivnih sredstev,
- zagotovitev opreme za delovanje, izboljšanje varnosti in doseganje zahtevane ravni operativnosti osrednjega letališča,
- dokup opreme za Role 2,
- nabavo kliničnih laboratorijskih sistemov za hitro diagnostiko,
- nabavo opreme Role 1 za srednji pehotni bataljon,
- zamenjavo nujnih reševalnih vozil,
- postopno nabavo transportnih vozil s protibalistično in protiminsko zaščito.

V drugem razvojnem obdobju 2027–2030 bo modernizacija oborožitve in opreme prednostno usmerjena v:

- opremo za namestitve in oskrbo v terenskih razmerah,
- novo premično bolnišnico Role 2 BL šotorskega tipa,
- dodatno opremo za delovanje letališča,
- dodatna transportna vozila s protibalistično in protiminsko zaščito,
- opremo za delovanje centra za podporo konvojev,
- opremo za zagotovitev zmogljivosti namestitve poškodovanih in obolelih.

V tretjem razvojnem obdobju 2031–2035 bo modernizacija oborožitve in opreme prednostno usmerjena v:

- nabavo ali zagotovitev drugega transportnega letala srednjega dosega v okviru dvostranskih ali večstranskih rešitev,
- nabavo dodatnih dveh večnamenskih srednjih helikopterjev tudi za podporo delovanja specialnih sil,
- nabavo sodobnih avtonomnih ali polavtonomnih sistemov oskrbovanja po kopnem in zraku,
- posodobljene radarje dolgega in kratkega dosega z opremo, ki bo povezljiva z novim sistemom v Natu.

8.4 Zmogljivosti za poveljevanje in kontrolo

Zmogljivosti za poveljevanje in kontrolo bodo zagotavljale delovanje sistema vodenja ter poveljevanja in načrtovanja delovanja ter razvoja Slovenske vojske na strateški, operativni in taktični ravni. Podpirale bodo vodenje vojaških operacij in delovanja na kopnem, v akvatoriju in zračnem prostoru ter v elektromagnetnem spektru. Zmogljivosti bodo namenjene poveljevanju in kontroli v nacionalnem okolju tudi pri opravljanju drugih nalog v sistemu nacionalne varnosti, vključno z zaščito in reševanjem, poveljevanju in kontroli v okviru Nata in EU ter poveljevanju in kontroli sil Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in na misijah. Sistem poveljevanja in kontrole bo omogočal poveztivost med vojaškimi

in obrambno-varnostnimi ter drugimi subjekti v nacionalnem in mednarodnem okolju.

Za delovanje Slovenske vojske bo najpomembnejša operativna zmogljivost zagotavljanja neprekinjene (24/7) združene operativne slike enot doma in v tujini ter skupno situacijsko zavedanje. Sistem poveljevanja in kontrole bo podprt tudi s sodobnimi informacijskimi rešitvami za podporo odločanju in poveljevanju.

Vzpostavljena bo varna in prilagodljiva komunikacijsko-informacijska infrastruktura z visoko razpoložljivostjo. Stalno bo nadgrajevana stacionarna infrastruktura komunikacijsko-informacijskega sistema, ki omogoča delovanje poslovnih sistemov na Ministrstvu za obrambo in sistemov za podporo poveljevanju in kontroli Slovenske vojske. Ukrepi in postopki informacijske varnosti bodo zagotovili preprečevanje nenadzorovanega dostopa in vključevanja v omrežje.

Premestljivim zmogljivostim Slovenske vojske bodo zagotovljene varne govorne in podatkovne povezave ter navigacijske storitve na taktični ravni, odporne na različne oblike motenja ter povezane z drugimi deležniki v nacionalnovarnostnem sistemu ter z Natovimi komunikacijsko-informacijskimi sistemi in nastajajočim komunikacijsko-informacijskim sistemom EU.

V prvem razvojnem obdobju 2021–2026 bo modernizacija prednostno usmerjena v:

- nabavo komunikacijskega in informacijskega sistema premestljivih omrežij,
- nabavo bojnih radijskih naprav,
- nadgradnjo satelitskega sistema,
- nabavo opreme za modernizacijo komunikacijsko-informacijskih sistemov za mirnodobno delo,
- sodelovanje pri razvoju naprednih sistemov kvantne kriptografije za potrebe nacionalnovarnostnega sistema.

V drugem razvojnem obdobju 2027–2030 bo modernizacija prednostno usmerjena v:

- nadaljevanje nabave, vzdrževanje in posodabljanje komunikacijsko-informacijskih sistemov,
- postopno implementacijo rešitev razvoja sistemov kvantne kriptografije.

V tretjem razvojnem obdobju 2031–2035 bo modernizacija oborožitve in opreme prednostno usmerjena v:

- nadaljevanje nabave, vzdrževanje in posodabljanje komunikacijsko-informacijskih sistemov,
- nabavo in modernizacijo naprednih sistemov za kvantno kriptografijo.

8.5 Vojaško izobraževanje in usposabljanje

Vojaško izobraževanje in usposabljanje obsega temeljno vojaško strokovno usposabljanje ter osnovno, dopolnilno in nadaljevalno vojaško izobraževanje in usposabljanje.

8.5.1 Vojaško izobraževanje

Slovenska vojska je nosilec razvoja vojaškega znanja, vojaških ved in vojaških poklicev v Republiki Sloveniji. Zaradi krepitve profesionalnosti in strokovnosti častnikov, vzpostavitve organizacijske kulture, voditeljskih veščin, tehnične kulture, vojaške etike in krepitve bojnega značaja, pripadnosti in morale pripadnikov Slovenske vojske bo prilagodila izvajanje izobraževalnega procesa, programov, modulov in predmetnikov spreminjajočim se zahtevam vojaških poklicev. Pomembno bo uveljavljanje jasnih selekcijskih postopkov in meril za doseganje zahtevane ravni strokovnosti. Pri tem bodo upošteevane tudi uveljavljene rešitve zavezniških in partnerskih držav.

Pri razvoju vojaškega izobraževanja bo v tesnem strateškem partnerstvu s tujimi sorodnimi izobraževalnimi ustanovami oblikovan sodobnejši izobraževalni sistem Slovenske vojske. Zagotovljen bo usposobljen akademski in vojaški učiteljski kader, vzpostavljeno bo povezovanje z razvezniškimi

in partnerskimi izobraževalnimi ustanovami ter sodelovanje z nacionalnimi in mednarodnimi izobraževalnimi ustanovami.

Center vojaških šol bo v okviru razvoja in strukturno-organizacijske umestitve vojaškega izobraževanja do leta 2022 pripravil koncept posodobitve programa izobraževanja častniškega kadra Slovenske vojske, ki bo vključeval oblikovanje programa 1. in 2. bolonjske stopnje in imel za cilj postopno sistematično izobraževanje kandidatov tudi na 3. bolonjski stopnji. Vojaška socializacija kandidatov za častnike bo potekala že v zgodnji fazi izobraževanja.

Izobraževanje po javno veljavnih standardih v Republiki Sloveniji bo namenjeno najprej zagotavljanju vojaške izobrazbe častnikom v Slovenski vojski, nato pa celotnemu nacionalnovarnostnemu sistemu. Cilj izobraževanja bo krepitev obrambno-vojaške odpornosti države. Nadaljevalo se bo višješolsko vojaško izobraževanje podčastnikov Slovenske vojske in zavezniških ter partnerskih držav.

Vojaško izobraževanje bo vključevalo znanstvenoraziskovalno dejavnost s poudarkom na proučevanju operativnih izkušenj Slovenske vojske, izkušenj iz sodobnih oboroženih spopadov in vpliva novih tehnologij na razvoj Slovenske vojske. Tako bodo povezane operativna praksa in razvojnoraziskovalne ter izobraževalne dejavnosti zaradi ohranjanja in razvoja vojaškostrokovnih in specialističnih znanj. Vzpostavljeno bo sodelovanje s sorodnimi nacionalnimi in mednarodnimi znanstvenoraziskovalnimi ustanovami.

Zaradi izmenjave in pridobivanja izkušenj, znanja ter dobrih praks bodo pripadniki Slovenske vojske napoteni tudi na dodatna izobraževanja in usposabljanja v tujino, ki bodo del karierni poti posameznika.

8.5.2 Vojaško usposabljanje

Pri usposabljanju posameznikov, enot in poveljstev se bo prednostno povečevala usposobljenost za združeno bojevanje, vključno z izboljševanjem specialističnih znanj in veščin rodov ter služb.

Pri razvoju vojaškega usposabljanja bodo upoštevane zahteve naraščanja obsega Slovenske vojske. Krepi se bodo pogoji za hitro povečanje njenega kadrovskega obsega, s povečanjem možnosti vojaškega usposabljanja prebivalstva v okviru prostovoljnega služenja vojaškega roka in povečevanja pogodbene ter novih oblik pogodbene rezervne sestave.

Vojaško usposabljanje poveljstev in enot bo usmerjeno v pridobivanje ter razvijanje sposobnosti za uporabo vojaškega strokovnega znanja pri uresničevanju njihovega poslanstva, ki bo redno preverljano. V okviru Centra za združeno usposabljanje se bo razvijal sistem simulacijskih orodij v podporo obrambnega planiranja in operativnega načrtovanja, eksperimentiranja, vojnih iger in bojnega taktičnega usposabljanja posameznika ter nižjih taktičnih enot.

Pri razvoju sistema vojaškega izobraževanja in usposabljanja bo upoštevana tudi prostorska organiziranost novih oblik pogodbene rezerve Slovenske vojske.

Za izboljšanje vojaškega usposabljanja bo Slovenska vojska:

- nadaljevala razvoj sodobnega organiziranega, celovitega in enovitega sistema vojaškega usposabljanja;
- razvijala sodobna interaktivna vadišča in strelišča za čim realnejšo bojno usposabljanje tudi v urbanem okolju;
- nadaljevala razvoj sistema simulacijskih orodij v podporo usposabljanju posameznikov in enot vseh rodov ter služb;
- nadgradila sistem usposabljanja posameznikov in skupin ter bojnega urjenja enot ter poveljstev;
- dodatno nadgrajevala strokovno znanje in veščine pripadnikov Slovenske vojske v zavezniških in partnerskih državah;
- v povečanem obsegu izvajala zahtevnejša usposabljanja enot na zavezniških ali partnerskih vadiščih v primerih, ki presegajo zmogljivosti nacionalne infrastrukture.

8.6 Vojaška infrastruktura

Vojaška infrastruktura bo zagotavljala pogoje za delovanje, usposabljanje, urjenje in izobraževanje. Infrastrukturne zmogljivosti bodo prilagojene potrebam in nalogam Slovenske vojske ter bodo podpirale povečevanje obsega, namestitvev pripadnikov različnih oblik rezervne sestave, prostorsko organiziranost in izvajanje podpore države gostiteljice. Število in obseg nepremičnin ter najpomembnejši infrastrukturni objekti, ki omogočajo prvo fazo naraščanja sil prek mirnodobnega obsega, bodo prilagojeni obsegu in strukturi Slovenske vojske. Z nadgradnjo vojaške infrastrukture, vključno z mobilno infrastrukturo, bosta zagotovljeni enakomerna prostorska razporeditev in vključenost v lokalno okolje. Investicije in nadgradnja pomembne infrastrukture bodo prednostno usmerjene v podporo izgradnji prednostnih zmogljivosti ter krepitvi bojne sposobnosti in pripravljenosti sil Slovenske vojske.

Področje vzdrževanja vojaške infrastrukture bo prednostno usmerjeno v sistematično vzdrževanje in nadgradnjo infrastrukture, opreme, naprav in sistemov, v energetsko in okoljsko prilagoditev infrastrukture, posodobitve tehničnega varovanja vojaške infrastrukture ter zagotavljanje predpisanih pogojev za njeno uporabo. Nove investicije in investicijsko vzdrževanje infrastrukture bodo bistveni zmanjšali ogljični odtis Slovenske vojske ter prispevalo k zniževanju obratovnih stroškov.

Vadišča in strelišča bodo po številu, urejenosti in opremljenosti omogočala usposabljanje enot in prvo fazo naraščanja obsega Slovenske vojske. Enakomerno bodo razvrščena po Sloveniji in vključena v lokalno okolje s prednostno posodobitvijo ali gradnjo vadišč in strelšč v podporo usposabljanju in vzpostavitvi najpomembnejših zmogljivosti in enot, pri čemer bo za doseganje večje gospodarnosti in organizacijske učinkovitosti upoštevana prostorska bližina infrastrukture. Lahko jih bodo uporabljale tudi civilne športne organizacije. Strelišča bodo tehnološko posodobljena, zgrajeno bo tudi novo strelišče v Apačah. Osrednje vadišče Slovenske vojske ostaja v Postojni in bo posodobljeno ter prilagojeno potrebam sodobne vojske. Vadišče omogoča usposabljanje enot in poveljstev v urjenju taktičnih postopkov posameznikov in enot, usposabljanju v streljanju, izvedbi taktičnih vaj ter izvedbi taktičnih vaj z bojnimi streljanji. Za urjenje urbanega bojevanja bo zgrajeno sodobno vadišče za boj v naselju. Posodobitev bo obsegala vadbena komunalna, prometna in energetsko infrastrukturo. Zgrajena in posodobljena bodo dodatna notranja strelišča in vadišča (simulatorji), cilj pa bosta racionalizacija in povečanje učinkovitosti usposabljanja.

Privez vojaških plovil bo zagotovljen v pristanišču Koper. Dodatne infrastrukturne zmogljivosti pomorstva bodo zagotovljene z nadomestno gradnjo v bližini vojaških objektov v Ankaranu. Zgrajeni bodo tudi prostori za delovanje hiperbarične medicine.

Zgrajena in urejena bo infrastruktura za zagotovitev zmogljivosti kibernetске obrambe. Nadaljevali se bosta gradnja in nadgradnja infrastrukture, opreme in naprav za potrebe komunikacij ter podpora sistemu poveljevanja in kontrole. Dograjevalo, posodabljalno in prilagajalo se bo lastno telekomunikacijsko in optično omrežje. V podporo sistemu poveljevanja in kontrole bo zagotovljena infrastruktura za neprekinjeno načrtovanje, spremljanje in vodenje vojaških operacij in delovanj.

Skladišča bodo posodobljena in prilagojena zahtevam, standardom, obsegu in organizacijski strukturi Slovenske vojske. Hkrati z nabavo in uvajanjem novih oborožitvenih sistemov v operativno uporabo bo posodobljena in prilagojena infrastruktura za njihovo hranjenje in vzdrževanje.

V prvi fazi (2021–2026) bodo v okviru prilagoditve infrastrukture potrebam poklicne vojske, povečanju obsega, namestitvi pripadnikov rezervne sestave in izvajanju podpore države gostiteljice izvedene te dejavnosti:

- posodobitev vojašnic v Ljubljani in Postojni,
- postavitve infrastrukture za kibernetiko obrambo,
- postavitve garažno-skladišnih objektov,
- dokončanje gradnje najpomembnejše letališke infrastrukture,
- postavitve pomembne mornariške infrastrukture s prostori za delovanje hiperbarične medicine,
- posodobitev in postavitve pomembne logistične infrastrukture tudi za potrebe vojaške mobilnosti (skladišča, delavnice, garaže za bojna vozila in večnamensko vozlišče),
- posodobitev mreže vadišč in strelišč.

V drugi fazi (2027–2030) bodo v okviru prilagoditve infrastrukture potrebam poklicne vojske, povečanju obsega, namestitvi pripadnikov rezervne sestave in izvajanju podpore države gostiteljice izvedeni:

- nadaljevanje posodabljanja vojašnic v Mariboru, Novem mestu, Kranju in Ankaranu,
- posodobitev letalske baze v Cerkljah ob Krki,
- nadaljevanje posodabljanja logistične infrastrukture,
- nadaljevanje posodabljanja mreže strelišč in vadišč.

V tretji fazi (2031–2035) se bo v okviru prilagoditve infrastrukture potrebam poklicne vojske, povečanju obsega, namestitvi pripadnikov rezervne sestave in potrebam izvajanja podpore države gostiteljice zaključevalo posodabljanje vojašnic, logistične infrastrukture ter mreže strelišč in vadišč Slovenske vojske.

Pri načrtovanju, gradnji in rekonstrukcijah infrastrukture obrambnega sistema Republike Slovenije bodo uporabljene možnosti sovlaganj iz okvira Natovih varnostno-investicijskih programov oziroma skupnih zmogljivosti zlasti s sosednjimi državami ter s pridobivanjem sredstev skladov in mehanizmov EU.

Nepremičnine, med katere spadajo objekti in okolišji objektov posebnega pomena, ter nepremičnine za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami bodo dolgoročno ostale v upravljanju Ministrstva za obrambo. Ministrstvo za obrambo bo dolgoročno ohranilo tudi nepremičnine, ki bodo omogočale prostorsko organiziranost, nove oblike pogodbene rezerve in naraščanje sil, izvajanje načrta podpore države gostiteljice, ter nepremičnine, ki bi olajševale sodelovanje Slovenske vojske pri varovanju meje in območja Republike Slovenije.

9. ZAGOTAVLJANJE VIROV ZA DELOVANJE SLOVENSKE VOJSKE

9.1 Upravljanje kadrovskih virov

Kadrovski viri so temeljni in nenadomestljiv gradnik, ki Slovenski vojski omogoča izpolnjevanje njenega poslanstva in nalog. Pridobivanju ustreznega kadra tako z vidika količine kot kakovosti (starostna struktura, psihofizične sposobnosti, kompetence itn.) za popolnjevanje vseh sestav in enot Slovenske vojske bo namenjena posebna pozornost, podprta z ustreznimi spodbujevalnimi ukrepi in mehanizmi. Tudi zato bo vzpostavljen učinkovitejši sistem upravljanja kadrovskih virov.

Prizadevanja bodo usmerjena v nadaljnjo vzpostavitev profesionalizma in izboljšanje voditeljstva, organizacijske kulture, strokovnosti, pregledne kadrovske politike in kariernih poti ter izboljšanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja, da bi prišlo do oblikovanja izrazitejšega bojnega značaja, močnejšega občutka pripadnosti ter trdne morale pripadnikov Slovenske vojske.

Kadrovska politika bo pregledna in karierne poti jasne, vse od selekcijskih postopkov prek meril poviševanja in postavitve na dolžnosti do konca vojaške službe. Najpomembnejše merilo pri poviševanju bo sposobnost za opravljanje zahtevnejše dolžnosti. Pri menjavah na dolžnostih bosta zagotovljena kontinuiteta znanja in prenos izkušenj za nemoteno izvajanje in nadgradnjo procesov. Za vse rodove in službe bodo

na podlagi posameznikovih kompetenc omogočene karierne poti od taktične do strateške ravni.

Pozornost bo usmerjena v nadaljnje izboljšanje socialno-ekonomskega in delovnopravnega statusa vojaških oseb, ob upoštevanju posebnih obremenitev in omejitve vojaškega poklica z jasno opredeljenimi pravicami in ugodnostmi. Cilj sta doseganje atraktivnosti poklica in konkurenčnosti na trgu delovne sile ter približevanje pričakovanjem in vrednotam mlajših populacij za doseganje ustrezne starostne strukture sil.

Slovenska vojska bo bolj neposredno vključena v opravljanje nalog in izpolnjevanje ukrepov pridobivanja ter zadrževanja kadrov. Cilj bo dosežen z oblikovanjem sodobnejšega sistema pridobivanja kadra, ki bo temeljil na ustreznih pristojnostih izvajalcev tega procesa, ki bodo odgovorni za usklajevanje in pospeševanje vseh faz procesa.

Ob upoštevanju zahtev po vsestranski visoki pripravljenosti in odzivnosti kadra ter psihofizičnih obremenitev vojaške službe bo Slovenska vojska svojo strukturo in organiziranost prilagodila zmanjšanju bremen, povezanih s prihodom na delo. Tako se bodo poveljstva in enote Slovenske vojske bolj enakomerno umeščali v prostor, predvsem pa se bodo v njihovi neposredni bližini postopno zagotavljali ustrezni namestitveni pogoji za njene pripadnike in njihove družine.

Prizadevanja na kadrovskem področju bodo usmerjena v ukrepe za povečanje številčnosti in izboljšanje strukture vseh kategorij kadra, stalne sestave in pogodbene rezervne sestave ter morebitnih novih oblik pogodbene rezerve. Posebna pozornost bo namenjena povečevanju števila kandidatov za častniške dolžnosti, izboljšanju starostne strukture vseh kategorij kadra, pridobivanju in zadrževanju kadrov s posebnim tehničnim znanjem in licencami.

Na področju promocije vojaške službe in pridobivanja kadra bodo ukrepi usmerjeni v intenzivnejše štipendiranje ter izboljšanje možnosti pridobivanja izobrazbe in kvalifikacij med opravljanjem vojaške službe.

Rezervne sestave in mehanizem prostovoljnega ter tudi drugih oblik služenja vojaškega roka bodo sestavljali pomemben člen pri dopolnjevanju stalne sestave Slovenske vojske in povezave z lokalnim okoljem.

Pripadniki pogodbene rezervne sestave bodo lahko ob izpolnjevanju pogojev za določen čas zamenjevali tudi pripadnike stalne sestave in zagotavljali njeno vzdržljivost s prevzemanjem nalog nižje intenzivnosti ali nalog na deficitarnih strokovno-specialističnih področjih.

Za zagotavljanje številčnejšega in dejavnejšega vključevanja državljanov in državljanov v rezervno sestavo bodo sprejeti sistemski ukrepi s področja zakonskega varovanja pravic pri delu med daljšo odsotnostjo z delovnega mesta zaradi opravljanja vojaške službe ter s tem povezanih nadomestil, kompenzacij in ugodnosti. Pogodbени pripadnik bo med opravljanjem nalog v Slovenski vojski ohranil višino plače, ki jo prejema pri delodajalcu, pri čemer bo za opravljeno delo v Slovenski vojski plačan enako kot pripadniki stalne sestave, razlika do plače pri civilnem delodajalcu pa bo pokrita s posebnim nadomestilom.

Uspešnost popolnjevanja pogodbene in drugih oblik rezerve ter prostovoljnega služenja vojaškega roka je odvisna tudi od podpore delodajalcev. Oblikovani bodo ukrepi za njihovo dodatno motiviranost z ustreznimi ugodnostmi.

Prostovoljnega služenja vojaškega roka bo časovno, prostorsko in vsebinsko prilagojen značilnostim mlajših generacij ter predvsem zahtevam popolnjevanja rezervne sestave. Okrepila se bodo prizadevanja za vključevanje državljanov v sistem prostovoljnega služenja vojaškega roka, ki predstavlja eno najpomembnejših vstopnih točk v Slovensko vojsko. V okviru sistema bo omogočeno tudi šolanje častnikov za potrebe rezerve. Oblikovan bo sistem vzdrževanja stikov z državljani, ki so uspešno opravili prostovoljno služenje vojaškega roka in bo temelj za vse oblike vojaške službe (stalna sestava, pogodbeni in druge oblike rezervne sestave) ter ena izmed podlag za uveljavitev koncepta vojaške strateške rezerve.

ve. To bomo podprli s ponovnim aktiviranjem programa šole za častnike vojnih enot. Če bo treba, bo mogoče prostovoljno služenje vojaškega roka nadgraditi s selektivnim ali splošnim služenjem vojaškega roka.

Obrambno usposabljanje državljanov za povečevanje interesa in števila potencialnih interesentov za opravljanje različnih oblik vojaške službe bo potekalo predvsem v obliki nadgrajevanja in vzdrževanja vsakoletne izvedbe mladinskih in študentskih vojaških taborov ter strelskih in drugih tekmovalj.

Ob koncu vojaške službe v stalni sestavi bo predvidena postopna vključitev pripadnikov v pogodbeno in nato tudi v nove oblike pogodbene rezervne sestave Slovenske vojske, ob izpolnjevanju predpisanih meril pa bo ponovna vključitev v stalno sestavo za take pripadnike poenostavljena. Za opravljanje nekaterih specialističnih dolžnosti v stalni sestavi in za vključevanje v pogodbeno ali druge oblike rezervne sestave bodo izbirna merila smiselno prilagojena predvidenim nalogam ob ohranjanju varnostnega preverjanja.

Pridobljena kvalifikacija Temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja bo merilo prednostne (pre)zaposlitve v strukturah nacionalnovarnostnega sistema in pogoj za zaposlovanje na delovnih področjih, ki vključujejo ravnanje z orožjem.

Posebna skrb bo namenjena pripadnikom Slovenske vojske z zdravstvenimi omejitvami in pripadnikom po 45. letu starosti, ki bodo prerazporejeni na delovna mesta z manjšimi fizičnimi obremenitvami v Slovenski vojski ali na ustrezna delovna mesta v nacionalnovarnostnem sistemu oziroma državni upravi.

V okviru dejavnosti za načrtovanje in izvajanje obrambnih dolžnosti bodo zagotovljene ustrezne kadrovske ter organizacijske rešitve za vodenje evidenc obrambnih dolžnosti in načrtovanje materialne ter zdravstvene oskrbe za uveljavitev sestavin vojaške dolžnosti.

S podporo vseh pristojnih ustanov bo okrepljeno izvajanje sistema celostne skrbi za pripadnike Slovenske vojske.

Pri izboljševanju stanja na kadrovskem področju v Slovenski vojski gre za preplet nujnih organizacijskih in statusnih ukrepov, povezanih s posebnostmi vojaškega poklica. Za njihovo pripravo in uveljavljanje je nujen celovit pristop, kar

bo zahtevalo politični in širši družbeni konsenz za nujne prilagoditve ter spremembe zakonskih in podzakonskih aktov.

9.2 Finančni viri

Poslabševanje mednarodnih varnostnih razmer, hkrati z zelo negativnimi posledicami večletnega zmanjševanja obrambnih izdatkov, ki se kažejo v nezadostnem stanju pripravljenosti in opremljenosti Slovenske vojske za izvajanje svojega temeljnega poslanstva in nalog, zahteva takojšnja večja finančna vlaganja v obrambne in vojaške zmogljivosti Republike Slovenije.

Zadostno, predvidljivo in stabilno ter dolgoročno vzdržno zagotavljanje finančnih virov je predpogoj za implementacijo (v dokumentu navedenih) vojaških razvojnih ciljev za bistveno izboljšanje sposobnosti, pripravljenosti, odzivnosti, vzdržljivosti, odpornosti, poveztljivosti in razvojne naravnosti Slovenske vojske za opravljanje njenega poslanstva in nalog skladno z ravno ambicij. Slovenska vojska bo lahko izboljšala stanje pripravljenosti in sposobnosti za delovanje le pod pogojem, da bo obseg dodeljenih finančnih sredstev omogočal za stroške osebja do 50%, za operativne stroške do 30% in za investicijske stroške nabav glavne opreme in gradnje najmanj 20% obrambnih izdatkov.

Republika Slovenija se je s pridružitvijo Severnoatlantskem zavezništvu zavezala k izpolnjevanju vseh zavez na področju kolektivne obrambe, kar vključuje tudi vzpostavitev kredibilnih nacionalnih in kolektivnih obrambnih sil ter zmogljivosti. Skupaj z zaveznici je leta 2014 s t. i. valižansko deklaracijo sprejela zavezo, da si bo prizadevala za postopno povečanje obrambnih izdatkov do 2% BDP v naslednjih 10 letih, v istem časovnem obdobju pa bo za glavno opremo in gradnje namenjala najmanj 20% obrambnih izdatkov. Za raziskave in razvoj na področju obrambe si bo prizadevala približevati 2% skupnih odhodkov za obrambo.

Minimalno potreben obseg sredstev za obrambo, s katerimi se bodo še lahko učinkovito podpirali razvojne ambicije in cilji Republike Slovenije pri razvoju obrambnih in vojaških zmogljivosti, se mora postopoma dvigovati vsaj do 1,5% BDP leta 2024 ter se nato najpozneje do leta 2035 postopoma dvigovati do 2% BDP.

LETO	PROJEKCIJA						PROJEKCIJA								
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
% BDP	1,29	1,31	1,40	1,50	1,51	1,53	1,58	1,63	1,68	1,73	1,79	1,84	1,89	1,94	2,00

10. ZAGOTAVLJANJE POGOJEV ZA DELOVANJE SLOVENSKE VOJSKE

Širše družbeno okolje ima do Slovenske vojske določena pričakovanja in zahteve, ki so povezane z uresničevanjem njenega poslanstva in nalog ter njeno vlogo in položajem v družbi, hkrati pa morajo biti Slovenski vojski zagotovljeni tudi ustrezni pogoji ter podpora za njen razvoj in delovanje.

Ustrezni pogoji so izhodiščno odvisni od politične in javne podpore, kar omogoča stalno in pravočasno zagotavljanje razvojnih in normativnih podlag za uresničevanje večletnih nacionalnih in večnacionalnih projektov modernizacije in opre-

mljanja Slovenske vojske in s tem povezano zagotavljanje predvidljivega in zadostnega obsega finančnih virov.

Zagotavljanje ustreznih pogojev bo zahtevalo aktivno medresorsko in medinstitucionalno povezano sodelovanje vseh akterjev obrambnega in nacionalnovarnostnega sistema ter širšega družbenega sistema vključno z lokalno samoupravo. Okrepiti je treba ozavešanje in izobraževanje vseh akterjev obrambnega in nacionalnovarnostnega sistema o njihovi vlogi, poslanstvu, pristojnostih in odgovornostih. Pri tem je posebej pomembno krepiti razumevanje delovanja in potreb Slovenske vojske v drugih resorjih, še posebej za zunanje zadeve, notranje zadeve in šolstvo. V okviru slednjega je nujno treba razširiti možnosti in izboljšati dostopnost do državljanov in obrambnih vsebin. S povečevanjem prisotnosti Slovenske vojske v lokalnem okolju se bodo povečale možnosti za pomoč in druge oblike podpore lokalnim skupnostim oziroma dejavnostim nevladnih in drugih organizacij (vojaških stanovskih, veteranskih, športnih in drugih organizacij oziroma društev) pri uresničevanju javnih interesov. Lokalne skupnosti in organizacije bodo s svojim delovanjem vzajemno krepile prepoznavnost Slovenske vojske in njene družbene vloge ter ji pomagale pri izpolnjevanju njenih poslanstev in nalog.

Pripravljenost in delovanje Slovenske vojske podpirajo in krepijo preostali deli obrambnega sistema s političnimi, normativnimi, organizacijskimi, kadroviskimi, materialno-finančnimi, obveščevalno-varnostnimi, informacijsko-komunikacijskimi, razvojnoraziskovalnimi, izobraževalnimi in drugimi dejavnostmi, s tem pa se povečuje tudi celovita obrambna sposobnost Republike Slovenije.

Obrambna politika Republike Slovenije bo skladno z nacionalnovarnostnimi interesi in cilji ter ob upoštevanju ocene groženj in tveganj nacionalne varnosti prek razvojno-usmerjevalnih dokumentov opredeljevala obrambne in vojaške razvojne cilje. Pri njihovem uresničevanju bo pomembno zagotavljanje ustrezne podpore in pogojev, ki bodo omogočali zahtevan in načrtovan razvoj Slovenske vojske ter predvsem zagotavljanje potrebnih kadroviskih in finančnih virov za oblikovanje celovite ter učinkovite obrambne sposobnosti države. Tako bodo zagotovljeni tudi pogoji za zmožnost prevzemanja sorazmernega deleža bremen v okviru kolektivne in skupne obrambe. Obrambna politika Republike Slovenije bo v mednarodnem okolju, prednostno v okviru strateških partnerstev, iskala priložnosti sodelovanja na področju razvoja vojaških zmogljivosti, sodelovanja v mednarodnih operacijah in na misijah ter skupnega delovanja v obrambnih ter vojaških dejavnostih Nata in EU ter v drugih mednarodnih organizacijah. Zaradi krepitve zavezništva bo podpirala procese strateške avtonomije EU. V okviru regionalnega partnerskega sodelovanja bodo prizadevanja in dejavnosti usmerjeni v podporo vključevanja držav Zahodnega Balkana v evro-atlantske integracije.

Civilna obramba bo z ukrepi, dejavnostmi in razvojem civilnih zmogljivosti podpirala in dopolnjevala vojaško obrambo države ter zagotavljala delovanje najpomembnejših funkcij in storitev države ter tako prispevala k odpornosti države in družbe. Podpora Slovenski vojski in zavezniškim silam bo potekala tudi s krepitvijo civilne pripravljenosti ter odpornosti. Geoprostorska podpora Slovenski vojski se bo zagotavljala z razvojem, izdelavo in vzdrževanjem vojaškega kartografskega gradiva ter drugih geoprostorskih podatkov za območje Republike Slovenije, ki bo izdelano skladno z zavezniškimi standardi. V mednarodnih operacijah in na misijah bodo civilni funkcionalni strokovnjaki krepili in podpirali delovanje Slovenske vojske ter krepili vez s civilnim okoljem na območju delovanja.

Za učinkovito spremljanje in odzivanje na hitro spreminjajoče se varnostno okolje bo obveščevalno-varnostna skupnost vsako leto pripravila nacionalno oceno varnostnih tveganj in groženj po prenovljeni metodologiji, kar bo osnova za pravočasno sprejetje ocene ogroženosti države pred napadom ter za delovanje gospodarstva in drugih dejavnosti v

vojni. Pri tem je treba upoštevati tudi ocene ogroženosti Nata in EU. Tako bo narejena tudi ena izmed podlag za pravočasno prilagoditev koncepta delovanja, oblikovanje ustreznih obsega, strukture in organiziranosti Slovenske vojske ter izvajanje obrambnega planiranja in razvoja zmogljivosti ter za dopolnjevanje ustreznega operativnih načrtov odzivanja, delovanja in uporabe Slovenske vojske.

Za seznanjanje in krepitev zavedanja nosilcev političnega odločanja ter javnosti o celovitosti, spremenljivosti, nepredvidljivosti ter negotovosti sodobnega varnostnega okolja in s tem povezanih tveganj delovanja ter razvoja Republike Slovenije tudi v dolgoročni perspektivi se bodo krepile sposobnosti strateškega komuniciranja tudi z oblikovanjem primerne državne strategije. Ta bo usmerjena v transparentno, sistematično in argumentirano pojasnjevanje pomena, vloge in delovanja obrambnega sistema pri zagotavljanju temeljnih nacionalnovarnostnih ter obrambnih interesov in ciljev Republike Slovenije. Strateške komunikacije bodo usmerjene v povečevanje vidnosti in prepoznavnosti vseh oblik delovanja Slovenske vojske zaradi krepitve njenega ugleda v družbi in mednarodnem okolju.

V okviru obrambnega in kriznega načrtovanja bodo nadgrajeni ukrepi ter organizacijsko-strukturne rešitve, ki bodo nosilcem odločanja omogočali stalno in neprekinjeno spremljanje, vrednotenje, vodenje in odločanje v miru, krizi, izrednem stanju ali vojni. Rešitve bodo preverjane na vajah obrambnega sistema, ki obsegajo tako nacionalne kot mednarodne vaje kriznega upravljanja in vodenja, na katerih sodeluje Republika Slovenija.

Podpora države gostiteljice v Republiki Sloveniji se bo tudi v prihodnje prednostno zagotavljala z zmogljivostmi Slovenske vojske glede na potrebe in zahteve, ki presegajo zmogljivosti Slovenske vojske, ter tudi s civilnimi zmogljivostmi. Nadgrajeno in posodobljeno bo upravljanje podatkov o civilnih zmogljivostih za podporo države gostiteljice v Republiki Sloveniji.

Za tesnejše in učinkovitejše sodelovanje z zavezniškimi in EU-silami bodo izboljšani pogoji in postopki za izvajanje vojaške mobilnosti za zagotovitev hitrih ter neoviranih premikov sil in sredstev čez kopenski, morski in zračni prostor Republike Slovenije.

V drugem razvojnem obdobju bodo proučene možnosti za optimizacijo delovanja strateške ravni odločanja na Ministrstvu za obrambo.

Zaradi krepitve lastne obrambne razvojnoraziskovalne in industrijske ter tehnološke baze oziroma povečevanja obrambne samooskrbnosti se bodo ob upoštevanju zakonitosti delovanja tržnega gospodarstva povečala vlaganja v razvoj in znanje ter sodelovanje s pomembnimi nacionalnimi gospodarskimi ter razvojnoraziskovalnimi deležniki. Pri tem bodo upoštevani tudi inovacijske sposobnosti malih in srednje velikih podjetij ter potencial tehnologij za dvojno rabo. Zato bomo pri prizadevanjih za vstopanje v mednarodne projekte razvoja obrambnih in vojaških zmogljivosti ter za črpanje finančnih virov in dostop do obrambnih projektov v okviru Nata in EU podpirali tudi mala in srednja podjetja.

11. TVEGANJA RAZVOJA SLOVENSKE VOJSKE

Nacionalna varnost je nenadomestljiv temelj uresničevanja drugih nacionalnih ciljev, ki se nanašajo na družbeni, gospodarski in kulturni razvoj ter krepitev blaginje posameznika, družbe in države. V sodobnih geopolitičnih razmerah in razmerjih je za zagotavljanje nacionalne varnosti obrambna funkcija države še vedno in celo vse bolj nenadomestljiva. Še posebej to velja za tiste države, vključno z Republiko Slovenijo, ki so na stičiščih in presečiščih strateških smeri in geostrateških interesov pomembnejših igralcev v mednarodni skupnosti, kar dokazujejo zgodovinske izkušnje, sodobni gospodarski in migrantski tokovi ter varnostni izzivi.

Neločljiv in bistven del obrambne funkcije države so verodostojne oborožene sile, s katerimi se zagotavlja obrambna drža, s temeljnim namenom odvratanja napada na državo in drugih skrajnih oblik ogrožanja nacionalnih interesov in ciljev ter če je treba tudi izvajanja vojaške obrambe za ohranjanje neodvisnosti, nedotakljivosti in celovitosti države.

Vojaška sila je tisti element nacionalne moči, ki s svojo (ne)spodobnostjo odraža odločenost družbe za ohranjanje svoje državnosti in suverenosti. Učinkovite in odporne vojaške organizacije ni mogoče oblikovati v kratkoročnem t. i. ad hoc odzivanju na zaostrovanje varnostnih razmer v mednarodnem okolju, ker je vzpostavitev kredibilnih vojaških zmogljivosti države zahteven, zapleten, večplasten in dolgotrajen proces, povezan z mnogimi tveganji.

Pomembna tveganja za razvoj Slovenske vojske:

1. Trend zaostrovanja in poslabševanja varnostnih razmer v svetu bo hitrejši od sposobnosti Republike Slovenije, da zaznava tveganja in doseže potreben družbeni konsenz glede neizogibnosti čim hitrejšega izboljšanja stanja svoje odpornosti ter obrambno-vojaške pripravljenosti, odzivnosti in vzdržljivosti.

2. Neizpolnjevanje mednarodnih zavez na področju obrambe in nevzpostavitev vojaških zmogljivosti bosta zmanjševala zmožnost prevzemanja lastnega deleža v kolektivni obrambi in skupni varnosti in obrambni politiki ter s tem verodostojnost, ugled in pomembnost države v širši mednarodni skupnosti.

3. V državi ne bo prišlo do vzpostavitve družbene klime, ki bi podpirala različne oblike varnostno-obrambnega ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja za vztrajno in načrtno krepitev zavedanja državljanov in državljanov o pomenu nacionalnovarnostnega in obrambnega sistema ter Slovenske vojske in izboljšanje njihove sposobnosti za sodelovanje pri obrambno-vojaških dejavnostih.

4. Zaradi pomanjkanja javnomnenjske podpore in politične volje za kontinuirano uresničevanje razvojnih ter operativnih načrtov in za zagotovitev ustreznih finančnih sredstev ter drugih pogojev se bo nadaljevala večletna regresija stanja pripravljenosti in sposobnosti Slovenske vojske za celovito izpolnjevanje poslanstva ter nalog.

5. Nedoseganje razvojnih ciljev in ambicij Slovenske vojske zaradi notranjega odpora do nadaljevanja procesa profesionalizacije, spreminjanja organizacijske kulture, organizacijsko-strukturnih sprememb ter nezmožnosti porabe dodeljenih finančnih sredstev skladno s prednostnimi smernicami razvoja.

6. Nepopolnjenost jedra prioritetnih sil in zmogljivosti bo tudi v prihodnje zmanjševala operativno sposobnost Slovenske vojske in negativno vplivala na njeno pripravljenost ter sposobnost sledenja sodobnim razvojnim gibanjem.

7. Izzivov pri zagotavljanju zadostne količine dovolj kakovostnega vojaškega kadra ne bo mogoče zadovoljivo obvladovati zaradi zastojev ali celo nepripravljenosti za celovito urejanje delovnoppravnega statusa vojaških oseb, kariernih poti, nadgradnjo izobraževanja, usposabljanja in urjenja ter ureditve sistema zaporednega pretoka kadra v nacionalnovarnostnem sistemu Republike Slovenije.

8. Tveganje sta tudi nepravočasna priprava in usklajitev celovitega koncepta naraščanja sil in Strategije rezerve Slovenske vojske z načrti, programi, plansko organizacijsko strukturo in zbirkami podatkov za naraščanje sil in s tem po-

vezane možnosti za ponovno uvedbo različnih oblik vojaške dolžnosti.

9. Slovenska vojska tudi v prihodnje ne bo sposobna učinkovito opravljati nalog v celotnem spektru delovanja, vključno z nalogami visoke intenzivnosti, če ne bomo povečali njene bojne sposobnosti s količinsko in kakovostno ustrežnejšo popolnitvijo s kadrom, razvojem bojnih zmogljivosti, krepitvijo bojne morale ter izboljšanjem pripravljenosti, odzivnosti in vzdržljivosti sil.

10. Brez bolj uravnotežene umestitve poveljstev in enot Slovenske vojske v nacionalni prostor ter krepitve njene povezanosti z lokalnim okoljem, organizacijami in društvi posebne pomena za obrambo ter z drugimi podsistemi nacionalne varnosti obstaja tveganje, da se bo Slovenska vojska zapirala v lastne okvire, se odtuževala in osamila od sodobnih družbenih trendov, ob hkratnem nastanku morebitnih negativnih družbenih posledic.

12. URESNIČEVANJE RESOLUCIJE

Uresničevanje resolucije bo na podlagi pristojnosti, ki jih določajo ustava, zakoni, Poslovnik državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21; v nadaljnjem besedilu: poslovnik) in odloki, izdani na podlagi poslovnika, spremljal Državni zbor Republike Slovenije neposredno in v okviru rednega poročanja Vlade Republike Slovenije na pristojnem delovnem telesu Državnega zbora Republike Slovenije. Ta bo sproti natančno ocenil uveljavljanje resolucije, vsaj pred iztekom vsakega razvojnega obdobja oziroma skladno z zaznanimi potrebami in izzivi varnostnega okolja.

Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2035 se bo uresničevala s srednjeročnimi obrambnimi programi, ki jih bo sprejemala Vlada Republike Slovenije, z njimi pa bo seznanjala tudi delovno telo Državnega zbora Republike Slovenije, pristojno za obrambo.

Srednjeročni obrambni programi se bodo praviloma pripravljali vsaki dve leti za desetletno plansko obdobje oziroma ob večjih spremembah varnostnega okolja in razpoložljivosti obrambnih virov, spremembah zavez do Nata in EU ter v podobnih primerih.

13. ZAČETEK VELJAVNOSTI RESOLUCIJE

Z dnem uveljavitve te resolucije preneha veljati Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025 (Uradni list RS, št. 99/10).

Ta resolucija začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 200-03/21-26/9

Ljubljana, dne 2. februarja 2022

EPA 2093-VIII

Državni zbor
Republike Slovenije
Igor Zorčič
predsednik

PREDSEDNIK REPUBLIKE

295. Odlok o razpisu rednih volitev v državni zbor

Na podlagi prve alineje prvega odstavka 107. člena in tretjega odstavka 81. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a) ter na podlagi drugega odstavka 12. člena, prvega odstavka 13. člena, prvega odstavka 14. člena, prvega in drugega odstavka 15. člena in 16. člena Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 54/07 – odl. US, 23/17 in 29/21) izdajam

O D L O K

o razpisu rednih volitev v državni zbor

I.

Razpisujem redne volitve poslancev v državni zbor.

II.

Redne volitve poslancev v državni zbor bodo v nedeljo, dne 24. 4. 2022.

III.

Za dan razpisa rednih volitev po tem odloku, s katerim začnejo teči roki za volilna opravila, se šteje ponedeljek, 14. februar 2022.

IV.

Za izvršitev tega odloka skrbi Državna volilna komisija.

Št. 003-01-1/2022-2

Ljubljana, dne 9. februarja 2022

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

MINISTRSTVA

296. Pravilnik o delih in opremi vozil

Na podlagi 1. točke prvega odstavka 10. člena in 1. in 2. točke prvega odstavka 46. člena Zakona o motornih vozilih (Uradni list RS, št. 75/17 in 92/20 – ZPrCP-E) minister za infrastrukturo izdaja

PRAVILNIK o delih in opremi vozil

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina)

Ta pravilnik določa nekatere dele in opremo motornih in priklopnih vozil v cestnem prometu ter traktorjev pri opravljanju kmetijskih ali gozdarskih del. Določa tudi največje dovoljene mere in mase vozil v cestnem prometu ter zahteve za dele in opremo vozil.

2. člen

(postopek informiranja in klavzula)

(1) Ta pravilnik se izda ob upoštevanju postopka informiranja v skladu z Direktivo (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1).

(2) Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo za proizvode, ki se v skladu z nacionalno zakonodajo, ki zagotavlja enakovredno raven varovanja javnega interesa, kot je določena v zakonodaji Republike Slovenije, zakonito proizvajajo oziroma tržijo v drugih državah članicah Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) in Turčiji ali proizvajajo v državah Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki so hkrati podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.

(3) Ta pravilnik se izvaja v skladu z Uredbo (EU) 2019/515 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzajemnem priznavanju blaga, ki se zakonito trži v drugi državi članici, in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 764/2008 (UL L št. 91 z dne 29. 3. 2019, str. 1).

3. člen

(predpisi Evropske unije)

S tem pravilnikom se v pravni red Republike Slovenije delno prenašajo:

1. Direktiva Sveta 96/53/ES z dne 25. julija 1996 o določitvi največjih dovoljenih mer določenih cestnih vozil v Skupnosti v notranjem in mednarodnem prometu in največjih dovoljenih tež v mednarodnem prometu (UL L št. 235 z dne 17. 9. 1996, str. 59), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2019/1242 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o določitvi standardov emisijskih vrednosti CO₂ za nova težka vozila in spremembi uredb (ES) št. 595/2009 in (EU) 2018/956 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 96/53/ES (UL L št. 198 z dne 25. 7. 2019, str. 202);

2. Direktiva 2007/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o naknadnem opremljanju težkih tovornih vozil, registriranih v Skupnosti, z ogledali (UL L št. 184 z dne 14. 7. 2007, str. 25);

3. Direktiva Sveta 92/6/EGS z dne 10. februarja 1992 o vgradnji in uporabi naprav za omejevanje hitrosti za določene kategorije motornih vozil v Skupnosti (UL L št. 57 z dne 2. 3. 1992, str. 27), zadnjič spremenjena z Direktivo 2002/85/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. novembra 2002 o spremembi Direktive Sveta 92/6/EGS o vgradnji in uporabi

naprav za omejevanje hitrosti za določene kategorije motornih vozil v Skupnosti (UL L št. 327 z dne 4. 12. 2002, str. 8);

4. Direktiva Sveta z dne 18. julija 1989 o približevanju zakonodaje držav članic, ki se nanaša na globino profila pnevmatik pri določenih kategorijah motornih vozil in njihovih priklopnikov (UL L št. 226 z dne 3. 8. 1989, str. 4).

4. člen

(pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:

1. »alternativna goriva« so goriva ali viri energije, ki se vsaj deloma uporabljajo kot nadomestek za fosilne naftne vire pri oskrbi prevoza z energijo in lahko potencialno prispevajo k dekarbonizaciji prevoznega sektorja ter izboljšujejo njegove okoljske parametre. Alternativna goriva so:

- električna energija, ki se uporablja v vseh vrstah električnih vozil,
- vodik,
- zemeljski plin, vključno z biometanom, v plinasti (stisnjeni) zemeljski plin – SZP) in tekoči obliki (utekočinjeni zemeljski plin – UZP),
- utekočinjeni naftni plin (UNP),
- mehanska energija iz shrambe ali iz vira v vozilu, vključno z odpadno toploto;

2. »brezemisijsko vozilo« je težko vozilo brez motorja z notranjim zgorevanjem ali z motorjem z notranjim zgorevanjem z emisijami, manjšimi od 1 g CO₂/kWhv skladu z Uredbo (ES) št. 595/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o homologaciji motornih vozil in motorjev glede na emisije iz težkih vozil (Euro VI) in o dostopu do informacij o popravilu in vzdrževanju vozil ter o spremembi Uredbe (ES) št. 715/2007 in Direktive 2007/46/ES ter o razveljavitvi direktiv 80/1269/EGS, 2005/55/ES in 2005/78/ES (UL L št. 188 z dne 18. 7. 2009, str. 1) in njenimi izvedbenimi ukrepi, ali manjšimi od 1 g CO₂/km v skladu z Uredbo (ES) št. 715/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2007 o homologaciji motornih vozil glede na emisije iz lahkih potniških in gospodarskih vozil (Euro 5 in Euro 6) in o dostopu do informacij o popravilu in vzdrževanju vozil (UL L št. 171 z dne 29. 6. 2007, str. 1) in njenimi izvedbenimi ukrepi;

3. »delovni žaromet« je žaromet za osvetljevanje okolice pri opravljanju določenih dejavnosti;

4. »dolžina vozila« je razdalja med dvema navpičnima ravninama, pravokotnima na vzdolžno os vozila, ki se dotikata skrajnih točk vozila spredaj in zadaj (v skladu s standardom ISO 612 v 6.1.1, 6.1.2 in 6.1.3 točki);

5. »intermodalni prevoz« je:

– kombinirani prevoz, kot je določen v Uredbi o kombiniranem prevozu (Uradni list RS, št. 4/01 in 49/13), v okviru katerega se prevažajo eden ali več zabojnikov ali zamenljivo tovarišče do največje skupne dolžine 13,70 m (45 čevljev), pri katerem se lahko najbližji ustrezni prometni terminal za zagotavljanje storitve nahaja v drugi državi članici EU kot je bila pošiljka natovorjena ali raztovorjena ali

– prevoz enega ali več zabojnikov ali zamenljivega tovarišča do največje skupne dolžine 13,70 m (45 čevljev) po vodnih poteh, pod pogojem, da dolžina začetnega ali končnega prevoza po cesti ne presega 150 km. Razdalja 150 km se lahko preseže, da bi prevoznik lahko prispel do najbližjega ustreznega prometnega terminala za predvideno storitev v kolikor vozila, ki so skladna z 2.2.2 a), b), c) ali d) točko dela A Priloge 1, ki je sestavni del tega pravilnika, pri katerem se lahko najbližji ustrezni prometni terminal za zagotavljanje storitve nahaja v drugi državi članici EU kot je bila pošiljka natovorjena ali raztovorjena;

6. »kategorija vozila« je kategorija vozila v skladu s predpisi, ki urejajo področje ugotavljanja skladnosti vozil;

7. »masa vozila« je:

– za motorno vozilo: masa vozila s posodo oziroma posodami za gorivo, napolnjenimi do vsaj 90 % prostornine, vključno

z maso voznika (razen pri vozilih kategorije L), goriva in tekočin, ki je opremljeno s standardno opremo v skladu s specifikacijami proizvajalca in, če je vozilo z njimi opremljeno, maso nadgradnje, kabine, naprave za spenjanje in rezervnega kolesa oziroma koles ter orodja;

– za priklopno vozilo: masa vozila, vključno z maso goriva in tekočin, ki je opremljeno s standardno opremo v skladu s specifikacijami proizvajalca in, če je z njimi opremljen, z maso nadgradnje, dodatnih naprav za spenjanje in rezervnega kolesa oziroma koles ter orodja;

8. »največja tehnično dovoljena masa obremenjenega vozila« je največja masa, določena za vozilo na podlagi njegovih konstrukcijskih lastnosti in konstrukcijske učinkovitosti; tehnično dovoljena masa obremenjenega priklopnika ali polpriklopnika vključuje statično maso, ki se prek vlečne sklopke prenese na vlečno vozilo;

9. »najvišja konstrukcijsko določena hitrost« je najvišja hitrost, za katero je proizvajalec projektiral vozilo, pri kateri je vozilo varno udeleženo v cestnem prometu;

10. »največja tehnično dovoljena osna obremenitev« je masa, ki ustreza največji dovoljeni navpični statični obremenitvi, ki se prenese na tla prek koles osi na podlagi konstrukcijskih lastnosti osi in vozila ter njune konstrukcijske učinkovitosti;

11. »naprava za omejevanje hitrosti« oziroma »omejilnik hitrosti« je naprava, katere osnovna funkcija je nadzor dovoda goriva v motor, da se omeji hitrost vozila na določeno vrednost;

12. »največja dovoljena osna obremenitev« je osna obremenitev, ki je določena v 3. točki Dela A Priloge 1 tega pravilnika;

13. »pravilnik ZN« je tehnični predpis, ki je izdan kot priloga k Sporazumu o sprejemanju enotnih tehničnih pravilnikov za cestna vozila, opremo in dele, ki jih je mogoče vgraditi oziroma uporabiti v ali na cestnih vozilih, ter o pogojih vzajemnega priznavanja homologacij, podeljenih na podlagi teh pravilnikov, sklenjenem v Ženevi 5. oktobra 1995 (Uradni list RS, št. 104/10), in vsebuje tehnične zahteve in pogoje za preskušanje posameznih delov in opreme vozil;

14. »skupna masa vozila« je masa vozila skupaj z maso tovora;

15. »skupina vozil« je med seboj povezana skupina vozil, ki so v cestnem prometu udeležena kot celota ter jo sestavljajo:

- motorno tovorno vozilo in priklopno vozilo ali
- sedlasti vlačilec in polpriklopnik ali
- traktor in najmanj eno priklopno vozilo;

16. »širina vozila« je razdalja med dvema navpičnima ravninama, vzporednima z vzdolžno osjo vozila, ki se dotikata skrajnih točk vozila na vsaki strani (v skladu s standardom ISO 612 v 6.2 točki);

17. »višina vozila« je razdalja med tlemi in najvišjo točko vozila (v skladu s standardom ISO 612 v 6.3 točki);

18. »vozilo na alternativna goriva« je motorno vozilo s celotnim ali delnim pogonom na alternativno gorivo;

19. »zgibni avtobus« je avtobus, sestavljen iz dveh togih delov, povezanih z zgibnim delom. Med obema deloma takšnega tipa vozila lahko potniki prosto prehajajo. Tudi v zgibnem delu potniki lahko prosto prehajajo iz enega v drugi togi del avtobusa. Spajanje in ločevanje obeh togih delov sta mogoči samo v delavnici.

(2) Drugi izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo enako kot izrazi, ki jih določajo zakon, ki ureja motorna vozila, in predpisi, ki urejajo področje ugotavljanja skladnosti vozil.

II. NAJVEČJE DOVOLJENE MERE IN MASE VOZIL V CESTNEM PROMETU

5. člen

(splošne določbe)

(1) Največje dovoljene mere in mase vozil v cestnem prometu so določene v Prilogi 1 tega pravilnika.

(2) Največje dovoljene mere iz Dela A Priloge 1 tega pravilnika, se merijo v skladu z uredbo, ki ureja mere in mase vozil v cestnem prometu, brez pozitivnih odstopanj.

6. člen

(udeležba vozil v cestnem prometu)

(1) V cestnem prometu so lahko udeležena vozila, registrirana ali dana v uporabo v kateri koli državi, če ta vozila glede njihovih mer in mas ustrezajo vrednostim iz Dela A Priloge 1 tega pravilnika.

(2) Prejšnji odstavek se uporablja tudi, če so pristojni organi države, v kateri so bila vozila registrirana ali dana v uporabo, dovolili največje dovoljene mere, ki presegajo vrednosti iz Dela A Priloge 1 tega pravilnika.

7. člen

(preseganje največjih dovoljenih mer in mas)

(1) V cestnem prometu je prepovedana udeležba vozilom in skupinam vozil, ki ne ustrezajo zahtevam iz Dela A Priloge 1 tega pravilnika, razen skupin vozil iz 2.2.1 b) točke in 2.2.2 b) točke Dela A Priloge 1 tega pravilnika, na cestah, ki so ustrezno označene s prometnim znakom, če niso presežene največje dovoljene osne obremenitve vozil.

(2) Vozila ali skupine vozil, ki presegajo največje dovoljene mere oziroma mase iz Dela A Priloge 1 tega pravilnika, so lahko udeleženi v cestnem prometu le s posebnim dovoljenjem, ki ga izda organ, pristojen za izredne prevoze, če vozila ali skupine vozil prevažajo nedeljive tovore.

(3) Na podlagi posebnega dovoljenja, ki ga izda organ, pristojen za izredne prevoze, lahko opravljajo lokalne prevoze v Republiki Sloveniji za čas poskusne dobe tudi vozila ali skupine vozil, ki predstavljajo nove tehnologije ali nove postopke prevoza, ki ne ustrezajo eni ali več zahtevam iz Dela A Priloge 1 tega pravilnika. Organ, ki izda tako dovoljenje, mora o tem nemudoma obvestiti Evropsko komisijo.

8. člen

(dokazila o masi vozil)

(1) Vozila kategorij M, N in O morajo biti opremljena z enim od naslednjih dokazil o skladnosti:

1. s »tablico proizvajalca«, izdelano in pritrjeno v skladu z uredbo, ki ureja zahteve za homologacijo za predpisano tablico proizvajalca in »tablico o merah vozila« določeno v Delu C Priloge 1 tega pravilnika, izdelano in pritrjeno v skladu z uredbo, ki ureja zahteve za homologacijo za predpisano tablico proizvajalca;

2. z eno tablico, izdelano in pritrjeno v skladu z uredbo, ki ureja zahteve za homologacijo za predpisano tablico proizvajalca, ki vsebuje podatke iz obeh tablic iz prejšnje točke;

3. z dokumentom, ki ga je izdal nacionalni homologacijski organ v skladu s predpisi, ki urejajo ugotavljanje skladnosti vozil v EU. Ta dokument mora vsebovati enake rubrike in podatke, kot tablici iz 1. točke tega odstavka, in mora biti v vozilu na lahko dostopnem mestu za inšpekcijski nadzor ter ustrezno zaščiteno.

(2) Če značilnosti vozila ne ustrezajo več značilnostim, navedenim na dokazilu o skladnosti iz 3. točke prejšnjega odstavka, mora pristojni organ dokazilo o skladnosti spremeniti.

(3) Srednji stolpec dokazila o skladnosti z masami iz 1. in 2. točke prvega odstavka tega člena mora vsebovati podatke o masi iz uredbe, ki ureja zahteve za homologacijo za predpisano tablico proizvajalca. Pri vozilih iz 2.2.2 d) točke Dela A Priloge 1 tega pravilnika, je vpis »44 t« naveden v oklepaju pod največjo dovoljeno maso skupine vozil.

(4) Na vozilih, registriranih in danih v cestni promet v Republiki Sloveniji, morajo biti največje mase, dovoljene pri registraciji oziroma uporabi, navedene v dokazilu o skladnosti iz 1. in 2. točke prvega odstavka tega člena v levem stolpcu in največje tehnično dovoljene mase obremenjenega vozila v desnem stolpcu.

(5) Klimatizirana vozila morajo imeti ATP potrdilo ali ATP tablico, kot jo zahteva mednarodni Sporazum o mednarodnem prevozu pokvarljivih živil in o specialnih vozilih za njihov prevoz.

9. člen

(naključni pregled izpolnjevanja zahtev)

Na vozilih, ki imajo dokazila o skladnosti iz prvega odstavka prejšnjega člena, se lahko opravi naključni pregled glede zahtev iz tega pravilnika o največjih dovoljenih masah. Pregled glede izpolnjevanja zahtev o največjih dovoljenih merah, se lahko opravi le, če obstaja sum, da ne ustrezajo zahtevam iz tega pravilnika.

10. člen

(odstopanja vozil)

(1) Šteje se, da sedlasti vlačilci s polprikloniki, dani v uporabo pred 1. januarjem 1991, ki ne izpolnjujejo zahtev 1.6 in 4.4 točke Dela A Priloge 1 tega pravilnika, izpolnjujejo zahteve iz prvega odstavka 6. člena tega pravilnika, če ne presegajo skupne dolžine 15,50 m.

(2) Z dokazilom iz prvega odstavka 8. člena tega pravilnika morajo biti opremljena vsa vozila, ki so bila v Republiki Sloveniji prvič registrirana po 1. maju 2004.

11. člen

(največja dolžina vozil)

(1) Največje dolžine vozil, določene v 1.1 točki Dela A Priloge 1 tega pravilnika se za vozila ali skupine vozil, ki so na zadnjem delu vozila opremljena z aerodinamičnimi napravami, ki so skladna z Zakonom o motornih vozilih (Uradni list RS, št. 75/17 in 92/20 – ZPrCP-E; v nadaljnjem besedilu: zakon) in predpisi s področja ugotavljanja skladnosti vozil, lahko prekoračijo. Takšna vozila ali skupine vozil morajo biti skladna z 1.5 točko Dela A Priloge 1 tega pravilnika. Ne glede na prejšnji stavek naloženi tovar na takšnih vozilih ne sme presegati največjih dovoljenih mer, določenih v 1.1 točki Dela A Priloge 1 tega pravilnika. Aerodinamične naprave, daljše od 500 mm, morajo biti homologirane v skladu s predpisi, ki urejajo področje ugotavljanje skladnosti vozil, preden se dajo na trg.

(2) Aerodinamične naprave iz prejšnjega odstavka se morajo uporabljati v skladu z naslednjimi pogoji:

1. v kolikor je ogrožena varnost drugih udeležencev v cestnem prometu ali voznika, jih mora voznik prepogniti, zložiti ali odstraniti;

2. pri uporabi na območju mestne in medmestne cestne infrastrukture mora voznik upoštevati posebne značilnosti območij, na katerih je najvišja dovoljena hitrost manjša ali enaka 50 km/h in na katerih je prisotnost ranljivih udeležencev verjetnejša in po potrebi ravnati v skladu s prejšnjo točko;

3. njihova uporaba mora omogočati tudi intermodalni prevoz in, kadar so zložene ali prepognjene, njihova največja dovoljena dolžina ne sme presegati več kot 200 mm.

12. člen

(dovoljena odstopanja vozil)

(1) Od 7. maja 2020 dalje se največje dovoljene dolžine vozil, določene v 1.1 točki Dela A Priloge 1 tega pravilnika, za vozila ali skupine vozil, ki so opremljena s kabinami, ki izboljšujejo energetske učinkovitost, aerodinamičnost in varnost cestnega prometa in so skladna z zakonom in predpisi s področja ugotavljanja skladnosti vozil, lahko prekoračijo. Takšna vozila ali skupine vozil, morajo biti skladna z 1.5 točko Dela A Priloge 1 tega pravilnika, kljub prekoračitvi največjih dovoljenih dolžin vozil, pa se največja dovoljena skupna masa vozila ne sme prekoračiti.

(2) Kljub dovoljenim prekoračitvam največje dovoljene skupne mase vozil na alternativna goriva, določenimi v 2.3.1, 2.3.2 in 2.4 točki Dela A Priloge 1 tega pravilnika, ta vozila

ne smejo prekoračiti največjih dovoljenih osnih obremenitev, določenih v 3. točki Dela A Priloge 1 tega pravilnika. Dodatna masa vozila zaradi alternativnega goriva mora biti navedena v dokazilu o skladnosti tega vozila.

(3) Največje dovoljene dolžine vozil, določene v 1.1 točki Dela A Priloge 1 tega pravilnika, ter največje razdalje, določene v 1.6 točki Dela A Priloge 1 tega pravilnika, se pri vozilih ali skupinah vozil, ki prevažajo zabojnike ali zamenljivo tovarišče dolžine 13,70 m (45 čevljev), s tovorom ali brez njega, lahko prekoračijo za 150 mm, če je cestni prevoz zabojnika ali zamenljivega tovarišča del intermodalnega prevoza.

III. DELI VOZIL

13. člen

(določitev nacionalne identifikacijske številke vozila)

(1) Tehnična služba, ki jo je za vtis identifikacijske številke vozila na vozilo v skladu s 7. točko četrtega odstavka 55. člena zakona pooblastil nacionalni homologacijski organ, z odločbo določi unikatnemu vozilu ali vozilu brez identifikacijske številke nacionalno identifikacijsko številko in o tem obvesti homologacijski organ.

(2) Tehnična služba o vtisu nacionalne identifikacijske številke vozila na vozilo stranki izda potrdilo o vtisu.

(3) Nacionalna identifikacijska številka mora biti vtisnjena na mestu, kot ga določa standard SIST ISO 4030.

(4) Nacionalna identifikacijska številka vozila mora biti vtisnjena tudi na tablici proizvajalca, katere vsebina mora ustrezati uredbi, ki ureja zahteve za homologacijo za predpisano tablico proizvajalca.

(5) V kolikor je proizvajalec vozil prenehal obstajati in nima pravnega naslednika, lahko tehnična služba, ki jo je za izdelavo tablice proizvajalca v skladu s 7. točko četrtega odstavka 55. člena zakona pooblastil nacionalni homologacijski organ, izdela manjkajočo ali poškodovano tablico proizvajalca, katere velikost in vsebina mora ustrezati zahtevam, določenim z uredbo, ki ureja zahteve za homologacijo za predpisano tablico proizvajalca.

14. člen

(vsebina nacionalne identifikacijske številke vozila)

(1) Nacionalna identifikacijska številka vozila mora biti sestavljena iz 8 znakov.

(2) Višina znakov nacionalne identifikacijske številke vozila mora biti najmanj 7 mm.

(3) Prvi štirje znaki v nacionalni identifikacijski številki vozila so črka »S« in trimesna številka, ki določa tehnično službo, ki jo določi nacionalni homologacijski organ.

(4) Drugi štirje znaki pomenijo zaporedno številko določitev nacionalne identifikacijske številke vozila.

(5) Začetek in konec nacionalne identifikacijske številke vozila mora biti označen z znakom: »*«.

(6) Tipografija znakov nacionalne identifikacijske številke mora biti skladna s standardi in priporočili s tega področja.

(7) Evidenco številčnih oznak tehničnih služb in dodeljenih nacionalnih identifikacijskih številk vozil vodi nacionalni homologacijski organ.

(8) Primer določitve nacionalne identifikacijske številke vozila je prikazan v Prilogi 2, ki je sestavni del tega pravilnika.

15. člen

(ponovni vtis izvirne identifikacijske številke vozila)

(1) Tehnična služba, ki jo je za vtis identifikacijske številke vozila na vozilo v skladu s 7. točko četrtega odstavka 55. člena zakona pooblastil homologacijski organ, z odločbo odredi ponovni vtis izvirne identifikacijske številke, če po popravilu ali predelavi vozila ta nima vtisnjene identifikacijske številke ali je ta poškodovana ali prenamerjena.

(2) Tehnična služba, ki ugotovi potrebo po vtisu številke, z odločbo odredi ponovni vtis identifikacijske številke, jo vtisne in izreže ter shrani tisti del odstranjene pločevine, na katerem se nahaja izvirna identifikacijska številka vozila.

(3) Če ima vozilo poškodovano ali prenaprejeno identifikacijsko številko, se poškodovana ali prenaprejena identifikacijska številka vozila prečrta, poleg nje pa se vtisne izvirna identifikacijska številka vozila, če je mogoče nesporno ugotoviti izvirno identifikacijsko številko vozila.

(4) Tehnična služba izda lastniku vozila potrdilo o ponovnem vtisu identifikacijske številke.

16. člen

(zahteve za sisteme, sestavne dele in samostojne tehnične enote vozil)

(1) Zahteve za sisteme, sestavne dele in samostojne tehnične enote vozil so določene v predpisih, ki urejajo področje ugotavljanja skladnosti vozil.

(2) Za vozila v cestnem prometu veljajo zahteve, ki so bile določene v predpisih, ki so bili v Republiki Sloveniji veljavni na dan, ko je bilo vozilo izdelano oziroma prvič registrirano, razen če je bila s predpisom določena veljavnost zahtev tudi za že registrirana vozila.

17. člen

(dodatne zahteve glede svetlobne opreme)

(1) Na vozilih v cestnem prometu smejo biti nameščene samo predpisane homologirane svetlobne in svetlobno signalne naprave, ki jih ni dovoljeno zaslanjati, jim zmanjševati svetilnosti ali jim spreminjati barve oddane svetlobe.

(2) Če je svetlobna oprema zaradi vgrajenih naprav ali opreme zakrita, mora biti nameščena dodatna svetlobna oprema, ki nadomešča funkcijo zakrite svetlobne opreme.

18. člen

(delovni žarometi na vozilih)

(1) Delovni žarometi smejo biti nameščeni le na delovnih vozilih, delovnih strojih, traktorjih, vozilih policije, vozilih za nujno medicinsko pomoč, namenskih vozilih drugih reševalnih služb, vozilih inšpekcije, pristojne za promet, gasilskih vozilih, vozilih civilne zaščite, vozilih služb za vzdrževanje cest in napeljav, vozilih za pomoč na cesti ter na vozilih za odvoz poškodovanih vozil ali vozil v okvari.

(2) Delovni žarometi na vozilih iz prejšnjega odstavka smejo biti vključeni le pri opravljanju dejavnosti, za katera so vozila namenjena.

19. člen

(komplet rezervnih žarnic)

Komplet rezervnih žarnic mora vsebovati žarnice z žarilno nitko za najmanj polovico žarničnih mest podvojenih zunanjih svetlobnih in svetlobno-signalnih naprav in po eno žarnico z žarilno nitko za zunanja nepodvojena žarnična mesta, pri katerih je mogoča zamenjava samih žarnic z žarilno nitko.

20. člen

(svetlobna oprema na traktorskih priključkih)

Če svetlobno opremo na traktorju zakriva vlečen traktorski priključek, mora biti dodatna svetlobna oprema na traktorskem priključku v skladu z zahtevami za priklopna vozila.

21. člen

(vozila, opremljena s posebnimi opozorilnimi svetilkami)

(1) Posebne opozorilne svetilke so lahko nameščene na vozilih, ki so določene v predpisih, ki urejajo pravila cestnega prometa. Vgrajene morajo biti čim bližje najvišjemu delu vozila tako, da so dobro vidne z vseh strani.

(2) Posebne opozorilne svetilke morajo biti homologirane v skladu s Pravilnikom ZN št. 65.

22. člen

(dodatne zahteve glede varnostnih stekel)

(1) Na vozilih se lahko stekla naknadno zatemnijo do te mere, da je svetlobna prepustnost stekla skupaj z nalepljeno folijo najmanj 70 % za vetrobransko steklo in za prednja bočna stekla (pri vozniku in sovozniku – pred B stebričkom).

(2) Prejšnji odstavek ne velja za ozek pas na zgornjem robu vetrobranskega stekla, ki je namenjen zaščiti pred soncem.

(3) Vgradnja zrcalnih folij, ki na zunanji strani odbijejo več kot 25 % vidnega dela svetlobe, je na vozilih prepovedana.

(4) Če so stekla na zadnji steni vozila zatemnjena tako, da prepuščajo manj kot 30 % svetlobe, mora biti vozilo opremljeno z vzvratnimi ogledali na obeh straneh.

23. člen

(dodatne zahteve glede pnevmatik)

(1) Pnevmatike na vozilu morajo po velikosti, nosilnosti in kategoriji hitrosti ustrezati pnevmatikam, ki so v potrdilu o skladnosti vozila vpisane v ustrezni rubriki ali v drugem ustreznem dokumentu o vozilu. Uporaba drugačnih pnevmatik je mogoča le po dodatni odobritvi vozila, razen v primeru namestitve pnevmatik z večjo nosilnostjo ali višjo kategorijo hitrosti.

(2) Na vozilih z največjo dovoljeno maso do vključno 3,5 t in največjo konstrukcijsko hitrostjo nad 40 km/h, morajo biti, poleg zahtev iz prejšnjega odstavka, vse pnevmatike enake velikosti (če izdelovalec vozila ni predvidel različnih pnevmatik na različnih oseh), vrste (poletne, zimske, terenske) in zgradbe (diagonalne, prepasane diagonalne, radialne), na isti osi pa tudi iste nosilnosti, kategorije hitrosti ter istega proizvajalca in dezena (vzorec tekalne površine).

(3) Na vozilih z največjo dovoljeno maso nad 3,5 t in vozilih in največjo konstrukcijsko hitrostjo nad 40 km/h, morajo biti, poleg zahtev iz prvega odstavka tega člena, pnevmatike na isti osi enake velikosti, vrste, zgradbe, nosilnosti in kategorije hitrosti ter istega proizvajalca in dezena.

(4) Pnevmatike morajo biti vgrajene na vozilo v skladu z navodili proizvajalca pnevmatik oziroma vozila.

24. člen

(rezervno kolo)

(1) Ne glede na prvi odstavek prejšnjega člena so dovoljene rezervne pnevmatike za začasno uporabo, s katerimi so originalno opremljena rezervna kolesa. Pri tem mora voznik upoštevati najvišjo dovoljeno hitrost uporabljane pnevmatike, njihova uporaba pa je omejena le na čas do zamenjave poškodovane pnevmatike.

(2) Rezervno kolo lahko nadomesti ustrezná naprava ali pripomoček, ki omogoča vožnjo kljub poškodovani pnevmatiki, ki ga je predvidel proizvajalec vozila, ali vgrajene pnevmatike s podaljšano mobilnostjo v skladu s Pravilnikom ZN št. 64.

25. člen

(globina kanalov v dezenu pnevmatik)

(1) Globina glavnih kanalov v dezenu pnevmatik (merjena na mestu ob kazalniku obrabe) mora biti po obsegu in širini pnevmatik na vozilih kategorij L najmanj 1 mm, na vozilih kategorij M₁ in N₁ ter njihovih priklopnih vozilih najmanj 1,6 mm, in na drugih vozilih najmanj 2 mm.

(2) Razlika v globini glavnih kanalov dezenu pnevmatik na isti osi ne sme biti večja od 5 mm.

(3) Prvi odstavek tega člena ne velja za starodobna vozila, ki so bila originalno opremljena s pnevmatikami, katerih globina kanalov v dezenu pnevmatik je bila pri novih pnevmatikah manjša od s tem pravilnikom določene, če se taka vozila ne uporabljajo na javnih cestah. Ne glede na prejšnji stavek se taka vozila lahko uporabljajo predvsem na relijih veteranov ali podobnih prireditvah.

(4) Kanali v dezeniu pnevmatik se lahko narezujejo le pri pnevmatikah, ki so za to predvidene in imajo na boku oznako »REGROOVABLE« ali temu ustrezno oznako njihovega proizvajalca.

(5) Pnevmatike za vozila kategorij M₁, N₁ in L se ne smejo narezovati.

(6) Narezane pnevmatike se ne smejo uporabljati na prednjih oseh motornih vozil in na vozilih za prevoz nevarnega blaga.

26. člen

(obnovljene pnevmatike)

(1) Obnovljene pnevmatike se smejo uporabljati na vozilih, če imajo oznake za mero, nosilnost in kategorijo hitrosti ter nedvoumne oznake, da je pnevmatika obnovljena v homologiranem obratu za obnovo pnevmatik.

(2) Obnovljene pnevmatike se ne smejo uporabljati na vozilih kategorije L in prednjih oseh vozil kategorij M₂, M₃ in vozil za prevoz nevarnega blaga.

27. člen

(zaščitne čelade)

Zaščitne čelade, namenjene voznikom in potnikom na vozilih kategorije L, morajo biti homologirane v skladu s Pravilnikom ZN št. 22.

28. člen

(označevanje počasnih vozil)

(1) Vozila (razen enoslednih vozil), katerih konstrukcijsko določena hitrost ne presega 40 km/h, kot tudi njihova priklopna vozila, morajo imeti na zadnji strani vozila oznako za označevanje počasnih vozil, ki mora biti homologirana v skladu s Pravilnikom ZN št. 69.

(2) Pri skupini vozil velja zahteva iz prejšnjega odstavka samo za zadnje vozilo v skupini.

29. člen

(označevanje težkih in dolgih vozil)

(1) Vozila kategorij N₂, N₃, O₃ in O₄ morajo imeti na zadnji strani vozila oznake za označevanje težkih in dolgih vozil, ki morajo biti homologirane in nameščene v skladu s Pravilnikom ZN št. 70. Navedeno velja za vozila naslednjih kategorij:

- N₂ z največjo dovoljeno maso, ki presega 7,5 t, razen za vlečna vozila,
- N₃ razen za vlečna vozila,
- O₁, O₂ in O₃ z največjo dolžino, ki presega 8 m, in
- O₄.

(2) Pri skupini vozil velja zahteva iz prejšnjega odstavka samo za zadnje vozilo v skupini.

30. člen

(varnostni elementi traktorjev)

(1) Pri traktorjih s spredaj nameščenimi traktorskimi priključki morata biti v kolikor znaša vzdolžna razdalja med sredino volanskega obroča traktorja in sprednjim robom traktorskega priključka več kot 3,00 m, na sprednjem delu traktorskega priključka nameščeni dodatni stranski ogledali, ali ogledali postavljeni v obliki črke V, ki omogočata pregled v smeri, ki je pravokotna na vzdolžno os traktorja. Posamezno ogledalo mora imeti površino najmanj 300 cm² in ni nujno homologirano.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek dodatnih stranskih ogledal ni potrebno namestiti, če konstrukcija traktorskega priključka tega ne omogoča (npr. traktorski priključek za prenos bal).

(3) Izpostavljeni deli traktorja in traktorskih priključkov ter delovnih strojev, ki so lahko nevarni za druge udeležence v cestnem prometu in so nameščeni na višini največ do 2,00 m nad cestiščem (npr. rezila, konice, žbice, robovi), morajo imeti med vožnjo po cesti nameščene varovalne naprave, ki morajo biti označene v skladu s 31. členom tega pravilnika.

(4) Traktorji morajo biti opremljeni z zaščitno konstrukcijo pri prevrnitvi, razen tistih traktorjev, za katere predpisi, ki urejajo področje ugotavljanja skladnosti vozil tega ne zahtevajo.

31. člen

(označevanje širših traktorjev in delovnih strojev)

(1) Kmetijski in gozdarski traktorji ter njihovi priklopniki ali traktorskimi priključki, in delovni stroji s širino več kot 2,55 m, morajo imeti v cestnem prometu na skrajnih točkah svoje širine spredaj in zadaj prečno nameščene opozorilne table v skladu s standardom SIST EN 12899-1, RA 2, CR 2. Table morajo biti velikosti najmanj 400 mm x 400 mm, na njih pa se morajo izmenjavati 100 mm široki odsevni beli in rdeči pasovi, ki potekajo pod kotom 45°. Če konstrukcija vozila to omogoča, so lahko namesto tabel nalepljene nalepke z enakimi lastnostmi kot opozorilne table.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek so v kolikor konstrukcija vozila ne omogoča namestitve označevalnih tabel predpisane velikosti, lahko nameščene označevalne table ali označevalne nalepke enakih lastnosti, z najmanjšo površino 600 cm² in najmanjšo stranico 120 mm.

(3) Če znaša razdalja med zunanjim robom vozil iz prvega odstavka tega člena oziroma traktorskih priključkov in zunanjim robom pozicijskih svetilk vozila več kot 400 mm, morajo biti ponoči oziroma v pogojih zmanjšane vidljivosti čim bližje zunanjemu robu, nameščene dodatne pozicijske svetilke ter odsevniki, usmerjeni naprej in nazaj.

(4) Z označevalnimi tablam, oziroma nalepkami iz prvega odstavka tega člena so lahko označeni tudi zunanji robovi traktorskih priključkov, ki niso širši od 2,55 m, vendar imajo do višine 2,00 m nameščene sestavne dele, ki so lahko nevarni za druge udeležence v cestnem prometu in niso dobro vidni (npr. rezila, konice, žbice, robovi).

32. člen

(varnostna vez priklopnih vozil)

(1) Priklopna vozila, ki so opremljena z zavornim sistemom, morajo biti opremljena tudi z napravo, ki ob pretrganju zveze med vlečnim in priklopnim vozilom zavre priklopno vozilo.

(2) Priklopna vozila kategorije O₁ brez zavornih sistemov morajo imeti na vlečni glavi pritrjeno varnostno vez (žična vrv ali veriga), ki se pri priklopnem vozilu, spetem z vlečnim vozilom, natakne preko mehanske naprave za spenjanje vlečnega vozila. Ta varnostna vez ob pretrganju zveze med vlečnim in priklopnim vozilom prepreči dotik vlečnega dela priklopnega vozila s tlemi in omogoči vodenje priklopnega vozila.

33. člen

(zvočni znak pri vzvratni vožnji)

(1) Tovarna vozila, na katerih je zaradi konstrukcije vozila vozniku omogočen pogled na dogajanje za (praznim ali natovorjenim) vozilom le s pomočjo zunanjih vzvratnih ogledal, morajo imeti na zadnji strani vozila vgrajeno tudi napravo za oddajanje zvočnega znaka za vzvratno vožnjo.

(2) Naprava za oddajanje zvočnega znaka se mora vključiti z vklopom vzvratne prestave v menjalniku in izključiti z izklopom vzvratne prestave.

(3) Naprava mora oddajati prekinjajoč zvočni znak z jakostjo od 45 do 55 dB/A in s frekvenco delovanja 1 do 2 Hz s tem, da zvočni znak traja 1/3 do 1/2 intervala.

(4) Prvi odstavek tega člena se ne uporablja za vozila, ki nimajo priključka za vklop žarometov za vzvratno vožnjo.

34. člen

(naknadna vgradnja ogledal)

(1) Obveznost naknadne vgradnje ogledal na sovoznikovi strani velja za vozila kategorij N₂ in N₃, ki niso homologirana po Direktivi 2003/97/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne

10. novembra 2003 o približevanju zakonodaje držav članic o homologaciji naprav za posredno gledanje in vozil, opremljenih s temi napravami, ki spreminja Direktivo 70/156/EGS in razveljavlja Direktivo 71/127/EGS (UL L št. 25 z dne 29. 1. 2004, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2003/97/ES).

(2) Obveznost naknadne vgradnje ogledal ne velja za:

1. vozila kategorij N_2 in N_3 , registrirana pred 1. januarjem 2000;

2. vozila kategorije N_2 z največjo dovoljeno maso, ki ne presega 7,5 t, pri katerih namestitvev ogledala razreda V ni mogoča na način, ki omogoča izpolnjevanje naslednjih pogojev:

– da noben del ogledala, ne glede na mesto pritrditve, ni manj kot 2,00 m (lahko se uporablja odstopanje + 100 mm) nad tlemi, ko je vozilo obremenjeno do največje tehnično dovoljene mase; in

– da je ogledalo v celoti vidno z voznškega mesta;

3. vozila kategorij N_2 in N_3 , na katera so bili pred uveljavitvijo Direktive 2003/97/ES nameščeni drugi sistemi za posredno gledanje na opazovanje bližnjega področja, katerih vidno polje pokriva najmanj 95% celotnega vidnega polja na tleh, ki ga omogočajo ogledala razredov IV in V iz Pravilnika ZN št. 46.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se šteje, da so vozila skladna z zahtevami Pravilnika ZN št. 46, če so na sovoznikovi strani opremljena s kombinacijo širokokotnih ogledal in ogledal za opazovanje bližnjega področja, katerih vidno polje skupaj pokriva najmanj 95% vidnega polja na tleh, ki ga omogoča ogledalo razreda IV, in najmanj 85% vidnega polja na tleh, ki ga omogoča ogledalo razreda V iz Pravilnika ZN št. 46.

(4) Vozila iz prvega odstavka tega člena, ki jih zaradi pomanjkanja razpoložljivih in ekonomsko učinkovitih tehničnih rešitev ni mogoče opremiti z ogledali, ki izpolnjujejo zahteve iz Pravilnika ZN št. 46 oziroma prejšnjega odstavka, se lahko opremijo z dodatnimi ogledali oziroma drugimi napravami za posredno gledanje, če kombinacija takšnih naprav pokriva najmanj 95% vidnega polja na tleh, ki ga omogoča ogledalo razreda IV, in najmanj 85% vidnega polja na tleh, ki ga omogoča ogledalo razreda V iz Pravilnika ZN št. 46.

(5) Podatke o tehničnih rešitvah iz prejšnjega odstavka zbira nacionalni homologacijski organ v Republiki Sloveniji, in jih posreduje Evropski komisiji.

(6) Preverjanje skladnosti vozila z zahtevami tega člena se opravlja na tehničnem pregledu vozila. Če vozilo ni opremljeno v skladu z zahtevami tega člena, se šteje, da ni tehnično brezhibno.

35. člen

(naprave za omejevanje hitrosti)

Omejilniki hitrosti ali podobni vgrajeni sistemi za omejevanje hitrosti motornih vozil kategorij M_2 , M_3 , N_2 in N_3 v cestnem prometu iz tega pravilnika so določene v Pravilniku ZN št. 89.

36. člen

(nastavitve omejilnika hitrosti)

(1) S homologiranim omejilnikom hitrosti mora biti najvišja hitrost omejena na:

1. motornih vozilih za prevoz oseb, ki imajo več kot osem sedežev poleg voznškega sedeža (vozila kategoriji M_2 in M_3) in

2. motornih vozilih za prevoz tovora, katerih največja dovoljena masa presega 3,5 t (vozila kategoriji N_2 in N_3).

(2) Prejšnji odstavek se ne uporablja za:

1. vozila, katerih najvišja konstrukcijsko določena hitrost je manjša od najvišje dovoljene hitrosti za to vrsto vozil;

2. vojaška, policijska in gasilska vozila ter vozila civilne zaščite;

3. vozila, ki jih proizvajalci vozil ali organizacije, ki preskušajo vozila, uporabljajo za preskušanja na cestah in

4. vozila, ki se uporabljajo izključno v mestnem potniškem prometu.

(3) Vozila iz prvega odstavka tega člena se lahko uporabljajo na cestah le, če je njihov omejilnik hitrosti nastavljen

tako, da ne morejo preseči najvišje dovoljene hitrosti glede na kategorijo vozila in sicer:

1. 100 km/h za motorna vozila za prevoz oseb (vozila kategorij M_2 in M_3) in

2. 90 km/h za motorna vozila za prevoz tovora (vozila kategorij N_2 in N_3).

(4) Vozila, katerih najvišja hitrost je omejena z omejilnikom hitrosti, morajo imeti v vozniskem delu nameščeno lahko opazno in dobro vidno nalepko, ki opozarja voznika na nastavljeno najvišjo hitrost.

(5) Vgrajen omejilnik hitrosti sme nastaviti na določeno hitrost le proizvajalec vozila ali proizvajalec omejilnika hitrosti.

37. člen

(preverjanje omejilnika hitrosti)

(1) Preverjanje pravilnosti delovanja omejilnika hitrosti se mora opraviti po njegovi vgradnji in nastavitvi, po njegovem popravilu, spremembi števila impulzov poti ali obsega koles ter po posegu v tisti del naprave za dovajanje goriva motorju, na katerega omejilnik hitrosti neposredno deluje.

(2) Preverjanje pravilnosti delovanja omejilnika hitrosti lahko izvajajo le delavnice za nameščanje, preverjanje in popravilo zapisovalne opreme, ki imajo odobritev ministrstva, pristojnega za promet, v skladu z zakonom, ki ureja delovni čas in obvezne počitke mobilnih delavcev ter zapisovalno opremo v cestnih prevozi, ki ob tem namestijo v vozilo tudi nalepko iz Dela C Priloge 3, ki je sestavni del tega pravilnika, ter izdajo poročilo o kontroli omejilnika hitrosti, katerega vsebina je določena v Delu B Priloge 3 tega pravilnika. Pri tem omejilnik hitrosti opremijo s plombami, če je to možno izvesti.

(3) Periodično preverjanje pravilnosti delovanja omejilnika hitrosti se izvaja sočasno s kontrolo delovanja tahografa in v istih intervalih. Če vozilo nima vgrajenega tahografa, se kontrola delovanja omejilnika hitrosti opravlja na dve leti. Ob periodičnem preverjanju namesti delavnica iz prejšnjega odstavka v vozilo nalepko iz Dela C Priloge 3 tega pravilnika.

(4) Pravilnost delovanja omejilnika hitrosti se preveri s simuliranjem hitrosti. Pri tem se upošteva odstopanje samega omejilnika hitrosti, kot tudi tahografa, saj vozilo ne sme preseči predpisane hitrosti.

(5) Vozila iz prvega odstavka prejšnjega člena, ki so morala biti od 1. oktobra 2013 dalje že opremljena s homologiranim omejilnikom hitrosti, morajo imeti omejilnik hitrosti pravilno nastavljen in preverjen.

(6) Določba prejšnjega odstavka velja:

1. za vozila kategorije M_3 z največjo maso večjo od 10 t in vozila kategorije N_3 , ki so bila v Republiki Sloveniji prvič registrirana po 30. septembru 1996;

2. za vozila kategorije M_2 , vozila kategorije M_3 z največjo maso do vključno 10 t in vozila kategorije N_2 , ki so bila prvič registrirana po 30. septembru 2001.

(7) Vozila iz prvega odstavka prejšnjega člena, v katera zaradi tehničnih razlogov ni mogoče vgraditi omejilnika hitrosti, morajo imeti o tem potrdilo. Tako potrdilo lahko izda le proizvajalec vozila oziroma omejilnika hitrosti.

(8) Naknadno vgradnjo in nastavitve homologiranih omejilnikov hitrosti sme opraviti le proizvajalec vozila, na katerega se omejilnik vgradi, oziroma proizvajalec omejilnika hitrosti, ki v primeru vgradnje omejilnika izda o tem lastniku vozila ustrezno potrdilo. Vsebinska potrdila je določena v Delu A Priloge 3 tega pravilnika.

(9) Na vozilo se lahko vgradi samo omejilnik hitrosti, ki je homologiran v skladu s Pravilnikom ZN št. R 89 oziroma po enakovrednem predpisu.

38. člen

(pogoji za najvišjo hitrost 90 km/h ali 100 km/h)

(1) Vozila iz tretjega odstavka 36. člena tega pravilnika morajo imeti omejitev za vožnjo z najvišjo hitrostjo 90 km/h ali 100 km/h vpisano v evidenci registriranih vozil in v prometnem dovoljenju.

(2) Vpis iz prejšnjega odstavka v evidenco registriranih vozil in v prometno dovoljenje se opravi na zahtevo lastnika vozila, če ima vozilo:

1. vgrajen zavorni sistem, ki onemogoča blokiranje koles in ojačen krmilni mehanizem (servo volan);
2. pnevmatike ustrezne nosilnosti in hitrostnega razreda;
3. sedeže, pred katerimi ni sedeža ali ustrezne pregrade, opremljene z varnostnimi pasovi (zadrževalni sistem) in nasloni za glavo.

(3) Vpis iz prvega odstavka tega člena v evidenco registriranih vozil in v prometno dovoljenje, s katerim se prevažata nevarno blago, ni dovoljen.

(4) Ustreznost vozila za vožnjo z najvišjo hitrostjo 90 km/h ali 100 km/h mora biti posebej navedena v dokumentu o skladnosti vozila. Če ta iz dokumenta o skladnosti ni razvidna, opravi pregled ustreznosti vozila in vpis v dokument o skladnosti vozila v postopku posamične odobritve vozila tehnična služba, ki jo je pooblastil nacionalni homologacijski organ.

IV. OPREMA VOZIL

39. člen

(obvezna oprema vozil)

(1) Obvezna oprema vozil v cestnem prometu je:

1. rezervno kolo in orodje za zamenjavo ali ustrezna naprava oziroma pripomoček, ki omogoča vožnjo kljub poškodovani pnevmatiki (razen za vozila kategorij O₁, L, T, C, R, S in vozila kategorij M₂ in M₃, ki so namenjena mestnemu in linijskemu prevozu, ter vozila kategorije N z obliko nadgradnje »SG« in dodatnim opisom »komunalno« ali z obliko nadgradnje »18 Vozilo za zbiranje smeti«), kot je določeno v 24. členu tega pravilnika;

2. varnostni trikotnik za označitev, da je vozilo ustavljeno na cestišču (razen za vozila kategorij L1e, L2e in L3e), ki mora biti homologiran v skladu s Pravilnikom ZN št. 27;

3. gasilnik za vozila za javni prevoz potnikov, avtobuse in tovorna vozila (za vozila kategorij M₁ in N z gasilno sposobnostjo najmanj 8A, 55B, za ostala vozila z gasilno sposobnostjo najmanj 21A, 113B);

4. komplet za prvo pomoč za vozila kategorij L (razen za vozila kategorij L1e, L2e) (v nadaljnjem besedilu: komplet za prvo pomoč za motoriste);

5. komplet za prvo pomoč za vozila kategorij M, N, T in C (v nadaljnjem besedilu: komplet za prvo pomoč za avtomobiliste);

6. komplet rezervnih žarnic iz 19. člena tega pravilnika (razen za vozila kategorij L1e, L2e, L3e, L4e, L5e, T in C);

7. zimska oprema, kot je določena v 46. do 48. členu tega pravilnika.

(2) Ne glede na 5. točko prejšnjega odstavka je za vozila kategorij T in C lahko namesto kompleta za prvo pomoč za avtomobiliste tudi komplet za prvo pomoč za motoriste.

(3) Obvezna oprema vozil kategorij N, O, M₂ in M₃ je poleg opreme iz prvega odstavka tega člena še:

1. podložne zagozde (najmanj 2 kosa), razen za vozila kategorije N₁, O₁ in O₂;

2. dodatni varnostni trikotnik za označitev, da je vozilo ustavljeno na cestišču, ki mora biti homologiran v skladu s Pravilnikom ZN št. 27 – samo za tovorna vozila in avtobuse, če vlečejo prikloпно vozilo, in motorno vozilo, ki vozi na koncu kolone, če motorna vozila vozijo v organizirani koloni;

3. kladivo za razbijanje stekla – samo za vozila kategorij M₂ in M₃ (najmanj 2 kosa).

(4) Obvezna oprema vozil kategorije T, R in S so poleg opreme iz prvega odstavka tega člena še podložne zagozde (najmanj 1 kos).

40. člen

(vrsta in vsebina kompletov za prvo pomoč)

(1) Vrsti kompletov za prvo pomoč sta:

1. komplet za prvo pomoč za motoriste in
2. komplet za prvo pomoč za avtomobiliste.

(2) Vsebina kompletov za prvo pomoč iz prejšnjega odstavka je določena v Prilogi 4, ki je sestavni del tega pravilnika.

41. člen

(embalaža kompletov za prvo pomoč)

(1) Komplet za prvo pomoč mora biti shranjen v embalaži, ki ščiti vsebino pred poškodovanjem, nečistočo in vodo. Material, iz katerega je embalaža izdelana, ne sme vplivati na kakovost vsebine, ki je shranjena v njej, mora biti odporen proti vplivom goriv, ki se uporabljajo v motornih vozilih, proti temperaturnim spremembam in proti vlagi. Če je embalaža izdelana iz materiala, ki lahko korodira, mora biti zaščitena proti koroziji.

(2) Embalaža mora imeti zadostno trdnost, njeni robovi in ogli ne smejo biti ostri, ampak zaobljeni. Pokrov mora omogočati zapiranje in zavarovanje proti nehotenemu odpiranju (lahko tudi s plombiranjem), pri odpiranju pa mora omogočati preklap do podlage, na kateri embalaža stoji.

(3) Na pokrovu (zgornjem delu) embalaže mora biti označka proizvajalca in napis: »Komplet za prvo pomoč – za motoriste« oziroma »Komplet za prvo pomoč – za avtomobiliste«.

(4) V skladu z zakonom, ki ureja Rdeči križ Slovenije, je na embalaži kompletov za prvo pomoč prepovedana uporaba znaka Rdečega križa.

(5) Oblika embalaže kompleta za prvo pomoč za motoriste ni predpisana, ustrezati pa mora obsegu vsebine iz 1. točke Priloge 4 tega pravilnika. Lahko je izdelana iz impregniiranega oziroma plastificiranega platna.

(6) Embalaža kompleta za prvo pomoč za avtomobiliste mora biti izdelana iz trdnjšega materiala. Imeti mora obliko škatle z zunanjimi merami tlorisa 255 mm ± 2 mm x 166 mm ± 2 mm, njena višina v zaprtem stanju pa mora biti 80 mm ± 2 mm. Pokrov lahko prekriva stranske stene (15 mm ± 1 mm) in ima lahko največje mere 264 mm ± 3 mm x 175 mm ± 3 mm (d x š x v). Debelina stene naj ne presega 3 mm.

42. člen

(odpornost embalaže kompletov za prvo pomoč)

(1) Odpornost embalaže proti gorivu se ugotavlja tako, da se na površino embalaže (ali vzorca materiala) nanese ločeno 10 ml neosvinčenega bencina in dizelskega goriva. Po 6 urah se vizualno preveri stanje. Na površini ne sme biti opaznih nobenih sprememb.

(2) Odpornost proti temperaturnim spremembam se ugotavlja tako, da se embalažo trikrat zaporedoma drži po 2 uri na temperaturi -25 °C ± 2 °C in nato na temperaturi 80 °C ± 2 °C. Po ohlaiditvi na 20 °C ± 2 °C se vizualno preveri stanje. Na embalaži ne sme biti opaznih nobenih sprememb.

(3) Odpornost embalaže kompleta za prvo pomoč za avtomobiliste je treba preskusiti še glede trdnosti in tesnosti.

(4) Odpornost proti padcem se ugotavlja tako, da se tri kose embalaže pri sobni temperaturi (20 °C ± 2 °C) napolni z 1,5 kg polietilenskega granulata in zapre. Nato se vsak tak kos spusti z višine 80 cm na podlago tako, da pade nanjo s vso svojo spodnjo površino. Nato se tri druge kose embalaže pripravi na enak način in jih ohladi na temperaturo -25 °C ± 2 °C ter pusti na tej temperaturi 24 ur, nakar se po segretju na sobno temperaturo (20 °C ± 2 °C) opravi enak preskus s prostim padom. Po teh preskušanjih na embalaži ne sme biti poškodb.

(5) Tesnost zaprte embalaže se preskuša v skladu s standardom SIST EN 60529. Pri tem preskusu se vsebina ne sme zmociti.

(6) Vzorec embalaže mora biti preskušan v preskusnem laboratoriju, akreditiranem za tovrstna preskušanja.

43. člen

(način zlaganja vsebine kompletov za prvo pomoč)

Vsebina mora biti v embalaži zložena tako, da se pri odprtem pokrovu in nagibu embalaže do 30° ne raztrese iz embalaže.

44. člen

(dodatna vsebina kompletov za prvo pomoč)

(1) Seznam vsebine in navodilo za nudenje prve pomoči morata biti v slovenskem jeziku.

(2) V seznamu vsebine mora biti na prvem mestu napisan napotek, da je treba vsak porabljen ali manjkajoči del takoj nadomestiti.

(3) Kot navodilo za nudenje prve pomoči se uporabi zloženka »Najnujnejši ukrepi prve pomoči za voznike motornih vozil, navodila za laike«, ki jo izdaja Rdeči križ Slovenije, oziroma drugo strokovno verifilirano navodilo.

45. člen

(vzdrževanje kompletov za prvo pomoč)

(1) Komplet za prvo pomoč mora biti higiensko vzdrževan, zahtevani sterilni materiali pa v nepoškodovani zaprti embalaži in z veljavnim rokom uporabe ter nazivom in ostalimi podatki v slovenskem jeziku.

(2) V vozilu se lahko uporabljajo tudi kompleti za prvo pomoč, kupljeni v tujini, ki odstopajo od zahtev iz tega pravilnika glede velikosti in oblike embalaže ter napisa na njej, pod pogojem, da ta embalaža ustreza zahtevam glede kakovosti in trdnosti, vsebina kompleta pa mora ustrezati zahtevam iz Priloge 4 tega pravilnika.

46. člen

(zimsko oprema motornih vozil)

(1) Zimsko opremo motornih vozil kategorij M₁, N₁, L5e, L6e in L7e sestavljajo:

1. zimske pnevmatike na vseh kolesih ali

2. poletne pnevmatike in v priboru ustrezno velike snežne verige za pogonska kolesa ali verigam enakovredni pripomočki ali naprave. Vozila s štirikolesnim pogonom morajo imeti v primeru stalnega pogona snežne verige vsaj za eno os, v primeru priklopljivega pogona vsaj za stalno vklopljeno os.

(2) Zimsko opremo motornih vozil kategorij N₂, N₃, M₂ in M₃ sestavljajo:

1. zimske pnevmatike najmanj na pogonskih kolesih ali

2. poletne pnevmatike in v priboru ustrezno velike snežne verige za pogonska kolesa ali verigam enakovredni pripomočki ali naprave. Vozila s štirikolesnim pogonom morajo imeti v primeru stalnega pogona snežne verige vsaj za eno os, v primeru priklopljivega pogona vsaj za stalno vklopljeno os.

(3) Vozila iz prejšnjega odstavka morajo imeti v zimski opremi še lopato.

(4) Glavni kanali dežena pnevmatik, ki štejejo v zimsko opremo, morajo biti globoki najmanj 3 mm. Zimske pnevmatike, ki imajo glavne kanale dežena globoke manj kot 3 mm, prištevamo k poletnim pnevmatikam.

(5) Zimske pnevmatike so tiste pnevmatike, ki imajo na boku proizvajalčevo oznako »M + S« ali »M.S« ali »M&S« ali piktogram »simbol snežinke« in so pnevmatike, katere profil (dezen), sestava ali struktura tekalne plasti so načrtovani predvsem za doseganje večje učinkovitosti v snežnih razmerah od običajne pnevmatike, kar zadeva njeno učinkovitost pri speljevanju ali ohranjanju motornega vozila v gibanju.

(6) Ne glede na prvi, drugi in tretji odstavek tega člena se štejejo za zimsko opremo motornih vozil, ki so v cestnem prometu na priobalnem območju Republike Slovenije, tudi samo poletne pnevmatike z globino glavnih kanalov dežena pnevmatik najmanj 3 mm. Priobalno območje je v skladu s tem pravilnikom del ozemlja Republike Slovenije, ki ga omejuje obala Jadranskega morja, meja z Republiko Italijo, meja z Republiko Hrvaško ter naslednje ceste (ki niso vključene v to območje):

– R3 627 – odsek 3761 mejni prehod Osp – Črni kal;

– R1 208 – odsek 1434 Črni kal – Aver;

– R2 208 – odsek 1059 Aver – Gračišče;

– R3 626 – odsek 3726 Gračišče – mejni prehod Brezovica pri Gradinu.

(7) V cestnem prometu ni dovoljeno uporabljati pnevmatik z žebli.

47. člen

(kategorija hitrosti zimske pnevmatike)

Kategorija hitrosti zimske pnevmatike mora ustrezati zahtevam iz 5.2.3.2.2 točke Pravilnika ZN št. 142.

48. člen

(obveza glede zimske opreme vozil)

(1) Vozila, ki uporabljajo zimsko opremo iz 2. točke prvega odstavka in 2. točke drugega odstavka ter šestega odstavka 46. člena tega pravilnika, morajo imeti v zimskih razmerah na pogonskih kolesih ustrezne in pravilno nameščene snežne verige ali verigam enakovredne pripomočke ali naprave.

(2) Enakovrednost verigam enakovrednih pripomočkov ali naprav iz prejšnjega odstavka odobri nacionalni homologacijski organ.

V. DODATNE ZAHTEVE ZA VOZILA S POSEBNO OBLIKO NADGRADNJE OZIROMA S POSEBNIM NAMENOM

49. člen

(prekategorizacija vozil)

Vsako vozilo, za katerega se želi doseči sprememba kategorije, je treba ustrezno predelati in zanj opraviti postopek posamične odobritve predelanega vozila, kot je določen v zakonu.

50. člen

(prekategorizacija vozila iz kategorije M₁ v N₁)

(1) Za prekategorizacijo vozila iz kategorije M₁ v N₁ mora predelano vozilo izpolnjevati naslednje zahteve glede mer, mas, delov in opreme:

1. imeti mora vrata na zadnji steni;

2. imeti sme samo eno vrsto sedežev za voznika in sovoznika, izjemoma če je izpolnjen pogoj iz 11. točke tega odstavka, ima lahko dve vrsti sedežev;

3. okenske odprtine v prostoru, namenjenem prevozu tovora, ne smejo biti zastekljene, temveč fiksno zaprte s pločevino, ki mora biti na zunanji strani lakirana v barvi vozila; okenske odprtine na zadnjih vratih so lahko zastekljene; pločevina, ki zapira okenske odprtine mora biti trdno pritrjena na karoserijo vozila;

4. tovorni prostor mora biti od potniškega ločen s pregrado (pločevina ali kovinska mreža) po celi višini in širini, zračnost med pregradno steno in fiksnimi deli karoserije vozila je lahko največ 40 mm, izjemoma na zelo kratkih odsekih, kjer oblika karoserije močnejše odstopa od zvezne linije, tudi do 70 mm; pregrada mora biti trdno povezana s karoserijo in podom tovrnega prostora na tak način, da se je ne da odstraniti brez poškodovanja karoserije; v pločevinasti pregradni steni je lahko vgrajeno tudi okno, ki pa mora biti, če je večje od 800 cm², zaščiteno z varovalno mrežo (enake konstrukcije kot za pregrado) s strani tovrnega prostora; če je pregrada iz kovinske mreže, ne sme biti mogoče skozi zanke mreže potisniti preskusnega telesa z merami 50 x 10 mm, z robovi, ki so zaobljeni s polmerom 0,5 mm; pregrada se ob obremenitvi s preskusno silo, ki deluje v času najmanj 10 sekund preko preskusnega telesa s kvadratno čelno površino s stranico 50 mm v sredini pregrade in v smeri vožnje, ne sme odtrgati od karoserije vozila, lahko pa se deformira za največ 200 mm; preskusna sila (v N) je $F = 0,3 \times Q \times 9,81$, pri čemer je Q največja možna masa tovora (v kg); preverjanje trdnosti pregradne stene se lahko izvede z mehanskim preskusom ali računsko;

5. če so v tovrnem delu pritrdišča za sedeže in varnostne pasove, morajo biti ta pritrdišča zavarjena, izvrtana ali obdelana tako, da jih ni mogoče ponovno uporabiti, razen kadar se pritrdišča za sedeže uporabijo za pritrditev pregradne stene;

6. tla tovornega prostora morajo biti ravna; talna konstrukcija mora biti trdno povezana z vozilom na tak način, da se je ne da odstraniti brez poškodovanja karoserije; vdolbine za noge pri odstranjenih sedežih morajo biti izravnane in zaprte tudi od strani;

7. v tovornem prostoru morata biti najmanj dva para pritrdišč za fiksiranje tovora; pritrdišča so lahko oddaljena od stranske stene največ 150 mm, od prednje ali zadnje stene pa največ 200 mm; vzdolžna oddaljenost med pritrdišči je lahko največ 1 000 mm; pritrdišča so lahko nameščena tudi na stranskih stenah, vendar čim bližje ravni poda (največ 200 mm); pritrdišče mora zdržati najmanj preskusno silo F iz 4. točke tega odstavka;

8. če je tovorni prostor krajši od 1 500 mm, morajo biti bočna vrata v tovornem prostoru blokirana;

9. biti mora opremljeno z napravo za zvočni opozorilni signal pri vzvratni vožnji;

10. biti mora opremljeno z vzvratnimi ogledali na obeh bočnih straneh;

11. v tovornem prostoru mora biti mogoče sestaviti kontrolni okvir naslednjih mer:

pri vozilih z notranjo višino manjšo od 1 350 mm:

$d = 1\,250\text{ mm}$, $v = 980\text{ mm}$ in $\bar{s} = 500\text{ mm}$;

oziroma pri vozilih z notranjo višino enako 1 350 mm ali večjo:

$d = 2\,000\text{ mm}$, $v = 1\,300\text{ mm}$ in $\bar{s} = 500\text{ mm}$ (pri eni vrsti sedežev) ali

$d = 1\,500\text{ mm}$, $v = 1\,300\text{ mm}$ in $\bar{s} = 500\text{ mm}$ (pri dveh vrstah sedežev);

(mera »d« se meri v smeri vzdolžne osi vozila, mera »v« pa v navpični smeri);

12. razmerje med maso potnikov in maso tovora mora biti v korist tovora:

$$P - [M + (N \times 68)] > N \times 68$$

kjer je:

P = največja tehnično dovoljena masa obremenjenega vozila v kg;

M = masa vozila v stanju, pripravljenem za vožnjo v kg;

N = število sedežev, razen vozniskega.

(2) Zahteve iz 11. točke prejšnjega odstavka ne veljajo za prekatizacijo pri vozilih, kjer obstaja pri proizvajalcu vozila tudi različica tega vozila v tovorni izvedbi. V tem primeru mora biti velikost tovornega prostora najmanj enaka tisti iz originalne različice.

(3) Zahteve iz 11. točke prvega odstavka tega člena se pri vozilih, kjer je tovorni prostor v pretežni meri zapolnjen s trdno vgrajeno opremo, preverjajo pred vgraditvijo opreme.

(4) Zahteve iz prvega odstavka tega člena, razen 8. in 11. točke prvega odstavka tega člena, se uporabljajo tudi pri dodelavi oziroma predelavi vozil kategorije N₁.

51. člen

(bivalna vozila)

(1) V bivalnem vozilu z obliko nadgradnje »SA – bivalno vozilo« mora biti trajno urejen bivalni prostor z vsaj naslednjo opremo:

1. sedeži in miza,

2. ležišča, ki se lahko sestavijo iz sedežev,

3. oprema za pripravo hrane (vgrajen električni oziroma plinski štedilnik, kuhinjski pult, pomivalno korito, rezervoarji za svežo in odpadno vodo) in

4. oprema za hrambo.

(2) Oprema iz prejšnjega odstavka mora biti fiksno pritrjena v bivalnem prostoru, vendar sme biti mogoče mizo na enostaven način odstraniti. Vsa vrata omarič morajo imeti zapirala z mehanskim varovanjem.

(3) Za dostop v bivalni prostor vozila morajo biti na desni ali zadnji strani vrata.

(4) Bivalni prostor mora imeti urejeno osvetlitev. V dnevnem oziroma kuhinjskem prostoru mora biti vgrajeno najmanj

eno okno. Okna morajo biti tudi na obeh straneh ob sedežih, če se v bivalnem prostoru med vožnjo nahajajo potniki. Okna morajo biti zastekljena s homologiranimi stekli in na vratih vgrajene dvostopenjske avtomobilске ključavnice z varnostnim zaklepanjem, ki preprečuje nehoteno odpiranje vrat med vožnjo.

(5) Bivalno vozilo mora imeti praviloma stojno višino, ki se lahko zagotovi tudi z dvizno streho. Izjemoma je lahko kuhinjski pult s štedilnikom vgrajen tudi tako, da se uporablja pod odprtimi dviznimi zadnjimi vrati, kadar gre za manjše bivalno vozilo z dvema sedežema, ki nima stojne višine.

(6) Sedeži (posamični sedeži oziroma sedežne klopi z ogradjem), ki so predvideni za prevoz potnikov in so vgrajeni v bivalnem prostoru, morajo biti homologirani, ustrezno pritrjeni na nosilno ogrodje vozila in opremljeni s tritočkovnimi varnostnimi pasovi ter nasloni za glavo oziroma z ustrezno oblazinjenim naslonjalom tudi v višini glave. Pri tem notranja oprema ne sme segati v območje gibanja teles potnikov na sedežih, pripetih z varnostnimi pasovi, in ne sme predstavljati dodatne nevarnosti za potnike.

(7) Število sedežev v bivalnem vozilu mora biti najmanj enako številu ležišč.

(8) Plinska peč mora ustrezati zahtevam iz Uredbe (ES) št. 661/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o zahtevah za homologacijo za splošno varnost motornih vozil, njihovih priklopnikov ter sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot, namenjenih za taka vozila (UL L št. 200 z dne 31. 7. 2009, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2019/543 z dne 3. aprila 2019 o spremembi Priloge IV k Uredbi (ES) št. 661/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ter prilog I, III in IV k Direktivi 2007/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta s posodobitvijo sklicev na nekatere pravilnike Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo o homologaciji motornih vozil in njihovo vključitvijo (UL L št. 95 z dne 4. 4. 2019, str. 1); (v nadaljnjem besedilu: Uredba (ES) št. 661/2009).

(9) Bivalno vozilo mora izpolnjevati ustrezne zahteve naslednjih standardov, kjer pride v poštev:

1. SIST EN 721 – Bivalna počitniška vozila – Zahteve za varnostno prezračevanje;

2. SIST EN 1646–1+A1 – Bivalna počitniška vozila – Avtodomi – 1. del: Zdravstvene in varnostne zahteve za bivanje;

3. SIST EN 1646–2 – Bivalna počitniška vozila – Avtodomi – 2. del: Obremenitev;

4. SIST EN 1648–2 – Bivalna počitniška vozila – 12 V enosmerna električna napeljava male napetosti – 1. del: Avtodomi;

5. SIST EN 1949 – Specifikacija za vgradnjo sistemov na UNP v bivalna počitniška vozila in druga cestna vozila in

6. SIST EN 1949/A1 – Specifikacija za vgradnjo sistemov na UNP v bivalna počitniška vozila in druga cestna vozila – Dopolnilo A1.

(10) Obliko nadgradnje »SA – bivalno vozilo« lahko dobi zgolj vozilo kategorije M.

(11) Pri predelavi vozila kategorije N v bivalno vozilo se upoštevajo zahteve, kot so predpisane za homologacijo oziroma posamično odobritev vozil za posebne namene (za bivalna vozila) v ustreznem predpisu s področja ugotavljanja skladnosti vozil.

52. člen

(bivalna priklopna vozila)

(1) V bivalnem priklopnem vozilu z obliko nadgradnje »SE – bivalna priklopica« mora biti trajno urejen bivalni prostor z vsaj naslednjo opremo:

1. sedeži in miza,

2. ležišča, ki se lahko sestavijo iz sedežev,

3. oprema za pripravo hrane (vgrajen električni oziroma plinski štedilnik, kuhinjski pult, pomivalno korito, rezervoarji za svežo in odpadno vodo) in

4. oprema za hrambo.

(2) Oprema iz prejšnjega odstavka mora biti fiksno pritrjena v bivalnem prostoru, vendar sme biti mogoče mizo na enostaven način odstraniti. Vsa vrata omarič morajo imeti zapirala z mehanskim varovanjem.

(3) Za dostop v bivalni prostor vozila morajo biti na desni ali zadnji strani vrata.

(4) Bivalni prostor mora imeti urejeno osvetlitev. V dnevnem oziroma kuhinjskem prostoru mora biti vgrajeno najmanj eno okno. Okna morajo biti tudi na obeh straneh ob sedežih. Okna morajo biti zastekljena s homologiranimi stekli in na vratih vgrajene dvostopenjske avtomobilске ključavnice z varnostnim zaklepanjem, ki preprečuje nehoteno odpiranje vrat med vožnjo.

(5) Bivalno priklopno vozilo mora imeti praviloma stojno višino, ki se lahko zagotovi tudi z dvizžno streho. Izjemoma je lahko kuhinjski pult s številnikom vgrajen tudi tako, da se uporablja pod odprtimi dviznimi zadnjimi vrati, kadar gre za manjši bivalni priklopnik, ki nima stojne višine.

(6) Plinska peč mora ustrezati zahtevam iz Uredbe (ES) št. 661/2009.

(7) Bivalno priklopno vozilo mora izpolnjevati ustrezne zahteve naslednjih standardov, kjer pride v poštev:

1. SIST EN 721 – Bivalna počitniška vozila – Zahteve za varnostno prezračevanje;

2. SIST EN 722-1 – Bivalna počitniška vozila – Sistem ogrevanja na tekoča goriva – 1. del: Počitniške prikolice in premične počitniške hišice;

3. SIST EN 1645-1+A1: – Bivalna počitniška vozila – Prikolice – 1. del: Zdravstvene in varnostne zahteve za bivanje;

4. SIST EN 1645-2 – Bivalna počitniška vozila – Prikolice – 2. del: Obremenitev;

5. SIST EN 1648-1 – Bivalna počitniška vozila – 12 V enosmerna električna napeljava male napetosti – 1. del: Počitniške prikolice;

6. SIST EN 1949 – Specifikacija za vgradnjo sistemov na UNP v bivalna počitniška vozila in druga cestna vozila in

7. SIST EN 1949/A1 – Specifikacija za vgradnjo sistemov na UNP v bivalna počitniška vozila in druga cestna vozila – Dopolnilo A1.

53. člen

(reševalna vozila)

(1) Vozilo z obliko nadgradnje »SC – reševalno vozilo« in enim od dodatnih opisov iz tretjega odstavka tega člena mora ustrezati zahtevam iz predpisov, ki urejajo izvajanje nujne medicinske pomoči oziroma prevoze pacientov.

(2) Reševalna vozila morajo biti prepoznavne barve, označena z vizualnimi oznakami vozila nujne medicinske pomoči in opremljena s posebnimi opozorilnimi svetilkami, ki oddajajo modro svetlobo tako, da so vidne z vseh strani. Reševalna vozila imajo lahko vgrajene tudi delovne žaromete. Ta vozila morajo imeti vgrajeno tudi ustrezno zvočno signalizacijo.

(3) Reševalna vozila se delijo v tri skupine in sicer:

1. z dodatnim opisom »reanimobil«, ki ustreza zahtevam standarda SIST EN 1789 tip C;

2. z dodatnim opisom »nujno reševalno vozilo«, ki ustreza zahtevam standarda SIST EN 1789, tip B in

3. z dodatnim opisom »nenujno reševalno vozilo«, ki ustreza zahtevam standarda SIST EN 1789, tip A.

(4) V prostoru reševalnega vozila morajo biti vgrajena prenosna nosila na podstavku, sedeži za zdravniško osebje oziroma spremljevalca ter ostala specialna oprema za izvajanje nujne medicinske pomoči. Vgrajen je lahko tudi poseben prevozni sedež za bolnika, ki pa mora biti med vožnjo ustrezno zavarovan. Namestitev nosil, premičnih sedežev in medicinske opreme v prostoru reševalnega vozila mora biti v skladu z zahtevami standarda SIST EN 1789. Sedeži, obrnjeni v smeri vožnje, morajo biti opremljeni s tritočkovnimi varnostnimi pasovi in nasloni za glavo, sedeži, obrnjeni proti smeri vožnje, pa najmanj z dvotočkovnimi varnostnimi pasovi.

(5) Poleg zahtev iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena mora reševalno vozilo izpolnjevati ustrezne zahteve naslednjih standardov, kjer pride v poštev:

1. SIST EN 1865-1 – Specifikacije za nosila in drugo opremo za ravnanje s pacienti v reševalnih vozilih – 1. del: Specifikacija za splošne sisteme nosil in opremo za ravnanje s pacienti;

2. SIST EN 1865-2: – Specifikacije za nosila in drugo opremo za ravnanje s pacienti v reševalnih vozilih – 2. del: nosila s pomožnim pogonom in

3. SIST EN 1846-2 + A3 – Gasilska in reševalna vozila – 2. del: Splošne zahteve – Varnost in obnašanje pri uporabi.

(6) Pri predelavi vozila kategorije N v reševalno vozilo se upoštevajo zahteve, kot so predpisane za homologacijo oziroma posamično odobritev vozil za posebne namene (za reševalna vozila) v ustreznem predpisu s področja ugotavljanja skladnosti vozil.

54. člen

(vozilo urgentnega zdravnika)

(1) Vozilo urgentnega zdravnika z obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« z dodatnim opisom »NMP – urgentni zdravnik« mora ustrezati zahtevam iz predpisa, ki ureja prevoze pacientov.

(2) Vozilo urgentnega zdravnika mora biti prepoznavne barve, označeno z vizualnimi oznakami urgentnega zdravnika in opremljeno s posebnimi opozorilnimi svetilkami, ki oddajajo modro svetlobo tako, da so vidne z vseh strani. To vozilo mora imeti vgrajeno tudi ustrezno zvočno signalizacijo.

(3) V vozilo urgentnega zdravnika se lahko predela zgolj vozilo kategorije M₁ ali M₁G, ki ima pogon na vsa kolesa.

(4) V prtljažnem delu vozila urgentnega zdravnika mora biti urejen prostor za namestitev prenosne opreme za nudenje nujne medicinske pomoči.

55. člen

(reševalno motorno kolo)

(1) Reševalno motorno kolo z obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« z dodatnim opisom »NMP – reševalno« mora ustrezati zahtevam iz predpisa, ki ureja prevoze pacientov.

(2) Reševalno motorno kolo mora biti prepoznavne barve, označeno z vizualnimi oznakami vozila nujne medicinske pomoči in opremljeno s posebnimi opozorilnimi svetilkami, ki oddajajo modro svetlobo tako, da so vidne z vseh strani. To motorno kolo mora imeti vgrajeno tudi ustrezno zvočno signalizacijo.

(3) V reševalno motorno kolo se lahko predela samo motorno kolo kategorije L3e.

(4) Na zadnjem delu reševalnega motornega kolesa mora biti urejen prostor za namestitev prenosne opreme za nudenje nujne medicinske pomoči.

56. člen

(vozilo za vodenje, podporo in komunikacije)

(1) Vozilo za vodenje, podporo in komunikacije z obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« z dodatnim opisom »NMP – vodenje in komunikacija« mora ustrezati zahtevam iz predpisa, ki ureja prevoze pacientov.

(2) Vozilo za vodenje, podporo in komunikacije mora biti prepoznavne barve, označeno z vizualnimi oznakami vozila nujne medicinske pomoči in opremljeno s posebnimi opozorilnimi svetilkami, ki oddajajo modro svetlobo tako, da so vidne z vseh strani. To vozilo mora imeti vgrajeno tudi ustrezno zvočno signalizacijo, lahko pa ima vgrajene tudi delovne žaromete.

(3) V vozilo za vodenje, podporo in komunikacije se lahko predela samo vozilo kategorije M₁ ali M₁G.

57. člen

(vozilo za prevoz osebja)

(1) Vozilo za prevoz osebja z obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« z dodatnim opisom »NMP – prevoz

osebja« mora ustrezati zahtevam iz predpisa, ki ureja prevoze pacientov.

(2) Vozilo za prevoz osebja mora biti prepoznavne barve, označeno z vizualnimi oznakami vozila nujne medicinske pomoči in opremljeno s posebnimi opozorilnimi svetilkami, ki oddajajo modro svetlobo tako, da so vidne z vseh strani. To vozilo mora imeti vgrajeno tudi ustrezno zvočno signalizacijo, lahko pa ima vgrajene tudi delovne žaromete.

(3) V vozilo za prevoz osebja se lahko predela samo vozilo kategorije, ki jo določa predpis, ki ureja prevoze pacientov.

58. člen

(pogrebno vozilo)

(1) Pogrebno vozilo z obliko nadgradnje »SD – pogrebno vozilo« mora biti v zadnjem delu posebej prirejeno za namen prevoza krste ali žare.

(2) Vozniška kabina oziroma potniški prostor pogrebnega vozila mora biti ločen od zadnjega dela vozila z originalno vgrajeno pregradno steno ali s polno pregradno steno ustrezne trdnosti, katere trdnost se preveri v skladu s 4. točko prvega odstavka 50. člena tega pravilnika. V steni je lahko vgrajeno fiksno okno, ki mora biti zastekljeno z varnostnim steklom in zaščiteno z varnostno mrežo.

(3) Prostor v zadnjem delu pogrebnega vozila mora biti prisilno prezračevan.

(4) Prostor v zadnjem delu pogrebnega vozila mora biti v spodnjem delu obložen z oblogo iz ustreznega materiala, ki omogoča enostavno čiščenje.

(5) Na podu pogrebnega vozila morajo biti pritrjena kovinska vodila z vozičkom iz nerjavečega materiala za krsto oziroma pritrdilna mesta za žare. Pritrditev mora biti izvedena na nosilce oziroma ustrezno ojačena mesta na podu karoserije, v notranjosti pa morajo biti izdelana tudi pritrdišča za naprave za zavarovanje krste oziroma žare proti premikanju med prevozom.

(6) Obliko nadgradnje »SD – pogrebno vozilo« lahko dobi zgolj vozilo kategorije M.

(7) Pri predelavi vozila kategorije N v pogrebno vozilo se upoštevajo zahteve, kot so predpisane za homologacijo oziroma posamično odobritev vozil za posebne namene (za pogrebna vozila) v ustreznem predpisu s področja ugotavljanja skladnosti vozil.

(8) Za vozilo, opremljeno v skladu s tem členom, ki ni prekategorizirano v kategorijo M, se določi oblika nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« brez dodatnega opisa nadgradnje.

59. člen

(vozilo – delavnica)

(1) Vozilo – delavnica z obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« z dodatnim opisom »delavnica« mora imeti v tovrstnem delu urejeno delavnico z vgrajenim delovnim pultom in posebno opremo, s katero mora biti zapolnjen pretežni del prostora. Prostor lahko zasedajo tudi premične naprave in oprema, ki se uporabljajo za opravljanje dela na terenu, pri čemer morajo biti izdelana pritrdišča za njihovo zavarovanje proti premikanju med vožnjo. Če so naprave in oprema, ki se uporabljajo za opravljanje dela, trdno vgrajene, delovni pult ni potreben.

(2) Vozniška kabina oziroma potniški prostor vozila – delavnice mora biti ločen od zadnjega dela vozila z originalno vgrajeno pregradno steno ali s polno pregradno steno ustrezne trdnosti, katere trdnost se preveri v skladu s 4. točko prvega odstavka 50. člena tega pravilnika. V steni je lahko vgrajeno okno, ki pa mora biti zastekljeno z varnostnim steklom in na strani delovnega prostora zavarovano z varnostno mrežo. Če so v pregradni steni vgrajena vrata, morajo biti opremljena z zapiralnim mehanizmom. Vrata morajo biti izvedena tako, da trdnost pregradne stene in njena varovalna funkcija nista zmanjšani.

(3) Regali za orodje in predalniki v vozilu – delavnici morajo biti ustrezno (trdno) pritrjeni na karoserijo in izvedeni tako, da je preprečeno izpadanje orodja in delov (zavarovani proti odpiranju) med vožnjo in močnem zaviranju vozila. Za večje dele opreme in orodja morajo biti vgrajena stojala z elementi za pritrditev, da med vožnjo ne pride do nehotenega premikanja. Regali za orodje in predalniki ter druga specialna oprema morajo biti namensko izdelani iz kovinskih materialov oziroma morajo biti trdnostno ustrezno preskušeni za uporabo v vozilih.

(4) Če je vozilo – delavnica opremljeno z delovnim pultom s primežem, ki je vgrajen v delovnem prostoru v notranjosti vozila, mora imeti na tem mestu vozilo stojno višino, sicer pa mora biti izveden kot zložljiv, da ga je možno izvleči iz vozila.

(5) Delovno mesto v vozilu – delavnici mora biti ustrezno osvetljeno. V delu, kjer je nameščen delovni pult, je lahko vgrajeno bočno okno, ki pa mora biti z notranje strani dodatno zavarovano z zaščitno mrežo.

(6) Za dostop v delovni prostor vozila – delavnice morajo biti na desni ali zadnji strani vrata.

60. člen

(vozilo, v katerem se izvaja dejavnost)

(1) Vozilo z obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« in brez dodatnega opisa, v katerem se izvaja dejavnost, mora imeti vso vgrajeno opremo v vozilu tako zavarovano, da se prepreči njeno nehoteno premikanje med vožnjo in pri močnem zaviranju.

(2) Če se v delovnem prostoru vozila, v katerem se izvaja dejavnost, vozijo osebe ali se nahajajo delavci, ki opravljajo svojo dejavnost med vožnjo, morajo biti ti sedeži homologirani in opremljeni s tritočkovnimi varnostnimi pasovi ter nasloni za glavo. Vgrajena oprema med vožnjo ne sme predstavljati nevarnosti za osebe, ki se vozijo v tem prostoru.

(3) Vozniška kabina oziroma potniški prostor v vozilu, v katerih se izvaja dejavnost, je lahko ločen od zadnjega dela vozila z originalno pregradno steno ali s pregradno steno, katere trdnost se preveri v skladu s 4. točko prvega odstavka 50. člena tega pravilnika. Če so v pregradni steni vgrajena vrata, morajo biti opremljena z zapiralnim mehanizmom. Vrata morajo biti izvedena tako, da trdnost pregradne stene in njena varovalna funkcija nista zmanjšani.

(4) Notranjost vozila, v katerem se izvaja dejavnost, kjer se nahajajo osebe, mora biti ustrezno osvetljena, prezračevana in opremljena z vsaj enim oknom na vsaki strani.

(5) Za dostop v delovni prostor vozila, v katerem se izvaja dejavnost, morajo biti na desni ali zadnji strani vrata.

61. člen

(vozilo – prodajalna)

(1) Vozilo – prodajalna z obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« z dodatnim opisom »prodajalna« mora imeti v tovrstnem delu urejen prodajni prostor, ki mora imeti stojno višino.

(2) Vozniška kabina oziroma potniški prostor vozila – prodajalne mora biti ločen od prodajnega prostora z originalno pregradno steno ali s pregradno steno ustrezne trdnosti, katere trdnost se preveri v skladu s 4. točko prvega odstavka 50. člena tega pravilnika. Za vstop v prodajni prostor iz kabine vozila so v pregradni steni lahko vgrajena vrata z zapiralnim mehanizmom. Vrata morajo biti izvedena tako, da trdnost pregradne stene in njena varovalna funkcija nista zmanjšani.

(3) Prodajni prostor vozila – prodajalne mora biti opremljen s prodajnim pultom, ki je za stranke dostopen z zunanje strani vozila tako, da se najmanj na eni strani tovrstnega dela vozila odpira del vozila za namen prodaje blaga. Med prevozom vozila mora biti pult zaprt z vrati v nadgradnji, ki ne sme imeti oken. V kolikor se pri vozilih kategorije N₂ ali N₃ prodaja blaga opravlja znotraj vozila, je lahko prodajni pult dostopen za stranke tudi v notranjosti vozila, pri čemer mora biti urejeno

varno vstopanje v vozilo in izstopanje iz njega skozi ustrezna vrata ter zadosten prostor v notranjosti vozila.

(4) Za razmestitev blaga morajo biti v tovornem oziroma prodajnem prostoru vozila – prodajalne izdelane ustrezne police oziroma regali. Blago mora biti zavarovano pred padanjem s polic med vožnjo in pri močnem zaviranju.

(5) Notranjost vozila – prodajalne mora biti ustrezno osvetljena in prezračevana.

(6) Če se v vozilu – prodajalni prevažajo živila, mora biti prostor urejen v skladu s predpisi, ki urejajo higieno živil.

(7) Za dostop v prodajni prostor vozila – prodajalne morajo biti na desni ali zadnji strani vozila vrata.

62. člen

(vozilo, prirejeno za vožnjo oziroma prevoz osebe z invalidnostjo)

(1) Vozilo, ki ga upravlja oseba z invalidnostjo, mora biti individualno prirejeno njenim potrebam v skladu z napotili zdravnika, kar potrdi institucija, pristojna za oceno voznških sposobnosti oseb z invalidnostjo. Vgrajeni deli in oprema morajo biti ustrezno odobreni. Ta vozila imajo obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« in dodatni opis »za invalida«.

(2) Dovoljena je tudi prilagoditev vozila zgolj za določene potrebe osebe z invalidnostjo v skladu s kodami prilagoditev, ki jih potrdi institucija, pristojna za oceno voznških sposobnosti oseb z invalidnostjo, za namen izposoje ali uporabe vozila za šolo vožnje. V tem primeru se v potrdilu o skladnosti vozila navedejo kode prilagoditev na vozilu, ki določajo, za katere potrebe oseb z invalidnostjo je vozilo prilagojeno.

(3) Posebne zahteve za vozila, prirejena za prevoz osebe z invalidnostjo v invalidskem vozičku, so opredeljene v predpisih, ki urejajo področje ugotavljanja skladnosti vozil. Ta vozila imajo obliko nadgradnje »SH – vozilo z dostopom za invalidski voziček«.

63. člen

(sprememba barve vozila)

V primeru spremembe barve vozila (npr. z lakom, folijo) je treba za tako vozilo opraviti postopek posamične odobritve predelanega vozila.

64. člen

(tovorno vozilo z nakladalno stranico)

(1) Tovorno vozilo, ki ima na zadnji strani vgrajeno nakladalno stranico, mora imeti na tej stranici dve opozorilni zavesici.

(2) Mere zavesic morajo biti najmanj 200 mm x 300 mm (š x v). Na teh zavesicah se morajo izmenjavati 50 mm široki odsevni beli in rdeči pasovi, ki potekajo pod kotom 45°.

(3) Zavesici morata biti pritrjeni s svojim zgornjim robom na zadnjo stranico tako, da ob spuščeni stranici prosto visita in sta vidni od zadaj. Mesto pritrditve sme biti največ 500 mm oddaljeno od zgornjega roba stranice in 100 mm od stranskega roba stranice. Nameščeni morata biti simetrično glede na vzdolžno srednjo ravnino vozila.

65. člen

(posebni pogoji za vozilo, s katerimi se prevažata skupina otrok)

(1) Vozilo, s katerim se v cestnem prometu prevažata skupina otrok, mora imeti:

1. napravo, ki med zaviranjem preprečuje blokiranje koles,
2. električno ali hidravlično ojačan krmilni mehanizem (naprava za upravljanje vozila),

3. varnostne pasove na vseh sedežih,

4. naslone za glavo na vseh sedežih in

5. zapisovalno opremo v cestnih prevozihi (tahograf), če je vozilo zasnovano in izdelano za prevoz več kot osmih potnikov poleg voznika.

(2) Določbi 3. in 4. točke prejšnjega odstavka se ne uporabljata za avtobuse, s katerimi se prevažajo skupine otrok. Avtobusi morajo imeti varnostne pasove in naslone za glavo vgrajene v skladu s predpisi, ki urejajo področje ugotavljanja skladnosti vozil.

(3) Pri prevozu skupine otrok v občasnem in posebnem linijskem prevozu v naselju in na relaciji največ 10 km iz naselja, v katerem se je prevoz začel, se sme uporabljati tudi avtobus, razreda 1 oziroma razreda A (mestni avtobus).

(4) Avtobusi morajo imeti pri prevozu skupine otrok v občasnem prevozu potnikov v cestnem prometu na razdaljah, daljših od 50 km, ali pri vožnji skupine otrok po avtocesti in hitri cesti, ne glede na določbe drugega odstavka tega člena, vgrajene varnostne pasove na vseh sedežih.

(5) Vozilo, s katerimi se prevažata skupina otrok, mora biti označeno s predpisanim znakom iz Priloge 5, ki je sestavni del tega pravilnika.

66. člen

(cestni turistični vlak)

(1) Cestni turistični vlak je namenjen izključno prevozu sedežih potnikov.

(2) Kompozicija cestnega turističnega vlaka je sestavljena iz motornega vozila z obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« z dodatnim opisom »cestni turistični vlak« in najmanj enega ali največ treh priklopnikov z obliko nadgradnje »SG – vozilo za posebne namene« z dodatnim opisom »za prevoz oseb«.

(3) Tehnične zahteve za cestni turistični vlak so določene v Prilogi 6, ki je sestavni del tega pravilnika.

VI. KONČNI DOLOČBI

67. člen

(prenehanje uporabe)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se preneha uporabljati Pravilnik o delih in opremi vozil (Uradni list RS, št. 44/13, 36/14, 69/15, 44/17 in 75/17 – ZMV-1).

68. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati 1. aprila 2022.

Št. 007-408/2018

Ljubljana, dne 27. januarja 2021

EVA 2019-2430-0009

Jernej Vrtovec
minister
za infrastrukturo

PRILOGA 1

MERE IN MASE VOZIL V CESTNEM PROMETU

Ta priloga velja za:

- največje dovoljene mere in mase vozil kategorij M, N in O;
- največje dovoljene mere vozil T, C, R in S ter delovnih strojev, kadar so na gospodarski vožnji.

Ta priloga ne velja za zgibne avtobuse, ki so sestavljeni iz več kot enega zgibnega dela.

PRILOGA 1 – Del A

NAJVEČJE DOVOLJENE MERE IN MASE VOZIL

- 1 NAJVEČJE DOVOLJENE MERE VOZILA
- 1.1 Največja dolžina
– motorno vozilo razen avtobusa	12,00 m
– priklopnik	12,00 m
– sedlasti vlačilec s polpriklopnikom	16,50 m
– motorno vozilo s priklopnikom	18,75 m
– zgibni avtobus	18,75 m
– dvoosni avtobus	13,50 m
– tri- in večosni avtobus	15,00 m
– avtobus s priklopnikom	18,75 m
– traktor z enim ali dvema priklopnikoma	18,75 m
– ne glede na določbe prejšnjih alinej je skupna največja dolžina skupine vozil, prirejene posebej za prevoz vozil, kadar prevaža vozila:	
a) na avtocestah, hitrih cestah, glavnih cestah	22,00 m
b) na regionalnih in občinskih cestah, če je taka skupina vozil v lokalnem prometu	22,00 m
- 1.2 Največja širina
a) nadgradnje klimatiziranih vozil ali klimatiziranih zabojnikov ali zamenljivega tovarnišča, ki jih prevažajo vozila	2,60 m
b) traktorji na gospodarski vožnji:	
– z dvojnimi pnevmatikami ali s širokimi pnevmatikami s tlakom največ 1,5 bara oziroma	
– s priklopniki ali traktorskimi priključki	3,06 m
c) delovni stroji na gospodarski vožnji	3,06 m
č) vsa ostala vozila	2,55 m
- 1.3 Največja višina (za vsa vozila)
- 4,20 m
- 1.4 Snemljive nadgradnje in standardne tovarne enote (npr. zabojniki) so vključeni v merah, opredeljenih v 1.1, 1.2, 1.3, 1.6, 1.7, 1.8 in 4.4 točki tega dela priloge.
- 1.4a Če je na avtobus pritrjen snemljiv dodatek (npr. prtljažnik za smuči) dolžina avtobusa, vključno s tem dodatkom, ne sme presegati največje dolžine, določene v 1.1 točki tega dela priloge.
- 1.5 Vsako motorno vozilo ali skupina vozil morajo biti sposobni voziti v krožnem pasu z zunanjim polmerom 12,50 m in notranjim polmerom 5,30 m.

1.5a Dodatne zahteve za avtobuse

Pri ustavljenem vozilu se na tleh zariše črta, ki predstavlja navpično ravnino, ki se dotika zunanje strani vozila na strani, ki je obrnjena navzven od kroga. Pri zgibnem avtobusu morata biti oba toga dela v isti ravnini.

Ko se vozilo premakne in vstopi v krožni pas, opisan v prejšnji točki, se nobena točka vozila ne sme premakniti preko navpične ravnine za več kot 0,60 m.

1.6	Največja razdalja med osjo kraljevega čepa in zadnjim delom polpriklopnika sme biti	12,00 m
1.7	Največja razdalja, merjena vzporedno z vzdolžno osjo skupine vozil, ki jo sestavlja motorno tovorno vozilo in priklopnik, od skrajne sprednje zunanje točke tovornega prostora za kabino motornega vozila do skrajne zadnje zunanje točke priklopnika, zmanjšana za razdaljo med zadnjo stranjo motornega vozila in prednjim delom priklopnika sme biti	15,65 m
1.8	Največja razdalja, merjena vzporedno z vzdolžno osjo skupine vozil, ki jo sestavlja motorno tovorno vozilo in priklopnik, od skrajne sprednje zunanje točke tovornega prostora za kabino, do skrajne zadnje točke priklopnega vozila sme biti	16,40m

2 NAJVEČJA DOVOLJENA SKUPNA MASA VOZILA

2.1 Vozila, ki so del skupine vozil

2.1.1	Dvoosni priklopnik	18 t
2.1.2	Triosni priklopnik	24 t
2.1.3	Enoosni priklopnik	10 t
2.1.4	Štiri- in večosni priklopnik	30 t

2.2 Skupine vozil

- 2.2.1 Skupina vozil (motorno vozilo in priklopnik) s petimi ali šestimi osmi (pri kombinaciji vozil, vključno z vozili na alternativna goriva ali brezemisijскими vozili, se največja dovoljena masa iz te točke poveča za dodatno maso alternativnega goriva za največ 1 t ali brezemisijske tehnologije za največ 2 t.)

a) dvoosno motorno vozilo s triosnim priklopnikom	40 t (44 t – samo na odseku avtoceste A3 Terminal Sežana – Terminal Fernetiči, št. odseka 0372)
---	---

b) triosno motorno vozilo z dvo- ali triosnim priklopnikom	40 t (44 t – samo na odseku avtoceste A3 Terminal Sežana – Terminal Fernetiči, št. odseka 0372)
--	---

- 2.2.2 Skupina vozil (sedlasti vlačilec s polpriklopnikom) s petimi ali šestimi osmi

(pri kombinaciji vozil, vključno z vozili na alternativna goriva ali brezemisijскими vozili, se največja dovoljena masa iz te točke poveča za dodatno maso alternativnega goriva za največ 1 t ali brezemisijske tehnologije za največ 2 t)

- a) dvoosni vlačilec s triosnim polpriklopnikom 40 t
(44 t – samo na odseku avtoceste A3 Terminal Sežana – Terminal Fernetiči, št. odseka 0372)
- b) triosni vlačilec z dvo- ali triosnim polpriklopnikom 40 t
(44 t – samo na odseku avtoceste A3 Terminal Sežana – Terminal Fernetiči, št. odseka 0372)
- c) dvoosno motorno vozilo s triosnim polpriklopnikom, ki v okviru intermodalnega prevoza prevaža enega ali več zabojnikov ali zamenljivo tovarišče skupne največje dolžine do 13,70 m (45 čevljev) 42 t
- d) triosno motorno vozilo z dvo- ali triosnim polpriklopnikom, ki v okviru intermodalnega prevoza prevaža enega ali več zabojnikov ali zamenljivo tovarišče skupne največje dolžine do 13,70 m (45 čevljev) 44 t
- 2.2.3 Skupina vozil (motorno vozilo in priklopnik) s štirimi osmi, sestavljena iz
– dvoosnega motornega vozila in dvoosnega priklopnika 36 t
(Pri kombinaciji vozil, vključno z vozili na alternativna goriva ali brezemisijскими vozili, se največja dovoljena masa iz te točke poveča za dodatno maso alternativnega goriva za največ 1 t ali brezemisijske tehnologije za največ 2 t.)
- 2.2.4 Skupina vozil (sedlasti vlačilec s polpriklopnikom) s štirimi osmi, sestavljena iz dvoosnega vlačilca in dvoosnega polpriklopnika, če je razdalja med osmi polpriklopnika:
(Pri kombinaciji vozil, vključno z vozili na alternativna goriva ali brezemisijскими vozili, se največja dovoljena masa iz te točke poveča za dodatno maso alternativnega goriva za največ 1 t ali brezemisijske tehnologije za največ 2 t.)
- 2.2.4.1 med 1,30 in 1,80 m 36 t
- 2.2.4.2 večja od 1,80 m 36 t
(+2 t, če je upoštevana največja dovoljena masa motornega vozila (18 t) in največja dovoljena obremenitev tandemske osi polpriklopnika (20 t) in če je pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami in zračnim ali temu enakovrednim vzmetenjem, kot je določeno v Delu B te priloge)
- 2.2.5 Skupina vozil s tremi osmi 28 t

- 2.2.6 Skupina vozil (sedlasti vlačilec s polpriklopnikom) z več kot šestimi osmi (Pri kombinaciji vozil, vključno z vozili na alternativna goriva ali brezemisijскими vozili, se največja dovoljena masa iz te točke poveča za dodatno maso alternativnega goriva za največ 1 t ali brezemisijске tehnologije za največ 2 t)

- a) motorno vozilo s polpriklopnikom 40 t
(44 t – samo na odseku avtoceste A3 Terminal Sežana – Terminal Fernetiči, št. odseka 0372)
- b) dvoosno motorno vozilo s polpriklopnikom, ki v okviru intermodalnega prevoza prevaža enega ali več zabojnikov ali zamenljivo tovarišče skupne največje dolžine do 13,70 m (45 čevljev) 42 t
- c) triosno motorno vozilo s polpriklopnikom, ki v okviru intermodalnega prevoza prevaža enega ali več zabojnikov ali zamenljivo tovarišče skupne največje dolžine do 13,70 m (45 čevljev) 44 t

2.3 Motorna vozila

- 2.3.1 Dvoosna motorna vozila, razen avtobusov 18 t
Dvoosna motorna vozila na alternativna goriva, razen avtobusov; največja dovoljena masa se poveča za dodatno maso, potrebno za tehnologijo alternativnih goriv do največ 1 t.
Brezemisijска vozila: največja dovoljena masa 18 t se poveča za dodatno maso brezemisijске tehnologije do največ 2 t.

Dvoosni avtobusi 19,5 t

- 2.3.2 Triosna motorna vozila 25 t
(26 t, če je pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami in zračnim ali temu enakovrednim vzmetenjem, kot je določeno v Delu B te priloge, ali če je vsaka pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami, največja obremenitev na vsako os pa ne presega 9,5 t)

Triosna motorna vozila na alternativna goriva: največja dovoljena masa 25 t ali 26 t, če je pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami in zračnim ali temu enakovrednim vzmetenjem, kot je določeno v Delu B te priloge, ali če je vsaka pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami, največja obremenitev na vsako os pa ne presega 9,5 t se poveča za dodatno maso, potrebno za tehnologijo alternativnih goriv, do največ 1 t.

Triosna brezemisijска vozila: največja dovoljena masa 25 t ali 26 t, če je pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami in zračnim ali temu enakovrednim vzmetenjem, kot je

določeno v Delu B te priloge, ali če je vsaka pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami, največja obremenitev na vsako os pa ne presega 9,5 t se poveča za dodatno maso brezemisijske tehnologije, do največ 2 t.

- 2.3.3 Štiriosna motorna vozila 32 t
(če je pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami in zračnim ali temu enakovrednim vzmetenjem, kot je določeno v Delu B te priloge, ali če je vsaka pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami, največja obremenitev na vsako os pa ne presega 9,5 t)
- 2.3.4 Pet- in večosna motorna vozila 35 t
(36 t, če je pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami in zračnim ali temu enakovrednim vzmetenjem, kot je določeno v Delu B te priloge, ali če je vsaka pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami, največja obremenitev na vsako os pa ne presega 9,5 t)
- 2.4 Triosni zgibni avtobusi 28 t
Triosni zgibni avtobusi na alternativna goriva: največja dovoljena masa 28 t se poveča za dodatno maso, potrebno za tehnologijo alternativnih goriv, do največ 1 t.
Triosni zgibni avtobusi, ki so brezemisijska vozila: največja dovoljena masa 28 t se poveča za dodatno maso brezemisijske tehnologije do največ 2 t.
- 3 NAJVEČJA DOVOLJENA OSNA OBREMENITEV
- 3.1 Enojne osi
- Enojna nepogonska os 10 t
- 3.2 Tandemske osi priklopnikov in polpriklopnikov
Vsota obremenitev posameznih osi tandemskega sklopa ne sme presegati, če je razdalja (d) med osmi:
- 3.2.1 do 1,00 m ($d < 1,0$) 11 t
- 3.2.2 od 1,00 do 1,30 m ($1,0 \leq d < 1,3$) 16 t
- 3.2.3 od 1,30 do 1,80 m ($1,3 \leq d < 1,8$) 18 t
- 3.2.4 1,80 m ali večja ($1,8 \leq d$) 20 t
- 3.3 Trojne osi priklopnikov in polpriklopnikov
Vsota obremenitev posameznih osi triosnega sklopa ne sme presegati, če je razdalja (d) med osmi:

3.3.1	do 1,30 m ($d \leq 1,3$)	21 t
3.3.2	od 1,30 do 1,40 m ($1,3 < d \leq 1,4$)	24 t
3.3.3	od 1,40 do 1,80 m ($1,4 \leq d < 1,8$)	27 t
3.3.4	1,80 m ali večja ($1,8 \leq d$)	30 t

3.3.5 Ostale nepogonske osi
minimalna razdalja do najbližje sosednje osi (pogonske ali nepogonske):

- do 1,00 m ($1,0 < d$) 6 t
- od 1,00 m do 1,30 m ($1,0 \leq d < 1,3$) 7 t
- od 1,30 m do 1,50 m ($1,3 \leq d < 1,5$) 8 t
- od 1,50 m do 1,80 m ($1,5 \leq d < 1,8$) 9 t

3.4 Pogonska os

3.4.1	pogonska os vozil, naštetih v 2.2.1 in 2.2.2 točki tega dela	11,5 t
3.4.2	pogonska os vozil, naštetih v 2.2.3, 2.2.4, 2.3 in 2.4 točki tega dela	11,5 t

3.5 Tandemska os motornih vozil

Vsota obremenitev posameznih osi tandemskega sklopa ne sme presegati, če je razdalja med osmi:

3.5.1	do 1,00 m ($d < 1,0$)	11,5 t
3.5.2	od 1,00 m do 1,30 m ($1,0 \leq d < 1,3$)	16 t
3.5.3	od 1,30 do 1,80 m ($1,3 \leq d < 1,8$)	18 t

(19 t če je pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami in zračnim ali temu enakovrednim vzmetenjem, kot je določeno v Dela B te priloge, ali če je vsaka pogonska os opremljena z dvojnimi pnevmatikami, največja obremenitev vsake osi pa ne presega 9,5 t)

3.5.4 Ostale pogonske osi
minimalna razdalja do sosednje osi (pogonske ali nepogonske):

- od 1,00 m do 1,30 m ($1,0 \leq d < 1,3$) 8,5 t
- od 1,30 m do 1,50 m ($1,3 \leq d < 1,5$) 9,5 t
- od 1,50 m do 1,80 m ($1,5 \leq d < 1,8$) 10,5 t

3.6 V primeru zmanjšane nosilnosti ceste, ko je osna obremenitev zmanjšana s prometnim znakom (npr. 8 t, 6 t) se največja dovoljena osna obremenitev skupine osi (v odvisnosti od razdalje med osmi) zmanjša v odstotku, glede na osno obremenitev 10 t (npr. 8 t = 80 %, 6 t = 60 %), pri tem pa obremenitev na posamezno os v sklopu v nobenem primeru ne sme preseči s prometnim znakom dovoljene obremenitve.

3.7 Pri specialnih priklopnih vozilih, kjer so v sklopu nameščene štiri ali več osi zaporedoma, je dovoljena osna obremenitev na vsako posamezno os v sklopu, v odvisnosti od razdalje med posameznimi osmi:

3.7.1	od 1,00 m do 1,30 m ($1,0 \leq d < 1,3$)	7 t
3.7.2	od 1,30 m do 1,50 m ($1,3 \leq d < 1,5$)	8 t
3.7.3	od 1,50 m do 1,80 m ($1,5 \leq d < 1,8$)	9 t

- 3.8 Pri specialnih priklopnih vozilih, kjer so na posamezni osi nameščena najmanj štiri dvojna kolesa, se obremenitev osi iz 3.1, 3.2, 3.3 in 3.7 točke tega dela lahko poveča za 50 %.

4 DRUGE ZAHTEVE ZA VOZILA

4.1 Vsa vozila

Masa, ki jo prenaša ena ali več pogonskih osi vozila ali skupine vozil, ne sme biti manjša od 25 % celotne mase vozila ali skupine vozil, kadar se uporablja v mednarodnem prometu.

4.2 Skupine vozil (tovorno vozilo in priklopnik)

Razdalja med zadnjo osjo tovornega vozila in prvo osjo priklopnika ne sme biti manjša od 3,00 m.

4.3 Največja dovoljena masa, ki je odvisna od medosne razdalje vozila

Največja dovoljena masa v tonah štiriosnega motornega vozila ne sme presegati petkratne razdalje v metrih med skrajno prvo in skrajno zadnjo osjo vozila.

4.4 Polpriklopniki

Razdalja med osjo kraljevega čepa in katero koli točko na sprednji strani polpriklopnika, merjena vodoravno, ne sme presegati 2,04 m.

PRILOGA 1 – Del B:

POGOJI ZA ENAKOVREDNOST DRUGIH SISTEMOV VZMETENJA
Z ZRAČNIM VZMETENJEM NA POGONSKIH OSEH VOZILA

1. DEFINICIJA ZRAČNEGA VZMETENJA

Vzmetni sistem šteje kot zračno vzmetenje, če se vsaj 75 % vzmetnega učinka doseže z zračnimi vzmetmi.

2. ENAKOVREDNOST Z ZRAČNIM VZMETENJEM

Da lahko vzmetni sistem šteje kot enakovreden zračnemu vzmetenju, mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- 2.1 med prostim prehodnim nizkofrekvenčnim navpičnim nihanjem vzmetene mase nad pogonsko osjo ali skupino osi mora biti izmerjena frekvenca in dušenje pri polno obremenjeni vzmeti v mejah določenih v 2.3 do 2.5 točke tega dela;
- 2.2 vsaka os mora biti opremljena s hidravličnimi blažilniki. Na dvojnih oseh morajo biti blažilniki postavljeni tako, da zmanjšajo nihanje teh osi na najmanjšo možno vrednost;
- 2.3 povprečna stopnja dušenja (D) mora presegati 20 % kritičnega dušenja za vzmetenje v običajnih pogojih s pravilno nameščenimi in delujočimi hidravličnimi blažilniki;
- 2.4 če so odstranjeni ali izključeni vsi hidravlični blažilniki stopnja dušenja vzmetenja ne sme presegati 50 % povprečne stopnje dušenja (D);
- 2.5 frekvenca vzmetene mase nad pogonsko osjo ali skupino osi pri prostem prehodnem navpičnem nihanju ne sme biti večja od 2,0 Hz;
- 2.6 frekvenca in dušenje vzmeti sta podani v 3. točki tega dela. Postopki preskušanja za merjenje frekvence in dušenja so podani v 4. točki tega dela.

3. DEFINICIJA FREKVENCE IN DUŠENJA

V tej definiciji se upošteva vzmetena masa M (kg) nad pogonsko osjo ali skupino osi. Os ali skupina osi ima navpično togost med cestiščem in vzmeteno maso K (N/m) in koeficient dušenja C (Ns/m). Pot vzmetene mase v navpični smeri je označena z Z . Enačba gibanja za prosto nihanje vzmetene mase je:

$$M \frac{d^2 Z}{dt^2} + C \frac{dZ}{dt} + kZ = 0$$

Frekvenca nihanja vzmetene mase F (rad/s) pa je:

$$F = \sqrt{\frac{K}{M} - \frac{C^2}{4M^2}}$$

Dušenje je kritično pri $C=C_0$,
kjer je

$$C_0 = 2\sqrt{KM}$$

Razmerje med dušenjem in kritičnim dušenjem je C/C_0 .

Med prostim prehodnim nihanjem vzmetene mase navpično gibanje mase sledi dušeni sinusni krivulji (Slika 2). Frekvenco se lahko določi z merjenjem časa nihajnih ciklov, dokler se jih da opazovati. Dušenje se določi z merjenjem višine zaporednih najvišjih točk nihajev v isti smeri. Če sta amplitudi prvega in drugega vrha v ciklu nihanja A_1 in A_2 , je stopnja dušenja D :

$$D = \frac{C}{C_0} = \frac{1}{2\pi} \ln \frac{A_1}{A_2}$$

»ln« pomeni naravni logaritem razmerja amplitud.

4. POSTOPEK PRESKUŠANJA

Da se s preskusom lahko določi stopnja dušenja D , stopnja dušenja brez hidravličnih amortizerjev in frekvenca vzmetenja F , je treba vozilo:

- a) zapeljati z nizko hitrostjo ($5 \text{ km/h} + 1 \text{ km/h}$) čez 80 mm visoko stopnico, kot je prikazano na Sliki 1. Prehodno nihajne, ki ga je treba analizirati na frekvenco in dušenje, se pojavi, ko so kolesa pogonske osi že preko stopnice;

ali

- b) povleči navzdol za šasijo tako, da je obremenitev na pogonsko os 1,5-kratna vrednost največje statične vrednosti. Nato se obremenitev hipoma popusti in analizira nihanje, ki pri tem nastane;

ali

- c) povleči navzgor za šasijo tako, da je vzmetena masa dvignjena za 80 mm nad pogonsko os. Dvignjeno vozilo se hipoma popusti in analizira nihanje, ki pri tem nastane;

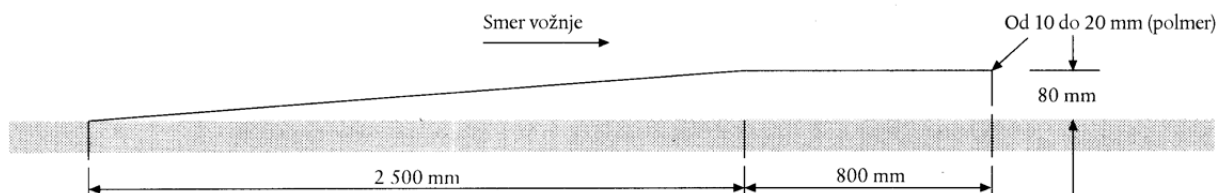
ali

- č) izpostaviti drugim ustreznim postopkom, za katere proizvajalec dokaže tehnični službi, da so enakovredni.

Vozilo mora biti opremljeno z napravo za beleženje navpične komponente nihanja med pogonsko osjo in šasijo, točno nad pogonsko osjo. Iz poteka krivulje se lahko izmeri časovni interval med prvim in drugim vrhom stiskanja vzmetenja in s tem določi frekvenca F ter razmerje amplitud za določanje dušenja. Pri dvojnih pogonskih oseh morata biti napravi za beleženje navpične komponente nihanja pritrjeni med vsako pogonsko osjo in šasijo, vsaka točno nad svojo osjo.

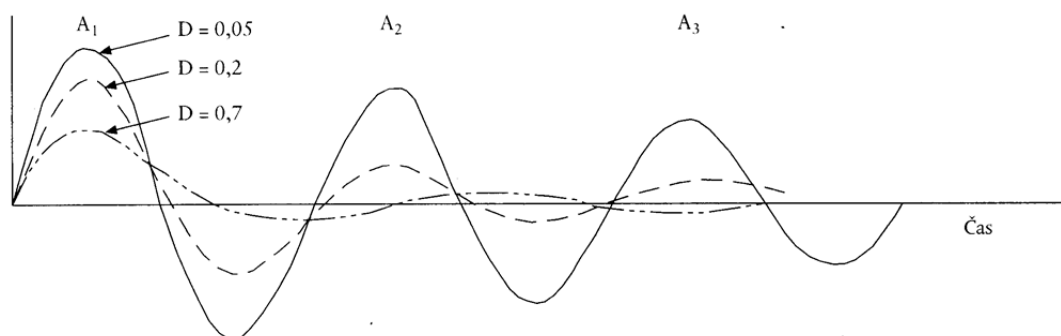
Slika 1

Stopnica za preskušanje vzmetenja

Slika 2

Prehodno dušeno nihanje

PRILOGA 1 – Del C:

TABLICA O MERAH VOZILA

- I. Tablica o merah vozila, po možnosti nameščena ob tablici proizvajalca iz uredbe, ki ureja zahteve za homologacijo za predpisano tablico proizvajalca, mora vsebovati naslednje podatke:
1. ime proizvajalca ^(*);
 2. identifikacijsko številko vozila ^(*);
 3. dolžino motornega vozila, priklopnika ali polpriklopnika (L);
 4. širino motornega vozila, priklopnika ali polpriklopnika (W);
 5. podatke o merjenju dolžine skupine vozil:
 - razdalja (a) med sprednjo stranjo motornega vozila in središčem naprave za spenjanje na vlečnem vozilu (vlečna sklopka ali sedlo); v primeru sedla z več vlečnimi legami morata biti navedeni najmanjša in največja vrednost ($a_{\min}$ in $a_{\max}$)
 - razdalja (b) med središčem naprave za spenjanje priklopnika (vlečnim ušesom) oziroma polpriklopnika (kraljevim čepom) in zadnjim delom priklopnika ali polpriklopnika; v primeru naprave z več vlečnimi točkami, morata biti navedeni najmanjša in največja vrednost ($b_{\min}$ in $b_{\max}$).
- Dolžina skupine vozil je dolžina motornega vozila in dolžina pripetega priklopnika ali polpriklopnika, nameščena v ravni črti eden za drugim (a + b).
- II. Vrednosti, navedene v dokazilu o skladnosti, morajo točno ustrezati vrednostim izmerjenim na vozilu.

(*) Teh podatkov ni treba ponavljati, če ima vozilo skupno tablico, ki vsebuje tudi podatke o merah in masah.

PRILOGA 2

VSEBINA NACIONALNE IDENTIFIKACIJSKE ŠTEVILKE VOZILA

Primer označevanja:

S1090001,

kjer:

- prvi štirje znaki (S109) so črka »S« in trimestna številka, ki določa tehnično službo, ki jo določi nacionalni homologacijski organ in je opravila vtis nacionalne identifikacijske številke vozila;
 - drugi štirje znaki (0001) pa zaporedno številko določene nacionalne identifikacijske številke vozila.
-

PRILOGA 3
POTRDILA O VGRADNJI, NASTAVITVI IN KONTROLI OMEJILNIKA HITROSTI TER
NALEPKI V VOZILU

PRILOGA 3 – Del A

POTRDILO O VGRADNJI IN / ALI NASTAVITVI^(*) HOMOLOGIRANEGA OMEJILNIKA
HITROSTI

Potrdilo mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

0 DELAVNICA, KI JE VGRADILA IN NASTAVILA^(*) OMEJILNIK HITROSTI

0.1 Naziv delavnice

0.2 Naslov delavnice

1 VOZILO

1.1 Znamka in tip (trgovska oznaka)

1.2 Izvedenka

1.3 Identifikacijska številka vozila

1.4 Registrska označba vozila

1.5 Kategorija vozila

1.6 Mere pnevmatik

1.7 Efektivni obseg pnevmatik

1.8 Nazivna napetost električne instalacije

1.9 Najvišja dovoljena hitrost vozila

2 TAHOGRAF

2.1 Znamka in tip (popolna oznaka)

2.2 Številka tahografa

2.3 Številka homologacije

2.4 Konstanta tahografa

3 OMEJILNIK HITROSTI

3.1 Znamka in tip (popolna oznaka)

3.2 Številka omejilnika

3.3 Številka homologacije

3.4 Nastavljena hitrost

3.5 »v« signal (C3/B7) (Hall)

3.6 Število impulzov poti

4 Kraj in datum vgradnje in/ali nastavitve omejilnika hitrosti

5 Ime odgovorne osebe

6 Podpis

7 Žig pooblaščen delavnice

To potrdilo mora delavnica iz drugega odstavka 37. člena tega pravilnika hraniti najmanj tri leta!

^(*) Neustrezno črtati.

PRILOGA 3 – Del B
POTRDILO O KONTROLI OMEJILNIKA HITROSTI (*)

Potrdilo mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

- 0 DELAVNICA, KI JE OPRAVILA KONTROLO OMEJILNIKA HITROSTI
 - 0.1 Naziv delavnice
 - 0.2 Naslov delavnice
 - 0.3 Kontrola opravljena:
 - po prvi vgradnji
 - po popravilu oziroma zamenjavi (vozila / tahografa / omejilnika hitrosti)(**)
 - periodična kontrola
- 1 VOZILO
 - 1.1 Znamka in tip (trgovska oznaka)
 - 1.2 Izvedenka
 - 1.3 Identifikacijska številka vozila
 - 1.4 Registrska označba vozila
 - 1.5 Kategorija vozila
 - 1.6 Mere pnevmatik
 - 1.7 Efektivni obseg pnevmatik
- 2 TAHOGRAF
 - 2.1 Znamka in tip (popolna oznaka)
 - 2.2 Številka tahografa
 - 2.3 Številka homologacije
 - 2.4 Konstanta tahografa
- 3 OMEJILNIK HITROSTI
 - 3.1 Znamka in tip (popolna oznaka)(***)
 - 3.2 Številka omejilnika(****)
 - 3.3 Številka homologacije(****)
 - 3.4 Nastavljena hitrost
 - 3.5 »v« signal (C3/B7) (Hall)
 - 3.6 Število impulzov poti
- 4 REZULTATI KONTROLE
(vpisati vse ugotovitve in izmerjene vrednosti)
- 5 Omejilnik hitrosti ustreza / ne ustreza(**) zahtevam Pravilnika o delih in opremi vozil (Uradni list RS, št. 16/22).
- 6 Kraj in datum kontrole omejilnika hitrosti
- 7 Ime odgovorne osebe
- 8 Podpis
- 9 Žig pooblaščenega delavnice

Kopijo tega potrdila mora izdajatelj obvezno hraniti najmanj tri leta!

(*) Če se poročilo izdaja istočasno s poročilom o kontroli tahografa, se podatki, ki se nanašajo na omejilnik hitrosti, dodajo poročilu o kontroli tahografa in se posebno poročilo o omejilniku hitrosti ne izda.

(**) Neustrezno črtati.

(****) Če jih je mogoče ugotoviti na enostaven način.

PRILOGA 3 – Del C

NALEPKA V VOZILU

Nalepka mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

- 1 - ime in naslov ali znak pooblaščne delavnice, ki je izdala nalepko;
- 2 - nastavljena hitrost v obliki: »vset = km/h«;
- 3 - število impulzov poti v obliki: »W = imp/km«;
- 4 - obseg kolesa v obliki: »l = mm«;
- 5 - datum izdaje in
- 6 - zadnjih 8 znakov identifikacijske številke vozila.

PRILOGA 4
KOMPLET ZA PRVO POMOČ

1. Komplet za prvo pomoč za motoriste mora vsebovati najmanj:

Zap. št.	Predmet	Število kosov
1	Prvi povoj, tip 3 (12 cm x 5 m), sterilen	1
2	Kompresa 5 x 5 cm, sterilna	10
3	Kompresa 10 x 10 cm, sterilna	2
4	Aluplast za opekline 5 x 9 cm, sterilen	1
5	Aluplast za opekline 50X60 cm, sterilen	1
6	Povoj iz raztegljive tkanine 8 cm x 4 m	1
7	Trikotna ruta 100 x 100 x 140 cm	1
8	Rokavica (SIST EN 455-1 in 2)	2
9	Zaščitna folija za umetno dihanje	1
10	Dvostransko metalizirana folija 210 x 160 cm, debelina najmanj 12 µm	1
11	Škarje (z zaobljeno konico)	1
12	Obliž z blazinico 10 x 8 cm	2
13	Obliž 1 cm x 1 m	1
14	Navodila za nudenje prve pomoči	1
15	Seznam vsebine	1

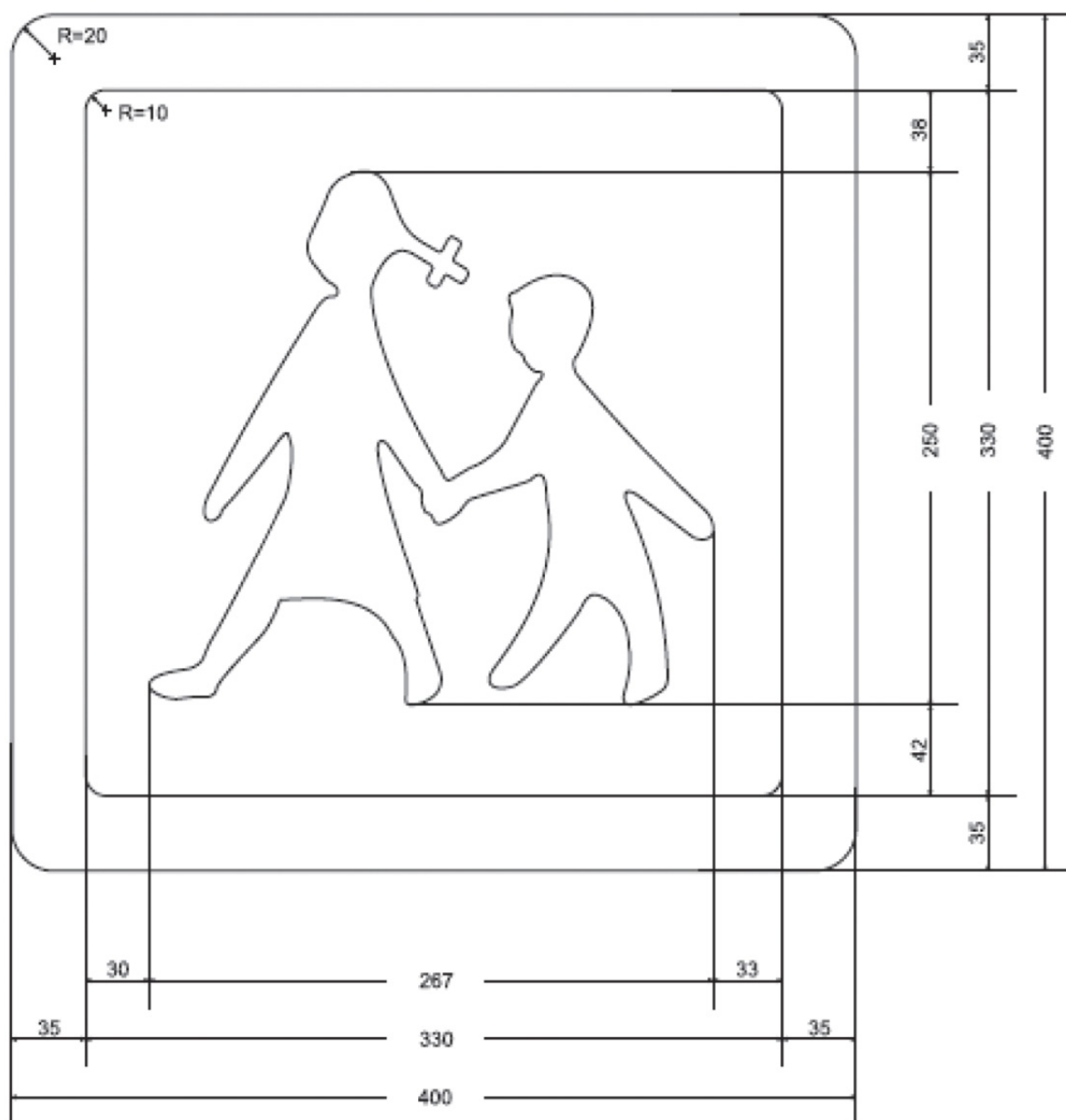
2. Komplet za prvo pomoč za avtomobiliste mora vsebovati najmanj:

Zap. št.	Predmet	Število kosov
1	Prvi povoj, tip 2 (10 cm x 4 m), sterilen	3
2	Prvi povoj, tip 3 (12 cm x 5 m), sterilen	1
3	Aluplast za opekline 9 x 15 cm, sterilen	1
4	Aluplast za opekline 50 x 80 cm, sterilen	1
5	Kompresa 5 x 5 cm, sterilna	10
6	Kompresa 10 x 10 cm, sterilna	6
7	Povoj iz raztegljive tkanine 8 cm x 4 m	2
8	Povoj iz raztegljive tkanine 10 cm x 4 m	1
9	Trikotna ruta 100 x 100 x 140 cm	3
10	Rokavica (SIST EN 455-1 in 2)	4
11	Zaščitna folija za umetno dihanje	1
12	Dvostransko metalizirana folija 210 x 160 cm, debelina najmanj 12 µm	1
13	Škarje (z zaobljeno konico)	1
14	Obliž z blazinico 10 x 8 cm	5
15	Obliž 2 cm x 5 m	1
16	Navodila za nudenje prve pomoči	1
17	Seznam vsebine	1

PRILOGA 5

ZNAK ZA OZNAČITEV VOZILA, S KATERIM SE PREVAŽA SKUPINA OTROK

1. Znak za označitev vozila, s katerim se prevaža skupina otrok, je kvadratne oblike, velikosti 400 mm × 400 mm.
2. Ne glede na prejšnjo točko se sme uporabiti za označitev sprednje strani osebnega avtomobila ali avtobusa, ki nima več kot 22 sedežev, na katerem ni dovolj prostora za namestitev znaka iz prejšnje točke, znak velikosti 250 mm × 250 mm. Ostale mere so sorazmerne meram znaka iz prejšnje točke.
3. Namesto znaka iz 1. točke te priloge je na prednji strani vozila lahko tudi elektronsko upravljani svetleči znak z enakim simbolom, najmanj velikosti iz 2. točke te priloge, ki ima lahko dodan napis »otroci« ali »prevoz otrok«.
4. Znak iz 1. ali 2. točke te priloge mora biti nameščen na levi polovici sprednje zunanje strani vozila, znak iz 1. točke te priloge pa tudi na levi polovici zadnje zunanje strani vozila, in sicer tako, da je viden.
5. Spodnji rob znaka mora biti oddaljen od površine vozišča najmanj 300 mm. Gornji rob znaka spredaj ne sme biti višji od spodnjega roba vetrobranskega stekla in zadaj ne višji od spodnjega roba zadnjega stekla oziroma oddaljen največ 1 300 mm od površine vozišča.
6. Za namestitev znaka iz 3. točke te priloge se ne uporabljajo določbe iz prejšnje točke.
7. Znak iz 1. ali 2. točke te priloge sme biti nameščen na vozilu samo takrat, ko se z vozilom prevaža skupina otrok. Če je znak nesnemljiv, mora biti kadar se z vozilom ne prevaža skupina otrok, prekrit oziroma označen kot neveljaven. Svetleči znak iz 3. točke te priloge sme biti prižgan samo takrat, ko se z vozilom prevaža skupina otrok.

Osnova znaka je oranžne barve, izdelane iz svetlobno odsevnih materialov tip II ali III.

Kromatske koordinate in druge lastnosti za folijo oranžne barve so določene v SIST EN 12899-1 v tabeli 1 in so naslednje:

x 0,610	y 0,390
x 0,535	y 0,375
x 0,506	y 0,404
x 0,570	y 0,429

Rob in silhueta otrok v znaku sta črne barve.

PRILOGA 6

CESTNI TURISTIČNI VLAK

1. Lastnosti skupine vozil
 - 1.1 Najvišje dovoljeno število sestavnih delov skupine vozil: motorno vozilo in trije priklopniki;
 - 1.2 Največja dovoljena dolžina skupine vozil: 20,00 m;
 - 1.3 Največja dovoljena širina: 2,55 m;
 - 1.4 Največja dovoljena višina: 2,80 m (skupno, razen opreme iz 3.2 točke te priloge);
 - 1.5 Največja dovoljena masa posameznega vozila: 5 t;
 - 1.6 Največja dovoljena masa skupine vozil: 18 t;
 - 1.7 Največja dovoljena dolžina za vsako vozilo, ki sestavlja skupino vozil: 7,00 m, brez naprav za spenjanje in vleko;
 - 1.8 Najvišja konstrukcijsko določena hitrost: 30 km/h;
 - 1.9 Vsi priklopniki morajo voziti po sledi vlečnega vozila.
2. Lastnosti priklopnikov za potnike
 - 2.1 Oblika nadgradnje: odprta s togo streho.
 - 2.1.1 Višina stranic: najmanj 800 mm od poda; zgornji del do strehe je lahko zaprt s snemljivim platnom.
 - 2.2 Notranja višina: najmanj 1 900 mm.
 - 2.3 Sedeži (najmanjše mere):
 - 2.3.1 širina: 400 mm;
 - 2.3.2 globina: 350 mm;
 - 2.3.3 višina naslona: 350 mm;
 - 2.3.4 razdalja med dvema vrstama sedežev: 650 mm, razdalja med nasproti obrnjenimi sedeži: 1 300 mm, izmerjeno na višini 650 mm od poda vozila.
 - 2.3.5 Prostori za invalidske vozičke, če so na voljo: 750 mm širine x 1 300 mm dolžine, opremljeni z ustreznim piktogramom.

Vozila, ki imajo na voljo prostor za invalidske vozičke, morajo imeti:

 - a) ustrezen pripomoček za dostop;
 - b) ustrezna pritrdišča za invalidske vozičke, skladno z določili iz Priloge 8 Pravilnika ZN št. 107. Preverjanje trdnosti pritrdišč je lahko tudi samo računsko;
 - c) prostor za premik invalidskih vozičkov od imenovanih pritrdišč do vstopnih vrat.
 - 2.3.6 Stojišča so prepovedana.
 - 2.4 Vstop in izstop potnikov
 - 2.4.1 Odprtine za vstop in izstop potnikov morajo biti zaprte z vrati, verige ali podobne naprave niso dovoljene. Zapirala vrat morajo biti ustrezno zaščiteni pred nenamernim odpiranjem med vožnjo.
 - 2.4.2 Najmanjša dovoljena širina vstopne odprtine: 400 mm (za invalidske vozičke 800 mm);
 - 2.4.3 Največja dovoljena višina vstopne stopnice: 350 mm.
 - 2.5 Notranja oprema in varnost
 - 2.5.1 Notranji deli vozil ne smejo imeti nevarnih hrapavih ali ostrih robov. Štrleči deli morajo biti zaobljeni s polmerom najmanj 5 mm.

- 2.5.2. Vsak priklopnik mora imeti dobro vidno in lahko dostopno stikalo, s katerim je mogoče sprožiti alarm v vlečnem vozilu.
 - 2.5.3. Nenamerno odpetje katerega koli priklopnika mora sprožiti zvočni in svetlobni signal v motornem vozilu.
 - 3. Oprema
 - 3.1. Gasilniki in oprema za prvo pomoč: v vsakem vozilu, ki sestavlja skupino vozil, morajo biti predvidena mesta za gasilnike; na motornem vozilu mora biti predviden prostor za omarico za prvo pomoč.
 - 3.2. Na motornem vozilu in na zadnjem priklopniku mora biti nameščena posebna opozorilna svetilka, ki oddaja svetlobo rumene barve.
 - 3.3. V vsakem vozilu, ki sestavlja skupino vozil, mora biti s piktogramom označeno največje dovoljeno število sedežev.
-

**297. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah
Pravilnika o izvajanju Zakona o davku
na dodano vrednost**

Na podlagi drugega odstavka 146. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDOsk in 3/22) minister za finance izdaja

**P R A V I L N I K
o spremembah in dopolnitvah Pravilnika
o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost****1. člen**

V Pravilniku o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 141/06, 52/07, 120/07, 21/08, 123/08, 105/09, 27/10, 104/10, 110/10, 82/11, 106/11, 108/11, 102/12, 54/13, 85/14, 95/14, 39/16, 45/16, 86/16, 50/17, 84/18, 77/19, 58/21 in 205/21) se besedilo 1. člena spremeni tako, da se glasi:

»Ta pravilnik podrobneje ureja izvajanje Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDOsk in 3/22; v nadaljnjem besedilu: ZDDV-1)«.«

2. člen

V 16. členu se v četrtem odstavku besedilo »in je prijavil davčnemu organu, da bo opravljal svojo dejavnost kot oproščeno po 11. točki prvega odstavka 42. člena ZDDV-1« črta.

3. člen

V 29.c členu se naslov spremeni tako, da se glasi:

»(Poročilo in izjava o dobavah blaga in opravljanju storitev iz drugega odstavka 30.f člena ZDDV-1)«.«

V prvem odstavku se besedilo »četrtga odstavka 30.c« nadomesti z besedilom »drugega odstavka 30.f«.«

3. člen

Za 38. členom se doda nov, 38.a člen, ki se glasi:

»38.a člen

(Celotni stroški iz tretjega odstavka 36. člena ZDDV-1 pri uporabi vozila za neposlovne namene)

(1) Pri uporabi motornega vozila, ki je del poslovnih sredstev davčnega zavezanca, ki je del poslovnih namene (zasebne namene ali za zasebne namene njegovih zaposlenih ali kakršno koli uporabo za druge namene kot za namene opravljanja njegove dejavnosti), se celotni stroški iz tretjega odstavka 36. člena ZDDV-1 določijo z upoštevanjem števila kilometrov, prevoženih za neposlovne namene, ter najvišje neobdavčene višine povračila stroškov prevoza na službenem potovanju na prevožen kilometer pri uporabi lastnega prevoznega sredstva delojemalca, določene z uredbo, ki določa davčno obravnavo povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja za potrebe obdavčevanja z dohodnino.

(2) Pri izračunu celotnih stroškov pri uporabi vozila za neposlovne namene iz prejšnjega odstavka se upoštevajo:

- dejanski podatki o številu kilometrov, prevoženih za neposlovne namene,
- ali
- število kilometrov, prevoženih za neposlovne namene, ki so ugotovljeni kot razlika med stanjem celotnih kilometrov in številom kilometrov, prevoženih za poslovne namene za obdobje za katerega davčni zavezanec ugotavlja celotne stroške pri uporabi vozila za neposlovne namene,
- in
- najvišja neobdavčena višina povračila stroškov prevoza na službenem potovanju na prevožen kilometer, ki velja na

zadnji dan obdobja, za katerega davčni zavezanec ugotavlja celotne stroške pri uporabi vozila za neposlovne namene.

(3) Davčni zavezanec celotne stroške pri uporabi vozila za neposlovne namene za koledarsko leto ugotovi najkasneje na dan 31. decembra koledarskega leta.«.

4. člen

70.b člen se črta.

5. člen

V 79. členu se v prvem odstavku besedilo »z Izvedbeno uredbo Sveta (EU) 2018/1912 z dne 4. decembra 2018 o spremembi Izvedbene Uredbe (EU) št. 282/2011 glede nekaterih oprostitev za transakcije znotraj Skupnosti (UL L št. 311 z dne 7. 12. 2018, str. 10)« nadomesti z besedilom »z Izvedbeno uredbo Sveta (EU) 2019/2026 z dne 21. novembra 2019 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 282/2011 v zvezi z dobavo blaga ali opravljanjem storitev, ki jih omogočajo elektronski vmesniki, in posebnimi ureditvami za davčne zavezanke, ki opravljajo storitve za osebe, ki niso davčni zavezanci, ter prodajo blaga na daljavo in opravljajo nekatere domače dobave blaga (UL L št. 313 z dne 4. 12. 2019, str. 14)«.«

6. člen

V 80. členu se naslov spremeni tako, da se glasi:

»(Pogoji in način uveljavljanja oprostitev iz 50. člena ZDDV-1)«.«

Doda se nov prvi odstavek, ki se glasi:

»(1) Oprostitev plačila DDV za blago, ki ga uvozi Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: komisija) ali agencija ali organ, ustanovljen v skladu s pravom Unije, v skladu s točko 6.b prvega odstavka 50. člena ZDDV-1 se uveljavlja kot neposredna oprostitvev. Organi Unije s sedežem v Sloveniji uveljavljajo oprostitvev s predložitvijo potrdila za neposredno oprostitvev davkov v skladu s pravilnikom, ki ureja pogoje in način oprostitvev davkov za diplomatska predstavništva, konzulate, agencije in organe Evropske unije ter mednarodne organizacije v skladu z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo. Organi Unije s sedežem v drugi državi članici pa lahko uveljavljajo oprostitvev s predložitvijo potrdila o oprostitvi plačila DDV in/ali trošarin v skladu z Izvedbeno uredbo 282/2011/EU.«.

Dosedanja prvi in drugi odstavek postaneta drugi in tretji odstavek.

7. člen

Za 84. členom se dodata naslov novega 6.a podpoglavja in nov, 84.a člen, ki se glasi:

»6.a Oprostitvev v zvezi z nekaterimi transakcijami, ki se obravnavajo kot izvoz

84.a člen

(Uveljavljanje upravičenosti do oprostitve DDV za dobave blaga in storitev iz točke ab) prvega odstavka 54. člena ZDDV-1)

(1) Komisija ali agencija ali organ, ustanovljen v skladu s pravom Unije, s sedežem v državi članici, ki ni Slovenija, ki nabavlja blago oziroma naroča storitve iz točke ab) prvega odstavka 54. člena ZDDV-1 pri davčnih zavezancih, identificiranih za namene DDV v Sloveniji, uveljavlja oprostitvev plačila DDV za to blago oziroma storitve kot neposredno oprostitvev.

(2) Komisija ali agencija ali organ uveljavlja oprostitvev plačila DDV iz prejšnjega odstavka s predložitvijo potrdila o oprostitvi plačila DDV in/ali trošarin, ki ga potrdi pristojni organ države članice sedeža v skladu z 51. členom Izvedbene uredbe 282/2011/EU. Potrdilo predloži dobavitelju blaga oziroma izvajalcu storitev, ki potrdilo, skupaj z računi, hrani v svojem knjigovodstvu.

(3) Komisija ali agencija ali organ, ustanovljen v skladu s pravom Unije, s sedežem v Sloveniji, ki nabavlja blago oziroma naroča storitve iz točke ab) prvega odstavka 54. člena ZDDV-1 pri davčnih zavezanecih, identificiranih za namene DDV v Sloveniji, uveljavlja oprostitev plačila DDV za to blago oziroma storitve kot neposredno oprostitev. Pri davčnem organu vložijo zahtevek za izdajo potrdila za neposredno oprostitev davkov v skladu s pravilnikom, ki ureja pogoje in način oprostitve davkov za diplomatska predstavništva, konzulate, agencije in organe Evropske unije ter mednarodne organizacije v skladu z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo. Davčni organ izda potrdilo v dveh delovnih dneh od prejema popolnega zahtevka.

(4) Komisija ali agencija ali organ, ustanovljen v skladu s pravom Unije, s sedežem v Sloveniji, ki nabavlja blago oziroma naroča storitve iz točke ab) prvega odstavka 54. člena ZDDV-1 pri davčnih zavezanecih, identificiranih za namene DDV v drugih državah članicah, za uveljavljanje oprostitve pri dobavitelju pridobi potrdilo o oprostitvi plačila DDV in/ali trošarin v skladu z Izvedbeno uredbo 282/2011/EU. Glede izdaje potrdila in hrambe dokazil se smiselno uporablja jo določbe pravilnika, ki ureja pogoje in način oprostitve davkov za diplomatska predstavništva, konzulate, agencije in organe Evropske unije ter mednarodne organizacije v skladu z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo. «.

8. člen

99. člen se črta.

9. člen

V 101. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Pravico do odbitka DDV za uvoženo blago davčni zavezanec lahko uveljavi za davčno obdobje, za katero do poteka roka za predložitev obračuna DDV za to davčno obdobje razpolaga s carinsko deklaracijo za sprostitev blaga v prosti promet ali postopek začasnega uvoza blaga z delno oprostitvijo plačila carine oziroma odločbo carinskega organa, na kateri je obračunan DDV.«.

10. člen

Za 106. členom se doda nov, 106.a člen, ki se glasi:

»106.a člen

(Motorna vozila brez izpusta ogljikovega dioksida)

(1) Motorna vozila iz prvega odstavka 66.b člena ZDDV-1 so vozila pod tarifnima oznakama KN 8703 80 in KN 8711 60 ter druga motorna vozila brez izpusta ogljikovega dioksida, ki se uvrščajo pod tarifni oznaki KN 8703 90 in KN 8711 90.

(2) Kot storitve iz drugega odstavka 66.b člena ZDDV-1 se štejejo tudi storitve najema motornih vozil iz prvega odstavka 66.b člena ZDDV-1.

(3) Davčni zavezanec, ki izvede popravek odbitka DDV v skladu s prvim odstavkom 46. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 3/22), lahko izvede odbitek za celotno preostalo obdobje popravka v enkratnem znesku. «.

11. člen

V 129. členu se za osmim odstavkom doda nov, deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) Davčni zavezanec iz prvega odstavka 94. člena ZDDV-1, ki se želi identificirati za namene DDV samo zaradi vključitve v posebno ureditev za prodajo blaga na daljavo znotraj Unije, za dobavo blaga v državi članici prek elektronskih vmesnikov, ki omogočajo dobavo, in za storitve, ki jih opravljajo davčni zavezanec, ki imajo sedež znotraj Unije, vendar ne v državi članici potrošnje v skladu s 130.c členom ZDDV-1, predloži zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV na obrazcu DDV-P2. «.

12. člen

V 132. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Davčnemu zavezancu, ki nima sedeža v Sloveniji, je pa identificiran za namene DDV in opravlja le dobave blaga in storitev, za katere mora DDV plačati davčni zavezanec, identificiran za namene DDV, ki mu je opravljena dobava blaga ali storitev v skladu s tretjim odstavkom 76. člena ZDDV-1, na njegovo zahtevo preneha identifikacija za namene DDV. «.

Dosedanji tretji do osmi odstavek postanejo četrti do deveti odstavek.

13. člen

Besedilo 148. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Davčni zavezanec, ki opravlja dobave blaga v druge države članice, pri katerih se kraj dobave blaga določi v skladu s tretjim odstavkom 20. člena ZDDV-1 (prodaja blaga na daljavo), in za te dobave blaga ne uporablja posebne ureditve v skladu s 6.b podpoglavjem XI. poglavja ZDDV-1, mora v svojem knjigovodstvu zagotoviti podatke o višini letnega prometa, ločeno za vsako namembno državo članico. «.

14. člen

154. člen se spremeni tako, da se glasi:

»154. člen

(Vsebina obračuna DDV)

(1) Davčni zavezanec mora za davčno obdobje sam ugotoviti davčno obveznost in jo izkazati v obračunu DDV, ki ga davčnemu organu predloži preko sistema eDavki.

(2) Obračun DDV iz prejšnjega odstavka vsebuje najmanj naslednje podatke:

- identifikacijske podatke davčnega zavezanca,
- identifikacijske podatke davčnega zastopnika, če ga ima,
- davčno obdobje,
- o dobavah blaga in storitev, katerih kraj obdavčitve je v Sloveniji,
- o dobavah blaga in storitev, katerih kraj obdavčitve je v Sloveniji, od katerih obračuna DDV prejemnik blaga,
- o dobavah blaga znotraj Unije, oproščenih plačila DDV v skladu s 46. členom ZDDV-1 in storitev, katerih kraj obdavčitve je v skladu s prvim odstavkom 25. člena ZDDV-1 druga država članica Unije,
- o prodajah blaga na daljavo, če davčni zavezanec ne uporablja posebne ureditve iz 6.b podpoglavja XI. poglavja ZDDV-1,
- o montaži ali instaliranju blaga, opravljenem v drugi državi članici Unije,
- o oproščenih dobavah blaga in storitev brez pravice do odbitka DDV,
- o obračunanem DDV po stopnjah DDV (od dobav blaga in storitev v Sloveniji; od pridobitev blaga iz drugih držav članic Unije; od storitev, prejetih iz drugih držav članic, katerih kraj obdavčitve je Slovenija v skladu s prvim odstavkom 25. člena ZDDV-1; na podlagi samoobdavčitve kot prejemnik blaga in storitev; na podlagi samoobdavčitve od uvoza),
- o nabavah blaga in storitev (nabav blaga in storitev v Sloveniji; nabav blaga in storitev v Sloveniji, od katerih obračuna DDV prejemnik; pridobitev blaga iz drugih držav članic Unije; prejetih storitev iz drugih držav članic Unije, katerih kraj obdavčitve je Slovenija v skladu s prvim odstavkom 25. člena ZDDV-1; oproščenih nabav blaga in storitev ter oproščenih pridobitev blaga znotraj Unije),
- o nabavni vrednosti nepremičnin in nabavni vrednosti drugih osnovnih sredstev,
- o odbitku DDV od nabav blaga in storitev, pridobitev blaga in prejetih storitev iz drugih držav članic Unije po stopnjah DDV,

- o odbitku DDV od pavšalnega nadomestila,
- o obveznosti ali presežku DDV za davčno obdobje,
- o izračunavanju odbitnega deleža,
- glede uveljavljanja zahtevka za vračilo DDV po obračunu DDV.

(3) Davčni zavezanec v obračun DDV za tekoče davčno obdobje vključi tudi naslednje podatke:

- podatke o popravku zneska obračunanega DDV in zneska odbitega DDV zaradi spremembe davčne osnove;
- podatke o popravku zneska obračunanega DDV in odbitka DDV zaradi napak;
- podatke o nastalih razlikah med odbitkom DDV na podlagi začasnega odbitnega deleža in odbitkom DDV, ki bi se smel odbiti glede na dejanski odbitni delež;
- podatke o znesku odbitka DDV, ki ga davčni zavezanec ni odbil v davčnem obdobju, v katerem je razpolagal z računom oziroma carinsko deklaracijo, ampak ga uveljavlja naknadno v skladu z drugim odstavkom 67. člena ZDDV-1;
- podatke o popravku odbitka DDV v skladu s prvim odstavkom 69. člena ZDDV-1.

(4) Davčni zavezanec, ki v tekočem obračunu DDV popravlja napake iz preteklih davčnih obdobij na podlagi samoprijave v skladu z 88.b členom ZDDV-1 ali predloži obračun DDV po izteku predpisanega roka na podlagi samoprijave v skladu z 88.c členom ZDDV-1, v obračunu DDV označi, da gre za popravek ali samoprijavo ter navede davčno obdobje, na katero se znesek popravka ali znesek davčne obveznosti po samoprijavi nanaša, ter vpiše znesek DDV, ki je predmet popravka ali samoprijave.

(5) Davčni zavezanec, ki uporablja posebno ureditev po plačani realizaciji, ugotovi davčno obveznost po podatkih iz:

- izdanih in prejetih računov, ki so izključeni iz posebne ureditve,
- računov po plačani realizaciji, ki so prejeti oziroma izdani v tekočem davčnem obdobju in plačani v tekočem davčnem obdobju, ter
- računov po plačani realizaciji, ki so prejeti oziroma izdani v predhodnih davčnih obdobjih in plačani v tekočem davčnem obdobju.

(6) Davčni zavezanec, ki opravi dobavo rabljenega osnovnega sredstva v skladu s 183. členom tega pravilnika, podatek o znesku prometnega davka, ki ga uveljavlja kot odbitek DDV, zagotovi v svojem knjigovodstvu.«.

15. člen

155. člen se črta.

16. člen

Za 156. členom se doda nov, 156.a člen, ki se glasi:

»156.a člen

(Izjema od obveznosti predložitve obračuna DDV)

Davčni zavezanec iz devetega odstavka 129. člena tega pravilnika nima obveznosti predložitve obračuna DDV.«.

17. člen

Naslov 3. podpoglavja se spremeni tako, da se glasi:

»3. Posebna ureditev za storitve, ki jih opravljajo davčni zavezanci, ki nimajo sedeža v Uniji«.

18. člen

171. člen se spremeni tako, da se glasi:

»171. člen

(Prijava posebne ureditve davčnemu organu)

(1) Davčni zavezanec iz 123. člena ZDDV-1 v prijavi za identifikacijo, poleg podatkov iz drugega odstavka 125. člena ZDDV-1, navede še tržna imena družbe, če se razlikujejo od

njenega imena, državo, v kateri ima sedež, kontaktno osebo, telefonsko številko kontaktne osebe, številko IBAN ali OBAN, številko BIC in datum začetka opravljanja storitev po posebni ureditvi.

(2) Davčni zavezanec predloži prijavo iz prejšnjega odstavka v elektronski obliki, prek sistema eDavki.

(3) Davčni organ vključi davčnega zavezanca iz prvega odstavka tega člena v posebno ureditev z dodelitvijo individualne identifikacijske številke DDV in določi datum začetka uporabe posebne ureditve.«.

19. člen

172. člen se spremeni tako, da se glasi:

»172. člen

(Posebni obračun DDV in plačilo DDV)

(1) Davčni zavezanec iz 123. člena ZDDV-1 predloži posebno obračun DDV v elektronski obliki, prek sistema eDavki.

(2) Davčni zavezanec plača DDV v eurih na bančni račun, razviden v sistemu eDavki.«.

20. člen

173. člen se spremeni tako, da se glasi:

»173. člen

(Zahtevek za vračilo DDV)

Davčni zavezanec, ki na ozemlju Slovenije nabavi blago ali storitve za namene dejavnosti, zajete v posebni ureditvi v skladu z 2. odstavkom 6. poglavja XII. naslova Direktive Sveta 2006/112/ES, v katero je vključen v drugi držav članici, uveljavlja pravico do vračila DDV, ki ga je plačal ob nabavi blaga oziroma storitev ali ob uvozu blaga, v skladu s 74.i členom ZDDV-1 in 115.b členom tega pravilnika, ne glede na točko a) drugega odstavka in šesti odstavek 74.i člena ZDDV-1.«.

21. člen

Naslov 3.a podpoglavja se spremeni tako, da se glasi:

»3.a Posebna ureditev za prodajo blaga na daljavo znotraj Unije, za dobavo blaga v državi članici prek elektronskih vmesnikov, ki omogočajo dobavo, in za storitve, ki jih opravljajo davčni zavezanci, ki imajo sedež znotraj Unije, vendar ne v državi članici potrošnje«.

22. člen

174.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»174.a člen

(Prijava posebne ureditve davčnemu organu)

(1) Davčni zavezanec, ki izpolnjuje pogoje iz 130.b člena ZDDV-1, v prijavi za identifikacijo navede ime, poštni naslov, tržna imena družbe, če se razlikujejo od njenega imena, državo, v kateri ima sedež, če je ta zunaj Unije, elektronski naslov, spletna mesta davčnega zavezanca, kontaktno osebo, telefonsko številko kontaktne osebe, številko IBAN, številko BIC, elektronsko izjavo, da davčni zavezanec nima sedeža v Uniji, oznako, ali je davčni zavezanec elektronski vmesnik in datum začetka uporabe ureditve. V prijavi navede tudi podatke o individualnih identifikacijskih številkah DDV ali, če te niso na voljo, davčne sklicne številke, ki jih dodelijo države članice, v katerih ima davčni zavezanec stalne poslovne enote, razen države članice identifikacije, ter države članice, iz katerih se blago odpošlje ali odpelje, razen države članice identifikacije. V prijavi dodatno navede oznako, ali ima davčni zavezanec stalno poslovno enoto v tej državi članici. V prijavi mora navesti tudi poln poštni naslov in tržno ime stalnih poslovnih enot in krajev, iz katerih se blago odpošlje ali odpelje, v državah članicah, razen tistih v državi članici identifikacije, ter identifikacijske številke DDV, ki jih dodelijo države članice

za davčne zavezanca, ki nimajo sedeža. V prijavi mora davčni zavezanec označiti tudi, ali je del skupine zavezancev za plačilo DDV.

(2) Prijavo iz prejšnjega odstavka predloži v elektronski obliki, prek sistema eDavki.

(3) Davčni organ vključi davčnega zavezanca iz prvega odstavka tega člena v posebno ureditev, pri čemer za identifikacijo uporabi že dodeljeno identifikacijsko številko za DDV davčnemu zavezancu, in določi datum začetka uporabe posebne ureditve. «.

23. člen

174.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»174.b člen

(Posebni obračun DDV in plačilo DDV)

(1) Davčni zavezanec iz 130.b člena ZDDV-1 predloži posebni obračun DDV v elektronski obliki, prek sistema eDavki.

(2) Davčni zavezanec plača DDV v eurih na bančni račun, razviden v sistemu eDavki. «.

24. člen

Za 174.b členom se doda nov, 174.c člen, ki se glasi:

»174.c člen

(Zahtevek za vračilo DDV)

Davčni zavezanec iz tretjega odstavka 130.g člena ZDDV-1 vložil zahtevek za vračilo DDV prek elektronskega portala v državi članici, v kateri je pridobil identifikacijsko številko za DDV ali davčno sklicno številko, na podlagi katere zahteva vračilo. «.

25. člen

Za 174.c členom se dodajo naslov novega 3.b podpoglavja ter novi, 174.d do 174.f člen, ki se glasijo:

»3.b Posebna ureditev za prodajo na daljavo s tretjih ozemelj ali iz tretjih držav uvoženega blaga

174.d člen

(Prijava uporabe posebne ureditve davčnemu organu)

(1) Davčni zavezanec, ki izpolnjuje pogoje iz 130.j člena ZDDV-1 in bo uporabljal posebno ureditev brez posrednika, v prijavi za identifikacijo navede poleg podatkov iz drugega odstavka 130.l člena ZDDV-1 še tržna imena družbe, če se razlikujejo od njenega imena, državo, v kateri ima sedež, kontaktno osebo, telefonsko številko kontaktne osebe, številko IBAN, številko BIC in datum začetka uporabe ureditve. V prijavi navede tudi podatke o individualnih identifikacijskih številkah DDV ali, če te niso na voljo, davčne sklicne številke, ki jih dodelijo države članice, v katerih ima davčni zavezanec stalne poslovne enote, razen države članice identifikacije. V prijavi mora navesti tudi poln poštni naslov in tržno ime stalnih poslovnih enot v državah članicah, razen tistih v državi članici identifikacije.

(2) Posrednik, ki bo uporabljal posebno ureditev iz 6.c podpoglavja XI. poglavja ZDDV-1 v imenu in za račun davčnega zavezanca, ki prodaja na daljavo s tretjih ozemelj in iz tretjih držav uvoženo blago, v prijavi za identifikacijo navede poleg podatkov iz tretjega odstavka 130.l člena ZDDV-1 še tržna imena družbe, če se razlikujejo od njenega imena, državo, v kateri ima sedež, kontaktno osebo, telefonsko številko kontaktne osebe, številko IBAN in številko BIC. V prijavi navede tudi podatke o individualnih identifikacijskih številkah DDV ali, če te niso na voljo, davčne sklicne številke, ki jih dodelijo države članice, v katerih ima posrednik stalne poslovne enote, razen države članice identifikacije. V prijavi mora navesti tudi poln poštni naslov in tržno ime stalnih poslovnih enot v državah članicah, razen tistih v državi članici identifikacije.

(3) Posrednik mora za vsakega davčnega zavezanca, ki ga zastopa, v prijavi navesti poleg podatkov iz četrtega odstavka 130.l člena ZDDV-1 še podatke iz prvega odstavka tega člena.

(4) Prijavo iz prvega in drugega odstavka tega člena predloži davčni zavezanec ali posrednik v elektronski obliki, prek sistema eDavki.

(5) Davčni organ vključi davčnega zavezanca v posebno ureditev z dodelitvijo individualne identifikacijske številke DDV in določi datum začetka uporabe posebne ureditve.

(6) Davčni organ vključi posrednika v posebno ureditev z dodelitvijo individualne identifikacijske številke DDV za vsakega davčnega zavezanca, ki ga zastopa.

174.e člen

(Posebni obračun DDV in plačilo DDV)

(1) Davčni zavezanec ali posrednik davčnega zavezanca iz 130.j člena ZDDV-1 predloži posebni obračun DDV v elektronski obliki, prek sistema eDavki.

(2) Davčni zavezanec plača DDV v eurih na bančni račun, razviden v sistemu eDavki.

174.f člen

(Zahtevek za vračilo DDV)

Davčni zavezanec, ki na ozemlju Slovenije nabavi blago ali storitve za namene dejavnosti, zajete v posebni ureditvi v skladu s 4. oddelkom 6. poglavja XII. naslova Direktive Sveta 2006/112/ES, v katero je vključen v drugi držav članici, uveljavlja pravico do vračila DDV, ki ga je plačal ob nabavi blaga oziroma storitev ali ob uvozu blaga, v skladu s 74.i členom ZDDV-1 in 115.b členom tega pravilnika, ne glede na točko a) drugega odstavka in šesti odstavek 74.i člena ZDDV-1. «.

26. člen

Za 174.f členom se dodata naslov novega 3.c podpoglavja ter nov, 174.g člen, ki se glasita:

»3.c Predložitev posebnega obračuna DDV po prenehanju uporabe posebnih ureditev

174.g člen

(Predložitev posebnega obračuna DDV po prenehanju uporabe posebnih ureditev iz 6.a, 6.b in 6.c podpoglavja XI. poglavja ZDDV-1 v primeru, ko je Slovenija država članica potrošnje)

Davčni zavezanec iz drugega odstavka 122.d člena ZDDV-1 spremembo posebnega obračuna predloži v papirni ali v elektronski obliki prek sistema eDavki, pri čemer poleg razdelka 1 izpolni še razdelek 3 posebnega obračuna. «.

27. člen

V 179. členu se besedilo »obrazec DDV-0 za« črta.

28. člen

Priloga III (obrazec DDV-VTD) se nadomesti z novo Prilogo III (obrazec DDV-VTD), ki je kot Priloga I sestavni del tega pravilnika.

29. člen

V Prilogi VI v obrazcu DDV-P2 se v razdelku IV. Drugi podatki doda novo polje 20 z opisom »Opravljanje dobav/storitev po 130.c členu ZDDV-1 (unijska ureditev VEM)«.

30. člen

Priloga VII (obrazec DDV-P3) se nadomesti z novo Prilogo VII (obrazec DDV-P3), ki kot Priloga II sestavni del tega pravilnika.

31. člen

Priloga VIII (obrazec DDV-O) se črta.

KONČNI DOLOČBI

32. člen

(Začetek uporabe nekaterih določb)

(1) Nov deveti odstavek 129. člena in nov 156.a člen pravilnika ter dopolnjena Priloga VI pravilnika se uporabljajo od 1. julija 2022.

(2) Do začetka uporabe dopolnjene Priloge VI se uporablja Priloga VI Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 141/06, 52/07, 120/07, 21/08, 123/08, 105/09, 27/10, 104/10, 110/10, 82/11, 106/11, 108/11, 102/12, 54/13, 85/14, 95/14, 39/16, 45/16, 86/16, 50/17, 84/18, 77/19, 58/21 in 205/21).

33. člen

(Začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-24/2022/20
Ljubljana, dne 28. januarja 2022
EVA 2022-1611-0001

Mag. Andrej Šircelj
minister
za finance

Priloga I:

»PRILOGA III: obrazec DDV-VTD

Zahtevek za vračilo DDV davčnemu zavezancu s sedežem v tretji državi

Obdobje vračila										
Davčni zavezanec										
Naziv/ime in priimek										
Ulica										
Kraj										
Poštna številka										
Koda države										
Id. št. za DDV ali davčna sklicna št.										
Elektronski naslov										
Pooblaščenec										
Naziv/ime in priimek										
Ulica										
Naselje										
Poštna številka										
Koda države										
Davčna številka										
Elektronski naslov										
Opis poslovne dejavnosti vlagatelja, za katero so pridobljeni blago in storitve										
Dejavnost										
Bančni račun										
Ime lastnika										
Naslov lastnika										
Tip lastnika										
Ime banke										
Naslov banke										
IBAN										
BIC										
Zap. št.	Št. računa	Št. uvoznega dokumenta	Datum izdaje	Naziv dobavitelja	Država dobavitelja	Naslov	Identifikacijska številka za DDV	Koda blaga oz. storitev	Davčna osnova	Znesek DDV
1										
2										
3										
...										

☐

Izjavljam, da v Republiki Sloveniji v času, na katerega se zahtevek nanaša:

(a) nisem opravil nobene dobave blaga oziroma storitev, za katere se šteje, da so bile opravljene v Sloveniji, razen

(*) prevoznih in s prevozom povezanih storitev, za katere velja oprostitve v skladu z 12. točko prvega odstavka 50. člena, 52. do 57. členom ali 58. členom ZDDV-1,

(*) storitev, od katerih mora v skladu s 3. točko prvega odstavka 76. člena ZDDV-1 plačati DDV izključno oseba, za katero so bile opravljene;

(*) storitev iz posebne ureditve iz 6.a podpoglavja XI. poglavja ZDDV-1 oziroma prodaj blaga na daljavo s tretjih ozemelj ali iz tretjih držav uvoženega blaga iz posebne ureditve iz 6.c podpoglavja XI. poglavja ZDDV-1;

(b) se blago oziroma storitve iz zahtevka uporabljajo za opravljanje dejavnosti; (c) so izpolnjeni drugi pogoji iz 62., 63. ter 66. in 67. člena ZDDV-1; (d) so dani podatki resnični.

* Davčni zavezanec se zaveže, da bo povrnil kateri koli po pomoti ali neupravičeno pridobljen znesek DDV.

Podpis davčnega zavezanca

«.

»PRILOGA VII: obrazec DDV-P3

OBRAZEC DDV-P3

ZAHTEVEK ZA IZDAJO IDENTIFIKACIJSKE ŠTEVILKE ZA DDV

[illegible]

11	Šifra in naziv dejavnosti, ki se opravlja v Sloveniji								
12	Datum predvidenega začetka identifikacije za DDV								
13	Datum predvidenega konca identifikacije za DDV								

14	Ime oz. firma davčnega zastopnika										
15	Identifikacijska številka za DDV davčnega zastopnika										
16	Sedež oz. stalno prebivališče davčnega zastopnika										

17	Obdobje trajanja pooblastila o zastopanju (dokazilo o zastopanju je v prilogi)										
18	Ime in priimek odgovorne osebe										
	Davčna številka odgovorne osebe										

	Ime in priimek kontaktne osebe										
19	Davčna številka kontaktne osebe										
	Telefonska številka kontaktne osebe										

* Izpolni davčni zavezanec, ki nima sedeža v Sloveniji, ki opravlja dobave blaga in/ali storitev v Sloveniji ali, ki v Sloveniji opravlja uvoz blaga po postopku 42 ali 63 in imenuje davčnega zastopnika.

PRILOGA VII: obrazec DDV-P3

IV Drugi podatki

20	Prostovoljna vključitev po šestem odstavku 20. člena ZDDV-1
21	Carinski postopek 42 ali 63
22	Dokazila iz četrtega odstavka 129. člena pravilnika so predložena
23	Posebna ureditev – mednarodni občasni cestni prevoz potnikov (dokazila v prilogi)
24	Prostovoljna vključitev po četrtem odstavku 30.f člena ZDDV-1

označi

Potrjujem resničnost podatkov.

Podpis davčnega zavezanca:

V _____, dne _____

«.

USTAVNO SODIŠČE

298. Odločba o razveljavitvi sodbe Višjega sodišča v Ljubljani in delne sodbe Okrožnega sodišča v Ljubljani

Številka: Up-14/21-30

Datum: 13. 1. 2022

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Igorja Ajdnika in Simone Ajdnik, oba Domžale, ki ju zastopa Odvetniška pisarna Robert Preininger, d. o. o., Šmarje pri Jelšah, na seji 13. januarja 2022

odločilo:

Sodba Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cp 250/2020 z dne 11. 5. 2020 in delna sodba Okrožnega sodišča v Ljubljani št. P 442/2018 z dne 9. 7. 2019 se razveljavita in zadeva se vrne Okrožnemu sodišču v Ljubljani v ponovno odločanje.

Obrazložitev

A.

1. Pritožnika sta tožila¹ na ugotovitev ničnosti kreditne pogodbe v švicarskih frankih in sporazuma o zavarovanju denarne terjatve, vračilo denarnega zneska (zatrjevanih preplačil) ter neveljavnost in izbris knjižene hipoteke, ki je služila za zavarovanje obveznosti po kreditni pogodbi. Ničnost navedenih pravnih poslov, ki sta jih sklenila z namenom financiranja nakupa družinskega stanovanja, sta utemeljevala z nepoštenostjo pogodbenega pogoja (valutne klavzule) zaradi kršitve pojasnilne dolžnosti banke ter njene kršitve načela vestnosti in poštenja v povezavi z ravnanjem v slabi veri. Utemeljevala sta tudi obstoj znatnega neravnotežja v pogodbenem razmerju. Ob izhodišču izrazite (finančne, informacijske, strokovne, kadrovske) neenakosti razmerja sta² že v postopku na prvi stopnji za svoj primer med drugim kot posebej upoštevna izpostavila stališča, da: (i) že načelo vestnosti in poštenja³ zahteva od strank pogodbenega razmerja upoštevanje legitimnih interesov nasprotné stranke, pri čemer svobodo urejanja obligacijskih razmerij na najvišji ravni omejuje že Ustava;⁴ (ii) je z vidika socialne funkcije lastnine bančni kredit nujen in prevladujoč način pridobitve denarnih sredstev za nakup stanovanja (eksistenčne dobrine) in je odplačevanje vezano na posameznikove mesečne prihodke v domači valuti; (iii) se socialna funkcija lastnine lahko uresniči le, če potrošniški stanovanjski kredit ne vsebuje prekomernih (na več deset let neomejenih in za stanovanjski kredit neobičajnih) tveganj, ki jih povprečen potrošnik ne more ovrednotiti in obvladati. Pritožnika sta posebej poudarila, da sklenjena kreditna pogodba ogroža njun socialni položaj in tudi možnost osebnostnega razvoja njune družine.

¹ V delu podrednega zahtevka, ki je temeljil na razvezi pogodbe zaradi spremenjenih okoliščin, je bil postopek zaradi umika ustavljen.

² Ob tem sta se sklicevala na stališča v sklepu Višjega sodišča v Mariboru št. I lp 567/2012 z dne 14. 6. 2012 in sklepu št. I lp 289/2017 z dne 14. 6. 2016.

³ Člen 5 Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 20/18 – v nadaljevanju OZ) in tudi 24. člen Zakona o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZVPot), ki je veljal v trenutku sklepanja kreditne pogodbe v obravnavanem primeru.

⁴ Sklicevala sta se na 2. in 33. člen v zvezi s 67. in 50. členom Ustave.

2. V postopku sta zagovarjala stališče, da banka ni izpolnila svoje pojasnilne dolžnosti na podlagi kriterijev, ki jih je v sodni praksi razvilo Sodišče Evropske unije (v nadaljevanju SEU).⁵ Menila sta, da bi ju banka morala obvestiti vsaj o tem, kako bi na obroke za odplačilo kreditov lahko vplivala zelo velika depreciacija domače valute (in povečanje tujih obrestnih mer). Posebej sta izpostavila, da za izpolnitev pojasnilne dolžnosti ne zadošča zgolj formalna in jezikovna razumljivost pogodbenega pogoja v povezavi z informacijo o možnosti tečajnega nihanja. Opozarjala sta tudi, da ima zaradi anuitetnega načina odplačevanja (z manjšim delom odplačila glavnice v začetni fazi) že manjša začetna depreciacija⁶ zelo velike finančne posledice. Navajala sta, da je šlo za kompleksen finančni instrument z enostransko⁷ in teoretično neomejeno porazdelitvijo tveganja, ki ga nista (bila) sposobna ustrezno ovrednotiti. Banka jima v takšnih razmerah z anuitetnimi načrti, ki so temeljili na obrestni meri in tečajnem razmerju ob sklenitvi pogodbe, ne bi smela dajati občutka, da lahko možnosti za »dolgoročni uspeh« predvidita na podlagi predhodnih tečajnih gibanj. Ob tem naj bi bilo ključno že kvalificirano poznavanje valutnega trga in povezanih tveganj na strani banke, kar pa naj ne bi bilo odvisno od bolj ali manj izražene zmožnosti napovedovanja tovrstnih gibanj. Pritožnika sta poudarjala, da sta za najem kredita zastavila lastno stanovanjsko nepremičnino in v posel nista vstopala s presežnim kapitalom, pri čemer je bila banka seznanjena z njunim premoženjskim položajem, ki ni dopuščal bistvenega povečanja obveznosti iz kreditne pogodbe.

3. Sodišče prve stopnje je tožbeni zahtevek pritožnikov zavrnilo. Na podlagi Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, 21. 4. 1993 – v nadaljevanju Direktiva 93/13/EGS) in ob sklicevanju na sodno prakso Vrhovnega sodišča⁸ je menilo, da se v primeru jasnega in razumljivega pogodbenega pogoja (valutne klavzule) ne presoja njegova (ne)poštenost. Vrhovno sodišče je odločalo ob izhodišču, da ZVPot izrecno ne določa, ali je mogoča presoja nepoštenosti jasnega in razumljivega glavnega predmeta pogodbe. Po mnenju Vrhovnega sodišča⁹ bi bila razlaga, ki bi dopuščala presojo nepoštenosti jasnega in razumljivega glavnega pogodbenega pogoja, preširoka in nesmiselna, saj bi močno posegla v pogodbeno avtonomijo strank. Glavni predmet pogodbe je namreč prav tisto, kar sta imeli stranki pred

⁵ Sklicevala sta se na sodbi SEU v zadevah *Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai proti OTP Jelzálogbank Zrt*, C-26/13, z dne 30. 4. 2014 in *Ruxandra Paula Andricu in drugi proti Banca Românească SA*, C-186/16, z dne 20. 9. 2017 (v nadaljevanju *Andricu*).

⁶ Primeroma sta glede na teoretično neomejeno tveganje navajala vsaj vzorčni izračun padca EUR proti švicarskemu franku v višini 3% znotraj prvega leta odplačevanja in (v prvi pripravljalni vlogi) tudi zahtevo po predložitvi več različnih simulacij materializacije tveganja.

⁷ Navajala sta, da je bila banka pri poslu dvojno zavarovana. Glede valutnega tveganja je bila zavarovana na podlagi lastnih obveznosti upravljanja tveganj iz bančne zakonodaje (85. člen Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 104/04 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZBan) oziroma 155. člen kasnejše različice istega zakona (Uradni list RS, št. 99/10 – uradno prečiščeno besedilo, 52/11 – popr., 35/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13 in 96/13 – ZBan-1)). Pred nezmožnostjo odplačila kredita je bila zavarovana tudi s hipoteko na nepremičnini.

⁸ Sodišče se je sklicevalo na sklepe Vrhovnega sodišča št. II Ips 137/2018 z dne 25. 10. 2018, št. II Ips 141/2017 z dne 18. 10. 2018, št. II Ips 201/2017 z dne 7. 5. 2018 in št. II Ips 195/2018 z dne 25. 10. 2018.

⁹ Pomen pojasnilne dolžnosti (jasnosti in razumljivosti pogoja) pri postopku presoje je Vrhovno sodišče obravnavalo predvsem v sklepu št. II Ips 201/2017 (zlasti 24.–26. točka obrazložitve). Primerjaj tudi sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 137/2018 (20. točka obrazložitve) in sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 195/2018 (43.–46. točka obrazložitve).

očmi in s čimer sta izrecno soglašali. Če bi zakonodajalec želel, da je po sklenitvi pogodbe vselej mogoče uveljavljati nepoštenost glavnega predmeta pogodbe, bi moral to izrecno določiti. Vrhovno sodišče se je v prid takšni razlagi oprlo tudi na načelo lojalne razlage. Po njegovem mnenju je tako pravilnejša razlaga, da je presoja nepoštenosti glavnega predmeta pogodbe mogoča le, če je bil določen nejasno (kakor to ureja Direktiva 93/13/EGS). V nasprotnem primeru (tj. če je določilo o glavnem predmetu pogodbe jasno) pa je odločilno, da je stranka z vsebino pogodbe soglašala, zato se na nepoštenost posamičnih dogovorov ne more sklicevati.

4. Glede standarda pojasnilne dolžnosti se je sodišče prve stopnje sklicevalo na sodno prakso SEU¹⁰ in med drugim izrecno zapisalo, da seznanjenost z možnostjo nihanja tečaja ne zadošča, saj se zahteva tudi zmožnost potrošnika oceniti potencialno znatne ekonomske posledice takega pogoja za njegove finančne obveznosti.¹¹ Po mnenju sodišča je bilo (ob formalni jezikovni razumljivosti) pomembno, »ali je bilo valutno tveganje tožeči stranki [pritožnikoma] predstavljeno na način, da je lahko predvidela, da lahko ob sklepanju pogodbe ugoden kredit zaradi spremembe referenčne obrestne mere ali/in spremembe tečajnega razmerja med valutama švicarskega franka in [v trenutku sklepanja pogodbe še] SIT postane zanj neugoden, in da je to tveganje sprejel.«¹² Sodišče je ugotovilo, da je bila v obravnavanem primeru pojasnilna dolžnost izpolnjena, saj je bila pogodba zapisana v jasnem in razumljivem jeziku, banka pa je enakovredno predstavila kredit v tuji in domači valuti, povezavo valutne klavzule (in referenčne obrestne mere) z višino obroka in grafe preteklega gibanja tečajnega razmerja. Na podlagi dokazne ocene (zaslišanja tožnikov, drugih kreditorejmalcev ter uslužbencev banke) je ugotovilo, da »je bilo tožnikoma valutno tveganje predstavljeno na dovolj jasn in ustrezen način in da sta ga razumela.«¹³ Takšen zaključek po mnenju sodišča podpira tudi vprašanje pritožnikov bančnemu referentu, »ali višina bodočih obrovov lahko ogrozi obstoj štiričlanske družine glede na to, da gre za dolgoročni kredit.«¹⁴ Če se pritožnika ne bi zavedala tveganja, takšnih vprašanj po mnenju sodišča prav gotovo ne bi zastavljala. Ob opori na sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 195/2018 je sodišče prve stopnje zapisalo, da je bistvo zadeve *Andriciuc* predvsem v tem, da mora biti stopnja informiranja potrošnikov določene intenzivnosti, ne pa v predpisovanju točno določenega načina informiranja (npr. z izdelavo grafov in izračunov). Pretiran način informiranja bi lahko vodil do točke prenasičenosti z informacijami in odpiral vrata morebitnim manipulacijam. Sodišče je menilo, da bi delovanje valutnega mehanizma tožnikoma moralo biti znano tudi na podlagi dejstva, da se je tečaj že od podpisa pogodbe do izplačila glavnice gibal v njuno korist. Zapisalo je tudi, da kredit z valutno klavzulo ni kompleksen produkt, kombinacija daljše ročnosti kredita, variabilne obrestne mere in tuje valute pa ne utemeljuje drugačne presoje pojasnilne dolžnosti (in sama po sebi tudi ne pomeni ničnosti posla).

5. Sodišče je opravilo tudi presojo nepoštenosti pogodbenega pogoja v okviru zahtev Direktive 93/13/EGS. Ob tem je za presojo (ne)dobrovernosti banke po mnenju sodišča ključno, da banka tudi kot bančni strokovnjak ni mogla predvideti, da se valutno tveganje dolgoročno ne bo realiziralo v korist kreditorejmalcev. Ker banka z informacijami o gibanju ni vnaprej razpolagala in o tem (z izjemo morda trditve, da gre za stabilno valuto) ni dajala določnih jamstev, po mnenju sodišča ni ravnala v slabi veri. Tudi banka je s sklenitvijo pogodbe prevzela valutno tveganje in si je bila v skladu z bančno zakonodajo dolžna zagotoviti ustrezno financiranje.

Sprememba valutnega razmerja zanj torej naj ne bi pomenila dobička. Ker banka tožnikov ni zavajala in sama ni imela špekulativnih namenov, po mnenju sodišča tudi ni mogoče govoriti o kršitvi načela vestnosti in poštenja. Tudi aleatornost, četudi bi bilo tveganje precejšnje ali celo neobvladljivo, po mnenju sodišča ne pomeni, da je pogodba nedopustna.

6. V pritožbi sta pritožnika opozarjala, da drugi odstavek 4. člena Direktive 93/13/EGS, ki iz presoje poštenosti izvzema opredelitev glavnega predmeta pogodbe, kadar je ta določen jasno in razumljivo (je torej pojasnilna dolžnost izpolnjena), ni bil prenesen v nacionalni pravni red. Zato naj bi bilo stališče prvostopenjskega sodišča, da se takšna presoja ne opravi, materialnopravno zmotno. ZVPot naj bi namreč zahteval presojo nepoštenosti glavnega predmeta pogodbe tudi v primeru, če je ta določen jasno in razumljivo. Ob tem sta se pritožnika sklicevala na izhodišče minimalne harmonizacije iz 8. člena Direktive 93/13/EGS in sodbo SEU v zadevi *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid proti Ausbanc*, C-484/08, z dne 3. 6. 2010. V smislu izhodišča pogojevanja ali omejevanja presoje nepoštenosti z neizpolnitvijo pojasnilne dolžnosti naj bi bila zmotna tudi sodna praksa Vrhovnega sodišča,¹⁵ na katero se je sklicevalo prvostopenjsko sodišče.

7. Pritožnika sta opozarjala, da se je v zvezi s presojo pojasnilne dolžnosti prvostopenjsko sodišče v nasprotju s sodno prakso SEU¹⁶ ob jezikovni razumljivosti pogodbenega pogoja oprlo predvsem na ugotovitev, da ju je banka seznanila z valutnim tveganjem in možno spremembo tečaja. Po mnenju pritožnikov torej prvostopenjsko sodišče ni upoštevalo nujne zahteve po njuni seznanitvi z zelo veliko depreciacijo in njenim vplivom na obroke odplačevanja kreditne obveznosti. V zvezi s presojo nepoštenosti sta ob sklicevanju na Obvestilo Komisije – Smernice glede razlage in uporabe Direktive Sveta 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL C 323, 27. 9. 2019 – v nadaljevanju Smernice) opozarjala, da je ključno, ali bi lahko banka, če s potrošnikom lojalno in pravično posluje, razumno pričakovala, da bi potrošnik tak pogoj sprejel v okviru posamičnih pogajanj. V tem okviru sta izrazila stališče, da je merilo dobre vere objektiviziran element, ki ob upoštevanju strokovnega znanja in izkušenj banke med drugim vključuje tudi presojo skladnosti s poštenimi in pravičnimi tržnimi praksami, ki v zadostni meri upoštevajo zakonite interese potrošnika. Pritožnika sta opozarjala, da sklicevanje prvostopenjskega sodišča na zgolj subjektivno (ne)zmožnost banke predvideti gibanje tečaja ne zadošča. Ponovila sta tudi upoštevna (ustavnopravna) izhodišča presoje, navedena v 1. in 2. točki obrazložitve te odločbe, do katerih naj se prvostopenjsko sodišče ne bi opredelilo. Menila sta, da mora sodišče upoštevne določbe razlagati tudi ob upoštevanju izpostavljenih ustavnih izhodišč, s čimer se zagotavlja *ex tunc* odprava posledic neustreznega bančnega produkta ob izhodišču pomanjkljivih informacij s strani banke (pozitivna obveznost varstva).

8. Sodišče druge stopnje je pritožbo pritožnikov zavrnilo in potrdilo prvostopenjsko sodbo. Ob sklicevanju na prakso Vrhovnega sodišča¹⁷ je soglašalo z izhodiščem prvostopenjskega sodišča, da se presoja nepoštenosti glavnega predmeta pogodbe opravi le v primerih, ko ta ni določen jasno in razumljivo. Ob izhodišču sodbe SEU v zadevi *Andriciuc* je soglašalo s presojo prvostopenjskega sodišča o izpolnjeni pojasnilni dolžnosti. S tem ko se je prvostopenjsko sodišče oprlo na sodno prakso Vrhovnega sodišča, mu po mnenju pritožbenega sodišča ni bilo treba posebej odgovarjati na vse posamezne navedbe oziroma argumente pritožnikov,

¹⁰ Sodbi SEU, navedeni v opombi 5 te odločbe.

¹¹ Točka 24 obrazložitve prvostopenjske sodbe.

¹² Točka 27 obrazložitve prvostopenjske sodbe.

¹³ Točka 36 obrazložitve prvostopenjske sodbe.

¹⁴ Prav tam.

¹⁵ Opomba 8 te odločbe.

¹⁶ Opomba 5 te odločbe.

¹⁷ Sodišče se je ob sodbah, navedenih v opombi 8 te odločbe, dodatno sklicevalo še na sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 32/2019 z dne 23. 1. 2020.

ki jih je Vrhovno sodišče v sodni praksi že zavrnilo. To bi moralo storiti le, če bi pritožnika izkazala, da s katerim od teh argumentov Vrhovno sodišče ni bilo soočeno oziroma da je z vidika njegovih že razčlenjenih stališč kakšen argument radikalno nov. Sodišče druge stopnje je soglašalo tudi s stališčem prvostopenjskega sodišča, da pogodbeni pogoj ni nepošten. Banka po mnenju pritožbenega sodišča ni ravnala v slabi veri, ker ni mogla vedeti in predvideti, da se bo tečaj v dobi odplačevanja tako močno spremenil v breme tožnikov (oziroma tožnika tega nista izkazala). Kreditna pogodba po mnenju sodišča v trenutku sklenitve ni vsebovala znatnih neravnotežij med pravicami in obveznostmi v škodo kreditodjemalcev. Banke in kreditodjemalci so se po mnenju sodišča morali in mogli zavedati valutnega tveganja, in sicer ne le njegove realnosti, temveč tudi tega, da se bo tveganje v dolgi dobi odplačevanja kredita vsaj deloma skoraj z gotovostjo uresničilo. Po drugi strani je po mnenju sodišča sicer treba upoštevati, da (zlasti za strokovnjake) ne gre za popolno nenapovedljivost gibanja tečaja, saj je vpliv nekaterih dejavnikov gotovo predvidljiv. Kljub temu vednosti banke o posameznih konkretnijših okoliščinah in njihovih vplivih naj ne bi bilo mogoče kar domnevati (niti ne na temelju splošnih opozoril Banke Slovenije, ki se v upoštevnem obdobju niso uresničila). Sodišče opozarja, da je imel v konkretnem primeru največji vpliv na gibanje valutnega para (z vidika obeh strank) enostranski ukrep švicarske centralne banke v letu 2015, ki v trenutku sklepanja pogodbe ni bil predvidljiv. Vrhovno sodišče je predlog za dopustitev revizije zavrnilo.

9. Pritožnika uveljavljata kršitev drugega odstavka 14. člena ter 22., 23., 25., 33. in 67. člena (v zvezi z 2. členom) Ustave ter 1. člena Prvega protokola h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP). V izhodišču opozarjata na temeljna izhodišča presoje, ki jih sodišča niso upoštevala. Navajata, da je bil kredit namenjen nakupu stanovanja (doma) kot osnovne eksistenčne dobrine, ki pomeni materialno podstat za uresničevanje svobodnega življenja družine in torej za uresničevanje socialne funkcije lastnine. Opozarjata, da je bila zaradi vnesenega pogodbenega elementa neomejenega tveganja (tuje valute) dejanska narava kreditnega razmerja po svojem bistvu diametralno nasprotna in v tem smislu socialno nefunkcionalna. Tuja valuta naj namreč ne bi služila valorizaciji kreditne obveznosti, temveč naj bi v dolgoročno razmerje dejansko vnesla element neomejenega tveganja v povezavi z zavajajočim videzom ugodnosti, ki je bil pogojen z nižjo obrestno mero (LIBOR namesto EURIBOR). S tem naj bi bila pritožnika, ki sta želela le financirati temelj svojega osebnega in družinskega življenja, potisnjena v nestabilno okolje verjetnosti velike izgube, v katerem obstaja resno tveganje učinka dolžniške spirale in revščine. Neomejeno valutno tveganje naj bi bilo tudi očitno v nasprotju z utemeljenimi pričakovanji povprečnega potrošnika po stabilnem stanovanjskem kreditiranju v reguliranem in nadzorovanem bančnem okolju. Na drugi strani naj bi bila banka, ki vedno ugotavlja kreditno sposobnost potrošnika, seznanjena z njegovimi mesečnimi prihodki in dejstvom, da lahko potrošnik realno obvladuje le manjši del nihanj valutnega para. Kredit naj bi bil zato lahko pošten do potrošnika in socialno funkcionalen le, če je anuiteta skozi daljše obdobje relativno stabilna in ne pride do pomembnejšega odstopanja, ki ga povprečni potrošnik ne pričakuje in ga, realno gledano, ne more pokriti s tekočimi prilivi. Ustavni vidik takšnega položaja po mnenju pritožnikov zahteva presojo in utrjuje stališče o nepoštenosti pogodbenega razmerja.

10. Pritožnika menita, da materialnopravno izhodišče, ki presojo nepoštenosti glavnega predmeta pogodbe pogojuje z neizpolnjeno pojasnilno dolžnostjo, posega v načelo zaupanja v pravo ter nasprotuje pravu Evropske unije (v nadaljevanju EU) in sodni praksi SEU. V tej zvezi se sklicujeta na sklepne predloge generalnega pravobranilca v zadevi

Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA, C-125/18, z dne 10. 9. 2019, ki jih vidita kot nadaljevanje sodbe SEU v zadevi *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid proti Ausbanc*. Poudarjata, da po mnenju generalnega pravobranilca izhodišče minimalne harmonizacije (8. člen Direktive 93/13/EGS) nasprotuje temu, da lahko nacionalno sodišče uporabi drugi odstavek 4. člena Direktive 93/13/EGS na način, da odreče presojo (ne)poštenosti glavnega predmeta pogodbe, ki je določen jasno in razumljivo. Sodišča tako ne bi smela zanemariti dejstva, da drugi odstavek 4. člena Direktive 93/13/EGS ni bil prenesen v nacionalno zakonodajo, s čimer je zagotovljena višja stopnja varstva, kot jo v okviru minimalne harmonizacije zagotavlja Direktiva 93/13/EGS. Pritožnika tudi obširno utemeljujeta očitno napačnost takšnega stališča in sodne prakse Vrhovnega sodišča zgolj z vidika razlage nacionalnega prava, ki takšne omejitve presoje ne predvideva. Sklicujeta se tudi na obvestilo Vlade na podlagi 8.a člena Direktive 93/13/EGS, ki je upoštevalo presojo glavnega predmeta pogodbe tudi v primeru, ko je ta določen jasno in razumljivo.

11. Z očitkom arbitrarnosti in neobrazloženosti pritožnika nasprotujeta tudi presoji sodišč v zvezi z vsebino pojasnilne dolžnosti glede na standard, ki ga je vzpostavilo SEU v zadevi *Andrić*. Poudarjata, da sta se sodišči (ob jezikovni razumljivosti pogodbenega besedila) v navedenem delu presoje oprli zgolj na obstoj informacij o možnosti nihanja valutnega para, kar izrecno ne zadošča za izpolnitev standarda pojasnilne dolžnosti. Predstavljeni grafi preteklega gibanja naj bi imeli v okoliščinah dolgoročnega in neomejenega tveganja ravno nasprotni (zavajajoč) učinek. Pritožnika menita, da bi morala biti opozorjena na dejanske posledice možnosti zelo velike depreciacije domače valute, v kateri sta s tekočimi prihodki odplačevala obroke kreditne obveznosti, in navajata, da so sodišča (ob opori na sodno prakso Vrhovnega sodišča¹⁸) z odstopom od sodne prakse SEU tudi neposredno posegla v pristojnost SEU. Uveljavljata tudi kršitev pravice do opredelitve, med drugim, v zvezi z njunimi trditvami o: (i) neomejenosti tveganja z asimetrično porazdeljeno možnostjo uspeha v pogodbenem razmerju; (ii) dejanski enostranski porazdelitvi tveganja ob zavarovanju banke pred valutnim tveganjem in tveganjem neplačila; (iii) njuni nezmožnosti ocene tveganja ter odsotnosti tovrstnega opozorila s strani banke; (iv) posebnem bremenu ob zgodnji depreciaciji domače valute glede na obdobje odplačevanja; (v) nižji obrestni meri LIBOR v primerjavi z EURIBOR in s tem povezani predvideni nižji anuiteti ob zavajajočem učinku prikaza preteklih tečajnih nihanj. Menita tudi, da je bila dokazna ocena pričevanja predlaganih prič in njunega zaslišanja v povezavi s predloženim listinskim dokaznim gradivom (letakom banke in informacijskim gradivom avstrijskega nadzornega organa) arbitrarna. Navajata še, da pri vzpostavitvi zanju neugodne prakse Vrhovnega sodišča¹⁹ zaradi predhodno javno izražene podpore Francetu Arharju (predsedniku uprave UNICREDIT BANKE SLOVENIJA, d. d., Ljubljana v obdobju sklepanja kreditnih pogodb v švicarskih frankih) na županskih volitvah leta 2006 ne bi smel sodelovati sodnik Jan Zobec.

12. Ustavno sodišče je s sklepom št. Up-14/21 z dne 1. 7. 2021 sklenilo, da ustavno pritožbo sprejme v obravnavo. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21 – v nadaljevanju ZUstS) je o sprejemu obvestilo Višje sodišče v Ljubljani, skladno z drugim odstavkom istega člena ZUstS pa je ustavno pritožbo poslalo v odgovor nasprotni stranki iz pravde.

13. Nasprotna stranka iz pravde v odgovoru navaja, da v obravnavanem primeru kljub uresničitvi valutnega tvega-

¹⁸ V zvezi s sklicevanjem sodišč na sodno prakso Vrhovnega sodišča glej opombi 8 in 17 te odločbe.

¹⁹ Prav tam.

nja v škodo pritožnikov zaradi obratnega učinka referenčne obrestne mere ni prišlo do nesorazmernega povečanja njune kreditne obveznosti. Sama naj bi ob tem zaradi dolžnosti vzdrževanja nevtralne valutne pozicije²⁰ lahko utemeljeno pričakovala prihodke le v delu pribitka obresti. Opozarja, da so krediti v tuji valuti še vedno dovoljeni po Direktivi 2014/17/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. februarja 2014 o potrošniških kreditnih pogodbah za stanovalniške nepremičnine in spremembi direktiv 2008/48/ES in 2013/36/EU ter Uredbe (EU) št. 1093/2010 (UL L 60, 28. 2. 2014 – v nadaljevanju Direktiva 2014/17/EU) in Zakonu o potrošniških kreditih (Uradni list RS, št. 77/16 – v nadaljevanju ZPotK-2).²¹ Sklicuje se na odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) v zadevi *Antonopoulou proti Grčiji* z dne 19. 1. 2021, v kateri je ESČP posebej poudarilo tudi možnost konverzije, in opozarja na lastne navedbe v pravnem postopku, da pritožnika želje po konverziji nista niti zatrijevala, čeprav je sama od leta 2006 naprej to možnost omogočala neodvisno od izrecno predvidene pogodbene možnosti.

14. Nasprotna stranka opozarja tudi, da je v skladu z Direktivo 93/13/EGS, sodno prakso SEU²² in Vrhovnega sodišča²³ presoja nepoštenosti glavnega predmeta pogodbe izključena v primeru njegove jasnosti in razumljivosti. Opozarja, da SEU ni sledilo sklepnim predlogom generalnega pravobranilca v zadevi *Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA*, C-125/18. Čeprav je sicer dopustna višja nacionalna raven varstva potrošnikov, je ta lahko kvečjemu v domeni nacionalnega prava, ki naj bi na zakonski ravni takšno širšo presojo izključevalo.²⁴ Nasprotna stranka opozarja, da obvestilo Vlade na podlagi 8.a člena Direktive 93/13/EGS za sodišča ni zavezujoče, pri čemer naj bi iz zakonodajnega gradiva k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu potrošnikov²⁵ izhajal namen uskladitve z Direktivo 93/13/EGS v celoti.

15. Po mnenju nasprotne stranke pritožnika neutemeljeno nasprotujeta tudi presoji sodišč v zvezi z vsebino pojasnilne dolžnosti. Nasprotna stranka opozarja, da je bilo Priporočilo Evropskega odbora za sistemska tveganja z dne 21. septembra 2011 o dajanju posojil v tujih valutah (UL C 342, 22. 11. 2011 – v nadaljevanju Priporočilo ESRB), na katero se sklicuje SEU v zadevi *Andriciuc*, izdano leta 2011, torej več kot šest let po sklenitvi kreditne pogodbe v obravnavanem primeru. Vsebina Priporočila ESRB naj bi bila v delu zahteve prikaza velike depreciacije domače valute in povečanja referenčne obrestne mere na obrok kredita tudi strožja od Direktive 2014/17/EU, ki se sicer ne uporablja za

kreditne pogodbe, sklenjene pred 21. 3. 2016.²⁶ Po naziranju nasprotne udeleženke sta sodišči tudi v zvezi z vsebinsko presojo nepoštenosti sledili prvemu odstavku 3. člena Direktive 93/13/EGS. Zaradi relativne stabilnosti valutnega para do leta 2010 naj nasprotna udeleženka večjih historičnih nihanj niti objektivno ne bi mogla predstaviti, objektivno nemogoče obveznosti napovedovanja gibanja tečajev pa naj ji ne bi nalagal noben predpis. Nasprotna udeleženka navaja, da je SEU v zadevi *Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA*, št. C-125/18 z dne 3. 3. 2020 štel, da informacije o gibanju indeksa obresti v preteklih dveh koledarskih letih in njegovi zadnji vrednosti omogočajo potrošniku objektivno predstavo o ekonomskih posledicah uporabe takega indeksa.²⁷

16. Ustavno sodišče je odgovor nasprotne udeleženke poslalo pritožnikoma. Ta v odgovoru ponavljata, da je za presojo nepoštenosti ključno objektivno vedenje banke kot finančnega strokovnjaka o velikem valutnem tveganju v okoliščinah dolgoročnega kredita in ne subjektivna (ne)zmožnost predvidevanja tečajnega gibanja. Ob tem se sklicujeta na sodbo SEU v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, v kateri je SEU ob pomembnosti strokovnega znanja poklicnega dajalca kredita zapisalo tudi, da se v primeru neizpolnjene zahteve po preglednosti zdi, da pogodbeni pogoji v primerljivem primeru potrošniku nalagajo nesorazmerno tveganje v primerjavi s prejetimi storitvami in zneskom kredita, saj je posledica uporabe teh pogojev ta, da mora potrošnik nositi stroške gibanja terminskih menjalnih tečajev.²⁸ V okoliščinah uresničitve tečajnega tveganja za potrošnika, ki ni nevtralizirano z razliko v obrestni meri, ob upoštevanju zlasti zahteve po preglednosti, ki izhaja iz 5. člena Direktive 93/13/EGS, tako naj ne bi bilo mogoče šteti, da je lahko prodajalec ali ponudnik, če s potrošnikom transparentno posluje, razumno pričakoval, da bi potrošnik takšne pogoje sprejel v okviru posamičnih pogajanj.²⁹ Z vidika položaja povprečnega potrošnika in nezavezujoče narave nedovoljenih pogodbenih pogojev pritožnika utemeljujeta tudi neupoštevnost (v obravnavanem primeru sicer pogodbeno nepredvidene) možnosti konverzije. Posebej opozarjata na stališče ESČP, da bi morala država ob finančni krizi, ki je še posebej prizadela Grčijo, sprejeti ukrepe, s katerimi bi preprečila, da bi na tisoče ljudi, ki so najeli hipotekarne kredite, prevzelo nesorazmerna tveganja in bremena.³⁰ Po mnenju pritožnikov je s tem ESČP bremena iz naslova tovrstnih kreditnih pogodb ocenilo kot nesorazmerna, kar bi moralo toliko bolj veljati v primeru, ko krediti niso zavarovani.

17. Pritožnika poudarjata, da SEU tudi v novejši sodni praksi³¹ vztraja pri vsebini standarda *Andriciuc* z vidika vsebine pojasnilne dolžnosti. Zahteve po preglednosti tako naj ne bi bilo mogoče izpolniti s tem, da se potrošniku posredujejo informacije, četudi obširne, če temeljijo na domnevi stabilnosti valutnega razmerja,³² pri čemer naj bi šlo v njunem primeru za predstavitev grafov v obdobju relativne stabilnosti. Številčne simulacije naj bi bile lahko koristne informacije le, če prispevajo k temu, da posamezni potrošnik razume dejanski obseg dolgoročnega tečajnega tveganja in potencialno znatnih negativnih ekonomskih posledic.

18. Nasprotna udeleženka v odgovoru ponavlja navedbe o nevtralizaciji učinka valutnega tveganja z obrestno mero ter normativna izhodišča presoje na temelju zadeve *Andriciuc* in prakse Vrhovnega sodišča, ki naj bi jih sodi-

²⁰ Nasprotna udeleženka se ob tem sklicuje na 85. člen ZBan.

²¹ Člen 52 ZPotK-2 določa, da ima potrošnik pravico do pretvorbe kredita iz tuje valute v domačo, kadar vrednost skupnega zneska kredita, ki ga še mora plačati, ali vrednost rednih plačil odstopa za več kot 10 % od vrednosti, ki bi veljala, če bi se uporabljal menjalni tečaj ob sklenitvi kreditne pogodbe za nepremičnino.

²² Sklicuje se na zadevo *Andriciuc*.

²³ Sodbe, navedene v opombah 8 in 17 te odločbe.

²⁴ Dolžnost preizkusa jasnosti in razumljivosti po mnenju nasprotne udeleženke izhaja že iz 22. člena ZVPot, ki naj bi v zvezi s 23. členom navedenega zakona že v okviru jezikovne razlage izključeval presojo (ne)poštenosti jasno in razumljivo dogovorjenega glavnega predmeta pogodbe. Ničnostna sankcija drugega odstavka 23. člena ZVPot naj bi se tako lahko nanašala le na pogodbene pogoje, ki ustrezajo opredelitvi pogodbenega pogoja iz 22. člena. Ta pa naj bi izključevala pogodbene določbe, ki so bile potrošniku jasne in razumljive in s katerimi je potrošnik soglašal. V takem primeru naj namreč ne bi šlo za pogodbene pogoje, ki bi jih določil ponudnik v smislu 22. člena ZVPot, temveč za pogodbene pogoje, ki sta jih stranki v okviru pogodbene svobode in z informiranim soglasjem vključili v pogodbo.

²⁵ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu potrošnikov, prva obravnava, EPA 335 - III, Poročevalec Državnega zbora RS, št. 81/02, str. 3 in naslednje.

²⁶ Tako prvi odstavek 43. člena Direktive 2014/17/EU.

²⁷ Sodba SEU v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, C-609/19, z dne 10. 6. 2021, 54. točka obrazložitve.

²⁸ Prav tam, 69. točka obrazložitve.

²⁹ Prav tam, 70. točka obrazložitve.

³⁰ Prav tam, 76. točka obrazložitve.

³¹ Prav tam, 49.–51. točka obrazložitve in tam navedena sodna praksa.

³² Pritožnika opozarjata, da se SEU po analogiji sklicuje na predhodne sodbe v združenih zadevah (prav tam, 96. točka obrazložitve).

šči v obravnavanem primeru tudi upoštevali. Ponavlja tudi stališče o pomenu možnosti konverzije ter primerja položaj pritožnikov z dejanskim stanjem in normativnimi izhodišči iz odločitve ESČP v zadevi *Antonopoulou proti Grčiji*. Meni, da stališča sodbe SEU v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE* za obravnavani primer niso neposredno uporabljiva, ker da se navedena zadeva SEU nanaša na poseben finančni izdelek »*Helvet Immo*« s fiksno obrestno mero (v višini 4,95 odstotka letno) in ne na kredit z valutno klavzulo s tržno referenčno obrestno mero. V primeru izdelka »*Helvet Immo*« naj menjalni tečaj ne bi vplival na obroke, ki so bili fiksni v EUR, temveč na višino neodplačanega dolga, ki se je najprej izrazila v podaljšanju trajanja obdobja odplačevanja. Kreditotjemalec v primeru izdelka »*Helvet Immo*« tudi ni imel možnosti izključitve izpostavljenosti valutnemu tveganju pred potekom obdobja 5 let, prehod na domačo valuto pa naj bi bil pogojen z uporabo višje fiksne obrestne mere.³³ Nasprotna udeleženka navaja tudi, da je bil izdelek »*Helvet Immo*« sklenjen v letu 2009, ko je finančna kriza že nastopila, in dolžnost upoštevanja predvidljivih ekonomskih okoliščin³⁴ povezuje tudi z vidikom ekonomske krize, ki v obravnavanem primeru ni upošteven. V navedeni zadevi SEU nasprotna udeleženka vidi tudi potrditev stališča sodišč, da za izpolnitev informacijske dolžnosti niso predpisane formalne zahteve, pri čemer številčne simulacije niso obvezne za izpolnitev zahteve po preglednosti in niti niso nujno koristne.

B. – I.

Izhodišča presoje

19. Pritožnika v izhodišču navajata, da sodišči pri načinu (s pogojevanjem presoje nepoštenosti z neizpolnjeno pojasnilno dolžnostjo) in vsebini (vsebinski pojasnilne dolžnosti in (ne)poštenosti pogoja) presoje nista upoštevali temeljnih (ustavnopravnih) izhodišč obravnavanega razmerja, na katere sta opozarjala ves čas postopka:³⁵ (i) da je šlo za stanovanjski kredit za financiranje stanovanja (doma) družine kot osnovne eksistenčne dobrine in torej za uresničevanje socialne funkcije lastnine v smislu zagotavljanja materialne podlage za svobodno družinsko življenje; (ii) da servisiranje kredita s tekočimi prejemki družine po pričakovanih povprečnega potrošnika zahteva varno in stabilno financiranje; (iii) da je bil v obravnavano razmerje v nasprotju z zahtevo po stabilnosti z elementom tuje valute vnesen element neomejenega tveganja, ki ga nista zmogla ovrednotiti; (iv) da je bil njun finančni položaj za banko, ki je bila zoper valutno tveganje zavarovana, popolnoma transparenten. Kršitev pravice do opredelitve tako med drugim uveljavljata v zvezi s svojimi trditvami o: (i) neomejenosti sprejetega tveganja z asimetrično porazdeljeno možnostjo uspeha v pogodbenem razmerju; (ii) dejanski enostranski porazdelitvi tveganja ob zavarovanju banke pred valutnim tveganjem in tveganjem neplačila; (iii) lastni nezmožnosti ocene tveganja ter odsotnosti tovrstnega opozorila s strani banke; (iv) posebnem bremenu ob zgodnji depreciaciji domače valute glede na obdobje odplačevanja; (v) nižji obrestni meri LIBOR v primerjavi z EURIBOR in prikazani nižji anuiteti ob zavajajočem učinku prikaza stabilnih tečajnih nihanj v preteklosti. S sklicevanjem na izhodišče minimalne harmonizacije Direktive 93/13/EGS in ob opori na sodno prakso SEU³⁶ v ustavni

pritožbi ponavljata stališče iz rednega sodnega postopka, da je v nacionalnem pravnem redu zagotovljena višja raven varstva, ki zahteva presojo nepoštenosti glavnega predmeta pogodbe tudi v primeru izpolnjene pojasnilne dolžnosti. V zvezi z vsebinsko presojo pojasnilne dolžnosti pritožnika posebej opozarjata, da sta sodišči odločali v nasprotju z vsebino tega standarda, kot ga je SEU izoblikovalo v zadevi *Andriciuc*. Navajata, da sta se sodišči (ob jezikovni razumljivosti pogodbenega besedila) v navedenem delu presoje oprli zgolj na obstoj informacij o možnosti nihanja valutnega para, kar izrecno ne zadošča za izpolnitev standarda pojasnilne dolžnosti. Ob tem naj ne bi upoštevali ključnega merila navedene sodbe, ki je v zagotovitvi informacije o posledicah možnosti zelo velike depreciacije domače valute, v kateri sta pritožnika s tekočimi prihodki odplačevala obroke kreditne obveznosti, in naj se do tega merila ne bi opredelili.

20. Izpodbijani sodbi slonita na dveh samostojnih nosilnih stališčih, ki lahko tudi vsako zase utemeljuje zavrnitev zahtevka pritožnikov. Prvo stališče je sestavljeno iz izhodišča, (i) da se (ne)poštenost glavnega predmeta pogodbe (valutne klavzule) v primeru izpolnjene pojasnilne dolžnosti sploh nikoli ne presoja, in (ii) ocene, da je bila pojasnilna dolžnost v obravnavanem primeru izpolnjena. Z drugim stališčem pa je sodišče opravilo vsebinsko presojo pogodbenega pogoja (valutne klavzule) in ugotovilo, da ni bil nepošten. Po ustaljeni ustavnosodni presoji mora pritožnik v primeru, ko izpodbijana sodna odločba temelji na dveh (ali več) nosilnih stališčih, za uspeh z ustavno pritožbo izkazati protiuustavnost obeh (oziroma vseh) stališč.³⁷ Izhodišče prava EU, da mora sodišče vselej³⁸ preveriti jasnost in razumljivost pogodbenega pogoja (tudi izpolnjenost pojasnilne dolžnosti), ki se nanaša na glavni predmet pogodbe,³⁹ in povezanost pomena tega izhodišča s presojo (ne)poštenosti pogodbenega pogoja,⁴⁰ bi dopuščalo omejitev presoje Ustavnega sodišča le na zatrjevane kršitve v povezavi s presojo standarda pojasnilne dolžnosti. Zaradi precedenčnega pomena ustavnopravnih vprašanj, ki jih v različnih korakih presoje odpirata obe stališči sodišč, se je Ustavno sodišče odločilo, da bo preizkusilo obe stališči sodišč v celoti.

21. Splošna svoboda ravnanja (35. člen Ustave) daje posamezniku pravico, da »razpolaga sam s seboj« in s tem, kar mu je kot osebi lastno, brez zunanjih vplivov; za posameznika je namreč pomembno, da izbere svoj življenjski slog, da razvije svojo osebnost in da živi tako, kot se sam odloči.⁴¹ Splošna svoboda ravnanja temelji v jamstvu nedo-

³⁷ Odločbe Ustavnega sodišča št. Up-23/09 z dne 17. 2. 2011 (Uradni list RS, št. 21/11), št. Up-2595/08 z dne 23. 9. 2010 (Uradni list RS, št. 86/10) in št. Up-688/05 z dne 7. 6. 2007 (Uradni list RS, št. 55/07, in OdlUS XVI, 89).

³⁸ Torej ne glede na (ne)prenos drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS.

³⁹ Navedeno izhaja iz zahteve po jasnem in razumljivem besedilu, ki je vsebovana v 5. členu Direktive 93/13/EGS (prim. sodbo SEU v zadevi *Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA*, 46. in 47. točka obrazložitve).

⁴⁰ Neizpolnjevanje zahtev glede preglednosti je namreč lahko del presoje nedovoljenosti pogodbenega pogoja (tako SEU v sodbah v zadevi *Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság proti Invitel Távközlési Zrt*, C-472/10, z dne 26. 4. 2012, 1. točka izreka ter 30. in 31. točka obrazložitve, ter v zadevi *Constructora Principado SA proti Joséju Ignaciu Menéndezu Álvarezu*, C-226/12, z dne 16. 1. 2014, 27. točka obrazložitve) in lahko celo pomeni nedovoljenost (tako SEU v sodbi v zadevi *Verein für Konsumenteninformation proti Amazon EU Sàrl*, C-191/15, z dne 28. 7. 2016, 2. točka izreka in 65.–71. točka obrazložitve). Kljub temu so lahko pogodbeni pogoji, ki so popolnoma pregledni, nedovoljeni v smislu prvega odstavka 3. člena Direktive 93/13/EGS zaradi svoje neuravnotežene vsebine (prim. sklep SEU v zadevi *Katalin Sebestyén proti Zsolt Csaba Kóvári in drugim*, C-342/13 z dne 3. 4. 2014, 34. točka obrazložitve).

⁴¹ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-218/07 z dne 26. 3. 2009 (Uradni list RS, št. 27/09, in OdlUS XVIII, 12), 10. točka obrazložitve.

³³ V zvezi z navedenim se nasprotna udeleženka sklicuje na sodbo SEU v združenih zadevah *VB in drugi proti BNP Paribas Personal Finance SA ter AV in drugi proti BNP Paribas Personal Finance SA in Procureur de la République*, C-776/19 do C-782/19, z dne 10. 6. 2021, 11. točka obrazložitve.

³⁴ Sodba SEU v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, 68. točka obrazložitve.

³⁵ Prim. 1., 2., 6. in 7. točko obrazložitve te odločbe.

³⁶ V tej zvezi opozarjata na sodbo SEU v zadevi *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid proti Ausbanc* in sklepne predloge generalnega pravobranilca v zadevi *Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA*.

takljivosti človekove telesne in duševne celovitosti ter njegove zasebnosti in osebnostnih pravic.⁴² Navedene pravice imajo posebno tesno zvezo s človekovim dostojanstvom⁴³ in torej pripoznanjem zmožnosti samostojnega odločanja.⁴⁴ Možnost poklicnega in osebnega razvoja, vključno z doseganjem in razvojem statusa, položaja oziroma ugleda v življenjskem okolju so ob nesporni pomembnosti eksistenčne varnosti neločljivi elementi, ki opredeljujejo dostojanstvo in osebnost vsakega posameznika.⁴⁵ Splošna svoboda ravnanja, ki se v civilnopравни sferi izraža tudi preko pogodbene svobode,⁴⁶ je pogojena z družbeno vpetostjo in torej tudi z načelom socialne vključenosti,⁴⁷ ki je sestavni del načela socialne države iz 2. člena Ustave. Čeprav to načelo ne ureja neposredno človekovih pravic in temeljnih svoboščin, se pri opredelitvi njihove vsebine kot temeljno vrednostno izhodišče ustavne ureditve lahko izraža v večji ali manjši meri, kar vpliva na razlago vsebine navedenih pravic in svoboščin, zagotovljenih z Ustavo.⁴⁸ V večji meri se to načelo izraža v primerih, ki jih je (jezikovno ali vrednostno)⁴⁹ predvidel že ustavodajalec, vendar tudi v primeru splošne

svobode ravnanja iz 35. člena Ustave, ki se sicer v temelju povezuje z njenim negativnim statusom,⁵⁰ ni brez pomena. Izrazitejša je v primeru večplastno asimetričnih razmerij⁵¹ in eksistenčnih razpolaganj, ko lahko z normativno močjo ustavnega vrednostnega izhodišča z obveznostjo varstva v pozitivnem pomenu celo povratno (so)določa in (so)pogojuje možnost uresničevanja splošne svobode ravnanja v življenjski stvarnosti.⁵² Tako splošna svoboda ravnanja ne zavezuje samo zakonodajalca, temveč tudi sodno vejo oblasti, ki jo po ustaljeni ustavnosodni presoji zavezuje dolžnost ustavnoskladne razlage.⁵³

22. Pravici pritožnikov do opredelitve in do obrazloženosti sodne odločbe iz 22. člena Ustave v skladu z ustaljeno ustavnosodno presojo ustreza obveznost sodišča, da vse navedbe stranke vzame na znanje, da pretehta njihovo relevantnost in dopustnost ter da se do tistih navedb, ki so za odločitev lahko bistvenega pomena in so dopustne, v obrazložitvi tudi opredeli. Za zagotovitev ustavne pravice do poštenega sojenja kot tudi za zagotovitev zaupanja v sodstvo je velikega pomena, da stranka, tudi če njenemu zahtevku ali pravnemu sredstvu ni ugodeno, lahko spozna, da se je sodišče z njenimi argumenti seznanilo in jih obravnavalo, in da ne ostane v dvomu, ali jih morda ni enostavno prezrlo.⁵⁴ Pravica do opredelitve se nanaša tudi na pravna vprašanja.⁵⁵ Iz te pravice pa ne izhaja obveznost sodišča, da se opredeli do tistih navedb stranke, ki za odločitev o zadevi niso bistvene ali so očitno neutemeljene.⁵⁶ Pri tem sodišče ni dolžno posebej odgovarjati na vsak pravni argument stranke, dolžno pa se je opredeliti vsaj do nosilnih pravnih naziranj stranke, ki so dovolj argumentirana, ki niso očitno neutemeljena in ki za odločitev v zadevi po razumni presoji sodišča niso nerelevantna.⁵⁷ Kadar instančno sodišče pritrdi pravni naziranj nižjega sodišča, je sicer zahteva po obrazloženosti odločbe načeloma lahko nižja od siceršnje zahteve po obrazloženosti sodnih odločb,⁵⁸ vendar to lahko velja le,

⁴² Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-283/99 z dne 20. 3. 2003 (Uradni list RS, št. 33/03, in OdlUS XII, 19), 10. točka obrazložitve.

⁴³ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-1082/12 z dne 29. 5. 2014 (Uradni list RS, št. 43/14, in OdlUS XX, 35), 9. točka obrazložitve.

⁴⁴ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-407/14 z dne 14. 12. 2016 (Uradni list RS, št. 2/17, in OdlUS XXI, 37), 11. točka obrazložitve.

⁴⁵ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-183/97 z dne 10. 7. 1997 (OdlUS VI, 183), 24. točka obrazložitve.

⁴⁶ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-199/02 z dne 21. 10. 2004 (Uradni list RS, št. 124/04, in OdlUS XIII, 65), 22. točka obrazložitve. Tudi sklep Ustavnega sodišča št. Up-91/01 z dne 21. 1. 2002 (OdlUS XI, 124), 3. točka obrazložitve.

⁴⁷ Primerjaj odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-178/10 z dne 3. 2. 2011 (Uradni list RS, št. 12/11, in OdlUS XIX, 17), v kateri je Ustavno sodišče že sprejelo stališče, da socialni minimum zagotavlja tudi možnost sodelovanja v družbenem, kulturnem in političnem življenju (25. točka obrazložitve).

⁴⁸ Ustavno sodišče je tako že večkrat poudarilo, da skrajno liberalistično pojmovanje podjetništva ne bi bilo v skladu z Ustavo (glej npr. odločbe št. U-I-16/98 z dne 5. 7. 2001, Uradni list RS, št. 62/01, in OdlUS X, 144; št. U-I-228/00 z dne 8. 11. 2001, Uradni list RS, št. 96/01, in OdlUS X, 182; št. U-I-131/04 z dne 21. 4. 2005, Uradni list RS, št. 50/05, in OdlUS XIV, 24; št. U-I-293/04 z dne 6. 10. 2005, Uradni list RS, št. 93/05, in OdlUS XIV, 73; št. U-I-189/10 z dne 15. 3. 2012, Uradni list RS, št. 27/12). Zapisalo je tudi, da mora imeti lastnina poleg individualistične funkcije tudi funkcijo za celotno družbeno skupnost. Lastnikova pravica mora v svoji socialni funkciji služiti tudi uresničevanju svobode in osebnostnega razvoja drugih oziroma celotne družbene skupnosti (odločba št. U-I-40/06 z dne 11. 10. 2006, Uradni list RS, št. 112/06, in OdlUS XV, 70, 14. točka obrazložitve). Ob tem je treba upoštevati, da je ustavnopravni pojem lastnine širši od lastninske pravice v stvarnopravnem pomenu, saj varuje vse pravice, ki pomenijo uresničevanje človekove svobode na premoženjskem področju (odločbi št. Up-156/98 z dne 11. 2. 1999, Uradni list RS, št. 17/99, in OdlUS VIII, 118, in št. U-I-199/02 z dne 21. 10. 2004, Uradni list RS, št. 124/04, in OdlUS XIII, 65). Tudi zakonsko ureditev odpravnine v delovnem pravu je Ustavno sodišče, izhajajoč tudi iz načela socialne države, že postavilo v kontekst (socialno pravične) porazdelitve bremena v zvezi s presežnimi delavci med delavce, delodajalce in državo (odločba št. Up-63/03 z dne 27. 1. 2005, Uradni list RS, št. 14/05, 11/06 – popr., in OdlUS XIV, 32, 10. točka obrazložitve).

⁴⁹ Tako v primeru pravice do socialne varnosti (50. člen Ustave), socialne funkcije lastnine (67. člen Ustave), posebnega varstva otrok (56. člen Ustave) in vrednostno posebej očitno tudi v okviru drugih pravic, pri katerih so družbena vpetost, soodvisnost in sobivanje s potrebo po pozitivnem varstvu posebej poudarjeni (npr. pravica do zdravstvenega varstva iz 51. člena Ustave, pravica do varstva družine iz tretjega odstavka 53. člena Ustave, pravica do izobrazbe in šolanja iz 57. člena Ustave).

⁵⁰ Torej v smislu sfere svobode posameznika, ki je varovana pred oblastnimi posegi države.

⁵¹ Ustavno sodišče je tako že v odločbi št. U-I-51/90 z dne 14. 5. 1992 (Uradni list RS, št. 29/92, in OdlUS I, 33), ko je šlo za presojo zakonske ureditve konkurenčne klavzule v delovnopravnem pogodbenem razmerju, zavzelo stališče, da načelo socialne države zahteva upoštevanje interesov šibkejše stranke. Posledično je bila ureditev, ki je dopuščala omejitve delavčeve svobodne izbire poklica in svobodne gospodarske pobude po prenehanju delovnega razmerja brez nadomestila, tudi v nasprotju z načelom socialne države. Podobno je Ustavno sodišče tudi v primeru stanovanjskega najemnega razmerja že presodilo, da je izravnavajoč poseg zakonodajalca v ta razmerja tudi v skladu z načelom socialne države (sklep št. U-I-287/96 z dne 13. 5. 1999, OdlUS VIII, 101, 11. točka obrazložitve).

⁵² Na načelni ravni o obeh vidikih svobode (pozitivnem in negativnem) prim. I. Berlin, *Liberty*, Oxford University Press, Oxford 2002, str. 30–59 in 166–217. Prim. tudi odločitev ESČP v zadevi *Antonopoulou proti Grčiji*, 76. točka obrazložitve, ki sicer pozitivno obveznost države obravnava le na sistemski ravni in na temelju 1. člena Prvega protokola k EKČP.

⁵³ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-492/11 z dne 9. 5. 2013 (Uradni list RS, št. 47/13), 6. točka obrazložitve, in sklep Ustavnega sodišča št. Up-39/94 z dne 4. 4. 1995 (OdlUS IV, 147), 3. točka obrazložitve.

⁵⁴ Prim. odločbi Ustavnega sodišča št. Up-373/97 z dne 22. 2. 2001 (Uradni list RS, št. 19/01, in OdlUS X, 108), 9. točka obrazložitve, in št. Up-305/15 z dne 27. 10. 2016, 14. točka obrazložitve.

⁵⁵ Tako odločba Ustavnega sodišča št. Up-373/97, 9. točka obrazložitve.

⁵⁶ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-2012/08 z dne 5. 3. 2009 (Uradni list RS, št. 22/09, in OdlUS XVIII, 65), 6. točka obrazložitve.

⁵⁷ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-373/97, 9. točka obrazložitve.

⁵⁸ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-1381/08 z dne 23. 9. 2009 (Uradni list RS, št. 80/09), 10. točka obrazložitve.

če je iz sodbe nižjega sodišča mogoče razbrati razloge za sporno pravno stališče in se je nižje sodišče že opredelilo do upoštevnih trditev in pravnih naziranj stranke. Ob tem je z vidika vsebine in obsega dolžnosti do opredelitve in dolžnosti do obrazložene sodne odločbe pomembno tudi spoštovanje načela ustavnoskladne razlage⁵⁹ ter v okviru upoštevanja Direktive 93/13/EGS z izhodiščem minimalne harmonizacije tudi spoštovanje načela lojalne razlage prava EU.□

B. – II.

Presoja prvega stališča: glede pomena pojasnilne dolžnosti

23. Sodišči sta se v zvezi s stališčem, da se (ne)poštenost glavnega pogodbenega pogoja v primeru izpolnjene pojasnilne dolžnosti (jasnega in razumljivega pogodbenega pogoja) sploh ne presoja, sklicevali na Direktivo 93/13/EGS in sodno prakso Vrhovnega sodišča.⁶⁰ Soglašali sta s stališčem Vrhovnega sodišča, ki je (tudi ob opori na načelo lojalne razlage nacionalnega prava s pravom EU) v bistvu štel, da bi bila razlaga, ki bi dopuščala presojo nepoštenosti jasnega in razumljivega⁶¹ glavnega pogodbenega pogoja, preširoka in nesmiselna, saj bi močno posegla v pogodbeno avtonomijo strank; glavni predmet pogodbe sta namreč stranki imeli pred očmi in sta z njim izrecno soglašali. Zakonodajalec bi zato moral širšo presojo izrecno predvideti.⁶² Glede na to se Ustavno sodišče v obravnavani zadevi, čeprav ne presoja njegove odločitve, opredeljuje tudi do navedenih stališč Vrhovnega sodišča, seveda ob upoštevanju okoliščin obravnavanega primera.

24. Ker Direktiva 93/13/EGS ob izhodišču minimalne harmonizacije in upoštevanju sodne prakse SEU dopušča strožje nacionalno ravnanje, in sicer tako, da se presoja nedovoljenosti lahko razteza na jasen in razumljiv glavni predmet pogodbe,⁶³ načelo lojalne razlage v povezavi z Direktivo 93/13/EGS ne more utemeljiti stališča, da je (ne)poštenost pogodbenega pogoja v primeru izpolnjene pojasnilne dolžnosti (jasnosti in razumljivosti pogodbenega pogoja) vselej pravno nepomembna za odločitev.

25. Z vidika Ustave ni sprejemljiva razlaga, ki bi pomenila kršitev človekove pravice ali temeljne svobosčine.⁶⁴ Pogodbena svoboda strank, s katero Vrhovno (v konkretni zadevi Višje in okrožno) sodišče utemeljuje omejitve presoje na vprašanje jasnosti in razumljivosti pogodbenega pogoja (izpolnitve pojasnilne dolžnosti), je v sferi zasebnega prava po ustaljeni ustavnosodni presoji izraz splošne svobode ravnanja iz 35. člena Ustave.⁶⁵ V pogodbenem pravu posamezniki s sprejemanjem pravic in obveznosti avtonomno razpolagajo z lastnimi (tudi ustavno varovanimi) položaji. Na ta način se lahko »samoomejujejo« in si (so)določajo ustavnopravno varovano sfero. Sodna veja oblasti je v skladu s splošno svobodo ravnanja ta razpolaganja dolžna pripoznati in varovati ter zato vanje načeloma ne sme posegati. Vendar pa navedena zahteva izraža le negativni (»obrambni«) vidik pogodbene svobode. Ta pa je zaradi učinkovitega izvrševanja splošne svobode ravnanja v družbeni stvarnosti postavljen v medsebojno vrednostno sodoločanje s pozitivnim vidikom pogodbene svobode.

26. Navedeno je posebej poudarjeno prav v okoliščinah obravnavanega razmerja banke s potrošnikom, ko gre za iz-

razito (informacijsko, premoženjsko, strokovno) asimetrično razmerje. V takem razmerju ni absolutno izključena možnost čezmerne (ali izključne) uveljavitve interesov močnejše stranke in s tem nevarnost udejanjanja zgolj navidezne avtonomnosti.⁶⁶ Takšno je tudi načelno izhodišče zakonodajalca pri urejanju varstva potrošnikov. Ob upoštevanju dolžnosti ustavnoskladne razlage sta morali sodišči v obravnavanem primeru odgovoriti na vprašanje, ali je na pogodbeni avtonomiji utemeljeno stališče Vrhovnega sodišča⁶⁷ upoštevno tudi v okoliščinah obravnavanega primera na način, da presoja nepoštenosti pogodbenega pogoja pravno ni pomembna, ker je ZVPot v primeru jasnega in razumljivega glavnega predmeta pogodbe sploh ne zahteva. V obravnavanem primeru sta pritožnika navajala, da (i) je šlo za stanovanjski kredit za nakup osnovne eksistenčne dobrine (doma) za življenje in razvoj njune družine; (ii) je šlo za neobičajno, nepredvidljivo in neomejeno tveganje za stanovanjski kredit, ki ga (v nasprotju z banko) nista mogla ovrednotiti in obvladati; (iii) se je kredit ob transparentnosti njunega premoženjskega položaja odplačeval s tekočimi prihodki družine v domači valuti, kar je zato ogrozilo socialni položaj in možnost osebnostnega razvoja njune družine. S tem sta opozarjala na posebno občutljivost lastnega položaja glede na naravo obravnavanega razmerja z banko. Zatrjevala sta, da sta s presojanim bančnim kreditnim poslom, ki ga bistveno opredeljuje valutna klavzula, materialno podstat eksistence svoje družine (smiselno s finančnim vzvodom⁶⁸) izpostavila neobičajnemu, nepredvidljivemu in neomejenemu tveganju mednarodnega valutnega trga.

27. Z zgornjimi navedbami sta pritožnika uveljavljala okoliščine, ki po vsebini lahko utemeljujejo zahtevo po pozitivnem varstvu na temelju splošne svobode ravnanja (35. člen Ustave), kot ga narekuje spoštovanje načela socialne države (2. člen Ustave).⁶⁹ To pomeni, da sta opozarjala prav na zahtevo po vrednotenju pozitivnega vidika pogodbene svobode.⁷⁰ Ta se v obravnavanem primeru izraža kot obveznost vrednotenja potrebe pravnega varstva (presoje nepoštenosti) na temelju njunega širšega pravnega položaja. V tem okviru ni vnaprej izključen pomen zatrtjevanje posebne (eksistenčne) občutljivosti zaradi nakupa družinskega doma, tvegane narave sklenjenega pravnega posla z banko kot finančnim strokovnjakom ter potencialno izjemno škodljivih posledic posla za njun socialni položaj, osebni razvoj in družinsko življenje. V teh okoliščinah splošna svoboda ravnanja za učinkovitost njenega izvrševanja zahteva vsaj obravnavo in vrednotenje teh okoliščin v okviru pozitivnega vidika pogodbene svobode. Slednji je tako v okoliščinah obravnavanega primera postavljen v razmerje praktične konkordance z njegovim negativnim vidikom, s katerim se na ustavnopravni ravni medsebojno vrednostno (so)določa in omejuje.

28. Pozitivni vidik pogodbene svobode kot izraz splošne svobode ravnanja je treba vrednotiti in upoštevati pri razlagi zakonskega prava z vidika jamstva presoje (ne)poštenosti potrošniške kreditne pogodbe. To pomeni, da ga je sodišče dolžno postaviti v razmerje do sicer tudi varovanega negativnega vidika pogodbene svobode. Pojmovanje pogodbene svobode z osredotočenjem izključno na njen negativni vidik namreč pomeni nevarnost zanikanja svobode s sred-

⁵⁹ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-492/11, 6. točka obrazložitve.

⁶⁰ Prim. opombe 8, 9 in 17 te odločbe.

⁶¹ Torej takšnega, pri katerem je izpolnjena tudi pojasnilna dolžnost.

⁶² Prim. opombe 8, 9 in 17 te odločbe.

⁶³ Sodba SEU v zadevi *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid*, 41. točka obrazložitve in naslednje.

⁶⁴ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-492/11, 6. točka obrazložitve.

⁶⁵ Prim. 21. točko obrazložitve te odločbe.

⁶⁶ Podobno v sferi civilnega prava tudi sklepa prvega senata nemškega Zveznega ustavnega sodišča št. 1 BvR 26/84 z dne 7. 2. 1990 (BVerfGE 81, 242) in št. 1 BvR 567, 1044/89 z dne 19. 10. 1993 (BVerfGE 89, 214).

⁶⁷ Opombe 8, 9 in 17 te odločbe.

⁶⁸ Torej v smislu, da je tečajno nihanje povečalo dolgovane obveznosti (in ne zmanjšalo obstoječe premoženje).

⁶⁹ Prim. 21. točko obrazložitve te odločbe.

⁷⁰ Prav tam.

stvom, ki naj bi to svobodo zagotavljalo. Hkrati pomeni tudi spregled vrednostnega načela socialne države kot splošnega ustavnega načela. Ustavnopravno torej ni mogoče nujno vnaprej zaključiti, da je izpolnjena pojasnilna dolžnost kot del izravnave večplastne asimetrije edina upoštevana pozitivna razsežnost splošne svobode ravnanja. Takšna absolutizacija negativnega vidika pogodbene svobode v okoliščinah obravnavanega primera pomeni prav ustavnopravno nedopustno pojmovanje pogodbene svobode, ki potrošnika ne glede na osebne okoliščine ter naravo posla pri izrazito tvegani ključni življenjski odločitvi kot negativno eksternalijo povsem prepusti prostemu trgu. Kategorično stališče sodišč, da pozitivni vidik splošne svobode ravnanja, v tem primeru vprašanje presoje (ne)poštenosti pogodbenega pogoja ob izpolnjeni pojasnilni dolžnosti (jasnosti in razumljivosti pogodbenega pogoja), nikdar ne more biti pravno upošteven, je torej v nasprotju s splošno svobodo ravnanja iz 35. člena Ustave.

29. Pritožnika sta na pritožbeni stopnji opozarjala, da drugi odstavek 4. člena Direktive 93/13/EGS ni bil neposredno prenesen v nacionalni pravni red, zaradi česar naj bi bila na nacionalni ravni ob izhodišču minimalne harmonizacije in sodbe SEU v zadevi *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid proti Ausbanc* zahtevana presoja nepoštenosti pogodbenega pogoja tudi v primeru, če je ta določen jasno in razumljivo. Ustavno sodišče se na tem mestu ne opredeljuje do vsebine navedenega pravnega naziranja, a ugotavlja, da opozorilo na odsotnost (neposrednega) prenosa drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS v povezavi z minimalno harmonizacijo in dopustnostjo širše presoje na ravni te direktive po razumni pravni presoji ni očitno neutemeljeno in do te mere vnaprej neupoštevno brez dimenzije prava EU,⁷¹ da od pritožbenega sodišča na podlagi pravice do izjave ne bi zahtevalo vsaj obrazloženega odgovora. Ker se sodišči do teh navedb nista opredelili, sta prekršili 22. člen Ustave.

B. – III.

Presoja prvega stališča: glede vsebine standarda pojasnilne dolžnosti

30. Pojasnilna dolžnost je ne glede na svoj pomen v postopku vselej predmet presoje.⁷² Naloga sodnega odločanja je, da v pravi meri, a vselej ustavno skladno, napolni vsebino pojasnilne dolžnosti ob upoštevanju vseh okoliščin primera. V okoliščinah obravnavanega večplastno asimetričnega razmerja banke s potrošnikom lahko presoja pojasnilne dolžnosti pomeni (sploh edino) varstvo pred zgolj formalnim izrazom potrošnikove volje in torej pred nevarnostjo navidezne avtonomnosti (in s tem torej dejanske heteronomnosti) pravnega urejanja.⁷³ Avtonomna izbira je, tudi pojmovana zgolj v njenem negativnem pomenu, namreč nujno⁷⁴ pogojena z razumevanjem (ali vsaj možnostjo razumevanja) posledic izbire. Če pomeni odločilen korak presoje, se jedro

njene vsebine v bistveni meri povezuje z jamstvom splošne svobode ravnanja, saj z izravnavo informacijske asimetrije za potrošnika pomeni branik njegove subjektivitete pri sklepanju pravnega posla s spornim pogodbenim pogojem. V tem primeru je pravica pritožnikov, da se sodišče opredeli do upoštevanih navedb in do obrazložene sodne odločbe, (ter na drugi strani ustrezna dolžnost sodišč) še posebej poudarjena.

31. Jasnost in razumljivost v smislu drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS (ter v tem okviru vprašanje pojasnilne dolžnosti) sta ob izhodišču minimalne harmonizacije⁷⁵ avtonomna pravna pojma pravnega reda EU, katerih razlaga je v izključni pristojnosti SEU. Ko se nacionalno sodišče v postopku, ki ga vodi, sreča z vprašanjem, katerega rešitev je v izključni pristojnosti SEU, in je to sodišče na vprašanje že odgovorilo, mora pri presoji, skladno z načelom lojalne razlage, upoštevati v sodbi opredeljena merila, s katerimi so opredeljeni pojmi iz prava EU. To pomeni, da mora ugotoviti dejstva, ki so v okoliščinah konkretnega primera pomembna za uporabo danih meril iz sodbe SEU, in nato podati razloge, zakaj ugotovljena dejstva v konkretnem primeru utemeljijo izpolnjenost meril, ki opredeljujejo določen pravni pojem iz prava Evropske unije.⁷⁶ O vsebini pravnega standarda pojasnilne dolžnosti se je SEU že velikokrat izreklo.

32. Sistem varstva, ki je vzpostavljen z Direktivo 93/13/EGS, temelji na izhodišču, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske sposobnosti in ravni obveščenosti.⁷⁷ Zahtevo po transparentnosti je zato po stališču SEU treba razlagati široko.⁷⁸ Tako mora nacionalno sodišče ob upoštevanju vseh okoliščin, ki so obstajale v času sklenitve pogodbe, preučiti, ali je bil potrošnik v tej zadevi obveščen o vseh elementih, ki bi lahko vplivali na obseg njegove obveznosti in na podlagi katerih lahko presodi predvsem skupne stroške svojega kredita.⁷⁹ Ob sklicevanju na vsebino Priporočila ESRB je SEU v okviru razlage pojma pojasnilne dolžnosti poudarilo, da bi morale vsebovane informacije vsebovati vsaj to, kako bi na obroke za odplačilo kredita vplivala zelo velika deprecijacija zakonitega plačilnega sredstva države članice, v kateri ima kreditojemalec stalno prebivališče, in povečanje tujih obrestnih mer.⁸⁰ Pojasnila morajo biti takšne narave, da lahko povprečen potrošnik na njihovi podlagi oceni potencialno znatne ekonomske posledice takega pogoja za njegove finančne obveznosti.⁸¹ Kreditojemalec mora biti na eni strani jasno obveščen o tem, da se je s sklenitvijo kreditne pogodbe v tuji valuti izpostavil valutnemu tveganju, za katero obstaja verjetnost, da ga bo, ekonomsko gledano, težko prevzel nase v primeru znižanja vrednosti valute, v kateri prejema dohodke, v razmerju do tuje valute, v kateri

⁷⁵ Prim. 8. člen Direktive 93/13/EGS.

⁷⁶ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-150/13 z dne 23. 1. 2014 (Uradni list RS, št. 14/14, in OdlUS XX, 32), 11. točka obrazložitve.

⁷⁷ Prim. sodbo SEU v zadevi *Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA*, 50. točka obrazložitve in tam navedena sodna praksa.

⁷⁸ Prim. sodbe SEU v zadevah *Árpád Kásler, Hajnalka Kásler-né Rábai proti OTP Jelzálogbank Zrt*, 71. in 72. točka obrazložitve, ter *Maria Bucura proti SC Bancpost SA*, C-348/14, z dne 9. 7. 2015, 52. točka obrazložitve.

⁷⁹ Zadeva *Andrić*, 47. točka obrazložitve.

⁸⁰ Tako sodbi SEU v zadevah *Andrić*, 49. točka obrazložitve, in *OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt proti Teréz Ilyés, Emil Kiss*, C-51/17, z dne 20. 9. 2018, 74. točka obrazložitve in tam navedena sodna praksa.

⁸¹ Tako SEU v sodbah v zadevah *Andrić*, 51. točka obrazložitve, in *Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA*, 51. točka obrazložitve in tam navedena sodna praksa.

⁷¹ Iz sklepnih predlogov generalnega pravobranilca v zadevi SEU *Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA* tako na primer izhaja celo obratni zaključek. V skladu z navedenimi sklepnimi predlogi načelo transparentnosti zajema celostni pravni položaj potrošnika in nacionalno sodišče zaradi načela transparentnosti ne more uporabiti drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS z namenom, da ne presoja morebitne nepoštenosti pogodbenega pogoja, ki je sestavljen v jasnem in razumljivem jeziku in ki zadeva glavni predmet pogodbe, če nacionalni zakonodajalec te določbe ni prenesel v svoj pravni red.

⁷² Prim. 20. točko obrazložitve te odločbe.

⁷³ Podobno v sferi civilnega prava tudi sklepa prvega senata nemškega Zveznega ustavnega sodišča št. 1 BvR 26/84 z dne 7. 2. 1990 (BVerfGE 81, 242) in št. 1 BvR 567, 1044/89 z dne 19. 10. 1993 (BVerfGE 89, 214).

⁷⁴ Ali gre hkrati tudi za zadostni pogoj, je odvisno od presoje pomena pojasnilne dolžnosti pri presoji in od vrednotenja pozitivnega in negativnega vidika pogodbene svobode v posameznem primeru.

je bil kredit odobren.⁸² Na drugi strani mora banka navesti mogoče spremembe menjalnih tečajev in tveganja v zvezi s sklenitvijo kredita v tujih valutah.⁸³ Posebej pomembna so pojasnila o tveganjih kreditateljca v primeru velikega znižanja vrednosti valute, ki je zakonito plačilno sredstvo v državi članici njegovega stalnega prebivališča, in zvišanja tuje obrestne mere.⁸⁴ Ni dovolj, da se potrošniku omogoči le, da razume, da lahko glede na nihanja menjalnega tečaja gibanje paritete med obračunsko valuto in valuto plačila povzroči neugodne posledice za njegove finančne obveznosti, ampak mu je treba omogočiti tudi, da v okviru sklenitve kredita v tuji valuti razume dejansko tveganje, ki mu je izpostavljen v celotnem pogodbenem obdobju v primeru velikega znižanja vrednosti valute, v kateri prejema dohodek, glede na obračunsko valuto.⁸⁵ Kot vse druge informacije v zvezi z obsegom potrošnikove obveznosti, ki jih je sporočil prodajalec ali ponudnik, morajo številčne simulacije prispevati k temu, da potrošnik razume dejanski obseg dolgoročnega tveganja, povezanega z mogočimi nihanji menjalnih tečajev, in s tem tveganja, neločljivo povezana s sklenitvijo kreditne pogodbe v tuji valuti.⁸⁶

33. Stališče sodišč v obravnavanem primeru, da pojasnilna dolžnost ne pomeni zahteve po točno določenem načinu informiranja, je pravilno. Vendar je na podlagi izoblikovanih meril SEU⁸⁷ ključno, da ima povprečen potrošnik na voljo takšne informacije, ki mu omogočajo, da je zmožen oceniti dejansko tveganje, ki ga s podpisom kreditne pogodbe sprejema. To se v primeru kreditne pogodbe z valutno klavzulo (ob hkratni tuji variabilni obrestni meri) izraža predvsem v potencialnem povečanju njegovih kreditnih obveznosti. Že v zadevi *Andriciuc* je SEU pri razlagi meril standarda pojasnilne dolžnosti iz Direktive 93/13/EGS⁸⁸ tako opozorilo, da mora pojasnilo vsebovati vsaj vpliv zelo velike depreciacije domače valute (in povečanje tujih obrestnih mer) na obroke za odplačilo kredita.⁸⁹ V tej zvezi ni mogoče spregledati, da sta potrošnika v postopku izrecno zatrjevala, da jima (nerazumljeno, neobičajno, neomejeno in neobvla-

dljivo) tveganje ni bilo predstavljeno v realni sferi, in sta posebej poudarjala ravno pomen vpliva zelo velike depreciacije domače valute (in povečanje tujih obrestnih mer) na njune kreditne obveznosti (višino obrokov).⁹⁰

34. Iz obrazložitve izpodbijanih sodb ni mogoče razbrati, katero pojasnilo ali gradivo banke je pri povprečnem potrošniku moglo in moralo povzročiti ne le, da se je zavedal tečajnega nihanja in možnosti spremembe višine obrokov, ampak da se je moral in mogel zavedati dejanskih posledic velike depreciacije domače valute (in zvišanja tujih obrestnih mer) na višino njegovih kreditnih obveznosti za celotno obdobje odplačevanja kredita. Takšnega zavedanja banka ni mogla doseči s predstavitvijo drugega kredita v domači valuti, s predstavitvijo možnosti (neugodnega) nihanja tečaja (in tuje obrestne mere) in/ali predstavitvijo preteklih nihanj tečajnega razmerja (v grafični obliki) v povezavi z zatrjevanim vplivom na višino obveznosti. Tovrstna pojasnila namreč ne izrazijo razumljivo tveganja v realni sferi potrošnikovih kreditnih obveznosti in ob upoštevanju dolgoročnosti kreditnega razmerja. Tudi izrecnega vprašanja pritožnika, »ali višina bodočih obrokov lahko ogrozi existenco štiričlanske družine glede na to, da gre za dolgoročni kredit«, ni mogoče razumeti kot izraz tega, da je pojasnilna dolžnost izpolnjena. Iz izpodbijanih sodb ni razvidno, da bi pritožnika na tako zastavljeno vprašanje prejela ustrezna pojasnila (gradivo). Pojasnilo v obrazložitvi prvostopenjske sodbe, da je bilo pritožnikom (tožnikom) valutno tveganje predstavljeno na dovolj jasn in ustrezen način in da sta ga razumela, je vsebinsko prazno in zato zgolj navidezno. Sodišče prve stopnje v ključnem delu presoje sodbe ni obrazložilo, s čimer je kršilo pravico pritožnikov do obrazložene sodne odločbe iz 22. člena Ustave. S pritrditvijo razlogom prvostopenjske sodbe tudi drugostopenjsko sodišče ni vsebinsko odgovorilo na navedbe pritožnikov v pritožbenem postopku, da se prvostopenjsko sodišče kljub ustreznim zgornji premisi ni ukvarjalo z njuno zmožnostjo zavedanja dejanskega obsega tveganja s posebnim opozorilom na vpliv zelo velike depreciacije domače valute na obroke odplačevanja njune kreditne obveznosti. S tem je tudi drugostopenjsko sodišče kršilo pravico iz 22. člena Ustave.

B. – IV.

Presoja drugega stališča: glede (ne)poštenosti pogodbenega pogoja

35. Sodišči sta presojo (ne)poštenosti pogodbenega pogoja opravili predvsem v okviru zahtev Direktive 93/13/EGS. Dobro vero banke sta utemeljili z ugotovitvijo, da ta v trenutku sklepanja pogodbe kljub strokovni skrbnosti ni mogla predvideti (znatnega) gibanja tečajnega razmerja v škodo potrošnikov in da o tem ni dajala (z izjemo morda trditve, da gre za stabilno valuto⁹¹) določnih jamstev. Odsotnost znatnega neravnotežja v pogodbenih pravicah in obveznostih sta utemeljili z ugotovitvijo, da je tudi banka v tem razmerju nosila valutno tveganje in si je bila v skladu z bančno zakonodajo⁹² dolžna zagotoviti ustrezno zavarovanje, s čimer sprememba valutnega razmerja zanjo ni pomenila dobička. Ker banka pritožnikov glede na ugotovitve sodišča prve stopnje ni zavajala in sama ni imela spekulativnih namenov, po mnenju prvostopenjskega sodišča tudi ni mogoče govoriti o kršitvi načela vestnosti in poštenja.

36. Člen 24 ZVPot določa, da se pogodbeni pogoji štejejo za nepošteno, če: (i) v škodo potrošnika povzročijo znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank ali (ii) povzročijo, da je izpolnitev pogodbe neuteme-

⁸² Tako SEU v sodbi v zadevi *OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt proti Teréz Ilyés, Emil Kiss*, 75. točka obrazložitve. Tako SEU tudi v sodbi v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, 50. točka obrazložitve, ki jo sodišči pri odločanju sicer nista mogli neposredno upoštevati, ker je bila sprejeta po odločitvi sodišč v obravnavanem primeru, a je kljub temu upoštevna kot razlaga v trenutku odločanja že obstoječih zahtev Direktive 93/13/EGS.

⁸³ Prav tam.

⁸⁴ Sodba SEU v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, 48. točka obrazložitve.

⁸⁵ Prav tam, 51. točka obrazložitve.

⁸⁶ Prav tam, 52. točka obrazložitve.

⁸⁷ Prim. predhodno točko obrazložitve te odločbe.

⁸⁸ Ne gre torej za to, da bi SEU odločalo na podlagi Priporočila ESRB, (strožje od) Direktive 2014/17/EU ali celo izrazilo prepoved kreditov v tuji valuti. Direktiva 2014/17/EU sicer z dodatno regulacijo obravnava tudi problem hipotekarnih kreditov v tujih valutah, ki so jih potrošniki najemali brez ustreznih informacij ali razumevanja valutnega tveganja (četrti uvodna izjava). Glede kreditov v tujih valutah bistveno natančneje določa, da morajo dajalci kredita in kreditni posredniki potrošniku v obliki evropskega standardnega informativnega lista (v nadaljevanju ESIS) in v kreditni pogodbi razkriti ureditve, s katerimi lahko omeji svojo izpostavljenost tveganju menjalnega tečaja v obdobju kredita. Kadar v kreditni pogodbi ni določbe o omejitvi tveganja menjalnega tečaja, ki mu je izpostavljen potrošnik, na nihanje menjalnega tečaja za manj kot 20 odstotkov ESIS vključuje informativni primer vpliva 20-odstotnega nihanja v menjalnem tečaju (prim. 23. člen Direktive 2014/17/EU).

⁸⁹ Enako tudi kasneje SEU v sodbi v zadevi *OTP Bank in OTP Faktoring*, 74. točka obrazložitve. Poseben pomen tovrstnih pojasnil je sodišče (po izdaji izpodbijanih sodb) ponovno izpostavilo tudi v sodbi v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, 48. točka obrazložitve.

⁹⁰ Prim. 2. točko obrazložitve te odločbe.

⁹¹ Tako sodišče prve stopnje (prim. 5. točko obrazložitve te odločbe).

⁹² Opomba 7 te odločbe.

ljeno v škodo potrošnika, ali (iii) povzročijo, da je izpolnitev pogodbe znatno drugačna od tistega, kar je potrošnik utemeljeno pričakoval, ali (iii) nasprotujejo načelu poštenja in vestnosti. Direktiva 93/13/EGS, ki temelji na načelu minimalne harmonizacije,^{93, 94} v prvem odstavku 3. Člena določa, da velja pogodbeni pogoji, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, za nedovoljenega, če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. Nedovoljenost pogodbenega pogoja se presoja ob upoštevanju narave blaga ali storitev, za katero je bila sklenjena pogodba, in s sklicevanjem na vse okoliščine, ki so obstajale v času sklepanja pogodbe, ter na vse druge pogoje te pogodbe ali druge pogodbe, od katere je pogoj odvisen (prvi odstavek 4. člena Direktive 93/13/EGS). Presoja nepoštenosti v okviru ZVPot je torej treba vselej opraviti ob upoštevanju vsaj minimalnih jamstev Direktive 93/13/EGS in meril, ki jih je v tej zvezi razvilo SEU.

37. SEU se je o vsebini meril nedovoljenosti pogodbenih pogojev že velikokrat izreklo. Glede na ustaljeno prakso mora nacionalno sodišče preveriti, ali bi lahko ponudnik (banka), če s potrošnikom lojalno in pravično posluje, razumno pričakoval, da bi potrošnik tak pogoj sprejel v okviru posamičnih pogajanj.⁹⁵ Nedovoljenost se presoja glede na trenutek sklenitve pogodbe, pri čemer so upoštevne vse okoliščine, ki bi jih ponudnik (banka) lahko poznal (poznala) ob sklenitvi pogodbe in bi lahko vplivale na njeno kasnejše izvajanje, ker pogodbeni pogoj lahko pomeni neravnotežje med strankama, ki se pokaže šele v fazi izvajanja pogodbe.⁹⁶ Znatno neravnotežje se (v odsotnosti merila dispozitivnih pravnih pravil) presoja na primer glede na poštene in pravične tržne prakse ali s primerjavo pravic in obveznosti strank na podlagi posameznega pogoja, pri čemer se upo-

števa narava pogodbe in drugi povezani pogodbeni pogoji.⁹⁷ Znatno neravnotežje je treba presojati glede na vsebino pogodbenega pogoja in ne glede na to, kako se v praksi uporablja.⁹⁸ Nepoštenost se presoja ob upoštevanju vseh okoliščin zadeve ter zlasti ob upoštevanju poklicne strokovnosti in znanja banke⁹⁹ glede mogočih nihanj menjalnih tečajev in tveganj, neločljivo povezanih s sklenitvijo kredita v tuji valuti.¹⁰⁰ Zahteve Direktive 93/13/EGS v delu meril nedovoljenosti je SEU natančneje opredelilo tudi v sodbi v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, ki je sodišči pri odločanju sicer nista mogli upoštevati, ker je bila sprejeta po izdaji izpodbijanih sodb. Omenjena zadeva, ki prinaša razlago nekaterih (že v času sprejetja izpodbijanih sodb veljavnih) zahtev Direktive 93/13/EGS, je pomembna tudi za obravnavani primer.¹⁰¹ Pri presoji dobre vere je v skladu s stališčem SEU treba upoštevati zlasti moč pogajalske pozicije strank in to, ali je bil potrošnik spodbujen v strinjanje z zadevnim pogodbenim pogojem.¹⁰² Pri presoji znatnega neravnotežja v pravicah in obveznostih strank kreditne pogodbe je treba upoštevati vse okoliščine, s katerimi je bil poklicni dajalec kredita lahko seznanjen ob sklenitvi te pogodbe (zlasti ob upoštevanju njegovega strokovnega znanja glede mogočih nihanj menjalnih tečajev in tveganj, neločljivo povezanih s sklenitvijo takega kredita) in ki so lahko vplivale na poznejše izpolnjevanje pogodbe in na pravni položaj potrošnika.¹⁰³ Glede na znanje prodajalca ali ponudnika, ki se nanaša na predvidljive ekonomske okoliščine, ki bi lahko vplivale na nihanja menjalnega tečaja, glede na boljša sredstva prodajalca ali ponudnika, da predvidi valutno tveganje, ki se lahko uresniči kadarkoli med trajanjem pogodbe, in glede na znatno tveganje v zvezi z nihanji menjalnih tečajev je SEU ugotovilo, da lahko določeni pogoji¹⁰⁴ v škodo potrošnika povzročijo znatno neravnotežje v pravicah in obveznostih strank, ki izhajajo iz zadevne kreditne pogodbe.¹⁰⁵ S pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti nacionalno sodišče, se namreč zdi, da pogodbeni pogoji iz postopka v glavni stvari potrošniku, če prodajalec ali ponudnik ni izpolnil zahteve po preglednosti v zvezi s tem potrošnikom, nalagajo nesorazmerno tveganje v primerjavi s prejetimi storitvami in zneskom kredita, saj je posledica njihove uporabe ta, da mora potrošnik nositi stroške gibanja terminskih menjalnih

⁹³ Prim. 8. člen Direktive 93/13/EGS in sodbo SEU v zadevi *Verein für Konsumenteninformation proti Amazon EU Sàrl*, 55. točka obrazložitve.

⁹⁴ Od Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, 22. 11. 2011) naprej (rok za njeno implementacijo je potekel 13. 12. 2013) morajo države članice na podlagi novega 8.a člena Direktive 93/13/EGS obvestiti Komisijo o sprejetih določbah na podlagi 8. člena Direktive 93/13/EGS (minimalne harmonizacije). Slovenija (Vlada) takšnega obvestila v povezavi s strožjo (dodatni kriteriji in/ali njihova alternativnost) presoji nepoštenosti ni poslala. Poslala je le obvestilo glede razširite presoje nepoštenosti na glavni predmet pogodbe in celo na ceno, ki naj bi se izvedla ne glede na jasnost in razumljivost. Na to ustrezno opozarjata že pritožnika, ko utemeljujeta nujnost celovite presoje, ki je neodvisna od vprašanja pojasnilne dolžnosti. Izjave za vse države članice so na voljo na naslednji povezavi:

https://ec.europa.eu/info/notifications-under-article-8a-directive-93-13-eec_en (nazadnje obiskano 28. 12. 2021).

Navedeno sicer ne more vplivati na razlago pogojev nepoštenosti s strani sodišč, pri čemer je očitno, da ZVPot omogoča tudi širšo presoji nepoštenosti, kot jo zahteva Direktiva 93/13/EGS.

⁹⁵ Tako SEU v sodbah v zadevah *Mohamed Aziz proti Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona in Manresa (Catalunyacaixa)*, C-415/11, z dne 14. 3. 2013, 69. točka obrazložitve, *Banco Primus SA proti Jesús Gutiérrezu García*, C-421/14, z dne 26. 1. 2017, 60. točka obrazložitve, *Andriuc*, 57. točka obrazložitve. Prim. tudi šestnajsto uvodno izjavo Direktive 93/13/EGS. Komisija tako v Smernicah zapiše, da je za namene prvega odstavka 3. člena Direktive 93/13/EGS koncept dobre vere objektivni koncept, povezan z vprašanjem, ali je v okviru vsebine zadevnih pogodbenih pogojev skladen s poštenimi in pravičnimi tržnimi praksami, ki v zadostni meri upoštevajo zakonite interese potrošnika (prim. točko 3.4.1 Smernic).

⁹⁶ Tako sodba SEU v zadevi *Maria Bucura proti SC Bancpost SA*, 48. točka obrazložitve in tam navedena sodna praksa.

⁹⁷ Smernice, točka 3.4.1. Prim. tudi sodbo SEU v zadevi *Banco Primus SA proti Jesús Gutiérrezu García*, 67. točka obrazložitve.

⁹⁸ Sodba SEU v zadevi *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, SA proti Fernandu Quintanu Ujeti in Marii Isabeli Sánchez García*, C-602/13 z dne 11. 6. 2015, 50. točka obrazložitve.

⁹⁹ Tako SEU že v zadevi *Andriuc*, 56. točka obrazložitve.

¹⁰⁰ Tako sodba SEU v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, 64. točka obrazložitve (SEU se tukaj izrecno sklicuje tudi na sodbo v zadevi *Andriuc*, 56. točka obrazložitve).

¹⁰¹ Sodbe SEU, sprejete v postopku predhodnega odločanja po 267. členu PDEU, imajo *ex tunc* pravni učinek in izražajo, kar je v normi prava EU *ab initio*. Glej K. Lenaerts, I. Maselis, K. Gutman, EU Procedural Law, Oxford University Press, Oxford 2014, str. 246.

¹⁰² Tako sodba SEU v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, 65. točka obrazložitve.

¹⁰³ Prav tam, 67. točka obrazložitve.

¹⁰⁴ V navedeni zadevi sta potrošnika za nakup nepremičnine sklenila pogodbo o hipotekarnem kreditu v švicarskih frankih, ki sta jo odplačevala v fiksnih obrokih v EUR v skladu z dvema pogojema, ki jih je povzelo SEU v 11. točki obrazložitve sode. V skladu s prvim pogojem se je trajanje kredita podaljšalo za pet let, obroki, določeni v EUR, pa so se prednostno uporabili za poplačilo obresti, če so se zaradi gibanja tečaja povečali stroški kredita za kreditateljca. V skladu z drugim pogojem so se mesečni obroki povečali, če ohranitev zneska plačil v EUR ni omogočala poplačila celotnega salda računa niti v podaljšanem obdobju.

¹⁰⁵ Tako sodba SEU v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, 68. točka obrazložitve.

tečajev.¹⁰⁶ Glede na to gibanje je lahko potrošnik v položaju, v katerem je po eni strani znesek neodplačane glavnice v valuti plačila precej višji od prvotno izposojenega zneska in v katerem so bile, po drugi strani, s plačanimi mesečnimi obroki skoraj izključno pokrite le obresti.¹⁰⁷ To velja zlasti takrat, kadar povečanje neodplačane glavnice v nacionalni valuti ni uravnoteženo z razliko med obrestno mero za tujo valuto in obrestno mero za nacionalno valuto, pri čemer je treba pojasniti, da obstoj take razlike za kreditjemalca pomeni glavno prednost kredita v tuji valuti.¹⁰⁸ V takih okoliščinah ob upoštevanju zlasti zahteve po preglednosti, ki izhaja iz 5. člena Direktive 93/13/EGS, ni mogoče šteti, da je lahko prodajalec ali ponudnik, če s potrošnikom transparentno posluje, razumno pričakoval, da bi potrošnik takšne pogoje sprejel v okviru posamičnih pogajanj, kar pa mora vseeno preveriti nacionalno sodišče.¹⁰⁹

38. Na podlagi izhodišč, ki jih za presojo nedovoljeno-sti pogodbenega pogoja predvideva Direktiva 93/13/EGS ob upoštevanju navedenih meril SEU, ni mogoče spregledati, da sta pritožnika ves čas postopka opozarjala tudi na strokovno kvalificirano poznavanje valutnega trga in narave povezanih tveganj na strani banke, kar sta povezovala s ključnimi značilnostmi dolgoročne kreditne pogodbe v tuji valuti in transparentnostjo njenega lastnega premoženjskega položaja za banko.¹¹⁰ Teh okoliščin ni mogoče enačiti zgolj s (subjektivnim) vedenjem banke ali njeno (s standardom profesionalne skrbnosti) objektivizirano zmožnostjo napovedovanja bodočih gibanj tečajnega para, ki sta ga v obrazložitvi obravnavali sodišči. Omenjene trditve pritožnikov že na podlagi prvega odstavka 3. člena Direktive 93/13/EGS in meril, ki jih je za njegovo razlago razvilo SEU, pomenijo upoštevni element presoje (ne)poštenosti pogodbenega pogoja. Iz navedenega razloga omenjene navedbe pritožnikov niso nebitne, očitno neutemeljene ali neupoštevne. Sodišči bi se v okviru presoje nepoštenosti po ZVPot do njih morali opredeliti že na podlagi minimalnih zahtev Direktive 93/13/EGS. Takšnega zaključka ne spremeni niti okoliščina, da obravnavani primer z vidika značilnosti finančnega produkta ni povsem enak finančnemu produktu, ki je nacionalnemu sodišču služil kot podlaga za postavitev vprašanja SEU za predhodno odločanje v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*.¹¹¹

39. Ob tem je treba upoštevati, da v okoliščinah izrazito večplastno asimetričnega razmerja banke s potrošnikom šele presoja (ne)poštenosti pogodbenega pogoja dejansko udejanja varstvo potrošnika kot šibkejše stranke. Dolžnost ustavnoskladne razlage in v tem okviru upoštevanje že opredeljenih ustavnopravnih jamstev splošne svobode ravnanja¹¹² se zato poudarjeno odražata prav s presojo meril nepoštenosti pogodbenih pogojev v skladu s kriteriji, ki jih predvideva ZVPot. V tem smislu tudi splošna svoboda ravnanja kot ustavno izhodišče posebnega varstva potrošnikov na sodišča poudarjeno naslavlja dolžnost po posebej skrbni obrazložitvi meril (ne)poštenosti ob njihovi ustavnoskladni razlagi in vselej ob upoštevanju vsaj minimalnih zahtev, ki jih glede presoje nepoštenosti narekuje Direktiva 93/13/EGS.

40. Glede na navedeno pri presoji nepoštenosti pogodbenega pogoja ni mogoče spregledati trditve pritožnikov, da

(i) je šlo v obravnavanem primeru za stanovanjski kredit, ki je služil zagotovitvi osnovne eksistenčne dobrine (doma) za življenje in razvoj družine; (ii) je šlo za neobičajno, nepredvidljivo in neomejeno tveganje za stanovanjski kredit, ki ga (v nasprotju z banko) nista mogla ovrednotiti in obvladati, ter (iii) se je kredit odplačeval s tekočimi prihodki družine v domači valuti, kar je ogrožalo njen socialni položaj in možnost osebnostnega razvoja njenih članov. Pomen vedenja banke o vrsti in naravi tečajnega tveganja v povezavi s temeljnimi parametri posla, kot izhajajo že iz pogodbe (mesečno servisiranje dolgoročnega stanovanjskega kredita z mesečnimi prihodki v domači valuti), in finančnega položaja pritožnikov kot potrošnikov ob upoštevanju dolžnosti ustavnoskladne razlage ne more biti vnaprej izključen. Na podlagi zatrjevanih okoliščin namreč ni vnaprej izključena niti kratkoročna nestabilnost financiranja v povezavi z eksistenčno dobrino, ki je povsem neodvisna od mesečnih prihodkov pritožnikov in okoliščin kreditne sposobnosti v njuni sferi. Ob tem ni mogoče spregledati, da zakon¹¹³ pri opredelitvi meril nepoštenosti izhaja tudi iz utemeljenih pričakovanj potrošnika glede izpolnitve pogodbe. Prav tako načelo vestnosti in poštenja kot eno od temeljnih načel obligacijskega prava,¹¹⁴ ki ga je zakonodajalec upošteval tudi pri opredelitvi nepoštenih pogodbenih pogojev v okviru prava varstva potrošnikov,¹¹⁵ v bistvenem zahteva tudi upoštevanje interesov nasprotne pogodbenice stranke (potrošnika), s katerimi je bila stranka (banka) seznanjena oziroma ji niso mogli ostati neznani,¹¹⁶ in se torej po vsebini ne nanaša le na morebitna zavajanja ali špekulativne namene. S tem ko se sodišči pri presoji nepoštenosti do navedenih vidikov nista opredelili, sta kršili pravico pritožnikov iz 22. člena Ustave.

41. Z izpodbijanima sodnima odločbama sta bili torej pritožnikoma kršeni pravici iz 35. in 22. člena Ustave (glede prvega stališča) in 22. člena Ustave (glede drugega stališča). Ustavno sodišče je izpodbijani sodbi razveljavilo, ne da bi se moralo spustiti v presojo drugih zatrjevanih kršitev. Zadevo je vrnilo Okrožnemu sodišču v Ljubljani v ponovno odločanje. Ker se sodišči nista oprli na (naknadno¹¹⁷) možnost konverzije preostale glavnice kredita, se Ustavno sodišče s tem vprašanjem ni ukvarjalo.

C.

42. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS ter petega odstavka v zvezi s tretjo alinejo tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11, 70/17 in 35/20 – Poslovnik) v sestavi: predsednik dr. Matej Accetto ter sodnici in sodniki dr. Rok Čeferin, dr. dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), dr. Rajko Knez, dr. Špelca Mežnar, dr. Rok Svetlič, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sodnik dr. Marjan Pavčnik je bil pri odločanju v tej zadevi izločen. Odločbo je sprejelo s petimi glasovi proti trem. Proti so glasovali sodniki Jaklič, Svetlič in Šorli. Sodnik Svetlič je dal odklonilno ločeno mnenje. Sodnik Accetto je dal pritrdilno ločeno mnenje.

Dr. Matej Accetto
predsednik

¹⁰⁶ Prav tam, 69. točka obrazložitve.

¹⁰⁷ Prav tam.

¹⁰⁸ Prav tam.

¹⁰⁹ Prav tam, 70. točka obrazložitve in tam navedena sodba.

¹¹⁰ Prim. 2. in 7. točko obrazložitve te odločbe.

¹¹¹ Sodišča se sicer v obrazložitvi izpodbijanih sodb glede na trditve pritožnikov tudi v delu presoje nepoštenosti niso sklicevala na (v primerjavi z EURIBOR zatrtjevano ugodnejšo) tržno obrestno mero tuje valute (LIBOR), časovni trenutek sklenitve pogodbe pred finančno krizo in/ali vprašanje (ne)možnosti konverzije.

¹¹² Prim. 21. točko obrazložitve te odločbe.

¹¹³ Prim. 36. točko obrazložitve te odločbe.

¹¹⁴ Prim. 5. člen OZ.

¹¹⁵ Glej 24. člen ZVPot.

¹¹⁶ Prim. V. Kranjc v: M. Juhart, N. Plavšak (red.), *Obligacijski zakonik s komentarjem*, splošni del, 1. knjiga, GV Založba, Ljubljana 2003, str. 98 in 99. Prim. tudi opredelitev dobre vere v šestnajsti uvodni izjavi Direktive 93/13/EGS.

¹¹⁷ Z vidika (ne)uravnoteženosti pogodbenega razmerja sicer vsebina posla z vidika porazdelitve tveganj ni nujno brez pomena (npr. tudi zavarovanja, (avtomatična) konverzija, notifikacijske dolžnosti ipd.).

OBČINE

MURSKA SOBOTA

299. Odlok o programu opremljanja stavbnih zemljišč in merilih za odmero komunalnega prispevka za območje opremljanja OPPN za stanovanjsko območje ob Sončni ulici (EUP SO 106)

Na podlagi četrtega odstavka 153. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17 in 199/21), Uredbe o programu opremljanja stavbnih zemljišč in odloku o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo ter o izračunu in odmeri komunalnega prispevka (Uradni list RS, št. 20/19, 30/19 – popr. in 34/19) ter 17. člena Statuta Mestne občine Murska Sobota (Uradni list RS, št. 23/07 – UPB, 49/10, 39/15 in 69/17) je Mestni svet Mestne občine Murska Sobota na 23. seji dne 27. januarja 2022 sprejel

O D L O K

o programu opremljanja stavbnih zemljišč in merilih za odmero komunalnega prispevka za območje opremljanja OPPN za stanovanjsko območje ob Sončni ulici (EUP SO 106)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina odloka)

S tem odlokom se sprejme program opremljanja stavbnih zemljišč za območje opremljanja OPPN za stanovanjsko območje ob Sončni ulici (EUP SO 106) (v nadaljevanju: program opremljanja).

2. člen

(vsebina programa opremljanja)

(1) S programom opremljanja se opredeli območje opremljanja, novo komunalno opremo, ki jo je treba zagotoviti na območju opremljanja, roke za izvedbo, finančna sredstva za izvedbo opremljanja in podlage za odmero komunalnega prispevka za novo komunalno opremo.

(2) Program opremljanja vsebuje:

- splošni del programa opremljanja,
- podatke o pozidavi območja,
- opis obstoječe in nove komunalne opreme,
- časovni načrt izgradnje,
- podlage in merila za odmero komunalnega prispevka za novo komunalno opremo in
- grafične prikaze.

3. člen

(razlogi za sprejem programa opremljanja)

(1) Program opremljanja je:

- podlaga za opremljanje stavbnih zemljišč z novo komunalno opremo in

– podlaga za odmero komunalnega prispevka za novo komunalno opremo, ki ga zavezanec na podlagi odločbe plača občini.

(2) Določila tega odloka se uporabljajo pri odmeri komunalnega prispevka za novo cestno omrežje, novo omrežje za odvajanje komunalnih odpadnih voda in novo vodovodno omrežje, medtem ko se pri odmeri komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo v tem območju opremljanja uporablja zadnji veljavni odlok, ki ureja podlage in merila za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo za območje Mestne občine Murska Sobota (v nadaljevanju: Splošni odlok Mestne občine Murska Sobota).

(3) Splošni odlok Mestne občine Murska Sobota se uporablja tudi pri vseh ostalih vprašanih, ki s tem odlokom niso posebej urejena in se nanašajo na: razumevanje splošnih določb in pojmov, odmero komunalnega prispevka in priključevanje objektov na obstoječo komunalno opremo s posebnimi določbami glede oprostitev in načina plačila.

4. člen

(obračunsko območje)

(1) Obračunsko območje opremljanja je enako za vse vrste nove komunalne opreme in obsega celotno območje Občinskega podrobnega prostorskega načrta za stanovanjsko območje ob Sončni ulici (EUP SO 106) (Uradni list RS, št. 69/20).

(2) Obračunsko območje je opredeljeno tudi v grafični prilogi k programu opremljanja in je hkrati tudi območje, na katerem se zagotavlja priključevanje na novo komunalno opremo oziroma območje njene uporabe.

II. PRIKAZ OBSTOJEČE IN NOVE KOMUNALNE OPREME

5. člen

(obstoječa in predvidena komunalna oprema)

(1) Na območju opremljanja ne obstaja komunalna oprema, ki bi omogočala funkcioniranje objektov, kot so načrtovani s prostorskim aktom. Infrastruktura, na katero se bo novozgrajena komunalna oprema navezovala, se nahaja v bližini. Gre za obstoječe cestno, obstoječe kanalizacijsko in obstoječe vodovodno omrežje, v skladu z določili Splošnega odloka Mestne občine Murska Sobota.

(2) Na območju opremljanja je predvidena celostna ureditev nove komunalne opreme. Gre za novo cestno omrežje, vključno s pločnikom in javno razsvetlavo, novo vodovodno omrežje in novo kanalizacijsko omrežje za odvajanje odpadnih komunalnih voda. Za stavbna zemljišča na območju je predvidena tudi opremljenost z elektroenergetskim in telekomunikacijskim omrežjem, pri čemer bodo za ti dve omrežji poskrbeli upravljavci posameznih sistemov.

III. INVESTICIJA V GRADNJO KOMUNALNE OPREME

6. člen

(skupni in obračunski stroški investicije)

Skupni in obračunski stroški za gradnjo nove komunalne opreme so sledeči:

Komunalna oprema	Skupni stroški v EUR	Proračunska sredstva in ostali viri	Obračunski stroški v EUR
1. nova cestna infrastruktura	454.957	368.515	86.442
2. nova kanalizacija za odvajanje komunalnih odpadnih voda	30.826	0	30.826
3. nova vodovodna infrastruktura	68.469	43.135	25.334
Skupaj	554.252	411.650	142.602

7. člen
(časovni načrt)

Gradnja nove komunalne opreme na območju opremljanja je predvidena najkasneje do leta 2026. Predaja komunalne opreme v upravljanje upravljavcem je predvidena najkasneje do 31. 12. 2026.

8. člen
(financiranje predvidene investicije)

Finančna sredstva za izvedbo predvidene nove komunalne opreme na območju opremljanja zagotavlja Mestna občina Murska Sobota iz proračuna, delno v obliki nepovratnega vložka proračuna, delno pa na račun bodočega komunalnega prispevka, ki ga bodo plačali zavezanci na območju opremljanja.

IV. PODLAGE ZA ODMERO KOMUNALNEGA PRISPEVKA
ZA NOVO KOMUNALNO OPREMO

9. člen
(izračun komunalnega prispevka za novo
komunalno opremo)

Komunalni prispevek za novo komunalno opremo se obračuna po formuli:

$$KP_{\text{nova}}(ij) = (A_{\text{GP}} \times C_{\text{PN}}(ij) \times D_{\text{PN}}) + (A_{\text{STAVBA}} \times C_{\text{TN}}(ij) \times D_{\text{TN}})$$

pri čemer zgornje oznake pomenijo:

$KP_{\text{nova}}(ij)$ = znesek komunalnega prispevka za posamezno vrsto nove komunalne opreme na posameznem obračunskem območju,
 A_{GP} = površina gradbene parcele stavbe,
 $C_{\text{PN}}(ij)$ = stroški opremljanja na m² gradbene parcele stavbe s posamezno vrsto nove komunalne opreme na posameznem obračunskem območju,
 D_{PN} = delež gradbene parcele stavbe pri izračunu komunalnega prispevka za novo komunalno opremo,
 A_{STAVBA} = bruto tlorisna površina stavbe,
 $C_{\text{TN}}(ij)$ = stroški opremljanja m² bruto tlorisne površine objekta s posamezno vrsto nove komunalne opreme na posameznem obračunskem območju,
 D_{TN} = delež površine objekta pri izračunu komunalnega prispevka za novo komunalno opremo,
 i = posamezna vrsta nove komunalne opreme,
 j = posamezno obračunsko območje.

10. člen

(merila za odmero komunalnega prispevka)

(1) Merila za odmero komunalnega prispevka so:

- površina gradbene parcele stavbe,
- bruto tlorisna površina stavbe,
- razmerje med deležem gradbene parcele stavbe (D_{PN})

in deležem površine objekta (D_{TN}) in

- opremljenost stavbnega zemljišča s komunalno opremo.

(2) Razmerje med deležem gradbene parcele stavbe (D_{PN}) in deležem površine objekta (D_{TN}) se povzame po Splošnem odloku Mestne občine Murska Sobota.

(3) Površina gradbene parcele objekta in bruto tlorisna površina objekta se povzameta po dokumentaciji za pridobitev gradbenega dovoljenja stavbe.

11. člen

(obračunski stroški na enoto mere)

Obračunski stroški nove komunalne opreme iz 6. člena tega odloka, preračunani na površino gradbenih parcel oziroma bruto tlorisno površino objektov za posamezno vrsto nove komunalne opreme na obračunskem območju so sledeči:

Tabela: obračunski stroški na enoto za novo komunalno opremo

Komunalna oprema	$C_{\text{PN}}(ij)$ (EUR/m ²)	$C_{\text{TN}}(ij)$ (EUR/m ²)
1. nova cestna infrastruktura	6,50	24,01
2. nova kanalizacija za odvajanje komunalnih odpadnih voda	2,32	8,56
3. nova vodovodna infrastruktura	1,90	7,04
Skupaj	10,72	39,61

12. člen

(obstoječa komunalna oprema)

(1) Komunalnemu prispevku za investicijo v novo predvideno komunalno opremo, izračunanim v skladu z določili tega odloka, se prišteje komunalni prispevek za obstoječo, že zgrajeno komunalno opremo po Splošnem odloku Mestne občine Murska Sobota, na podlagi katerega se investitorjem odmeri komunalni prispevek za:

- obstoječe vodovodno omrežje,
- obstoječe cestno omrežje in
- obstoječe kanalizacijsko omrežje.

(2) Pri odmeri komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo, na katero se priključuje oziroma jo bremeni nova komunalna oprema iz programa opremljanja stavbnih zemljišč za območje opremljanja OPPN za stanovanjsko območje ob Sončni ulici (EUP SO 106) velja sledeče:

– če je izračunani komunalni prispevek za posamezno vrsto nove komunalne opreme višji od izračunanega komunalnega prispevka za posamezno vrsto obstoječe komunalne opreme ($KP_{\text{nova}}(i) - KP_{\text{obstoječa}}(i) \geq 0$), je vrednost pripadajočega dela komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo 0;

– če je izračunani komunalni prispevek za posamezno vrsto nove komunalne opreme manjši od izračunanega komunalnega prispevka za posamezno vrsto obstoječe komunalne opreme ($KP_{\text{nova}}(i) - KP_{\text{obstoječa}}(i) \leq 0$), se pripadajoči del komunalnega prispevka za posamezno vrsto obstoječe komunalne opreme določi po enačbi: $KP_{\text{obstoječa}}(i) - KP_{\text{nova}}(i)$.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

13. člen

(vpogled v elaborat programa opremljanja)

Elaborat programa opremljanja je na vpogled na sedežu Mestne občine Murska Sobota.

14. člen

(veljavnost)

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 350-0001/2021-5(710)

Murska Sobota, dne 27. januarja 2022

Župan

Mestne občine Murska Sobota

dr. Aleksander Jevšek

300. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za enoto urejanja prostora SO 91 v Murski Soboti

Na podlagi 119. člena v povezavi z 289. členom Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17 in 199/21 – ZUreP-3), 21. in 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12

– ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A in 80/20 – ZIUOOPE) ter 17. člena Statuta Mestne občine Murska Sobota (Uradni list RS, št. 23/07 – UPB, 49/10, 39/15 in 69/17) je Mestni svet Mestne občine Murska Sobota na 23. seji dne 27. januarja 2022 sprejel

O D L O K

o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za enoto urejanja prostora SO 91 v Murski Soboti

1 UVODNE DOLOČBE

1. člen

(predmet odloka)

(1) S tem odlokom se sprejme Občinski podrobni prostorski načrt za enoto urejanja prostora SO 91 v Murski Soboti (v nadaljnjem besedilu: občinski podrobni prostorski načrt).

(2) Identifikacijska številka občinskega podrobnega prostorskega načrta v zbirki prostorskih aktov je 2211.

2. člen

(vsebina odloka)

Ta odlok določa območje občinskega podrobnega prostorskega načrta, prostorsko ureditev, ki se načrtuje z občinskim podrobnim prostorskim načrtom, umestitev načrtovane ureditve v prostor, zasnovu projektnih rešitev in pogojev glede priključevanja objektov na gospodarsko javno infrastrukturo in grajeno javno dobro, rešitve in ukrepe za celostno ohranjanje kulturne dediščine, rešitve in ukrepe za varovanje okolja, naravnih virov ter ohranjanja narave, rešitve in ukrepe za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vključno z varstvom pred požarom, etapnost izvedbe prostorske ureditve, velikost dopustnih odstopanj od funkcionalnih, oblikovalskih in tehničnih rešitev, druge pogoje in zahteve za izvajanje občinskega podrobnega prostorskega načrta ter usmeritve za določitev meril in pogojev po prenehanju veljavnosti občinskega podrobnega prostorskega načrta.

3. člen

(vsebina občinskega podrobnega prostorskega načrta)

(1) Občinski podrobni prostorski načrt vsebuje tekstualni in grafični del.

(2) Tekstualni del občinskega podrobnega prostorskega načrta vsebuje besedilo odloka.

(3) Grafični del občinskega podrobnega prostorskega načrta vsebuje naslednje grafične načrte:

- izsek iz grafičnega načrta kartografskega dela občinskega prostorskega načrta s prikazom lege prostorske ureditve na širšem območju v merilu 1:2000,
- območje občinskega podrobnega prostorskega načrta z obstoječim parcelnim stanjem v merilu 1:1000,
- prikaz vplivov in povezav s sosednjimi območji v merilu 1:1000,
- zazidalna oziroma ureditvena situacija v merilu 1:1000,
- prikaz ureditev glede poteka omrežij in priključevanja objektov na gospodarsko javno infrastrukturo ter grajeno javno dobro v merilu 1:1000,
- prikaz ureditev, potrebnih za obrambo ter varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vključno z varstvom pred požarom v merilu 1:1000,
- načrt parcelacije v merilu 1:1000.

4. člen

(spremljajoče gradivo občinskega podrobnega
prostorskega načrta)

Spremljajoče gradivo občinskega podrobnega prostorskega načrta je:

- izvleček iz hierarhično višjega prostorskega akta,
- prikaz stanja prostora,
- strokovne podlage, na katerih temeljijo rešitve občinskega podrobnega prostorskega načrta,
- smernice in mnenja,
- obrazložitev in utemeljitev občinskega podrobnega prostorskega načrta,
- povzetek za javnost.

2 OBMOČJE OBČINSKEGA PODROBNEGA PROSTORSKEGA NAČRTA

5. člen

(območje občinskega podrobnega prostorskega načrta)

(1) Območje občinskega podrobnega prostorskega načrta zajema glede na Občinski prostorski načrt Mestne občine Murska Sobota (Uradni list RS, št. 54/16 in 67/16) (v nadaljnjem besedilu: občinski prostorski načrt) celotno območje enote urejanja prostora SO 91 in del območja enote urejanja prostora PPM 13.

(2) Območje občinskega podrobnega prostorskega načrta obsega zemljišča ali dele zemljišč s parcelnimi številkami 4104/4, 4105/1, 4105/2, 4105/4, 4105/5, 4108, 4107/2, 4107/1, 4106/1, 4106/2, 5343/1, 5343/3, 4104/2 in 4100/2 vse v k.o. 105 – Murska Sobota, skupne površine 51.302 m² oziroma 5,13 ha.

(3) Območje občinskega podrobnega prostorskega načrta se nahaja na zahodu mesta Murska Sobota, vzhodno ob naselju Černelavci, tik ob razbremenilnem kanalu za reko Ledavo. Trenutno na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta ni ničesar zgrajenega. Zemljišča se uporabljajo za kmetijsko dejavnost (obdelovalne površine).

(4) Območje občinskega podrobnega prostorskega načrta je po dejanski rabi pretežno opredeljeno kot kmetijska zemljišča (95,7%), in sicer kot njive in vrtovi (šifra rabe 1100), trajni travniki (šifra rabe 1300), zemljišče v zaraščanju (šifra rabe 1410), drevesa in grmičevja (šifra rabe 1500) ter kot stavbna zemljišča (4,3%), in sicer kot pozidana in sorodna zemljišča (šifra rabe 3000). Glede na občinski prostorski načrt je območje občinskega podrobnega prostorskega načrta pretežno opredeljeno kot površine drugih območij, z oznako podrobnejše namenske rabe BD, delno v severnem delu kot druge urejene zelene površine, z oznako podrobnejše namenske rabe ZD in delno v osrednjem delu kot površine cest, z oznako podrobnejše namenske rabe PC.

(5) Pretežni del območja enote urejanja prostora SO 91 je namenjen širitvi in razvoju trgovske ter podobne dejavnosti, manjši oziroma severni del pa ureditvi zelenega pasu. Območje enote urejanja prostora PPM 13 je namenjeno nadaljnji gradnji zahodne obvozne ceste mesta Murska Sobota.

(6) Območje občinskega podrobnega prostorskega načrta se delno nahaja znotraj ožjega zaščitnega vodovarstvenega pasu – cona II. vodnega zajetja Fazanerija, določenega na podlagi občinskega Odloka o zavarovanju vodnih virov Črnske meje, Krog in Fazanerija (Uradni list RS, št. 34/00). Celotno območje občinskega podrobnega prostorskega načrta leži znotraj območja, kjer veljajo omejitve za potrebe obrambe vojašnice Murska Sobota in območja Berek, kjer je načrtovana nova vojašnica. Poleg tega se območje občinskega podrobnega prostorskega načrta nahaja znotraj vplivnega območja javnega letališča Rakičan v radiju 10 km.

(7) Na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta in v neposredni bližini je zgrajena vsa potrebna gospodarska javna infrastruktura. Ob južni strani območja občinskega podrobnega prostorskega načrta poteka regionalna cesta II. reda R2-441 v smeri Murska Sobota–Gederovci, s katere je preko krožnega križišča zagotovljen dostop do območja občinskega podrobnega prostorskega načrta. Na vzhodni strani območja občinskega podrobnega prostorskega načrta ob razbremenilnemu kanalu poteka še dostopna pot do

kmetijskih površin v bližini, ki pa ni zavedena v kategorizaciji občinskih cest. Preko vzhodnega del območja občinskega podrobnega prostorskega načrta potekata 110 kV daljnovoda v lasti Elektra Maribor, d.d. Ob južni strani ob območja občinskega podrobnega prostorskega načrta je zgrajeno še kanalizacijsko, vodovodno, plinovodno in komunikacijsko omrežje.

3 PROSTORSKA UREDITEV, KI SE NAČRTUJE Z OBČINSKIM PODROBNIM PROSTORSKIM NAČRTOM

6. člen

(načrtovana prostorska ureditev)

Z občinskim podrobnim prostorskim načrtom se načrtuje:

- gradnja nestanovanjskih stavb namenjenih trgovskim in drugim podobnim dejavnostim,
- gradnja gradbenih inženirskih objektov (dostopne ceste s priključki, križišča, parkirna mesta, hodniki za pešce in kolesarje, traktorska pot ter kanalizacijsko, vodovodno, plinovodno, elektroenergetsko in komunikacijsko omrežje s priključki ...),
- gradnja pomožnih in pripadajočih objektov,
- ureditev in oblikovanje zunanjih površin ter zelenih površin,
- drugi gradbeni posegi.

4 UMESTITEV NAČRTOVANE UREDITVE V PROSTOR

4.1 Vplivi in povezave prostorske ureditve s sosednjimi območji

7. člen

(vplivi in povezave prostorske ureditve s sosednjimi območji)

Posegi izven območja občinskega podrobnega prostorskega načrta so dovoljeni za gradnjo, predstavitev in rekonstrukcijo prometne, okoljske, energetske in komunikacijske infrastrukture za potrebe priključevanja območja občinskega podrobnega prostorskega načrta.

4.2 Rešitve načrtovanih objektov in površin

8. člen

(rešitve načrtovanih objektov in površin)

(1) Načrtovane objekte in površine se oblikuje ter umešča v prostor na podlagi zahtevanih robnih pogojev in usmeritev za projektiranje in gradnjo občinskega podrobnega prostorskega načrta, ki omogočajo fleksibilnost in prilagodljivost glede na potrebe investitorjev, hkrati pa zagotavljajo utemeljeno in premišljeno umeščanje v prostor.

(2) Rešitve načrtovanih objektov in površin so lahko tudi drugačne, v kolikor so v skladu z določbami glede pogojev in usmeritev za projektiranje in gradnjo tega odloka.

4.3 Pogoji in usmeritve za projektiranje in gradnjo

9. člen

(vrste gradenj in drugih posegov ter ureditev)

Na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta so dopustne naslednje izvedbe del:

- sanacija in priprava zemljišča,
- gradnja novega objekta,
- rekonstrukcija objekta,
- odstranitev objekta,
- sprememba namembnosti,
- vzdrževanje objekta.

10. člen

(vrste objektov glede na namen)

Na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta so dopustne naslednje vrste objektov glede na namen:

- gostilne, restavracije in točilnice,
- druge poslovne stavbe,
- trgovske stavbe,
- oskrbne postaje,
- stavbe za storitvene dejavnosti,
- garažne stavbe,
- rezervoarji, silosi in skladiščne stavbe (vsi objekti razen silosov),
- druge stavbe, ki niso uvrščene drugje (samo nadstrešnice in podobni objekti),
- lokalne ceste in javne poti, nekategorizirane ceste in gozdne ceste,
- samostojna parkirišča,
- podhodi,
- pokriti vkopi in galerije,
- jezovi, vodne pregrade in drugi vodni objekti,
- daljinski (transportni) vodovodi,
- lokalni (distribucijski) plinovodi,
- lokalni vodovodi za pitno vodo in cevovodi za tehnološko vodo,
- lokalni cevovodi za toplo vodo, paro in stisnjen zrak,
- vodni stolpi in vodnjaki (samo vrtine),
- cevovodi za odpadno vodo (kanalizacija),
- lokalni (distribucijski) elektroenergetski vodi,
- lokalni (dostopovna) komunikacijska omrežja,
- elektrarne in drugi energetske objekti (samo solarni toplotni in fotonapetostni sistemi na strehah stavb),
- drugi gradbeni inženirski objekti za šport, rekreacijo in prosti čas,
- drugi gradbeni inženirski objekti, ki niso uvrščeni drugje,
- trajno reliefno preoblikovanje terena,
- gradbeni posegi za opremo odprtih površin,
- drugi gradbeni posegi, ki niso razvrščeni drugje.

11. člen

(lega, velikosti in oblikovanje objektov)

(1) Stavbe:

– lega: znotraj površine za razvoj stavbe, ki je določena z gradbenimi mejami. Gradbena meja je črta, katero načrtovani objekt ne sme presežati, lahko pa se je dotika s fasado ali pa je od nje odmaknjen v notranjost zemljišča. Gradbeno mejo lahko presegajo le napušči, nadstreški nad vhodi, zunanja stopnišča, manjši oblikovni poudarki fasade ipd. V primeru združevanja ali deljenja parcel se površine za razvoj stavb smiselno povečajo ali zmanjšajo;

– tlorisni gabarit: omejen s faktorjem zazidanosti parcele, kateri je največ 0,6. Faktor zazidanosti parcele, namenjene gradnji, se določi kot razmerje med zazidano površino in celotno površino parcele, namenjene gradnji;

– višinski gabarit: do P+3;

– fasada: svobodno zasnovana s kakovostnimi in trajnimi materiali;

– streha: štirikapna, dvokapna, enokapna in ravna ali njihova kombinacija;

– strešna kritina: pogojena je s tehnološko rešitvijo strehe.

(2) Gradbeni inženirski objekti:

– lega: na celotnem območju občinskega podrobnega prostorskega načrta;

– velikost: prilagodi se kapacitetnim zahtevam in namenu;

– oblikovanje: prilagodi se tehnološkim zahtevam in namenu. Pristope do objektov in zemljišč ter funkcionalne prometne površine ob objektih se primerno utrdi.

(3) Pomožni in pripadajoči objekti:

– lega: najbolj izpostavljeni deli objekta so od meje sosednjega zemljišča odmaknjeni najmanj 1,00 m, s soglasjem lastnika sosednjega zemljišča pa tudi manj, ograja in objekt, ki nima višine, pa se lahko gradita na oziroma do meje sosednjega zemljišča;

– velikost: glede na predpis o razvrščanju objektov izpolnjuje merila za nezahteven ali enostaven objekt;

– oblikovanje: objekte se oblikuje tako, da se ne kvari splošnega videza prostora.

(4) Gradnja objektov in posegi v območju varovalnega pasu gospodarske javne infrastrukture, priobalnem zemljišču celinskih voda, vodovarstvenem območju, vplivnem območju letališča in območju za potrebe obrambe so dopustni le pod pogoji in s soglasjem oziroma mnenjem pristojnega organa oziroma upravljavca.

12. člen

(ureditev in oblikovanje zunanjih površin ter zelenih površin)

Na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta je treba upoštevati naslednje pogoje za ureditev in oblikovanje zunanjih površin ter zelenih površin:

– zunanje ureditve morajo biti prilagojene terenu in višinskim potekom cest,

– zunanje ureditve se izvede na način, ki omogoča neoviran dostop in uporabo funkcionalno oviranim osebam,

– v okviru posameznega stavbnega zemljišča se zagotovi vsaj 10 % prostih zelenih površin, ki morajo biti ustrezno zasajene (trata ali zasaditev) in prilagojena višinskim kotam raščenega terena na meji območja občinskega podrobnega prostorskega načrta in višinskim kotam pritličij stavb,

– ob severni meji območja občinskega podrobnega prostorskega načrta je obvezna zasaditev oziroma ohranitev obstoječe nizke in visoke drevesne vegetacije,

– v okviru posameznega stavbnega zemljišča se glede na dejavnost zagotovi zadostna parkirna mesta (na štiri parkirna mesta je priporočeno zasadi vsaj eno veliko drevo ali na tri parkirna mesta eno srednje veliko drevo),

– ob regionalni cesti in zahodni obvozni cesti se ohrani oziroma uredi zelenica z drevoredom,

– na celotnem območju občinskega podrobnega prostorskega načrta se zasaditve izvajajo tako, da se uporabljajo le avtohtone rastlinske vrste, značilne za to območje, ki naj bodo lokalnega izvora.

13. člen

(merila za parcelacijo)

Zemljiške parcele, ki so namenjene gradnji stavb je dopustno združevati ali deliti.

5 ZASNOVA PROJEKTHNIH REŠITEV IN POGOJEV GLEDE PRIKLJUČEVANJA OBJEKTOV NA GOSPODARSKO JAVNO INFRASTRUKTURO IN GRAJENO JAVNO DOBRO

14. člen

(splošni pogoji)

(1) Pri projektiranju gospodarske javne infrastrukture se upoštevajo veljavni predpisi, normativi in zakonodaja s posameznega področja.

(2) Detajlni pogoji za priključitev objektov na načrtovano gospodarsko javno infrastrukturo se določijo v fazi izdelave projektne dokumentacije posameznega objekta v skladu s smernicami in mnenji k temu občinskemu podrobnemu prostorskemu načrtu.

(3) Gospodarska javna infrastruktura mora biti dimenzionirana na končno načrtovano kapaciteto območja občinskega podrobnega prostorskega načrta.

15. člen

(prometno urejanje)

(1) Za prometni dostop do parcel namenjenih gradnji stavb se zgradi dostopna cesta (zahodna obvozna cesta) v smeri sever-jug, ki se naveže na krožno križišče regionalne ceste II. reda R2-441 v smeri Murska Sobota–Gederovci in dostopna cesta v smeri zahod-vzhod, ki se s klasičnim križiščem naveže na dostopno cesto v smeri sever-jug. Poleg

tega se za prometni dostop do južno ležečih parcel namenjenih gradnji stavb na regionalni cesti II. reda R2-441 v smeri Murska Sobota–Gederovci zgradi cestna priključka, ki bosta dovoljevala priključevanje po sistemu »desno – desno«.

(2) Prometni dostop do severno ležečih kmetijskih površin izven območja občinskega podrobnega prostorskega načrta se zagotovi preko dostopne ceste zahod-vzhod z izvedbo traktorske poti, ki se jo naveže na obstoječo traktorsko pot na severovzhodu območja občinskega podrobnega prostorskega načrta.

(3) Cestne priključke in križišča se dimenzionira z ustreznimi tehničnimi elementi in opremljenimi z ustrezno prometno signalizacijo.

(4) Vozišče dostopnih cest se izvede v širini najmanj 6,00 m. Ob voziščih dostopnih cest se uredi vsaj enostranski hodnik za pešce in kolesarje v širini najmanj 2,00 m.

16. člen

(odvajanje in čiščenje odpadnih voda)

(1) Za zbiranje in odvajanje padavinskih in komunalnih odpadnih voda se izvede ločeni kanalizacijski sistem.

(2) Komunalne odpadne vode se odvaja v javno kanalizacijsko omrežje.

(3) Padavinske odpadne vode z utrjenih površin in streh se predhodno očiščene odvaja po meteorni kanalizaciji v ponikovalnice, vodotoke ali meteorne odvodnike.

(4) Pri projektiranju kanalizacije se upoštevajo veljavni tehnični predpisi o javni kanalizaciji.

(5) Pred priključitvijo objekta na javno kanalizacijsko omrežje si mora investitor pridobiti projektne pogoje in mnenje v skladu z gradbeno zakonodajo ter soglasje za priključitev na kanalizacijo.

(6) Pred priključitvijo kanalizacijskega omrežja območja občinskega podrobnega prostorskega načrta je potrebno izvesti presojo vpliva na hidravlične razmere obstoječega kanalizacijskega omrežja.

(7) V kolikor je ta vpliv na obstoječe omrežje obremenilen, je investitor dolžan pred priključitvijo v ustreznem deležu tega vpliva sofinancirati izgradnjo tlačnega voda s prečrpališčem.

17. člen

(oskrba z vodo)

(1) Za oskrbo s pitno, sanitarno in požarno vodo se zgradi vodovodno omrežje s hidranti in priključki.

(2) Podrobnejša merila (velikost cevovoda, potek trase vodovoda ipd.) se določijo v projektne dokumentaciji.

(3) Pri projektiranju vodovodnega omrežja se upošteva veljavna področna zakonodaja in Tehnični pravilnik na Vodovodu sistema B.

18. člen

(oskrba z električno energijo)

(1) Vsa elektroenergetska infrastruktura se projektno obdela v skladu s tehničnimi pogoji, veljavno tipizacijo, veljavnimi tehničnimi predpisi in standardi ter na podlagi strokovne podlage Ureditev EE omrežja na območju OPPN za enoto urejanja prostora SO 91 v Murski Soboti, št. 126/21-MS-SP, Elektro Maribor d.d.

(2) Vsi posegi in priključki na elektroenergetsko omrežje se izvedejo pod pogoji upravljavca elektroenergetskega omrežja.

19. člen

(oskrba s plinom)

(1) Za oskrbo z zemeljskim plinom se na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta zgradi ustrezno dimenzionirani plinovod, ki se naveže na obstoječe srednjetačno (4 bar) plinovodno omrežje, katero poteka ob jugu območja občinskega podrobnega prostorskega načrta ob regionalni cesti.

(2) Za načrtovane stavbe se izvede priključke na plinovodno omrežje. Priključka na plinovodno omrežje ni treba izvesti le v primeru izkoriščanja obnovljivih virov energije.

(3) Plinomeri se postavijo na mesto in način, ki ga določi upravljavec plinovodnega omrežja.

(4) V plinski omarici se izvede redukcija tlaka na 20 mbar.

(5) Plinovodno omrežje, priključke in plinske inštalacije se projektno obdela v skladu s tehničnimi pogoji, veljavnimi tehničnimi predpisi in standardi.

20. člen

(zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev)

(1) Na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta se zgradi telekomunikacijska kabelska kanalizacija:

– v dostopnih cestah PEHD cev 2x fi 50 mm s kabelskimi jaški iz betonskih cevi fi 80 cm,

– do posamezne stavbe PEHD cev fi 50 mm ali 32 mm s prehodnim jaškom ob sami stavbi.

(2) Prenosni medij se določi za vsako stavbo posebej glede na potrebe investitorjev.

(3) Investitor objekta, kjer bo izveden telekomunikacijski priključek, predvidi vgradnjo dovodne telekomunikacijske omarice in zagotovi ustrezni cevni dovod do objekta. V primeru kovinske dovodne omarice, mora biti le-ta ozemljena na skupno ozemljilo objekta. Dovodna telekomunikacijska omarica mora biti vgrajena na mesto, kjer je omogočen 24-urni dostop. Notranja telekomunikacijska inštalacija se naj izvede s tipiziranimi materiali in elementi. Priporoča se izvedba notranje telekomunikacijske inštalacije, ki se z ustrezno cevno povezavo (pri tem se upošteva minimalne dimenzije inštalacijskih cevi) z dovodno telekomunikacijsko omarico zaključijo v notranji telekomunikacijski omarici. V notranji telekomunikacijski omarici je potrebno zagotoviti električno napajanje (vtičnica 220 V) in prezračevanje.

21. člen

(javna razsvetljava)

(1) Javna razsvetljava se uredi v skladu s kriteriji in predpisi glede osvetljenosti cest in ob upoštevanju predpisov o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja.

(2) Zunanje površine ob stavbah se osvetli z interno razsvetljavo.

6 REŠITVE IN UKREPI ZA CELOSTNO OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE

22. člen

(varstvo kulturne dediščine)

(1) Na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta ni registriranih enot kulturne dediščine.

(2) Ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke.

(3) Zaradi varstva arheoloških ostalin je potrebno pristojni osebi Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela, in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi.

7 REŠITVE IN UKREPI ZA VAROVANJE OKOLJA, NARAVNIH VIROV TER OHRANJANJA NARAVE

23. člen

(varstvo voda)

(1) Del območja občinskega podrobnega prostorskega načrta se nahaja znotraj ožjega zaščitnega vodovarstvene-

ga pasu – cona II. vodnega zajetja Fazanerija, določenega na podlagi občinskega Odloka o zavarovanju vodnih virov Črnske meje, Krog in Fazanerija (Uradni list RS, št. 34/00), zato je med izvedbo gradbenih del in obratovanjem potrebno upoštevati vse varstvene ukrepe iz strokovne podlage Analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemne vode za območje OPPN za enoto urejanja prostora SO 91, št. 113/2021, GIGA-R, okoljsko svetovanje in rešitve, Margita Žaberl s.p.

(2) Zemljišče, ki neposredno meji na vodno zemljišče je priobalno zemljišče celinskih voda. Zunanja meja priobalnega zemljišča pri vodotokih 2. reda sega v naseljih 5,0 m od meje vodnega zemljišča. Poseganje v prostor na vodnem in priobalnem zemljišču ni dovoljeno, razen za izjeme, ki jih določa predpis s področja upravljanja z vodami ter vodnimi in priobalnimi zemljišči.

(3) Kanalizacijski sistem mora biti v celoti načrtovan vodotesno ter v ločeni izvedbi za odvajanje komunalnih odpadnih in prečiščenih padavinskih vod. Kanalizacijski sistem za komunalne in padavinske odpadne vode mora biti zgrajen v neprepustni izvedbi v skladu s standardom SIST EN 1610.

(4) Odvajanje čistih padavinskih voda s strešin in utrjenih površin je treba urediti tako, da bo v čim večji možni meri zmanjšan hipni odtok padavinskih voda z urbanih površin, kar pomeni, da je treba predvideti zadrževanje padavinskih voda pred morebitnim iztokom v površinske odvodnike (zatravitve, travne plošče, zadrževalni bazeni, suhi zadrževalniki ipd.).

(5) Padavinske vode s streh objektov, parkirišč in cest je treba odvajati v javno meteorno kanalizacijo, ki jo je treba speljati v bližnji površinski odvodnik. Če ne obstaja možnost priključitve na javno kanalizacijo, se padavinske vode lahko odvajajo preko zbiralnikov padavinskih vod v ustrezno dimenzionirane in zgrajene ponikovalnice, pri čemer je treba upoštevati, da mora biti ponikovalnica locirana izven povoznih in manipulativnih površin.

(6) V primeru direktnega izpusta padavinskih voda v vodotok ali odprt površinski odvodnik (jarek), mora biti ta predviden in izveden tako, da bo izpustna glava oblikovana pod naklonom brežine jarka in ne bo segala v njegov svetli profil. Opremljena mora biti s protipovratno zaklopko. Na območju iztoka mora biti struga jarka ustrezno zavarovana pred vodno erozijo. Detajl iztoka mora biti v projektu za pridobitev vodnega soglasja tekstualno in grafično ustrezno obdelan in prikazan.

(7) Projektna rešitev odvajanja in čiščenja padavinskih odpadnih voda s parkirišč in manipulativnih površin mora biti urejena preko ustrezno dimenzioniranih usedalnikov in lovilcev olj. Lovilci olj morajo biti izdelani in dimenzionirani v skladu s standardom SIST EN 858-2.

(8) V primeru ogrevanja s toplotno črpalko tipa voda-voda, si mora investitor, za poseg v podzemno vodo, predhodno pred izdajo vodnega soglasja pridobiti vodno dovoljenje za neposredno rabo vode za pridobivanje toplote. V kolikor bo vrtina globlja od 30 m si mora investitor pridobiti še dovoljenje za raziskavo podzemnih voda.

(9) V primeru ogrevanja s toplotno črpalko tipa zemlja-voda (geosonda), si mora investitor, za poseg v podzemno vodo, predhodno pred izdajo vodnega soglasja pridobiti dovoljenje za raziskavo podzemnih voda (izvedba vrtine).

(10) Za vsako rabo vodnega vira (podtalnica, geotermalni vir, javni vodovod.), ki presega meje splošne rabe (ogrevanje, tehnološka voda, zalivanje ipd.) je treba pridobiti vodno pravico na podlagi vodnega dovoljenja ali koncesije.

(11) Vsi posegi v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplivali na vodni režim ali stanje voda se lahko izvedejo samo na podlagi mnenja oziroma vodnega soglasja, ki ga v sklopu postopka za pridobitev gradbenega dovoljenja izda Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija Republike Slovenije za vode.

24. člen
(varstvo tal)

(1) Ob izkopu gradbene jame je treba vse izkopane plasti tal deponirati ločeno glede na njihovo sestavo. Pri odstranjevanju gornjih plasti zemljine se rodovitna zemlja odlaga v pasovih, ter nato uporabi pri končni ureditvi območja.

(2) Možen vpliv na tla bo največji v času zemeljskih in gradbenih del. V času gradnje bo poseg v tla posledica gradbenih del. Potencialni vir onesnaženja tal predstavlja možnost izlitja olj ali maziv iz gradbene mehanizacije in transportnih vozil, vendar takšen vir onesnaženja predstavlja vsako vozilo rednega prometa, tako da je verjetnost tovrstnega onesnaženja zanemarljiva.

(3) Investitorji morajo pri izdelavi projektne dokumentacije zagotoviti zakonsko določene zaščitne ukrepe za varstvo tal.

25. člen
(ohranjanje narave)

(1) Na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta in v njegovi bližini ni naravovarstvenih območij s posebnim režimom, to je zavarovanih območij in območij predlaganih za zavarovanje, območij Natura 2000, naravnih vrednot, območij pričakovanih naravnih vrednot in ekološko pomembnih območij.

(2) Na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta ni območij pomembnih za biotsko raznovrstnost.

26. člen
(varstvo zraka)

(1) Objekti in naprave ne smejo povzročati prekomernega onesnaževanja zunanjega zraka. Obremenitev zraka ne sme presegati dovoljenih koncentracij v skladu z določili oziroma z veljavnimi predpisi s področja varovanja kakovosti zunanjega zraka.

(2) Prezračevanja objektov se spelje nad strehe objektov.

(3) Dimovodne naprave se gradi tako, da se zagotavlja varno, zanesljivo in trajno delovanje kurišča in da se ne presega dovoljenih emisije določenih v veljavnem predpisu.

(4) Onesnaževanje zraka z izpušnimi plini transportnih vozil in delovnih strojev med gradnjo se omili z ustreznim načrtovanjem poteka gradnje in uporabo tehnično brezhibnih vozil in strojev.

(5) Novogradnje je treba projektirati na način, da pri najbližjih stavbah z varovanimi prostori ne bodo presežene mejne vrednosti za kakovost zraka.

27. člen
(varstvo pred hrupom)

(1) Območje občinskega podrobnega prostorskega načrta se v skladu s predpisi o mejnih vrednostih kazalcev hrupa uvršča v III. območje varstva pred hrupom.

(2) Pri gradnji in obratovanju načrtovanih objektov in vseh ostalih ureditev je treba upoštevati predpisane mejne ravni hrupa, ki ne smejo biti prekoračene. Poleg tega ne smejo biti zaradi obratovanja načrtovanih objektov prekoračene predpisane mejne ravni hrupa na sosednjih območjih, ki so v skladu s predpisi o mejnih vrednostih kazalcev hrupa uvrščena v II., III. in IV. območje varstva pred hrupom. V kolikor bodo z meritvami, ki jih mora izvesti za to usposobljena organizacija, ugotovljene prekoračitve dovoljenih ravni hrupa na sosednjih območjih, ki so v skladu s predpisi o mejnih vrednostih kazalcev hrupa uvrščena v II., III. in IV. območje varstva pred hrupom, je potrebno zagotoviti ukrepe varstva pred hrupom, ki bodo raven hrupa znižali na predpisane ravni hrupa. Pri tem naj imajo ukrepi zmanjševanja emisij hrupa pri njihovem izvoru prednost pred ukrepi preprečevanja širjenja hrupa v okolju, ukrepi pasivne protihrupne zaščite stavb z varovanimi prostori ipd.

28. člen
(varstvo pred svetlobnim onesnaženjem)

(1) Postavitev in jakost svetilk mora izpolnjevati zahteve glede zastrtosti bleščanja in svetlobnega onesnaževanja v skladu s predpisi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaženja.

(2) Stalna zunanja osvetlitev stavb ni dovoljena. Morebitna zunanja osvetlitev mora biti opremljena s senzorjem za vklop/izklop svetil.

(3) Za osvetlitev zunanjih površin se uporabljajo sijalke, ki ne svetijo v UV spektru in čim manj svetijo v modrem delu spektra. Vse svetilke morajo biti takšnih oblik, da ne sevajo nad vodoravnico, prav tako morajo biti pravilno nameščene (da ni sevanja nad vodoravnico). Za osvetljevanje se uporabljajo popolnoma zasenčena svetila z ravnim zaščitnim in nepredušnim steklom.

29. člen
(varovanje naravnih virov)

Na območju občinskega podrobnega prostorskega načrta se zagotovi:

- stalna oskrba z vodo, pri tem ne smejo biti ogroženi vodni viri občine,
- racionalna raba virov (zaprti sistemi, varčno ravnanje s pitno vodo).

30. člen
(učinkovita raba energije)

(1) Pri gradnji novih stavb in pri rekonstrukciji stavb, kjer se zamenjuje sistem oskrbe z energijo, se spodbuja uporabo okolju prijazne in učinkovite rabe energije ter uporabo obnovljivih virov energije. Obnovljivi viri energije so viri energije, ki se v naravi ohranjajo in v celoti ali pretežno obnovljajo.

(2) Učinkovito rabo energije se zagotavlja s priključevanjem objektov in naprav na ekološko čiste vire energije, z racionalno rabo energije in z zmanjševanjem porabe tako, da se:

- izboljšuje toplotna izolacija objektov,
- spodbuja pasivne oziroma energetske učinkovite gradnje,

– pri načrtovanju prenov in novogradenj objektov predvidi uporabo sodobnih izolacijskih materialov ter tehnološke opreme,

– zamenjuje fosilna goriva z gorivi, ki vsebujejo manj ogljika (zemeljski plin) ali z biomaso.

(3) Pri gradnji novih stavb in pri rekonstrukciji stavb, kjer se zamenjuje sistem oskrbe z energijo, je treba izdelati študijo izvedljivosti alternativnih sistemov za oskrbo z energijo, kjer se upošteva tehnična, funkcionalna, okoljska in ekonomska izvedljivost alternativnih sistemov za oskrbo z energijo. Kot alternativni sistemi se štejejo:

- decentralizirani sistemi na podlagi obnovljivih virov energije,
- soproizvodnja,
- daljinsko ali skupinsko ogrevanje ali hlajenje, če je na voljo,
- toplotne črpalke.

(4) Študija izvedljivosti alternativnih sistemov za oskrbo z energijo je obvezna sestavina projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja za določene stavbe iz predpisov s področja energetike in učinkovite rabe energije. Če je v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja določeno, da bo več kot dve tretjini potreb stavbe po toploti zagotovljeno iz enega ali več alternativnih sistemov za oskrbo stavbe z energijo, se šteje, da je zahteva za izdelavo študije izvedljivosti alternativnih sistemov za oskrbo z energijo izpolnjena.

31. člen
(ravljanje z odpadki)

Ravljanje s komunalnimi odpadki se izvaja v skladu z občinskim predpisom, ki določa način ravnanja s komunalnimi odpadki.

**8 REŠITVE IN UKREPI ZA OBRAMBO TER VARSTVO
PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI,
VKLJUČNO Z VARSTVOM PRED POŽAROM****32. člen**
(obramba)

V oddaljenosti do 1 km od območij za potrebe obrambe z antenskimi stebri ali stolpi je treba za vsako novogradnjo višine nad 18 m nad terenom pridobiti projektne pogoje in mnenje ministrstva pristojnega za obrambo. V oddaljenosti do 2 km od takih območij je treba za vsako novogradnjo višine nad 25 m nad terenom pridobiti projektne pogoje in mnenje ministrstva pristojnega za obrambo, razen za novo-gradnje v okolici območij za potrebe obrambe na vzpetinah izven naseljenih območij.

33. člen

(varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami)

(1) Pri načrtovanju objektov se upošteva projektni pospešek tal 0.100 [g].

(2) Na ureditvenih območjih mest in drugih naselij z več kot 10.000 prebivalci se v objektih določenimi s predpisi gradijo zaklonišča osnovne zaščite. V vseh novih objektih je potrebna ojačitev prve plošče.

(3) Površine, na katerih se bodo zbirale, skladiščile, prečrpavale, pretakale in mešale okolju škodljive snovi, se izvedejo tako, da bo preprečeno neposredno izpiranje ali odtekanje škodljivih snovi v površinske vode ali tla (neprepustnost, robniki, padci proti požiralnikom, kanalizacija ipd.).

34. člen

(varstvo pred požarom)

Za zaščito pred požarom se zagotovi:

- pogoje za varen umik ljudi in premoženja,
- potrebne odmike od meje parcel in med objekti ali potrebne protipožarne ločitve,
- dovozne poti za gasilska vozila, dostopne poti za gasilce, postavitvene površine in delovne površine za gasilska vozila v skladu z zahtevami standarda SIST DIN 14090 ali usklajeno z lokalno pristojno gasilsko enoto, kadar se jih ne da urediti v skladu s standardom SIST DIN 14090,
- vire za zadostno oskrbo z vodo za gašenje.

9 ETAPNOST IZVEDBE PROSTORSKE UREDITVE**35. člen**

(etapnost izvedbe)

(1) Časovna izvedba prostorskih ureditev, kakor tudi zaporedje izvedbe posamezne prostorske ureditve in njenih etap je odvisna od izkazanega interesa investitorjev.

(2) Za vsako etapo je treba zagotoviti prometni dostop do stavbe, zadostno število parkirnih mest in tisti del okoljske, energetske in komunikacijske infrastrukture, ki je potrebna za priključitev in oskrbo ter za obratovanje stavb

**10 VELIKOST DOPUSTNIH ODSTOPANJ
OD FUNKCIONALNIH, OBLIKOVALSKIH
IN TEHNIČNIH REŠITEV****36. člen**

(dopustna odstopanja od načrtovanih rešitev)

(1) Dopustna so odstopanja od zasnove zunanjih ureditev in dostopov do parcel.

(2) Dopustna so odstopanja od poteka tras, površin, objektov, naprav in priključkov oziroma tehničnih rešitev pro-

metne, okoljske, energetske in komunikacijske infrastrukture v primeru, da se v fazi priprave projektne dokumentacije ali med gradnjo pojavijo utemeljeni razlogi zaradi lastništva zemljišč, ustrežnejše tehnološke, okoljevarstvene, geološko-geomehanske, hidrološke, prostorske in ekonomske rešitve ali drugih utemeljenih razlogov. Odstopanja ne smejo biti v nasprotju z javnimi interesi. Z rešitvami morajo soglašati pristojni upravljavci oziroma nosilci urejanja prostora, ki jih ta odstopanja zadevajo.

(3) Dopustna so odstopanja od v grafičnih načrtih določenih zemljiških parcel, katere se lahko združuje in širi ali deli in oži.

(4) Dopustna so odstopanja od lege stavb (izven površine za razvoj stavbe), v kolikor z njimi soglašata lastnik sosednjega zemljišča, ki ga ta odstopanja tangirajo.

**11 DRUGI POGOJI IN ZAHTEVE ZA IZVAJANJE
OBČINSKEGA PODROBNEGA PROSTORSKEGA
NAČRTA****37. člen**

(obveznosti investitorjev in izvajalcev)

(1) Pri izvajanju občinskega podrobnega prostorskega načrta in projektiranju je potrebno upoštevati vse določbe tega odloka, ter projektne pogoje, pridobljene z dnem izdaje mnenj k temu občinskemu podrobnemu prostorskemu načrtu.

(2) V času gradnje je investitor oziroma izvajalec del dolžan zagotoviti vse potrebne varnostne ukrepe in tako organizacijo gradbišča, da bo preprečeno onesnaženje okolja in voda, izlitje nevarnih snovi na prosto, ter izliv padavinskih voda na sosednja zemljišča.

**12 USMERITVE ZA DOLOČITEV MERIL IN POGOJEV
PO PRENEHANJU VELJAVNOSTI OBČINSKEGA
PODROBNEGA PROSTORSKEGA NAČRTA****38. člen**

(usmeritve po prenehanju veljavnosti občinskega podrobnega prostorskega načrta)

Merila in pogoji tega odloka se smiselno povzamejo v hierarhično višjem prostorskem aktu.

13 KONČNI DOLOČBI**39. člen**

(hramba in vpogled)

Občinski podrobni prostorski načrt se hrani in je na vpogled javnosti na sedežu Mestne uprave Mestne občine Murska Sobota.

40. člen

(začetek veljavnosti)

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

ID številka v zbirki PA: 2211

Št. 3505-0004/2020-33(740)

Murska Sobota, dne 27. januarja 2022

Župan
Mestne občine Murska Sobota
dr. Aleksander Jevšek

KOPER**301. Sklep o uvrstitvi delovnega mesta vršilca dolžnosti direktorja javnega zavoda v plačni razred za določitev osnovne plače**

Župan Mestne občine Koper na podlagi petega odstavka 11. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 56/02, 110/02 – ZDT-B, 72/03, 126/03, 70/04, 53/05, 14/06, 27/06 – skl. US, 68/06, 121/06, 1/07 – odl. US, 57/07, 10/08, 17/08, 58/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 80/08, 120/08 – odl. US, 48/09, 91/09, 107/09 – odl. US, 98/09 – ZIUZGK, 13/10, 59/10, 85/10, 94/10 – ZIU, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 110/11 – ZDIU12, 27012 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 104/12 – ZIPRS1314, 46/13, 46/13 – ZIPRS1314-A, 101/13 – ZIPRS1415, 50/14, 25/14 – ZFU, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 90/15 – ZUPPJS16, 88/16 – ZUPPJS17, 23/17 – ZDOdv, 67/17, 84/18, 75/19 – ZUPPJS2021, 49/20 – ZIUZEOP, 61/20 – ZIUZEOP-A, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 112/21 – ZNUPZ, 206/21), prvega odstavka 3. člena Uredbe o plačah direktorjev v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 68/17, 4/18, 30/18, 75/19 – ZUPPJS2021, 116/21, 180/21) in s soglasjem Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, št. 1007-22/2022/4 z dne 19. 1. 2022, v zvezi z uvrstitvijo delovnega mesta vršilca dolžnosti direktorja javnega zavoda, katerega ustanoviteljica je Mestna občina Koper, v plačni razred, izdajam

SKLEP**o uvrstitvi delovnega mesta vršilca dolžnosti direktorja javnega zavoda v plačni razred za določitev osnovne plače**

I.

Delovno mesto vršilca dolžnosti direktorja javnega zavoda Bonifika zavod za gospodarjenje s športnimi, rekreacijskimi in gospodarskimi objekti se za določitev osnovne plače uvrsti v 41. plačni razred.

II.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je dne 19. 1. 2022 podalo soglasje št. 1007-22/2022/4 k uvrstitvi v plačni razred iz prve točke tega sklepa.

III.

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 100-4/2010

Koper, dne 31. januarja 2022

Župan
Mestne občine Koper
Aleš Bržan

Ai sensi dell'articolo 11 della Legge sul sistema degli stipendi nel settore pubblico (Bollettino Ufficiale nn. 56/02, 110/02 – Sigla: ZDT-B, 72/03, 126/03, 70/04, 53/05, 14/06, 27/06 – Sentenza della CC, 68/06, 121/06, 1/07 – Sentenza della CC, 57/07, 10/08, 17/08, 58/08, 69/08 – Sigla: ZTFI-A, 69/08 – Sigla: ZZavar-E, 80/08, 120/08 – Sentenza della CC, 48/09, 91/09, 107/09 – Sentenza della CC, 98/09 – Sigla: ZIUZGK, 13/10, 59/10, 85/10, 94/10 – Sigla: ZIU, 107/10, 35/11 – Sigla: ORZSPJS49a, 110/11 – Sigla: ZDIU12, 27/12 – Sentenza della CC, 40/12 – Sigla: ZUJF, 104/12 – Sigla: ZIPRS1314, 46/13, 46/13 – Sigla: ZIPRS1314-A, 101/13 – Sigla: ZIPRS1415, 50/14, 25/14 – Sigla: ZFU, 95/14 – Sigla: ZUPPJS15, 82/15, 90/15 – Sigla: ZUPPJS16, 88/16 – Sigla: ZUPPJS17, 23/17 – Sigla: ZDOdv, 67/17, 84/18, 75/19 – Sigla: ZUPPJS2021, 49/20 – Sigla: ZIUZEOP, 61/20 – Si-

gla: ZIUZEOP-A, 152/20 – Sigla: ZZUOOP, 175/20 – Sigla: ZIUOPDVE, 15/21 – Sigla: ZDUOP, 112/21 – Sigla: ZNUPZ, 206/21), del primo comma dell'articolo 3 dell'Ordinanza sugli stipendi dei direttori nel settore pubblico (Gazzetta Ufficiale della RS nn. 68/17, 4/18, 30/18, 75/19 – Sigla: ZUPPJS2021, 116/21, 180/21) e con il consenso del Ministero per l'istruzione, la scienza e lo sport, prot. n. 1007-22/2022/4 del 9 gennaio 2022, il Sindaco rilascia, in merito all'inquadramento in un livello di retribuzione del posto di lavoro di facente funzioni di direttore dell'ente pubblico, cui fondatore è il Comune città di Capodistria, il seguente atto di

DELIBERA**sull'inquadramento del posto di lavoro di facente funzioni di direttore dell'ente pubblico in un livello di retribuzione al fine di definire lo stipendio di base**

I

Al fine di definire lo stipendio di base, il posto di lavoro di facente funzioni di direttore dell'Ente pubblico Bonifika ente per l'amministrazione con edifici sportivi, ricreativi e amministrativi, viene inquadrato nel 41° livello di retribuzione.

II

Il Ministero per l'istruzione, la scienza e lo sport ha presentato in data 19 gennaio 2022 il proprio consenso, prot. n. 1007-22/2022/4, all'inquadramento nel livello di retribuzione di cui al primo punto del presente atto di Delibera.

III

Il presente atto di Delibera entra in vigore il giorno successivo alla pubblicazione nella Gazzetta Ufficiale della Repubblica di Slovenia.

Prot. n.: 100-4/2010

Capodistria, 31 gennaio 2022

Il Sindaco
Comune città di Capodistria
Aleš Bržan

LJUBLJANA**302. Ugotovitveni sklep o uskladitvi odstotkov oziroma deležev glasov županov občin članic Sveta RCERO LJUBLJANA**

Na podlagi 5. člena Akta o ustanovitvi Sveta RCERO LJUBLJANA (Uradni list RS, št. 98/15) je Svet RCERO LJUBLJANA na 13. dopisni seji dne 1. 2. 2022 soglasno sprejel

UGOTOVITVENI SKLEP

1. Svet RCERO LJUBLJANA je na 13. dopisni seji ugotovil, da je skladno s petim odstavkom 5. člena Akta o ustanovitvi Sveta RCERO LJUBLJANA (v nadaljevanju: Akt), potrebna uskladitev odstotkov oziroma deležev glasov županov glede na število prebivalcev po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije.

2. Upošteva določilo Akta o uskladitvi odstotkov oziroma deležev glasov županov s številom prebivalcev po zadnjih objavljenih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, se odstotki oziroma deleži glasov županov, določeni glede na število prebivalcev posamezne občine članice Sveta RCERO LJUBLJANA, uskladijo tako, da ima vsak župan pri sprejema-

nju odločitev Sveta RCERO LJUBLJANA naslednji odstotek oziroma delež glasov, določen glede na število prebivalcev po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (na dan 1. 7. 2021):

- župan Mestne občine Ljubljana: 40,11 % glasov,
- župan Občine Brezovica: 1,75 % glasov,
- župan Občine Dobrova - Polhov Gradec: 1,07 % glasov,
- župan Občine Dol pri Ljubljani: 0,87 % glasov,
- župan Občine Horjul: 0,41 % glasov,
- župan Občine Medvode: 2,29 % glasov,
- župan Občine Škofljica: 1,59 % glasov,
- župan Občine Ig: 1,05 % glasov,
- župan Občine Velike Lašče: 0,62 % glasov,
- župan Občine Vodice: 0,67 % glasov,
- župan Občine Kamnik: 4,09 % glasov,
- župan Občine Komenda: 0,88 % glasov,
- župan Občine Cerklje na Gorenjskem: 1,08 % glasov,
- župan Občine Grosuplje: 2,90 % glasov,
- župan Občine Ivančna Gorica: 2,40 % glasov,
- župan Občine Dobrepolje: 0,53 % glasov,
- župan Občine Ribnica: 1,31 % glasov,
- župan Občine Loški potok: 0,25 % glasov,
- župan Občine Sodražica: 0,30 % glasov,
- župan Občine Bloke: 0,22 % glasov,
- župan Občine Gorenja vas - Poljane: 1,05 % glasov,
- župan Občine Žiri: 0,68 % glasov,
- župan Občine Šmartno pri Litiji: 0,77 % glasov,
- župan Občine Vrhnika: 2,41 % glasov,
- župan Občine Borovnica: 0,63 % glasov,
- župan Občine Log - Dragomer: 0,50 % glasov,
- župan Občine Idrija: 1,60 % glasov,
- župan Občine Cerkno: 0,62 % glasov,
- župan Občine Trebnje: 1,83 % glasov,
- župan Občine Mokronog - Trebelno: 0,43 % glasov,
- župan Občine Mirna: 0,36 % glasov,
- župan Občine Šentrupert: 0,40 % glasov,
- župan Občine Ajdovščina: 2,69 % glasov,
- župan Občine Vipava: 0,79 % glasov,
- župan Mestne občine Kranj: 7,75 % glasov,
- župan Občine Jezersko: 0,09 % glasov,
- župan Občine Preddvor: 0,52 % glasov,
- župan Občine Šenčur: 1,20 % glasov,
- župan Občine Naklo: 0,74 % glasov,
- župan Občine Postojna: 2,28 % glasov,
- župan Občine Domžale: 5,02 % glasov,
- župan Občine Mengeš: 1,16 % glasov,
- župan Občine Trzin: 0,53 % glasov,
- župan Občine Lukovica: 0,81 % glasov in
- župan Občine Moravče: 0,75 % glasov.

3. Predsednik Sveta RCERO LJUBLJANA sklep objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Sklep začne veljati naslednji dan po objavi.

Št. 75-SRLn/2022

Ljubljana, dne 1. februarja 2022

Predsednik
Sveta RCERO LJUBLJANA
Zoran Janković

303. Ugotovitveni sklep o sprejetju Akta o ustanovitvi Sveta RCERO LJUBLJANA

Na podlagi 5. člena Akta o ustanovitvi Sveta RCERO LJUBLJANA (Uradni list RS, št. 98/15) je Svet RCERO LJUBLJANA na 13. dopisni seji dne 1. 2. 2022 soglasno sprejel

UGOTOVITVENI SKLEP

1. Svet RCERO LJUBLJANA je na 13. dopisni seji ugotovil, da so Akt o ustanovitvi Sveta RCERO LJUBLJANA (v nadaljevanju: Akt) sprejeli Občinski svet Občine Domžale na seji dne 18. 11. 2021, Občinski svet Občine Trzin na seji dne 15. 12. 2021, Občinski svet Občine Lukovica na seji dne 15. 12. 2021, Občinski svet Občine Moravče na seji dne 15. 12. 2021 in Občinski svet Občine Mengeš na seji dne 20. 1. 2022.

2. Upošteva sprejem Akta v Občini Domžale, Občini Trzin, Občini Lukovica, Občini Moravče in Občini Mengeš, se uskladi odstotek glasov županov občin članic Sveta RCERO LJUBLJANA, določen glede na število prebivalcev tako, da se odstotek glasov, ki ga ima pri sprejemanju odločitev Sveta RCERO LJUBLJANA vsak župan, spremeni, kot sledi:

- župan Mestne občine Ljubljana: 40,41 % glasov,
- župan Občine Brezovica: 1,72 % glasov,
- župan Občine Dobrova - Polhov Gradec: 1,06 % glasov,
- župan Občine Dol pri Ljubljani: 0,86 % glasov,
- župan Občine Horjul: 0,42 % glasov,
- župan Občine Medvode: 2,29 % glasov,
- župan Občine Škofljica: 1,57 % glasov,
- župan Občine Ig: 1,04 % glasov,
- župan Občine Velike Lašče: 0,60 % glasov,
- župan Občine Vodice: 0,68 % glasov,
- župan Občine Kamnik: 4,10 % glasov,
- župan Občine Komenda: 0,87 % glasov,
- župan Občine Cerklje na Gorenjskem: 1,06 % glasov,
- župan Občine Grosuplje: 2,92 % glasov,
- župan Občine Ivančna Gorica: 2,32 % glasov,
- župan Občine Dobrepolje: 0,53 % glasov,
- župan Občine Ribnica: 1,31 % glasov,
- župan Občine Loški potok: 0,25 % glasov,
- župan Občine Sodražica: 0,30 % glasov,
- župan Občine Bloke: 0,22 % glasov,
- župan Občine Gorenja vas - Poljane: 1,04 % glasov,
- župan Občine Žiri: 0,68 % glasov,
- župan Občine Šmartno pri Litiji: 0,77 % glasov,
- župan Občine Vrhnika: 2,40 % glasov,
- župan Občine Borovnica: 0,62 % glasov,
- župan Občine Log - Dragomer: 0,50 % glasov,
- župan Občine Idrija: 1,62 % glasov,
- župan Občine Cerkno: 0,63 % glasov,
- župan Občine Trebnje: 1,79 % glasov,
- župan Občine Mokronog - Trebelno: 0,42 % glasov,
- župan Občine Mirna: 0,36 % glasov,
- župan Občine Šentrupert: 0,41 % glasov,
- župan Občine Ajdovščina: 2,66 % glasov,
- župan Občine Vipava: 0,77 % glasov,
- župan Mestne občine Kranj: 7,79 % glasov,
- župan Občine Jezersko: 0,09 % glasov,
- župan Občine Preddvor: 0,51 % glasov,
- župan Občine Šenčur: 1,20 % glasov,
- župan Občine Naklo: 0,74 % glasov,
- župan Občine Postojna: 2,25 % glasov,
- župan Občine Domžale: 5,00 % glasov,
- župan Občine Mengeš: 1,12 % glasov,
- župan Občine Trzin: 0,54 % glasov,
- župan Občine Lukovica: 0,81 % glasov in
- župan Občine Moravče: 0,75 % glasov.

3. Predsednik Sveta RCERO LJUBLJANA sklep objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Sklep začne veljati naslednji dan po objavi.

Št. 74-SRLn/2022

Ljubljana, dne 1. februarja 2022

Predsednik
Sveta RCERO LJUBLJANA
Zoran Janković

VSEBINA**DRŽAVNI ZBOR**

294. Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja slovenske vojske do leta 2035 (ReDPROSV35) 685

PREDSEDNIK REPUBLIKE

295. Odlok o razpisu rednih volitev v državni zbor 700

MINISTRSTVA

296. Pravilnik o delih in opremi vozil 701
297. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost 735

USTAVNO SODIŠČE

298. Odločba o razveljavitvi sodbe Višjega sodišča v Ljubljani in delne sodbe Okrožnega sodišča v Ljubljani 743

OBČINE**KOPER**

301. Sklep o uvrstitvi delovnega mesta vršilca dolžnosti direktorja javnega zavoda v plačni razred za določitev osnovne plače 762

LJUBLJANA

302. Ugotovitveni sklep o uskladitvi odstotkov oziroma deležev glasov županov občin članic Sveta RCE-RO LJUBLJANA 762
303. Ugotovitveni sklep o sprejetju Akta o ustanovitvi Sveta RCERO LJUBLJANA 763

MURSKA SOBOTA

299. Odlok o programu opremljanja stavbnih zemljišč in merilih za odmero komunalnega prispevka za območje opremljanja OPPN za stanovanjsko območje ob Sončni ulici (EUP SO 106) 754
300. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za enoto urejanja prostora SO 91 v Murski Soboti 755

